

# Begroting 2024



Gemeente **Zeist**

## Inhoud

Leeswijzer .....	3
Inleiding .....	4
Begroting 2024 in het kort .....	5
Programma's .....	6
Programma 1 Gemeente in verbinding .....	7
Programma 2 Volwaardig meedoen aan de samenleving .....	10
Programma 3 Doorpakken voor natuur en klimaat .....	23
Programma 4 Wonen op maat .....	28
Programma 5 Positieve gezondheid .....	32
Programma 6 Cultureel en sportief Zeist .....	41
Programma 7 Mobiliteit brengt ons verder .....	46
Programma 8 Levendige economie .....	49
Programma 9 Samen zorgen voor veiligheid .....	53
Programma 10 Financiële stabiliteit en organisatie .....	58
Budgetautorisatie .....	63
Paragrafen .....	67
Paragraaf 1 Lokale heffingen .....	68
Paragraaf 2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing .....	76
Paragraaf 3 Onderhoud kapitaalgoederen .....	89
Paragraaf 4 Financiering .....	97
Paragraaf 5 Bedrijfsvoering .....	101
Paragraaf 6 Verbonden Partijen .....	104
Paragraaf 7 Grondbeleid .....	127
Paragraaf 8 Open overheid .....	131

Paragraaf 9 Duurzaamheid .....	132
Financiële begroting .....	133
Totale Begroting.....	134
Exploitatie- en financieel resultaat .....	136
Geprognosticeerde balans .....	137
Reserves & Voorzieningen .....	138
EMU-saldo.....	146
Meerjarenbegroting per taakveld.....	147
Incidentele baten en lasten .....	149
Vaststellingsbesluit.....	150
Bijlages .....	151
Bijlage 1 Kernegegevens .....	152
Bijlage 2: Uitgangspunten financieel beleid.....	153

## Leeswijzer

De raad stelt via de begroting de kaders vast voor het komende jaar. In de voorliggende begroting is dat het jaar 2024. De begroting is niet louter een financieel document, maar bevat ook het te voeren beleid. De gemeente kent heel veel verschillende taken en ambities. We kunnen in een begroting (of jaarrekening) niet ingaan op alle details. Dus worden de belangrijkste taken en ambities genoemd.

Het boekwerk begint met een **inleiding**. De inleiding geeft op hoofdlijnen weer waar de begroting over gaat. En hoe onze taken en ambities geplaatst kunnen worden binnen de huidige samenleving / context. Na de inleiding volgt de "**Begroting 2024 in het kort**". In één oogopslag is te zien waar het geld vandaan komt en waar het geld aan uitgegeven wordt. In deze onderdelen samen worden de grote lijnen van de begroting samengevat.

Vervolgens worden alle gemeentelijke taken besproken en gaat het boekwerk verder met de **Programma's**. Hierin worden conform het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) de zogenoemde 3 W-vragen per programma beantwoord:

1. Wat willen we bereiken: de doelstelling, in het bijzonder de beoogde maatschappelijke effecten.
2. Wat gaan we daarvoor doen: de wijze waarop ernaar gestreefd zal worden die effecten te bereiken.
3. Wat gaat dit kosten: de raming van baten en lasten.

Per programma wordt toegelicht wat we willen bereiken, wat we daarvoor gaan doen, en wat het gaat kosten. Zoals aangegeven kan de tekst per programma niet allesomvattend zijn. Door een goede mix te maken tussen een toelichting op hoofdlijnen en specifieke doelen voor 2024 wordt toch een breed en volledig beeld gegeven. Conform het BBV zijn zowel de baten (opbrengsten) als de lasten (kosten) per programma opgenomen voor 2024. Tevens zijn, voor het juiste meerjarenperspectief, zowel de baten als de lasten per programma opgenomen voor de jaren 2025-2027. Ter vergelijking zijn daar ook de realisatie 2022 opgenomen en de (gewijzigde) begroting 2023 (peildatum 1 juli 2023). Het programma wordt afgesloten met de beleidsindicatoren waarin we de trend van de afgelopen jaren weergeven en, daar waar nodig, een aanvullende duiding hebben toegevoegd.

In het hoofdstuk **budgetautorisatie** treft u de budgetten aan zoals de raad die kaderstellend autoriseert.

Het boekwerk gaat vervolgens verder met de, conform het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV), verplichte **Paragrafen**. Deze zijn bedoeld om inzicht te geven in zaken die in alle programma's spelen, zoals lokale heffingen en verbonden partijen (gemeenschappelijke regelingen). Deze paragrafen zijn (vak)technischer van aard en daardoor soms moeilijker te lezen. Het BBV schrijft de paragrafen voor en voor een belangrijk deel ook de inhoud er van. We proberen deze zo helder mogelijk te schrijven.

Na de verplichte paragrafen is in het onderdeel **Financiële Begroting** een verdieping op de financieel technische onderwerpen gegeven. Hieronder vallen zaken als de totale begroting (uitgesplitst per programma en taakveld/collegeproduct), de geprognosticeerde balans, het EMU Saldo, het overzicht van Reserves & Voorzieningen en een overzicht van de incidentele baten en lasten.

Hierna volgt het **Vaststellingbesluit**.

Tot slot sluit het boekwerk af met een tweetal **Bijlagen** waarin de geactualiseerde kerngegevens van de gemeente Zeist worden gepresenteerd en een overzicht van de uitgangspunten voor het opstellen van deze Begroting 2024 worden opgesomd.

## Inleiding

Voor u ligt de Meerjarenbegroting 2024-2027 van de gemeente Zeist. Deze begroting is tot stand gekomen in een tijd van maatschappelijk grote vraagstukken, stijgende inflatie en toenemende financiële zorgen in de samenleving. Het financieel perspectief van de primitieve begroting laat een meerjarig negatief saldo zien.

<b>Bedragen (x € 1.000)</b>	<b>2024</b>	<b>2025</b>	<b>2026</b>	<b>2027</b>
Saldo (Primitief)	-7.806	-7.089	-6.117	-6.303

Ten opzicht van vorig jaar laat deze primitieve begroting een groot verschil zijn, waar toen primitief nog grote plussen stonden zijn deze inmiddels veranderd in tekorten. Oorzaak hiervan is te herleiden naar diverse onderdelen.

Allereerst is vorig jaar bij het vaststellen van de Begroting 2023 geld beschikbaar gesteld voor diverse ambities als bijvoorbeeld het uitvoeringsprogramma van het coalitieakkoord, maar is er ook geld gereserveerd vanuit de Zeister behoedzaamheid voor o.a. het opvangen van prijsstijgingen en toekomstige effecten vanuit de herijking van het Gemeentefonds en de effecten van de doorontwikkeling van het Strategisch Financieel Instrumentarium (SFI) voor de vervangingsinvesteringen (SFI/VIS). Daarnaast zijn er destijds middelen voor de samenleving gereserveerd doormiddel van de stelposten “lastenverlichting” en “effecten samenleving” (als gevolg van de prijsstijgingen). Uiteindelijk is de Begroting 2023, ook rekening houdende met de structurele effecten van de 2<sup>e</sup> bestuursrapportage 2022, vastgesteld met een structurele plus van circa € 200.000 per jaar.

Vervolgens kunnen we de schommelingen in het gemeentefonds noemen als oorzaak van de ontstane tekorten in de primitieve Begroting 2024. Als gevolg van de september- (RIB 22.124), maar vooral ook de decembercirculaire 2022 (RIB 23.011), is ons positieve meerjarenperspectief omgeslagen in een tekort voor de jaren 2024 en 2025. Aansluitend hebben forse prijsindexaties meerjarig een effect laten zien doormiddel van de 1<sup>e</sup> bestuursrapportage 2023 waardoor bovenstaand beeld is ontstaan.

In Bijlage 1 van het Raadsvoorstel “Begroting 2024” (23RV054#) wordt de opbouw en de totstandkoming van het primitieve saldo verder toegelicht. In ditzelfde raadsvoorstel worden conform de stappen uit de Nota Stabiliteitscriteria 2021-2024 (RIB 20.170) maatregelen voorgesteld om tot een sluitend meerjarenperspectief te komen.

Wij blijven daarnaast het boekwerk van onze begroting, net als afgelopen jaren, door ontwikkelen. Zo is dit jaar voor het eerst ook een paragraaf duurzaamheid toegevoegd. Ook is er in lijn met de jaarrekening 2022 en op voorschrift van de Wet open overheid een paragraaf “Open overheid” opgenomen in de stukken.

# Begroting 2024 in het kort

## INKOMSTEN

Van het rijk	+	Eigen inkomsten	=	TOTAAL
€ 156.700.000		€ 60.500.000		€ 217.200.000

### Belastingen & Heffingen

Onroerendaakbelasting (OZB)	€ 15.500.000
Afvalstoffenheffing	€ 10.600.000
Rioolheffing	€ 6.100.000
Vergunningen en leges	€ 6.000.000
Parkeerinkomsten	€ 4.800.000
Sportaccommodaties	€ 1.400.000
Begraafplaats en crematorium	€ 1.800.000
Overige belastingen (precario, toeristen, markt, reclame)	€ 1.000.000
Eigen bijdrage (WMO)	€ 600.000
Van de inwoners:	€ 47.800.000

### Overige inkomsten

Vanuit Reserves	€ 8.600.000
Verhuur vastgoed	€ 1.300.000
Overig (bijv. werkz. voor derden)	€ 2.500.000
Rente en beleggingen	€ 300.000
Overige inkomsten	€ 12.700.000



## UITGAVEN

<b>Volwaardig meedoen aan de samenleving</b>	€ 57.300.000
Onderwijsbeleid en -huisvesting	€ 8.000.000
Participatie en integratie	€ 10.900.000
Bijstandsverlening	€ 38.400.000

<b>Positieve gezondheid</b>	€ 55.200.000
Jeugdwet	€ 22.000.000
WMO en overige zorg 18+	€ 18.500.000
Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	€ 11.500.000
Volksgezondheid	€ 3.200.000

<b>Doorpakken voor mileu en klimaat</b>	€ 24.300.000
Openbaar groen	€ 5.400.000
Afvalverwerking	€ 8.400.000
Riolering	€ 4.200.000
Mileu en klimaat	€ 4.400.000
Begraafplaats en crematorium	€ 1.900.000

<b>Financiële stabiliteit en organisatie</b>	€ 41.205.000
Bedrijfsvoering	€ 22.300.000
Toevoeging aan reserves	€ 12.500.000
Gemeentelijk (financieel) bezit en beleid	€ 6.405.000

<b>Cultureel en sportief Zeist</b>	€ 12.000.000
Sportbeleid en -accommodaties	€ 5.100.000
Cultuur	€ 6.900.000

<b>Mobiliteit brengt ons verder</b>	€ 12.200.000
Parkeren (en -belasting)	€ 2.800.000
Verkeer en vervoer	€ 9.400.000

<b>Samen zorgen voor veiligheid</b>	€ 8.800.000
-------------------------------------	-------------

Subtotaal	€ 211.005.000
-----------	---------------



<b>Gemeente in verbinding</b>	€ 6.300.000
Bestuurszaken	€ 3.400.000
Burgerzaken	€ 2.900.000

<b>Wonen op maat</b>	€ 6.600.000
Wonen en bouwen	€ 5.100.000
Ruimtelijke ordening	€ 1.500.000

<b>Economie als versneller</b>	€ 1.100.000
--------------------------------	-------------

Subtotaal	€ 14.000.000
-----------	--------------

TOTAAL	€ 225.005.000
--------	---------------

# Programma's

## Programma 1 Gemeente in verbinding

*In een democratie telt iedereen mee. Iedereen verdient het om te worden gehoord. Ook de tegenstem én de stem van wie geraakt wordt maar 'niet aan tafel zit'. Deze 'inclusie' is een kernwaarde voor een vitale democratie, een waarde die we moeten beschermen. We betrekken de samenleving bij hoe wij als gemeente functioneren. Denk aan het ontwikkelen van wijkactiviteiten en de buurtbudgetten. De gemeente is er voor de samenleving. Het is vanzelfsprekend dat de gemeente Zeist (raad, college en ambtelijke organisatie) in verbinding staat met inwoners, bedrijven en (maatschappelijke) organisaties.*

*We hebben de afgelopen jaren veel gedaan om onze dienstverlening nog beter te maken en we blijven kansen benutten om de dienstverlening te blijven verbeteren. Zo gaan we onderzoeken of videobellen ingezet kan worden als extra kanaal. Ondertussen blijven we werken aan een goede basis van dienstverlening. De resultaten vanuit het uitgevoerde klanttevredenheidsonderzoek geven ons input om de dienstverlening te verbeteren. Het gebruik van live chat neemt toe komende jaren, we willen het gebruik van de chatbot uitbreiden. Inwoners weten zelf hun weg steeds beter te vinden via de digitale kanalen. Wanneer een inwoner contact zoekt met de gemeente Zeist willen we het verschil maken in contact. Verder blijft klantgerichtheid als kerncompetentie een speerpunt in de hele organisatie.*

<b>Programma in het kort:</b>	
<b>Verbonden Partijen:</b>	U10
<b>Totaal lasten:</b>	€ 6.287.000 (2,8% van het totaal)
<b>Totaal baten:</b>	€ 1.381.000

<b>Wat gaan we doen?</b>	<b>Wat merkt de samenleving hiervan?</b>
<b>Bestuur</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>De implementatie van het 'Handvat Participatie Zeist' verloopt via vier sporen: informeren, inspireren, leren &amp; ontwikkelen en faciliteren. Dit gebeurt in samenspel met de gemeentelijke organisatie, inwoners, maatschappelijke organisaties, het college en de raad. Dit omvat onder andere het verstrekken van informatie, het delen van ervaringen en hier samen van leren, het trainen van ambtenaren en de inzet van participatieambassadeurs binnen de gemeentelijke organisatie. Tot slot ligt in de implementatie de nadruk ook op het reflecteren op afgeronde, dan wel lopende, participatieprocessen. De leerpunten en ontwikkelpunten zijn voeding voor onze voorbereidingen op de participatieverordening, en het verder ontwikkelen van het huidige Handvat Participatie, als het nieuwe Handvat Participatie voor Inwoners en Initiatiefnemers (omgevingswet, programma 4).</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Participatieprocessen lopen dankzij het handvat soepeler voor iedereen. Dit betekent kortere doorlooptijd, duidelijker wat de bedoeling is, tevredenheid over het proces en de communicatie.</li> <li>De rol van iedere actor en ieders bijdrage in een participatieproces is scherper. Zoals de rol van de gemeenteraad vooraf, tijdens en bij de reflectie van een participatieproces.</li> <li>Samenspel tussen gemeente en inwoners is continu aanwezig, waarbij samenspel niet altijd het gezicht heeft van een (standaard) participatietraject. Samenspel is een gebruikelijk onderdeel van de gemeentelijke werkzaamheden. Het handvat helpt ons om hierin bewuste keuzes te maken.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>Verdere doorontwikkeling van digitale participatie, o.a. verbeterde instrumenten, gebruik en breder bereik van digitale participatie.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Het beter benutten van de mogelijkheden van digitale participatie zorgt voor een grotere diversiteit aan perspectieven en ideeën. Het draagt bij aan samenspel en betrokkenheid.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>We hebben oog voor de komst van een verbrede inspraakverordening. We volgen de ontwikkelingen en betekenis hiervan en bereiden ons hierop voor.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>De verordening zorgt voor heldere kaders op het gebied van participatie voor inwoners en gemeenteraad, voortbordurend op het Handvat Participatie Zeist.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>We voeren op dit moment een verkenning uit naar de betekenisgeving van een buurtbudget voor de gemeente Zeist en de samenleving. Uit deze verkenning volgt een advies waarover gesproken wordt met college, raad en maatschappelijke organisaties.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Initiatieven die de buurt, het publiek belang en onze maatschappelijke opgaven dienen kunnen worden versterkt door het bieden van een (vorm van) buurtbudget.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>Op dit moment verkennen we de mogelijkheden voor een onderzoek van onze communicatie. Gericht op bereik, effect, en gebruik van taal, toon en beeld. We zijn druk bezig met concreet vorm geven van hoe we het gaan onderzoeken.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Het onderzoek zorgt voor een eventuele herziening van onze communicatiemiddelen. Hierdoor kunnen we onze communicatie nog beter afstemmen op onze inwoners en ze nog beter informeren en betrekken. We</li> </ul>



Wat gaan we doen?	Wat merkt de samenleving hiervan?
	communiceren daarmee tijdig, duidelijk en eenvoudig en gebruiken duidelijke taal en beeld zodat mensen ons snappen.
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Doorontwikkeling van het samenspel en de ontwikkeling van een vitale democratie. Bijvoorbeeld door te blijven experimenteren met participatiemiddelen.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Breed gedragen plannen, gedeeld eigenaarschap, versterken vertrouwen tussen inwoners en de gemeente en inwoners onderling.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Vanaf 2023 beoordelen we het financieel rechtmatig handelen van ons als gemeente. In de paragraaf bedrijfsvoering van de jaarrekening rapporteren we over de resultaten in de vorm van een rechtmatigheidsverantwoording.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• We verantwoorden de financiële rechtmatigheid. Daarbij maken we inzichtelijk wat we hebben gecontroleerd en welke fouten en/of onzekerheden we hebben aangetroffen. Indien nodig ondernemen we acties om de financiële rechtmatigheid in de toekomst te verbeteren.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• De getrouwheid van de jaarrekening wordt gecontroleerd door de externe accountant (die door de raad is benoemd).</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Een accountantsverslag met verklaring waarin het oordeel van onze accountant is weergegeven.</li> </ul>
<b>Burgerzaken</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• We onderzoeken of videobellen (inclusief identificatiemogelijkheid) ingezet kan worden als extra kanaal om met de gemeente te communiceren.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• De gemeente biedt meer mogelijkheden voor inwoners om in contact te komen en diensten af te nemen.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• We leren continue van onze inwoners om excellente dienstverlening te blijven leveren. We voeren twee keer per jaar een klanttevredenheidsonderzoek (KTO) uit. Daarnaast bekijken we of we weer mee kunnen doen met de burgerpeiling. De burgerpeiling is een gemeente brede enquête die het welzijn en de betrokkenheid van wijkbewoners en doelgroepen inzichtelijk maakt.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Met de resultaten kunnen we, gericht en aansluitend bij de behoeften van inwoners en samenleving, onze dienstverlening aanpassen en verbeteren.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• We leven de servicenormen na. Dit zijn de beloften die wij doen aan onze inwoners en waar zij vanuit kunnen gaan dat wij ons hieraan houden.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Hierdoor kunnen we efficiënter en sneller antwoord richting de inwoner geven en is er minder herhaalverkeer.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• We blijven werken aan de juiste kwaliteiten, de juiste vaardigheden van de KCC-medewerkers. Mede ingegeven door de gevolgen van digitalisering. Hiervoor is het nodig om opleidingen aan te bieden.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Wanneer steeds meer inwoners zelf hun weg weten te vinden via digitale kanalen, blijven de specifieke, persoonlijke vragen over voor de medewerkers. Probleemoplossend vermogen en emotionele vaardigheden (empathie) worden steeds belangrijk in de menselijke contacten.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Juni 2024 zijn de Europees Parlementsverkiezingen. De gemeente organiseert deze verkiezingen en draagt zorg voor efficiënte, rechtmatige en toegankelijke verkiezingen.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Alle Zeistenaren die willen en mogen stemmen, kunnen dit rechtmatig en zelfstandig doen.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• We maken de geleverde dienstverlening jaarlijks inzichtelijk.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Met betrekking tot de dienstverlening rapporteren we data en duiding. Dit doen we door middel van een overzichtelijk en visueel aantrekkelijk document dat samen met de jaarrekening jaarlijks wordt aangeboden aan de raad. Het document 'dienstverlening in cijfers' levert inzicht richting raad, management en medewerkers. En het biedt voeding voor leerpunten en verbetervoorstellen.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Klantgerichtheid als kerncompetentie in het DNA van de organisatie verankeren.</li> <li>• Tijdens onboarden, via opleidingen, door sessies met managers en door het delen van veel positieve voorbeelden, werken we met elkaar aan klantgericht denken.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• In Zeist vertrekken we vanuit de ander; de vraag van de klant staat centraal. Het maakt niet uit op welke wijze de inwoner of ondernemer contact zoekt met de gemeente. Klantvriendelijk geven wij op al onze kanalen een snel, duidelijk, begrijpelijk en deskundig antwoord.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• We gaan de chatbot doorontwikkelen door middel van integratie met andere systemen. Daarnaast beginnen we met een onderzoek om de stap te maken naar</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• De wens en steeds grotere behoefte vanuit de maatschappij is om zelf zaken te kunnen regelen met overheden. Een chatbot die steeds meer kan helpt daarbij. Het</li> </ul>

Wat gaan we doen?	Wat merkt de samenleving hiervan?
<p>een chatbot op basis van kunstmatige intelligentie (AI). Vanwege het nieuwe karakter van de beschikbare technologie, doen we dit met gepaste zorgvuldigheid.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Vanaf 2024 komt er een piek in de aanvragen van reisdocumenten. Hiervoor is (tijdelijk) extra capaciteit nodig.</li> </ul>	<p>inzetten van kunstmatige intelligentie zou van grote toegevoegde waarde zijn hierbij.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Het niveau van dienstverlening blijft op een hoog niveau.</li> </ul>

### Wat mag het kosten?

RAAD01 GEMEENTE IN VERBINDING			(bedragen x € 1.000)				
		Realisatie 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
010 BESTUUR	L	2.577	3.346	3.398	3.307	3.307	3.307
	B	0	0	0	0	0	0
	S	-2.577	-3.346	-3.398	-3.307	-3.307	-3.307
020 BURGERZAKEN	L	2.869	2.899	2.889	2.721	2.825	2.825
	B	1.155	1.133	1.381	1.381	1.381	1.381
	S	-1.714	-1.767	-1.508	-1.340	-1.445	-1.444
Totaal	L	5.447	6.246	6.287	6.027	6.132	6.131
	B	1.156	1.133	1.381	1.381	1.381	1.381
	S	-4.291	-5.113	-4.907	-4.647	-4.751	-4.751

### Toelichting op afwijkingen

Ten opzichte van 2023 dalen de lasten op collegeproduct 010 Bestuur door de kosten van de burgemeestersprocedure en het werkbudget van de gemeenteraad. De lasten voor collegeproduct 020 Burgerzaken dalen door het budget voor democratische vernieuwing en de baten stijgen door hogere legesinkomsten op reisdocumenten.

### Beleidsindicatoren

De komende jaren zullen we indicatoren uit de dienstverleningsrapportage binnen dit programma integreren.

## Programma 2 Volwaardig meedoen aan de samenleving

*In de gemeente Zeist helpen mensen elkaar, zijn er heel veel vrijwilligers actief en zijn er deskundige professionals die iedere dag hulp geven aan mensen die dat nodig hebben. Dat is iets om trots op te zijn. De gemeente Zeist wil vanuit dit mooie startpunt een vervolgstap zetten in het versterken van de sociale basis. Doen we samen de juiste dingen en zijn we er vroeg genoeg bij? Het inrichten van de Sociale basis is een belangrijk onderdeel van het programma Sociaal in Balans, dat we inzetten om de transformatie binnen het sociaal domein verder vorm te geven. De sociale omgeving van onze inwoners heeft daarin een belangrijke rol. Wij willen dat deze optimaal kan helpen om zwaardere hulp en zorg te voorkomen. We handelen daarbij vanuit het perspectief van positieve gezondheid. Zie voor verdere informatie hierover programma 5. Het wijkgericht werken levert een integrale aanpak op voor de maatschappelijke uitdagingen in de wijken. Hiermee zorgen wij ervoor dat er per wijk maatwerk wordt geleverd. Door wijkgericht te werken met onze maatschappelijke partners en bewoners dragen wij bij aan onze gemeentelijke missie: "goed leven in Zeist" en verbeteren wij de veiligheid, leefbaarheid en sociale cohesie*

*In het sociaal domein streven we ernaar dat iedereen grip heeft op zijn of haar eigen leven. Dat betekent dat iedereen zoveel als mogelijk zelfstandig kan voorzien in zijn of haar basisbehoeften en een prettig leven kan leiden. Het is niet vanzelfsprekend dat dit elke inwoner lukt, bijvoorbeeld als iemand een laag inkomen of weinig bestedingsruimte heeft. Inkomensondersteuning door het toekennen van minimaregelingen kan in die gevallen een steuntje in de rug bieden. Inwoners die geen werk of ander inkomen hebben ontvangen via de Regionale Sociale Dienst Kromme Rijn Heuvelrug een uitkering. Inwoners worden ondersteund bij het voorkomen van problematische betalingsachterstanden en het oplossen van schulden. Inwoners die niet op eigen kracht werk vinden of behoefte hebben aan werk dat aangepast is aan de mogelijkheden worden ondersteund bij het vinden en behouden van werk.*

*De gemeente heeft de wettelijke zorgplicht voor onderwijshuisvesting. Goede onderwijshuisvesting is cruciaal voor een goede leeromgeving en kansen bieden voor iedereen. Dit doen we door samen met de schoolbesturen te zorgen voor voldoende en kwalitatief goede onderwijslocaties voor alle leerlingen in Zeist. Door tijdige afstemming met de schoolbesturen zetten we in op gebouwen van goede kwaliteit en spelen we in op de behoefte om kinderen onderwijs te laten volgen op een school naar keuze. Samen met kinderopvang, onderwijs en maatschappelijke partners werken wij aan kansengelijkheid door kinderen en jongeren vanaf hun geboorte een uitdagende en inspirerende leef- en leeromgeving en rijke schooldag te bieden, zodat dat elk kind zich optimaal kan ontwikkelen en gelukkig kan opgroeien.*

### **Programma in het kort:**

<b>Verbonden Partijen:</b>	WereldKidz / NUOVO / BIGA / RDWI
<b>Totaal lasten:</b>	€ 57.181.000 (25,4 % van het totaal)
<b>Totaal baten:</b>	€ 23.587.000

<b>Wat gaan we doen?</b>	<b>Wat merkt de samenleving hiervan?</b>
<b>Onderwijshuisvesting</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>We faciliteren de ontwikkeling van Onderwijshuisvesting (veelal via schoolbesturen gerealiseerd), passend bij de behoefte op basis van het herijkte Strategisch Huisvestingsplan Onderwijs 2023 (SHP) waarin (nadere) beleidskeuzes zijn vastgelegd ten aanzien van kwantiteit en kwaliteit van schoolgebouwen.</li> <li>Vertalen van het SHP naar voorzieningen (renovatie of nieuwbouw) die per school noodzakelijk zijn voor de komende 16 jaar inclusief een jaarplan (Programma) voor 2024.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>We kijken op brede schaal naar de tijdige ontwikkeling van scholen, om voldoende voorzieningen te hebben en te houden gebied van onderwijs en gymnastiek in Zeist, passend bij de eisen van deze tijd en de prognose van het aantal leerlingen in Zeist.</li> <li>We starten met het realiseren van de voorzieningen die worden opgenomen in het Programma 2024: dit betreft uitbreiding van schoolgebouwen met een ruimtetekort en geen verwijzing mogelijk is naar leegstand elders. Gymnastieklokken zoveel mogelijk binnen loopafstand van de scholen.</li> </ul>

Wat gaan we doen?	Wat merkt de samenleving hiervan?
<ul style="list-style-type: none"> <li>Onderwijshuisvesting van goede kwaliteit met aandacht voor o.a. duurzaamheid, toegankelijkheid, inclusie en luchtkwaliteit</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>In de ontwikkeling van het SHP en bij het opstellen van het realisatie Programma 2024 is nadrukkelijk aandacht voor eisen van de huidige tijd. Bij de realisatie van renovatie en nieuwbouwprojecten wordt duurzaamheid, inclusie en luchtkwaliteit specifiek onderdeel van de plannen.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>Aansluiten bij de wensen van scholen en sociale partners en ruimte geven aan het realiseren van Integrale Kind Centra in of in de nabijheid van schoolgebouwen.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>We onderzoeken samen met partners de mogelijkheden voor ruimte voor IKC en nemen deze plannen waar mogelijk mee in de planvorming voor (vervangende) bouw van scholen zodat kinderen integraal kunnen worden bediend.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>Het faciliteren van schoolbesturen om schoolgebouwen, die nog niet in aanmerking komen voor renovatie of vervangende nieuwbouw, door te verduurzamen op basis van de energiescans.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Ook als schoolgebouwen nog niet in aanmerking komen voor grotere renovatie of nieuwbouw, ondersteunen we schoolbesturen om tussentijds wel een verbetering van de verduurzaming van hun gebouw te kunnen uitvoeren.</li> </ul>
Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	
<p><u>Onderwijsachterstandenbeleid (OAB)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>We geven samen met verschillende organisaties uit het onderwijsveld, aan de hand van een uitvoeringsagenda, uitvoering aan het recentelijk vastgestelde OAB-beleidsplan onderwijsachterstanden. Thema's hierbij zijn: Indiceren &amp; toeleiden, Aanbod &amp; spreiding, Ouderbetrokkenheid, Doorgaande leerlijn, Ondersteuningsstructuur jonge kind en Schakelklassen. Kinderen op de basisschool krijgen extra mogelijkheden om hun schoolloopbaan met succes te volgen. Bij drie basisscholen in Zeist zijn er vier schakelklassen ter bevordering van de taalontwikkeling in de onderbouw van het basisonderwijs, waarmee taal- en ontwikkelingsachterstanden worden verkleind.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>In 2024 ontvangen op 10 locaties ruim 300 peuters Peuteropvang (met Voorschoolse Educatie), waarvan zo'n 50% een VVE-indicatie hebben.</li> <li>De basisscholen Op Dreef (Wereldkidz), de Wegwijzer (CBO) en de Griffel (het Sticht) geven aan dat de taal- en ontwikkelingsachterstanden bij kinderen die deelnemen aan de schakelklassen merkbaar zijn verkleind.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>Samen met verschillende schoolbesturen werken wij binnen de agenda van de Gelijke Kansen Alliantie verder aan de interventies op scholen op het gebied van armoede en gezondheid. Het soort interventies is afgestemd op de behoefte van de leerlingen van de school, bijvoorbeeld het aanbieden van schoolfruit, schoolzwemmen of bewegend leren.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Drie keer per week krijgen 60 kinderen een gezond tussendoortje tijdens de naschoolse activiteiten op basisschool De Wegwijzer.</li> <li>Minimaal 90 kinderen in het SO en VSO krijgen in 2024 zwemles. Hierdoor groeit hun zelfstandigheid (op de fiets naar het zwembad en zelf omkleden) en behalen zij een zwemdiploma of aangepast certificaat.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>Samen met schoolbesturen zorgen wij ervoor dat de kinderen van nieuwkomers en vluchtelingen een passende onderwijsplek krijgen.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Alle kinderen van nieuwkomers en vluchtelingen krijgen in 2024 onderwijs en werken aan een basis om nu en later mee te kunnen doen in onze samenleving.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>In 2024 implementeren we samen met schoolbesturen gemeente brede afspraken over de toelating tot het primair onderwijs. Hierdoor ontstaat voor de kinderen een gelijke en transparante toegang tot het primair onderwijs.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Eind 2024 zijn er heldere afspraken met de schoolbesturen gemaakt over hoe schoolbesturen de toelating tot primair onderwijs op een gelijke en transparante wijze inrichten.</li> </ul>

Wat gaan we doen?	Wat merkt de samenleving hiervan?
<ul style="list-style-type: none"> <li>• We voeren samen met kinderopvang, onderwijs en jeugdpartners de brede Agenda Jeugd &amp; Onderwijs (voorheen Lokale Educatieve Agenda) uit die in 2023 voor de periode 2023-2027 is opgesteld. Doel van deze agenda is vergroting van de ontwikkelingskansen van de Zeister Jeugd. De agenda telt een 27-tal thema's waarop we doorlopend of projectmatig gaan samenwerken in de komende 4 schooljaren. In schooljaar 2023/ 2024 voeren we in het kader van de Agenda Jeugd &amp; Onderwijs samen met de partners de volgende drie projecten uit: <ul style="list-style-type: none"> <li>○ het versterken van het mentale welbevinden van de jeugd via het onderwijs</li> <li>○ het bouwen aan de pedagogische basis in Vollenhove, zie ook programma positieve gezondheid. Hiertoe vormen we in de wijk een coalitie met kinderopvang, onderwijs, jeugdpartners en ouders en maken we een plan voor hoe we in Vollenhove samen een stimulerende, steunende en fijne leefomgeving voor kinderen en ouders kunnen realiseren en voeren dit plan vervolgens uit.</li> <li>○ het maken van gemeente brede afspraken over de toelating op het primair onderwijs (zie voorgaande ambitie)</li> </ul> </li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• De drie AJO-projecten voor schooljaar 2023-2024 zijn uitgevoerd, waarmee de ontwikkelingskansen van alle kinderen en jongeren zijn vergoot,</li> <li>• Er heeft een inspiratiesessie plaatsgevonden met het onderwijs over hoe het mentale welbevinden van jongeren via het onderwijs kan worden versterkt. De pedagogische basis in Vollenhove is versterkt met een grotere veerkracht van gezinnen en kinderen tot gevolg, Hierdoor kunnen zij de normale hobbels die bij opgroeien en opvoeden horen zo goed mogelijk zelf opvangen. De druk op gespecialiseerde jeugdhulp vanuit Vollenhove stabiliseert hierdoor of vermindert zelfs.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Met het schooljaar 2023-2024 wordt gestart met collectieve financiering van jeugdhulp in het speciaal onderwijs bij twee pilotscholen. Het gaat om Rafael (speciaal onderwijs in Utrecht) en Heuvelrugcollege (voortgezet speciaal onderwijs in Zeist). Dit gebeurt in bovenregionaal verband met gemeenten en samenwerkingsverbanden passend onderwijs in vier Utrechtse regio's. De looptijd is 2 schooljaren. Tijdens de pilot vindt monitoring plaats.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Snellere en integrale inzet van ondersteuning voor kinderen en jongeren in de pilotscholen.</li> <li>• Omdat de bovenregionaal samenwerkende gemeenten jeugdhulp collectief financieren in de school, hoeven scholen met minder gemeenten te schakelen.</li> <li>• Leerlingen maken een doorlopende ontwikkeling door en komen meer aan leren toe.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Lokaal en regionaal gaan we in 2024 verder met het gezamenlijk financieren van ondersteuning voor jeugd die in het 'grijze gebied' van passend onderwijs en jeugdhulp valt.</li> <li>• Regionaal is door de vijf gemeenten en de twee samenwerkingsverbanden passend onderwijs een projectleider aangesteld in 2023. Deze werkt ook in 2024 met de gemeenten en het onderwijs aan twee doelstellingen: <ul style="list-style-type: none"> <li>○ In 2025 werken we op alle scholen in de regio integraal samen bij de preventie, beoordeling en aanpak van ondersteuningsvraagstukken van een leerling.</li> <li>○ In 2025 bieden we een integraal aanbod waar nodig door bundeling van financiën van gemeenten en onderwijs.</li> </ul> </li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Leerlingen en hun gezinnen krijgen zo snel en goed mogelijk ondersteuning en (jeugd)hulp die nodig is voor het volgen van onderwijs.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• We zorgen ervoor dat leerlingen die voldoen aan de criteria in de Verordening Bekostiging Leerlingenvervoer 2022 naar school kunnen reizen. Dat kan via regulier leerlingenvervoer, via een financiële vergoeding aan ouders en/of verzorgers of op andere wijze. In bijzondere situaties regelen wij (groeps-)taxivervoer. Vanaf het schooljaar 2024 doen we dat met de vervoerder die uit de regionale aanbesteding Regiotaxi Utrecht 2024 is gekomen.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Leerlingen die voldoen aan de criteria van de Verordening Bekostiging Leerlingenvervoer gaan naar school, ongeacht de afstand van school naar huis en hun (fysieke) beperking.</li> </ul>

Wat gaan we doen?	Wat merkt de samenleving hiervan?
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Wij zetten ons in om schoolverzuim en schooluitval aan te pakken. Daarbij leggen we de relatie met de Regionale Aanpak Jeugdwerkloosheid, de Schoolwerktagenda die wij met gemeenten en MBO's in de regio hebben opgesteld en het plan van het Ministerie van OC&amp;W (aanvalsplan voortijdig schoolverlaters) <ul style="list-style-type: none"> <li>○ Voor alle vragen op het gebied van school, werk en inkomen zoeken wij jongeren op en wij zijn ook aanwezig op de scholen in Zeist om met leerlingen en docenten te spreken over schoolverzuim. Wij doen dit vanuit onze kernwaarde Nabijheid.</li> <li>○ Leerlingen en ouders kunnen terecht bij de leerplichtambtenaren voor advies en informatie om ervoor te zorgen dat leerlingen gebruik kunnen maken van hun recht op onderwijs.</li> <li>○ Wij benaderen voortijdig schoolverlaters actief. Zij ontvangen een brief met aanbod voor gratis hulp in begeleiding naar school of werk, wij leggen huisbezoeken af en zij kunnen terecht bij het SchoolWerkcafé in de Koppeling.</li> <li>○ Voortijdig schoolverlaters kunnen begeleiding krijgen van de doorstroomcoaches (trajectbegeleiders voortijdig schoolverlaters) in het vinden van een opleiding of werk.</li> <li>○ Ook andere partijen in de aanpak jeugdwerkloosheid en de jongerenconsultanten van de RSD zijn beschikbaar voor hulp richting werk, opleiding, inkomen en schulddienstverlening.</li> <li>○ Studenten MBO kunnen met jeugdhulpvragen niet alleen terecht bij het CJG maar ook op scholen is laagdrempelige gespecialiseerde hulp aanwezig.</li> </ul> </li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Het ongeoorloofd verzuim van leerlingen- studenten tussen de 5 en 23 jaar neemt af door begeleiding van de (regionale) leerplichtambtenaren.</li> </ul>
<b>Samenkracht en burgerparticipatie</b>	
<p><u>Lokale aanpak eenzaamheid</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• We zetten de lokale aanpak eenzaamheid verder voort; door o.a. structurele inzet op de 75+ huisbezoeken, een lokale campagne gericht op de bewustwording van eenzaamheid, positionering signaalpunt tegen eenzaamheid, ontwikkeling van initiatieven voor jongeren gebaseerd op behoefte en verdere samenwerking binnen de lokale coalitie.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Alle ouderen die dit jaar 75 of 80 zijn geworden of 75+ zijn en nieuw in de gemeente Zeist hebben een uitnodiging voor een huisbezoek ontvangen, 20% heeft daadwerkelijk een huisbezoek gehad.</li> <li>• Lokale campagne eenzaamheid is zichtbaar op alle mediakanalen vanuit de gemeente en haar maatschappelijke partners.</li> <li>• Het signaalpunt tegen eenzaamheid is veelvuldig gebruikt; in ieder geval 80 afgehandelde meldingen in 2024.</li> <li>• Het aanbod aan activiteiten om eenzaamheid tegen te gaan is volledig zichtbaar op de zorg4zeist website.</li> <li>• De lokale coalitie tegen eenzaamheid is 4x per jaar bij elkaar gekomen, waaruit minstens 5 activiteiten/samenwerkingsverbanden of andere initiatieven zijn opgezet.</li> <li>• Er zijn twee activiteiten ontwikkeld gebaseerd op de behoefte vanuit eenzame jongeren.</li> </ul>

Wat gaan we doen?	Wat merkt de samenleving hiervan?
<p><u>Voorkomen van overbelasting mantelzorgers</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Ondersteuning van mantelzorgers door Steunpunt Mantelzorg via het uitdragen van het mantelzorgcompliment, individuele ondersteuning zoals bezoeken, informatiebijeenkomsten, collectieve ondersteuning als lotgenotengroepen en samenwerking met jongerenwerk voor het ondersteunen van jonge mantelzorgers. Daarnaast richt het steunpunt zich op bewustwording onder professionals en het opzetten van een netwerk van belanghebbende partijen.</li> <li>• Realisatie van een logeershuis in samenwerking met regio ZOU, Veenendaal, Ede en Rhenen.</li> <li>• Maatjesprojecten met o.a. aandacht voor dementie</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Alle mantelzorgers in de gemeente Zeist hebben een mantelzorgcompliment ontvangen</li> <li>• Er zijn minstens 100 matches gemaakt tussen mantelzorgers en vrijwilligers</li> <li>• In 2024 is er een regionaal logeershuis opgezet met minstens 10 bedden voor kortdurend verblijf</li> <li>• Inwoners zijn op de hoogte van het respijtzorg aanbod in de gemeente Zeist, waarbij de zichtbaarheid van het aanbod is vergroot door een overzichtelijke weergave + monitoring op de website van Mantelzorgsteunpunt</li> <li>• Er bestaat een duidelijk integraal aanbod voor ondersteuning van de mantelzorger bestaande uit informatiebijeenkomsten, clientondersteuning, maatjesprojecten en lotgenotengroepen.</li> <li>• Er zijn twee netwerkbijeenkomsten mantelzorg waaruit minstens 5 activiteiten/samenwerkingen/initiatieven zijn voortgekomen</li> </ul>
<p><u>Fysieke wijkvoorzieningen</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Via de twaalf verschillende wijkvoorzieningen (wijkservicepunten, inloophuizen en dorps-/buurthuizen) bieden we bewoners in Zeist een centrale ontmoetingsplek. We stimuleren dat wijkbewoners hierin zelf een belangrijke rol vervullen en we besteden aandacht aan maatschappelijke thema's als eenzaamheid, kwetsbaarheid, integratie, inclusiviteit en gezondheid.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Door het bieden van een centrale ontmoetingsplek wordt de hulp merkbaar dichterbij de inwoners georganiseerd, waardoor zij meer nabijheid en een luisterend oor ervaren en indien nodig kan een hulpvraag binnen een dag worden opgepakt. Hiermee wordt de hulpbehoefte van een wijkbewoner laagdrempelig en snel gesignaleerd en gekoppeld aan de juiste instantie.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Vertaling van het beleidskader sociale basis (onderdeel van programma sociaal in balans) naar de praktijk via een viertal projecten: <ul style="list-style-type: none"> <li>○ Opstellen nieuw subsidiekader</li> <li>○ Verbeteren samenwerking informeel/formeel</li> <li>○ Opstellen van een uitvoeringsagenda met de maatschappelijke partners</li> <li>○ Inzicht verkrijgen van de maatschappelijk effecten binnen de sociale basis</li> </ul> </li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Er is een nieuw inhoudelijk subsidiekader gepubliceerd waarop maatschappelijke partners gericht subsidie kunnen aanvragen en de gemeente Zeist een inhoudelijke beoordeling kan uitvoeren.</li> <li>• Er zijn duidelijk samenwerkingsafspraken tussen de formele en informele zorg op het gebied van de toegang, doorverwijzingen en zichtbaarheid.</li> <li>• Er is een uitvoeringsagenda opgesteld door alle betrokken maatschappelijke partners uit de sociale basis</li> </ul>
<p><u>Opvang vluchtelingen in Zeist</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• We continueren de opvang voor vluchtelingen in het azc Kamp van Zeist en de Noodopvang Walaardt Sacre Kamp en zetten actief in op participatie in de Zeister samenleving. <ul style="list-style-type: none"> <li>○ We continueren de opvang voor Oekraïense Ontheemden en zetten actief in op participatie in de Zeister samenleving.</li> </ul> </li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• In 2024 nemen vluchtelingen in Zeist deel aan verschillende activiteiten voor kinderen en volwassenen op het gebied van sport, cultuur, gezondheid en taal, waardoor zij zich verder ontwikkelen en meedoen in de Nederlandse samenleving. In 2024 participeren Oekraïense vluchtelingen in de samenleving door ondersteuning van vrijwilligers en organisaties, waardoor zij sneller integreren en de Nederlandse taal leren.</li> </ul>



Wat gaan we doen?	Wat merkt de samenleving hiervan?
<p><u>Jongerenwerk</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• We willen dat jongeren in hun vrije tijd ook kunnen werken aan het ontwikkelen van hun talenten. Wij zetten jongerenwerkers in om dit te realiseren. Hierbij besteden we ook aandacht aan de behoeften van jongeren zoals extra ontmoetingsplaatsen en individueel contact. <ul style="list-style-type: none"> <li>○ Jongeren kunnen deelnemen aan (groeps)activiteiten in hun vrije tijd</li> <li>○ Jongeren kunnen meedenken en meehelpen in het opzetten van nieuwe ontmoetingsplaatsen.</li> <li>○ Jongeren kunnen stagelopen bij het jongerenwerk.</li> <li>○ Jongeren kunnen deelnemen aan online activiteiten</li> </ul> </li> <li>• Bij één van de scholen in Zeist is het mogelijk om tijdens schooltijden een beroep te doen op de jongerenwerker. Vanwege succes bij deze school en behoefte van jongeren, streven we ernaar om dit schooljongerenwerk ook bij andere scholen in te zetten.</li> <li>• Via het jongerenwerk willen wij jongeren ook perspectief bieden en hen weerbaar maken tegen (online) criminaliteit.</li> <li>• Ketenpartners in de jeugdgroepenaanpak benaderen groepen jongeren, brengen ze met elkaar in beeld en plegen waar nodig interventies.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Jongeren worden gestimuleerd ook in hun vrije tijd hun talenten te ontwikkelen.</li> <li>• Kans voor jongeren op deelname aan de arbeidsmarkt vergroot, door stage te lopen bij het jongeren werk.</li> <li>• Preventie jeugdcriminaliteit en aanpak overlast op straat.</li> </ul>
<p><u>Agenda Meedoen, samen werken aan inclusie en diversiteit</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Samen met inwoners en organisaties werken we aan inclusie en diversiteit aan de hand van zeven thema's <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Fysieke toegankelijkheid</li> <li>2. Digitale toegankelijkheid,</li> <li>3. Vervoer en mobiliteit</li> <li>4. Werk, zinvolle dagbesteding en vrijetijdsbesteding</li> <li>5. Niets over ons, zonder ons</li> <li>6. Onderwijs, inclusie en diversiteit</li> <li>7. Sociale veiligheid</li> </ol> </li> <li>• Artikel 1 Midden Nederland voert in opdracht van gemeenten in de regio Utrecht activiteiten uit om discriminatie aan te pakken. Eén van de belangrijkste is het Meldpunt discriminatie.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Doelen zoals gesteld in de Agenda Meedoen (ter bespreking in de raad op 5 september 2023) zijn behaald.</li> </ul>
<p><u>Buurtpak Vollenhove</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• In de buurtaanpak Vollenhove Vooruit hebben bewoners, gemeente en organisaties hun krachten gebundeld om bewoners vooruit te helpen en de buurt een boost te geven. Dit vindt plaats door sociale en fysieke projecten en inzet van verbinders op het gebied van gezondheid en participatie en werk. We nemen deel aan de Regiodeal Vitale Wijken (min. BZK), voor de periode tot in ieder geval eind 2025.</li> <li>• Meerjarige samenwerking met een communicatiebureau en de belangrijkste partners op basis van een imago-onderzoek en inzet van een (digitaal) buurtpunt.</li> <li>• Hierbij betrekken we zoveel mogelijk bewoners (wijkambassadeurs).</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Het schakelpartners-overleg is 3 keer georganiseerd en het bestuurlijk kernteam is ten minste 2 keer georganiseerd. De netwerkpartners- borrel is ten minste 3 keer georganiseerd in t Volle Hof. Netwerkpartners hebben aangegeven de samenwerking positief te ervaren.</li> <li>• De communicatiestrategie van de buurtaanpak is herijkt.</li> <li>• De verdiepende analyse op het imago- onderzoek is uitgevoerd.</li> <li>• Het (digitale) buurtpunt is feestelijk geopend.</li> <li>• Er zijn ten minste 3 wijkambassadeurs geworven en zij zetten zich in voor de buurtaanpak.</li> </ul>



Wat gaan we doen?	Wat merkt de samenleving hiervan?
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Project starten voor de (mogelijke) verhuizing en (tijdelijke) huisvesting van De Weggeefwinkel in Vollenhove. Dit betreft een maatschappelijk vraagstuk en is geen onderdeel van de buurtaanpak</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• De Weggeefwinkel kan verder doorgaan met haar activiteiten. Veel inwoners kunnen hier terecht voor gratis spullen.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Samen met onze maatschappelijke partners en in overleg met bewoners(organisaties) en ondernemers organiseren wij evenementen, bijeenkomsten, trainingen vanuit een opgave gerichte aanpak om onze gezamenlijk vastgestelde doelen te realiseren. In het kader van de nabijheid houden de wijkteams wekelijks een inloopspreekuur in de wijken.</li> <li>• Wij zetten ons in om de leefbaarheid, veiligheid en het sociale veiligheidsgevoel te verbeteren</li> <li>• Uitvoering geven aan de strategische en tactische visie die gekoppeld zijn aan de ambities van het college.</li> <li>• Signalen ophalen en brengen naar eigen organisatie en naar wijkteam voor een integrale aanpak</li> <li>• Bijdrage aan integrale aanpak van complexe situaties/problemen op basis van data</li> <li>• Bijdragen aan vergroten van draagvlak voor (wijk)initiatieven</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Verbeteren en vergroten van betrokkenheid van bewoners zodat woon en leefomgeving aangenamer wordt. Dit gebeurt o.a. in Vollenhove. Daarnaast gebeurt dit ook in Den Dolder. Door samen met de bewoners aan thema gerelateerde werkgroepen aan het werk te gaan en doelen/resultaten te monitoren.</li> <li>• Meer zelfredzaamheid in de wijken. Zoals wij in Austerlitz zien, daar doet het dorp zelf heel veel voor eigen inwoners. Bijvoorbeeld Austerlitz zorgt, Austerlitz rijt en Austerlitz Veilig.</li> <li>• Door de bewoners, ondernemers en maatschappelijk organisaties met elkaar te verbinden ontstaat een goede samenwerking, dit leidt tot verbetering van de leefbaarheid en het veiligheidsgevoel in de wijken. Dat blijkt uit een leefbaarheidsonderzoek in Den Dolder en het project Meer Tuin en Meer Mens in wijk West.</li> <li>• Door meer opgave en themagericht te werken, merken de bewoners en ondernemers dat het leven in hun wijk aangenamer wordt en voelen zich veiliger. Dat blijkt uit de cijfers van de politie. Wij zien ook minder verhuizingen.</li> <li>• Onze werkwijze vergroot de tevredenheid en leidt tot minder discussie achteraf.</li> <li>• Wij gaan ervan uit dat het aantal meldingen van overlast, burenruzies en inbraken zullen gaan afnemen waardoor het leven en wonen in de wijken aangenamer worden</li> <li>• Evenementen in de wijk, zoals Koningsdag in Den Dolder of De Vierdaagse in Austerlitz wordt massaal bezocht en positief ervaren.</li> </ul>
Inkomensregelingen	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• We bieden inkomensondersteuning door het toekennen van minimaregelingen.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• We ondersteunen inwoners met een laag inkomen door de minima- regelingen en voorzieningen.</li> <li>• Inwoners hebben hierdoor meer financiële ruimte en geven aan dat ze merkbaar minder stress en geldzorgen ervaren.</li> <li>• Een financiële basis op orde biedt perspectief en leidt merkbaar tot positieve effecten bij inwoners op het welbevinden en de gezondheid van inwoners.</li> <li>• De regelingen dragen bij aan het (verder) voorkomen van schulden.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Binnen het project Digitaal minimaloket gaan we samen met onze maatschappelijke partners meer inwoners met een laag besteedbaar inkomen bereiken. Het gaat hierbij om het vergroten van het bereik in de brede zin: we willen met onze inzet meer inwoners bereiken en het gebruik van onze gezamenlijke regelingen en ondersteuningsmogelijkheden vergroten door ze toegankelijker te maken.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Minimaregelingen zijn in 2024 beter bekend en toegankelijk voor inwoners die deze nodig hebben. Het gebruik van minimaregelingen is in 2024 toegenomen.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• We verstrekken subsidies aan de Stichting Leerkansen, het Jeugdfonds Sport &amp; Cultuur en de Stichting leren voor de toekomst op deze manier krijgen kinderen uit gezinnen met een laag inkomen de kans om gelijkwaardig mee te doen.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Kinderen die opgroeien in een huishouden met een laag inkomen kunnen via regelingen en voorzieningen mee doen en hebben gelijke kansen.</li> </ul>

Wat gaan we doen?	Wat merkt de samenleving hiervan?
<ul style="list-style-type: none"> <li>In 2024 is er een nieuw beleidskader bestaanszekerheid vastgesteld. Deze bevat de speerpunten voor de komende jaren. Daarnaast is er een duidelijke link met het nieuwe beleidskader gezondheid. In de uitvoeringsagenda die in 2024 opgesteld wordt, zijn concrete acties te vinden.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Er zijn in 2024 nieuwe/herijkte speerpunten bepaald op het gebied van bestaanszekerheid. Een voldoende en stabiel inkomen vormt de basis.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>Via de Regionale Sociale Dienst Kromme Rijn Heuvelrug (RSD) verstrekken we uitkeringen en inkomensondersteuning aan inwoners die niet zelf in hun levensonderhoud kunnen voorzien.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Inwoners die niet via werk of anderszins een inkomen genereren, ontvangen een uitkering vanuit de Participatiewet.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>Door vroegsignalering zijn betalingsachterstanden bij o.a. huur en energiebedrijf bekend bij de RSD. Met gerichte huisbezoeken wordt vroegtijdig hulp geboden.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Betalingsachterstanden groeien niet uit tot problematische schulden.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>De saneringstermijnen voor wettelijke en minnelijke schuldsaneringstrajecten wordt gehalveerd van 3 jaar naar 18 maanden. De RSD implementeert dit in de werkwijze.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Inwoners zijn sneller schuldenvrij na een saneringstraject.</li> </ul>
<p><u>Inburgering en integratie</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>De RSD begeleidt alle nieuwkomers in Zeist op maat bij de inburgering. Dit gebeurt aan de hand van een brede intake en het maken van een persoonlijk Plan Inburgering en Participatie door de Regionale Sociale Dienst in samenwerking met Vluchtelingenwerk.</li> <li>Nieuwkomers krijgen taallessen op maat. Nieuwkomers worden gestimuleerd te participeren in de samenleving en gelijktijdig de Nederlandse taal te ontwikkelen. Bijvoorbeeld door vrijwilligerswerk, betaald werk of sociale activiteiten te ondernemen in de samenleving.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Nieuwkomers hebben een grotere slagingskans in hun inburgeringstraject en integreren in de samenleving.</li> <li>Nieuwkomers leren op eigen tempo en niveau de Nederlandse taal en volgen een onderwijstraject op maat.</li> <li>Nieuwkomers participeren en integreren zo vroeg mogelijk in de samenleving.</li> </ul>
<p><u>Taal</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>We voeren de Taalaanpak Zeist 2020-2024 verder uit waarbij we inzetten op de volgende vier sporen: Taal en ontwikkeling, Taal en Werk, Taal en Geld en Taal en Gezondheid.</li> <li>Met de Taalaanpak geven we gezamenlijk met partners en in de regio uitvoering aan verschillende taaltrajecten. Zo zijn er in Zeist o.a. formele taalcursussen die afgerond worden met een officieel erkend diploma, taaltrajecten specifiek rondom bijvoorbeeld het thema opvoeding, gezondheid en werk, taalmaatjes en een Open Leercentrum.</li> <li>Zowel deze formele als meer informele manier van het verbeteren van de basisvaardigheden zijn gericht op een niveau verhoging en/of kunnen daarnaast een opstap zijn naar een formele taalcursus, bijdragen aan taalcontact, het oefenen in de praktijk van de geleerde vaardigheden en/of kunnen de motivatie van de taal eerder vergroten.</li> <li>Vluchtelingen krijgen een passend aanbod om zo vroeg mogelijk te starten met het leren van de Nederlandse taal. Dit doen we door middel van taalmaatjes en ingekochte trajecten bij de taalaanbieder.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>We bereiken in 2024 500 laaggeletterde inwoners en bieden hen een toegankelijk en gedifferentieerd taalaanbod in samenwerking met een stevig netwerk van maatschappelijke partners. Hierdoor ervaren inwoners dat een taalachterstand geen belemmering is om mee te kunnen doen.</li> <li>Alle vluchtelingen in Zeist starten vroegtijdig met integreren in de samenleving door het verkrijgen van taallessen Nederlands.</li> </ul>

Wat gaan we doen?	Wat merkt de samenleving hiervan?
<p><b>Jeugdwerkloosheid</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Wij participeren in de regionale aanpak jeugdwerkloosheid om kansen van met name kwetsbare jongeren op de arbeidsmarkt te vergroten. <ul style="list-style-type: none"> <li>○ Jongeren tot 27 jaar kunnen gebruik maken van intensieve begeleiding van de doorstroomcoach, die werkt volgens de methodiek "lifecoach".</li> <li>○ De jobhunter van de RSD helpt hen in het vinden van een stage of (leerwerk)baan.</li> <li>○ Begeleiders werken vraaggericht en spelen daardoor in op de behoeften van de jongere in plaats van op de vraag van werkgevers.</li> <li>○ Leerlingen in het laatste jaar van hun opleiding kunnen begeleiding krijgen in het vinden van een transitiestage die na hun opleiding omgezet wordt in een vaste baan. Ook tijdens de stage is er extra begeleiding van de doorwerkcoach.</li> <li>○ Ook jongeren kunnen zich inzetten om andere jongeren te begeleiden naar werk (peersupport).</li> <li>○ Jongeren kunnen zelf een afspraak maken met een doorstroomcoach via de website schoolwerkcafé.</li> <li>○ Alle informatie over werk, inkomen en opleiding is te vinden op het nieuw op te zetten digitale jongerenloket.</li> <li>○ Jongeren worden niet van het kastje naar de muur gestuurd omdat consultants en accountmanagers werk vanuit verschillende disciplines intensief met elkaar samen werken.</li> <li>○ Voor jongeren in kwetsbare posities is er meer aanbod voor stages, (leer)werkbanen en beschut werk</li> <li>○ Jongeren die op zoek zijn naar een betaalde baan kunnen deelnemen aan de MBO carrière festivals.</li> </ul> </li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Het aantal werkeloze jeugdigen dat met hulp een plek op de arbeidsmarkt vindt neemt toe.</li> <li>• Het aantal jongeren dat het digitaal jongerenloket weet te vinden neemt toe.</li> </ul>
<b>Begeleide Participatie</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Biga Groep B.V. en RSD (team Werkroute) ondersteunen inwoners met een arbeidsbeperking die onder de banenafpraak vallen en andere inwoners die daar baat bij hebben, met aangepast werk, ondersteuning op de werkplek en andere instrumenten</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Inwoners hebben zinvol en passend werk.</li> <li>• Inwoners hebben een passende plek om mee te doen in de samenleving.</li> <li>• Beschut Werk wordt als instrument maximaal ingezet voor de daartoe geïndiceerde doelgroep.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• In Vollenhove heeft de RSD een outreachende verbinder ingezet om in de buurt individueel bewoners toe te leiden naar zowel participatie als werk (onderdeel van kans 9 van de buurtaanpak Vollenhove Vooruit). We proberen uit of deze manier van werken (outreaching, vast gezicht, dichtbij) werkt om inwoners te bereiken.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Inwoners kunnen in hun eigen buurt ondersteuning krijgen bij de toeleiding naar participatie en werk. De verbinder is werkzaam in de buurt, een bekend gezicht en sluit bij de leefwereld van de inwoner aan.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Wanneer werk niet of nog niet mogelijk is vindt, in samenwerking met lokale partners, ondersteuning plaats bij het vinden van alternatieve participatiemogelijkheden zoals vrijwilligerswerk.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Inwoners hebben een passende plek om mee te doen in de samenleving.</li> </ul>
<b>Arbeidsparticipatie</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• De RSD ondersteunt inwoners zonder werk bij het vinden van een passende baan.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Het bestand uitkeringsgerechtigden ontwikkelt zich minimaal vergelijkbaar met de landelijke trend.</li> </ul>

Wat gaan we doen?	Wat merkt de samenleving hiervan?
<ul style="list-style-type: none"> <li>We verkennen in samenwerking met het azc Leersum een pilot te starten om werk voor vluchtelingen in het azc Kamp van Zeist sneller en voor langere duur mogelijk te maken.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>In 2024 participeren vluchtelingen uit AZC Kamp van Zeist in de samenleving en hebben de mogelijkheid kennis en ervaring op te doen in het werkveld.</li> <li>In 2024 hebben vluchtelingen meer zelfregie en ervaren voldoening door te participeren op de arbeidsmarkt.</li> </ul>

### Wat mag het kosten?

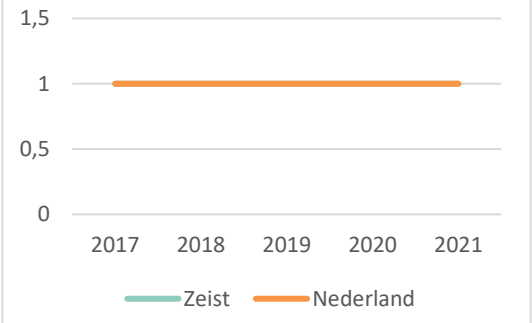
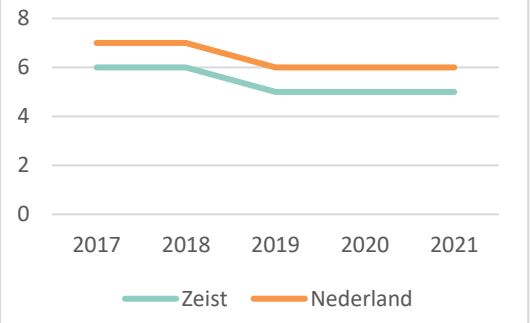
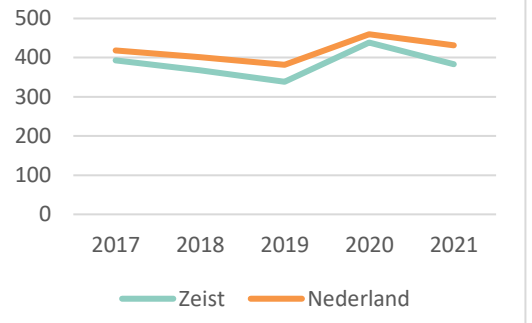
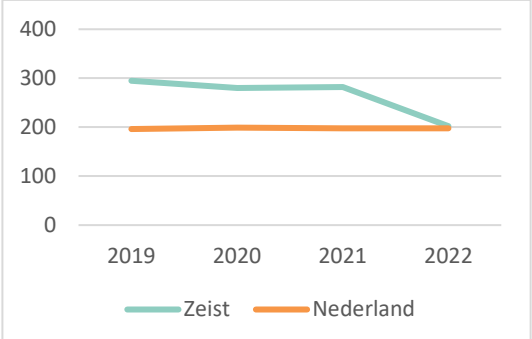
RAAD02 VOLWAARDIG MEEDOEN AAN DE SAMENLEVING			(bedragen x € 1.000)				
		Realisatie 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
420 ONDERWIJSHUISVESTING	L	5.130	5.253	5.490	5.738	5.303	5.345
	B	558	165	178	178	178	178
	S	-4.572	-5.088	-5.312	-5.560	-5.124	-5.167
430 ONDERWIJSBELEID EN LEERLINGENZAKEN	L	4.119	3.856	2.464	2.114	2.114	1.952
	B	2.669	1.807	414	414	414	414
	S	-1.450	-2.049	-2.050	-1.700	-1.700	-1.538
610 SAMENKRACHT EN BURGERPARTICIPATIE	L	8.108	7.450	7.704	7.530	7.530	7.137
	B	5.972	788	949	949	949	949
	S	-2.136	-6.662	-6.755	-6.581	-6.581	-6.188
630 INKOMENSREGELINGEN	L	30.317	31.595	32.517	32.888	33.417	33.475
	B	18.913	20.397	22.037	22.492	23.007	23.131
	S	-11.403	-11.198	-10.480	-10.396	-10.410	-10.344
640 BEGELEIDE PARTICIPATIE	L	5.381	5.476	5.854	5.546	5.328	5.218
	B	0	0	0	0	0	0
	S	-5.381	-5.476	-5.854	-5.546	-5.328	-5.218
650 ARBEIDSPARTICIPATIE	L	3.394	3.185	3.152	3.204	3.255	3.255
	B	503	270	10	10	10	10
	S	-2.891	-2.915	-3.142	-3.194	-3.245	-3.245
Totaal	L	56.449	56.815	57.181	57.020	56.946	56.382
	B	28.615	23.428	23.587	24.042	24.558	24.682
	S	-27.834	-33.387	-33.594	-32.978	-32.389	-31.700

## **Toelichting op afwijkingen**

De lasten van het collegeproduct 420 Onderwijshuisvesting wisselen per jaar. Dit komt doordat de uitgaven voor onderhoud jaarlijks wisselen. Voor het college product 430 Onderwijsbeleid wordt de begroting jaarlijks bijgesteld nadat bekend is welke specifieke uitkering is toegekend voor het onderwijsachterstandenbeleid. Voor het collegeproduct 630 Inkomensregelingen geldt, dat de kosten van bijstandsverlening licht stijgen. De rijksuitkering voor bijstandslasten volgt de trend van de bijstandslasten. Er zijn geen lasten voor de energietoeslag meer begroot. Voor het collegeproduct 650 Arbeidsparticipatie wordt de begroting steeds gedurende het begrotingsjaar bijgesteld voor het onderdeel taalcursussen zodra bekend is wat de deelnemende gemeenten bijdragen aan de regionale afspraken.

## Beleidsindicatoren

<b>Vroegtijdige schoolverlaters (vsv'ers)</b> %	<b>Absoluut verzuim</b> Per 1.000 leerlingen	<b>Relatief verzuim</b> Per 1.000 leerlingen																																																						
Vsv'ers zijn jongeren van 12 tot 23 jaar die zonder startkwalificatie het onderwijsverlaten. Een startkwalificatie is een havo of vwo diploma of minimaal een mbo-2 diploma. Het percentage is het aantal vsv'ers gedeeld door het aantal onderwijsdeelnemers van dat zelfde jaar.	Het aantal leer- of kwalificatie plichtige jongeren dat absoluut verzuimer is (geweest) gedurende het schooljaar. De jongere is niet ingeschreven bij een onderwijsinstelling en beschikt niet over een vrijstelling. De periodeaanduiding 2022 staat voor schooljaar '2021/2022'.	Het aantal leer- of kwalificatie plichtige leerlingen (per 1.000 leerlingen) waarbij sprake is van meer dan 16 uur ongeoorloofd verzuim gedurende 4 opeenvolgende lesweken. De periodeaanduiding 2022 staat voor schooljaar '2021/2022'.																																																						
<table border="1"> <caption>Vroegtijdige schoolverlaters (vsv'ers) %</caption> <thead> <tr> <th>Jaar</th> <th>Zeist</th> <th>Nederland</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2017</td> <td>1,6</td> <td>1,8</td> </tr> <tr> <td>2018</td> <td>1,8</td> <td>1,9</td> </tr> <tr> <td>2019</td> <td>2,0</td> <td>2,0</td> </tr> <tr> <td>2020</td> <td>1,8</td> <td>1,8</td> </tr> <tr> <td>2021</td> <td>1,4</td> <td>1,9</td> </tr> </tbody> </table>	Jaar	Zeist	Nederland	2017	1,6	1,8	2018	1,8	1,9	2019	2,0	2,0	2020	1,8	1,8	2021	1,4	1,9	<table border="1"> <caption>Absoluut verzuim Per 1.000 leerlingen</caption> <thead> <tr> <th>Jaar</th> <th>Zeist</th> <th>Nederland</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2018</td> <td>2</td> <td>2</td> </tr> <tr> <td>2019</td> <td>4</td> <td>2</td> </tr> <tr> <td>2020</td> <td>3</td> <td>2</td> </tr> <tr> <td>2021</td> <td>2</td> <td>2</td> </tr> <tr> <td>2022</td> <td>15</td> <td>4</td> </tr> </tbody> </table>	Jaar	Zeist	Nederland	2018	2	2	2019	4	2	2020	3	2	2021	2	2	2022	15	4	<table border="1"> <caption>Relatief verzuim Per 1.000 leerlingen</caption> <thead> <tr> <th>Jaar</th> <th>Zeist</th> <th>Nederland</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2018</td> <td>35</td> <td>25</td> </tr> <tr> <td>2019</td> <td>33</td> <td>25</td> </tr> <tr> <td>2020</td> <td>20</td> <td>20</td> </tr> <tr> <td>2021</td> <td>26</td> <td>20</td> </tr> <tr> <td>2022</td> <td>28</td> <td>24</td> </tr> </tbody> </table>	Jaar	Zeist	Nederland	2018	35	25	2019	33	25	2020	20	20	2021	26	20	2022	28	24
Jaar	Zeist	Nederland																																																						
2017	1,6	1,8																																																						
2018	1,8	1,9																																																						
2019	2,0	2,0																																																						
2020	1,8	1,8																																																						
2021	1,4	1,9																																																						
Jaar	Zeist	Nederland																																																						
2018	2	2																																																						
2019	4	2																																																						
2020	3	2																																																						
2021	2	2																																																						
2022	15	4																																																						
Jaar	Zeist	Nederland																																																						
2018	35	25																																																						
2019	33	25																																																						
2020	20	20																																																						
2021	26	20																																																						
2022	28	24																																																						
<b>Duiding:</b> In Zeist volgen we ongeveer dezelfde trend in de afgelopen jaren ten opzichte van het landelijk gemiddelde. In de laatste cijfers is wel een voorzichtige daling te zien.	<b>Duiding:</b> Op basis van voorlopige cijfers is over 2022 een forse stijging te zien terwijl in voorgaande jaren de landelijke trend werd gevolgd. Dit voorlopige cijfer wordt nog nader bekeken.	<b>Duiding:</b> Hierin scoren wij structureel iets hoger dan het landelijk gemiddelde, maar volgen wel de landelijke trend.																																																						
<b>Banen</b> Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15-64 jaar	<b>Netto arbeidsparticipatie</b> % van de werkzame beroepsbevolking ten opzicht van de beroepsbevolking	<b>Werkloze jongeren</b> % 16 t/m 22 jarigen																																																						
Onder een baan wordt een vervulde positie verstaan. Dit betreffen zowel fulltimers, parttimers als uitzendkrachten.	Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiële) beroepsbevolking.	Personen van 16 t/m 22 jaar die als werkzoekende staan ingeschreven bij het UWV Werkbedrijf en de tegelijkertijd geen baan hebben als werknemer volgens de polis administratie.																																																						
<table border="1"> <caption>Banen Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15-64 jaar</caption> <thead> <tr> <th>Jaar</th> <th>Zeist</th> <th>Nederland</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2018</td> <td>920</td> <td>780</td> </tr> <tr> <td>2019</td> <td>920</td> <td>800</td> </tr> <tr> <td>2020</td> <td>880</td> <td>800</td> </tr> <tr> <td>2021</td> <td>890</td> <td>810</td> </tr> <tr> <td>2022</td> <td>900</td> <td>830</td> </tr> </tbody> </table>	Jaar	Zeist	Nederland	2018	920	780	2019	920	800	2020	880	800	2021	890	810	2022	900	830	<table border="1"> <caption>Netto arbeidsparticipatie % van de werkzame beroepsbevolking ten opzicht van de beroepsbevolking</caption> <thead> <tr> <th>Jaar</th> <th>Zeist</th> <th>Nederland</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2018</td> <td>68</td> <td>69</td> </tr> <tr> <td>2019</td> <td>70</td> <td>70</td> </tr> <tr> <td>2020</td> <td>69</td> <td>70</td> </tr> <tr> <td>2021</td> <td>70</td> <td>71</td> </tr> <tr> <td>2022</td> <td>72</td> <td>72</td> </tr> </tbody> </table>	Jaar	Zeist	Nederland	2018	68	69	2019	70	70	2020	69	70	2021	70	71	2022	72	72	<table border="1"> <caption>Werkloze jongeren % 16 t/m 22 jarigen</caption> <thead> <tr> <th>Jaar</th> <th>Zeist</th> <th>Nederland</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2017</td> <td>2,0</td> <td>2,0</td> </tr> <tr> <td>2018</td> <td>2,0</td> <td>2,0</td> </tr> <tr> <td>2019</td> <td>1,0</td> <td>2,0</td> </tr> <tr> <td>2020</td> <td>2,0</td> <td>2,0</td> </tr> <tr> <td>2021</td> <td>2,0</td> <td>2,0</td> </tr> </tbody> </table>	Jaar	Zeist	Nederland	2017	2,0	2,0	2018	2,0	2,0	2019	1,0	2,0	2020	2,0	2,0	2021	2,0	2,0
Jaar	Zeist	Nederland																																																						
2018	920	780																																																						
2019	920	800																																																						
2020	880	800																																																						
2021	890	810																																																						
2022	900	830																																																						
Jaar	Zeist	Nederland																																																						
2018	68	69																																																						
2019	70	70																																																						
2020	69	70																																																						
2021	70	71																																																						
2022	72	72																																																						
Jaar	Zeist	Nederland																																																						
2017	2,0	2,0																																																						
2018	2,0	2,0																																																						
2019	1,0	2,0																																																						
2020	2,0	2,0																																																						
2021	2,0	2,0																																																						
<b>Duiding:</b> De werkgelegenheid in Zeist is hoog. Banen zijn vooral te vinden in de sectoren collectieve diensten (overheid, onderwijs, gezondheidszorg) en zakelijke dienstverlening.	<b>Duiding:</b> De netto arbeidsparticipatie in Zeist is in de afgelopen jaren richting het landelijk gemiddelde gekropen. Dit is een positieve ontwikkeling die past bij de ambitie van het college dat iedereen naar vermogen meedoet in de samenleving.	<b>Duiding:</b> Het percentage werkloze jongeren heeft de voorbije jaren gefluctueerd. De coronapandemie heeft hier invloed op gehad.																																																						

<b>Jongeren met delict voor de rechter</b> <i>% 12 t/m 21 jarigen</i>	<b>Kinderen in een uitkeringsgezin</b> <i>% kinderen tot 18 jaar</i>	<b>Personen met een bijstandsuitkering</b> <i>Aantal per 10.000 inwoners</i>																																																						
Het percentage jongeren (12 t/m 21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen.	Percentage kinderen tot 18 jaar die in een gezin leven dat van een bijstandsuitkering rond moet komen. Bijstandshuishouden is een huishouden waarvan minimaal één lid een bijstandsuitkering ontvangt.	Het aantal personen met een uitkering op grond van de Wet werk en bijstand en de Participatiewet. De uitkeringen (leefgeld) aan personen in een instelling, de elders verzorgden, zijn niet inbegrepen. Ook de uitkeringen aan dak- en thuislozen zijn niet inbegrepen.																																																						
 <table border="1"> <caption>Percentage jongeren met delict voor de rechter</caption> <thead> <tr> <th>Jaar</th> <th>Zeist</th> <th>Nederland</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2017</td> <td>1,0</td> <td>1,0</td> </tr> <tr> <td>2018</td> <td>1,0</td> <td>1,0</td> </tr> <tr> <td>2019</td> <td>1,0</td> <td>1,0</td> </tr> <tr> <td>2020</td> <td>1,0</td> <td>1,0</td> </tr> <tr> <td>2021</td> <td>1,0</td> <td>1,0</td> </tr> </tbody> </table>	Jaar	Zeist	Nederland	2017	1,0	1,0	2018	1,0	1,0	2019	1,0	1,0	2020	1,0	1,0	2021	1,0	1,0	 <table border="1"> <caption>Percentage kinderen in een uitkeringsgezin</caption> <thead> <tr> <th>Jaar</th> <th>Zeist</th> <th>Nederland</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2017</td> <td>6,0</td> <td>7,0</td> </tr> <tr> <td>2018</td> <td>6,0</td> <td>7,0</td> </tr> <tr> <td>2019</td> <td>5,0</td> <td>6,0</td> </tr> <tr> <td>2020</td> <td>5,0</td> <td>6,0</td> </tr> <tr> <td>2021</td> <td>5,0</td> <td>6,0</td> </tr> </tbody> </table>	Jaar	Zeist	Nederland	2017	6,0	7,0	2018	6,0	7,0	2019	5,0	6,0	2020	5,0	6,0	2021	5,0	6,0	 <table border="1"> <caption>Aantal personen met een bijstandsuitkering per 10.000 inwoners</caption> <thead> <tr> <th>Jaar</th> <th>Zeist</th> <th>Nederland</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2017</td> <td>400</td> <td>420</td> </tr> <tr> <td>2018</td> <td>350</td> <td>380</td> </tr> <tr> <td>2019</td> <td>350</td> <td>380</td> </tr> <tr> <td>2020</td> <td>450</td> <td>480</td> </tr> <tr> <td>2021</td> <td>400</td> <td>450</td> </tr> </tbody> </table>	Jaar	Zeist	Nederland	2017	400	420	2018	350	380	2019	350	380	2020	450	480	2021	400	450
Jaar	Zeist	Nederland																																																						
2017	1,0	1,0																																																						
2018	1,0	1,0																																																						
2019	1,0	1,0																																																						
2020	1,0	1,0																																																						
2021	1,0	1,0																																																						
Jaar	Zeist	Nederland																																																						
2017	6,0	7,0																																																						
2018	6,0	7,0																																																						
2019	5,0	6,0																																																						
2020	5,0	6,0																																																						
2021	5,0	6,0																																																						
Jaar	Zeist	Nederland																																																						
2017	400	420																																																						
2018	350	380																																																						
2019	350	380																																																						
2020	450	480																																																						
2021	400	450																																																						
<u>Duiding:</u> Zowel Zeist als landelijk stabiel op 1%.	<u>Duiding:</u> De trend in Zeist volgt de landelijke trend, waarbij Zeist een procentpunt minder kinderen in een uitkeringsgezin heeft. De krappe arbeidsmarkt zal naar verwachting helpen om dit cijfer nog verder te drukken.	<u>Duiding:</u> Zeist scoort sinds 2018 (samen met de andere deelnemers in de RDWI) significant beter dan het landelijk gemiddelde. Dit is in lijn met de doelstelling die jaarlijks met de RDWI afgesproken is. Anno 2023 bevindt het aantal bijstandsgerechtigden zich op een historisch laag niveau. Ondanks de krappe arbeidsmarkt is het niet aannemelijk dat er nog een sterke daling plaatsvindt.																																																						
<b>Lopende re-integratievoorzieningen</b> <i>Aantal per 10.000 inwoners (15 – 64 jaar)</i>																																																								
Het aantal re-integratievoorzieningen, per 10.000 inwoners (15-64 jaar)																																																								
 <table border="1"> <caption>Lopende re-integratievoorzieningen per 10.000 inwoners</caption> <thead> <tr> <th>Jaar</th> <th>Zeist</th> <th>Nederland</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2019</td> <td>300</td> <td>200</td> </tr> <tr> <td>2020</td> <td>280</td> <td>200</td> </tr> <tr> <td>2021</td> <td>280</td> <td>200</td> </tr> <tr> <td>2022</td> <td>200</td> <td>200</td> </tr> </tbody> </table>			Jaar	Zeist	Nederland	2019	300	200	2020	280	200	2021	280	200	2022	200	200																																							
Jaar	Zeist	Nederland																																																						
2019	300	200																																																						
2020	280	200																																																						
2021	280	200																																																						
2022	200	200																																																						
<u>Duiding:</u> Het betreffen voorlopige cijfers, welke in de afgelopen jaren een stabiel beeld hebben laten zien. Bij de jaarrekening 2023 volgt de duiding van de definitieve cijfers.																																																								

## Programma 3 Doorpakken voor natuur en klimaat

De gevolgen van klimaatverandering en het effect daarvan op mens en natuur worden steeds meer zichtbaar. De aarde warmt steeds verder op, biodiversiteit verdwijnt en de aarde wordt uitgeput door het onttrekken van grondstoffen. Meer dan ooit moeten we ons gedrag veranderen om deze ontwikkelingen te remmen en om te keren. Onze doelstelling is dat de hele gemeente Zeist in 2050 volledig energieneutraal is en dat de gemeentelijke organisatie in 2030 energieneutraal is. We willen ontkoppelen van het aardgas, de ecologische diversiteit in Zeist vergroten en Zeist klimaatbestendig maken

In 2024 wordt gewerkt aan de uitvoering van het isolatieprogramma voor Zeist om de verschillende doelgroepen die er zijn (VvE's, Doe-het-zelvers, monumentenbezitters, slecht geïsoleerde woningen, mensen met een laag besteedbaar inkomen) te ondersteunen. Daarnaast zetten we in op het ondersteunen van lokale (collectieve) initiatieven. We onderzoeken de mogelijkheden om bewoners zoveel mogelijk te ontzorgen. Tot slot worden de eerste buurtuitvoeringsplannen opgesteld, in die buurten waar kansen zijn om op korte termijn van het aardgas af te gaan.

Zeister Bosrust faciliteert een breed scala aan uitvaarten (begrafenissen en crematies), biedt servicegerichte en persoonlijke dienstverlening tegen een aanvaardbare prijs en is de plek die bezocht wordt door mensen die rouwen, overledenen herdenken, genieten van natuur – en historische waarden. Zeister Bosrust speelt hierbij tevens in op sociale en maatschappelijke ontwikkelingen.

<b>Programma in het kort:</b>	
<b>Verbonden Partijen:</b>	Boswerf, ODRU, AVU, RMN
<b>Totaal lasten:</b>	€ 24.309.000 (10,8 % van het totaal)
<b>Totaal baten:</b>	€ 18.598.000

<b>Wat gaan we doen?</b>	<b>Wat merkt de samenleving hiervan?</b>
<b>Openbaar groen en (openlucht) recreatie</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>De gemeente zet zich in voor een groene, klimaatbestendige openbare ruimte. Bij het beheer en onderhoud wordt toekomstgericht rekening gehouden met de opgaven op het gebied van klimaat en vergroening.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Dit leidt tot een gemeente die klimaatbestendig, groen en schoon is.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>Kwaliteit van de openbare ruimte op vastgesteld niveau houden.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Een openbare ruimte waar dagelijks onderhoud voldoet aan het beeldkwaliteitsniveau.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>Verminderen van de onnodige verharding door het toevoegen van groen. We voegen meer bomen toe en vormen kort gras om naar lang gras.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Toename van groen en ecologie waardoor hitteoverlast wordt verminderd en de gebruikers meer kunnen genieten van het groen.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>We bestrijden de invasieve exoten binnen de gemeente Zeist.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Alle plantensoorten zijn belangrijk voor de biodiversiteit. Daarom bestrijden we alleen wat direct de gezondheid schaadt (zoals de Eikenprocessierups en de Reuzenberenklauw) of andere soorten verdringt (Japanse duizendknoop).</li> </ul>
<b>Riolering</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>We monitoren de staat van de riolering d.m.v. rioolinspecties, overstort meetnet, grondwater meetnet, regenwater meetnet, gemaalinspecties (NEN3140, BRL) en inspectie van persleidingen.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Goede riolering: bescherming volksgezondheid, handhaven kwaliteit openbare ruimte &amp; bescherming milieu.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>We reinigen de riolering door middel van het reinigen van knelpunten, ontstoppen van huisaansluitingen, vergoeding rioolverstopping en reinigen van de kolken.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Goede riolering: bescherming volksgezondheid, handhaven kwaliteit openbare ruimte &amp; bescherming milieu.</li> </ul>



Wat gaan we doen?	Wat merkt de samenleving hiervan?
<ul style="list-style-type: none"> <li>• We creëren een klimaatadaptieve en waterrobuuste leefomgeving door het stimuleren van inwoners om af te koppelen, groene daken, ontsteden, door de openbare ruimte klimaatadaptief en waterrobuust inrichten: afkoppelen, ontsteden, door de samenwerking met Netwerk Water &amp; Klimaat en het onderzoeken van reductie energieverbruik gemalen &amp; werking infiltratievoorzieningen.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Woningen afgekoppeld, groene daken aangelegd, tuinen ontsteend en vergroend.</li> <li>• Geen regenwateroverlast.</li> <li>• Geen hittestress.</li> <li>• Geen droogtestress.</li> <li>• Minder riooloverstorten (frequentie en volume)</li> </ul>
<b>Afval</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Samen met RMN zorgen we voor een juiste afvalverwerking voor de inwoners van de Gemeente Zeist.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Een afvalverwerking die past bij de huidige normen.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• In samenspel met RMN onderzoeken welke mogelijkheden er zijn voor het doorontwikkelen op onderdelen als: <ul style="list-style-type: none"> <li>○ Verbeteren van de kwaliteit van grondstoffen</li> <li>○ Verdere afvalscheiding hoogbouw</li> <li>○ Toegangscontrole recyclingstation</li> </ul> </li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Door het te blijven doorontwikkelen van de afvalverwerking zal dit bijdragen aan de verduurzaming van dit proces.</li> </ul>
<b>Milieu en Klimaat</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• We werken samen met onze partners (Provincie Utrecht, U16, Stichting Energie Zeist) aan de verduurzaming van woningen en bedrijven in Zeist.</li> <li>• We continueren subsidieverstrekking aan Stichting Energie Zeist en professionaliseren de samenwerking.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Inwoners en ondernemers weten waar ze terecht kunnen met verduurzamingsplannen en krijgen informatie en middelen indien beschikbaar. Stichting Energie Zeist (SEZ) is zowel digitaal als fysiek vindbaar in Zeist.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• We voeren het in 2023 opgestelde isolatieprogramma Zeist uit, voor doelgroepen zoals energiearmoede, Doe-Het-Zelvers, monumenten, Vve's en alle andere woningeigenaren.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Inwoners kunnen gebruik maken van de verschillende financiële regelingen voor isolatie van de woning via de klantreis die gemeente Zeist en Stichting Energie Zeist (SEZ) samen ontwikkeld hebben.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• We monitoren energieverbruik per buurt of wijk zodat we zien wat het effect van genomen maatregelen en acties is. Daarbij zien we ook onze aanpak effectief is en waar we moeten bijsturen.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Dit versterkt de bewustwording en het delen van succes zorgt ervoor dat het onderwerp nog meer leeft.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• We verminderen de energiearmoede in Zeist door verschillende bijdragen vanuit Rijk en Provincie bij de hulpbehoevende huishoudens te krijgen.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Inwoners hebben toegang tot de daarvoor bestemde middelen, als onderdeel van een bredere aanpak of via Isolatie-Vouchers.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• We stimuleren verduurzaming van onze 1600 monumenten.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Monumenteigenaren betalen minder voor benodigde vergunningen voor isolatie.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• We blijven actief zoeken naar mogelijkheden van grootschalige opwek van duurzame energie.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Dit doen we samen met inwoners en andere stakeholders.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• We geven als gemeente het goede voorbeeld, o.a. door verduurzaming van ons eigen vastgoed.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Gemeente Zeist werkt met CO2 prestatieladder</li> <li>• Duurzaamheid wordt een onderdeel van onze inkoopstrategie.</li> </ul>

Wat gaan we doen?	Wat merkt de samenleving hiervan?
<ul style="list-style-type: none"> <li>Via faciliteren lokale initiatieven (collectief of niet)</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Inwoners krijgen ondersteuning bij hun activiteiten en mogelijkheden voor collectieve inkoop.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>In samenspel met inwoners en stakeholders worden de eerste buurtuitvoeringsplannen opgesteld vanuit lokale initiatieven of omdat er kansen voor alternatieve warmte liggen.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Buurtten of wijken krijgen een integraal buurtuitvoeringsplan. Hiermee weten inwoners en ondernemers wat er in die buurt gaat gebeuren qua warmteoplossing en andere ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>We zetten in op collectieve inkoop van besparings- en installatie maatregelen ten behoeve van aardgasvrij maken van buurten.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>De gemeente Zeist organiseert samen met Stichting Energie Zeist (SEZ) en bewoners collectieve inkoopacties waar bewoners aan mee kunnen doen.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>We onderzoeken de mogelijkheid voor klein collectieve warmtevoorziening: mini warmtenetten.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Lokale initiatieven krijgen toegang tot kennis en netwerk om 'mini warmtenetten' te realiseren.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>We onderzoeken de mogelijkheid van het ontzorgen van bewoners bij het verduurzamen en aardgasvrij maken van hun woning.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Inwoners krijgen toegang tot informatie, aanbiedingen, subsidie en begeleiding.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>We zorgen voor structurele communicatie omtrent de voortgang, acties en projecten rond de energietransitie.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Samenleving weet wat er speelt en welke ontwikkelingen er zijn, dit draagt bij bewustwording en het succes van projecten.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>We helpen ondernemers en bedrijven met de verduurzaming van hun panden en bedrijf.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Via Mijn Groene Bedrijf vinden bedrijven informatie over verduurzaming van hun bedrijven.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>Het uitbreiden en voortzetten van de aanpak die zich richt op een collectieve aanpak om bedrijvenparken te verduurzamen. Het uitvoeren van maatregelen zoals LED, isoleren, zon op dak, warmtepompen en benutten van koppelkansen.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>De organisatiegraad op bedrijvenparken in Zeist is verder toegenomen.</li> <li>50% van de deelnemende bedrijven heeft daadwerkelijk duurzaamheidsmaatregelen gerealiseerd</li> <li>Bedrijven worden aardgasvrij</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>Het ondersteunen van maatschappelijke organisaties in de gemeente om te verduurzamen. Aanpak per sector: zorg, sport, cultuur en onderwijs.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Maatschappelijke organisaties hebben toegang tot een aanbod van hulp om te verduurzamen.</li> </ul>
<b>Begraafplaatsen en crematoria</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>Ontwikkeling gedenkpark; onderzoeken hoe en welke mogelijkheden uitgewerkt kunnen worden om ontmoetingsplekken en momenten (voor gelijkgestemden) te faciliteren. En daarmee een bijdrage te leveren aan het voorkomen van vereenzaming.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Het organiseren van bijeenkomsten en activiteiten met een thema gerelateerd aan herdenken, educatie, geschiedenis. Nauwere samenwerking met inwoners, belanghebbenden, verenigingen en stichtingen.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>Bewegwijzering naar en op Zeister Bosrust verbeteren.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Vindbaarheid Zeister Bosrust wordt verbeterd</li> <li>Binnen de poorten en op de begraafplaats kunnen bezoekers beter de weg vinden</li> <li>Bezoekers ervaren dat ze op de goede plek zijn en voelen zich welkom</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>Plan voor Behoudenswaardige graven en Funerair erfgoed waarbij we ervan uitgaan dat Zeister Bosrust en de Oude begraafplaats bij uitstek de plekken zijn waar verleden, heden en toekomst samen komen.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Bezoekwaardigheid vergroten door met "stenen archief" de geschiedenis van de gemeente in beeld te brengen, En er is duidelijkheid op welke manier we dit willen bewaren.</li> </ul>

Wat gaan we doen?	Wat merkt de samenleving hiervan?
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Versterken natuurwaarden en biodiversiteit; ecologisch groenbeheer</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Vergroening begraafplaats door ander maaibeleid en onderhoud, algemene asverstrooiplaats met nieuwe verstrooiceremonie, meer aandacht voor flora en fauna</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Achterstallig onderhoud begraafplaats aanpakken</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Ruimte voor nieuwe manier van begraven, vergroten parkbeleving.</li> <li>• Ruimte voor herinrichten begraafplaats wat zal leiden tot meer diversiteit in de keuze van graven.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Ontwikkeling feeling environment; ruimtes en inrichting aanpassen op een manier waarop de beleving in elke ruimte past bij de emotie van dat moment</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Uitvaarten in groene oase van rust, waarbij gasten en bezoekers zich prettig voelen. Dat heeft ook een positief effect op hoe men de uitvaart ervaart.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Ontwikkeling nieuwe Beheerverordening en beheerplan</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Marktconforme prijzen en marktconforme mogelijkheden voor begraven/creren en as-bestemmingen.</li> </ul>

### Wat mag het kosten?

RAAD03 DOORPAKKEN VOOR NATUUR EN KLIMAAT			(bedragen x € 1.000)				
		Realisatie 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
570 OPENBAAR GROEN EN (OPENL) RECREATIE	L	5.459	6.088	5.422	5.442	5.346	5.770
	B	256	334	166	166	60	60
	S	-5.203	-5.754	-5.256	-5.276	-5.286	-5.710
720 RIOLERING	L	4.153	3.888	4.198	4.211	4.208	4.176
	B	6.130	5.586	6.055	6.055	6.055	6.055
	S	1.977	1.698	1.857	1.844	1.847	1.879
730 AFVAL	L	7.592	7.949	8.431	8.442	8.453	8.465
	B	9.540	9.559	10.550	10.562	10.573	10.585
	S	1.948	1.610	2.120	2.120	2.120	2.120
740 MILIEUBEHEER	L	4.199	5.951	4.356	4.356	4.317	4.058
	B	460	1.435	23	23	3	3
	S	-3.739	-4.516	-4.333	-4.333	-4.314	-4.055
750 BEGRAAFPLAATSEN EN CREMATORIA	L	1.310	1.648	1.903	1.904	2.025	1.904
	B	1.892	1.530	1.804	1.804	1.924	1.804
	S	582	-118	-99	-100	-100	-100
Totaal	L	22.712	25.525	24.309	24.355	24.349	24.374
	B	18.278	18.444	18.598	18.610	18.616	18.507
	S	-4.435	-7.081	-5.711	-5.745	-5.733	-5.866

## **Toelichting op afwijkingen**

De lasten op het collegeproduct 570 Openbaar groen dalen vanwege incidentele projecten die in 2023 nog onderdeel uitmaken van de begroting. Het gaat hier om project Pestesbosje en projecten ten laste van het Lange termijn bomenbeheerplan. De baten dalen ook vanwege dekking in 2023 voor het project Pestesbosje. De baten voor afvalstoffenheffing op collegeproduct 730 Afval stijgen meer dan de reguliere indexering vanwege het wegvallen van de eenmalige incentive voor lastenverlichting in 2023. Binnen het collegeproduct 740 Milieubeheer dalen ook de lasten en baten vanwege incidenteel geraamde projecten voor duurzaamheid in 2023 zoals het onderdeel energiearmoede.

## **Beleidsindicatoren**

<b>Omvang huishoudelijk restafval</b> <i>KG per inwoner</i>	<b>Hernieuwbare elektriciteit</b> %																																				
Niet gescheiden ingezameld huisafval	Het percentage berekende hernieuwbare elektriciteit																																				
<table border="1"> <caption>Omvang huishoudelijk restafval (KG per inwoner)</caption> <thead> <tr> <th>Jaar</th> <th>Zeist</th> <th>Nederland</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2017</td> <td>195</td> <td>180</td> </tr> <tr> <td>2018</td> <td>188</td> <td>175</td> </tr> <tr> <td>2019</td> <td>188</td> <td>165</td> </tr> <tr> <td>2020</td> <td>195</td> <td>170</td> </tr> <tr> <td>2021</td> <td>195</td> <td>170</td> </tr> </tbody> </table>	Jaar	Zeist	Nederland	2017	195	180	2018	188	175	2019	188	165	2020	195	170	2021	195	170	<table border="1"> <caption>Hernieuwbare elektriciteit (%)</caption> <thead> <tr> <th>Jaar</th> <th>Zeist</th> <th>Nederland</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2017</td> <td>2</td> <td>15</td> </tr> <tr> <td>2018</td> <td>3</td> <td>18</td> </tr> <tr> <td>2019</td> <td>4</td> <td>20</td> </tr> <tr> <td>2020</td> <td>6</td> <td>25</td> </tr> <tr> <td>2021</td> <td>8</td> <td>35</td> </tr> </tbody> </table>	Jaar	Zeist	Nederland	2017	2	15	2018	3	18	2019	4	20	2020	6	25	2021	8	35
Jaar	Zeist	Nederland																																			
2017	195	180																																			
2018	188	175																																			
2019	188	165																																			
2020	195	170																																			
2021	195	170																																			
Jaar	Zeist	Nederland																																			
2017	2	15																																			
2018	3	18																																			
2019	4	20																																			
2020	6	25																																			
2021	8	35																																			
<b>Duiding:</b> Als Zeist scoren wij structureel wat slechter op deze indicator. Door het ontbreken van de meest recente cijfers is het nog niet inzichtelijk hoe de trend zich voortzet	<b>Duiding:</b> Ondanks het feit dat wij hierop nog achterliggen op het landelijk gemiddelde is de trend de laatste jaren stijgend voor Zeist.																																				

## Programma 4 Wonen op maat

Op 1 januari 2024 treden de Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) in werking. We zorgen ervoor dat het niveau van dienstverlening op 1 januari gecontinueerd wordt. Daarbij is niet alleen oog voor de wettelijk verplichte onderdelen, ook onderwerpen waarop we een verbeterslag willen maken worden hierin meegenomen. Daarmee ligt er een goede basis om door te bouwen voor de toekomst: denk aan de omgang met ruimtelijke initiatieven en bijbehorende participatie, of aan het opstellen van de tweede Omgevingsvisie en het definitieve Omgevingsplan.

Bij projecten waarbij de gemeente Zeist grondeigenaar is, wordt doorgaans een grondexploitatie geopend. De gemeente is dan zelf initiatiefnemer en risicodragers voor het project. De gemeente Zeist heeft een klein aantal grondexploitaties.

We willen een gemeente zijn die woonkansen biedt voor ieders portemonnee en voor iedere levensfase (ouderen, starters, jonge gezinnen, mensen met een urgentie). Het grote landelijke tekort aan woonruimte zien we ook in Zeist terug. We hebben de ambitie om de bouw van 4.000 (aardgasloze) woningen mogelijk te maken. We geven prioriteit aan woningen in het middeldure segment om doorstroming te bevorderen, zodat de sociale woningen beschikbaar komen voor de juiste doelgroepen. De gemeente gaat hier actief regie op voeren met oog voor de demografische samenstelling. De woonvisie is hiervoor onze routekaart.

<b>Programma in het kort:</b>	
<b>Verbonden Partijen:</b>	ODRU / VRU / WOM Kerckebosch / Fonds Hart van de Heuvelrug
<b>Totaal lasten:</b>	€ 6.530.000 (2,9 % van het totaal)
<b>Totaal baten:</b>	€ 4.623.000

<b>Wat gaan we doen?</b>	<b>Wat merkt de samenleving daarvan?</b>
<b>Ruimtelijke ordening</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>Aanvragen om tegemoetkoming in planschade behandelen en vanaf 1 januari 2024 ook aanvragen om nadeelcompensatie op gebied van RO behandelen.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Planschades verhalen wij op de veroorzaker.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>Dienstverlening op RO-gebied wordt met de inwerkingtreding van de Omgevingswet en Wkb op hetzelfde niveau gecontinueerd.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Vergunningaanvragen en wijzigingsprocedures worden afgehandeld onder het nieuwe regime. Voor de initiatieven die onder de Wkb vallen moet de initiatiefnemer een private kwaliteitsborger inhuren. Op termijn zal de afhandeling van vergunningen mogelijk sneller kunnen en in de regels ontstaat er meer ruimte voor maatwerk.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>Op basis van een door de raad vastgesteld plan van aanpak (procesontwerp) starten we met het ontwikkelen van een Handvat participatie voor inwoners en initiatiefnemers. We gebruiken en verwerken daarbij de ervaringen met participatie van omgevingsinitiatieven en de leer-en ontwikkelpunten van het algemene handvat Participatie (Gemeente in Verbinding, programma 1).</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Het handvat stimuleert initiatiefnemers om tijdig en goed aandacht aan participatie te besteden bij vraagstukken over de fysieke leefomgeving en biedt hier handvatten voor. Daarnaast wordt participatie in onze dienstverlening als vast onderdeel bij het komen tot nieuwe planologische kaders vormgegeven. Bijvoorbeeld bij een verzoek tot het wijzigen van het Omgevingsplan</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>In 2024 gebruiken we de Eerste Zeister Omgevingsvisie als leidraad bij de beoordeling van nieuwe ruimtelijke initiatieven.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Aangevraagde vergunningen en wijzigingen van het omgevingsplan toetsen wij aan de Eerste Zeister Omgevingsvisie en aan het daarin genoemde overige beleid. Op deze wijze betrekken wij alle genoemde waarden bij de belangenafweging.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>We continueren de gewenste, lopende ruimtelijke projecten. Bijvoorbeeld om woningbouw mogelijk te maken. Voor gewenste nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen starten we ook nieuwe procedures op.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>De fysieke omgeving in de gemeente Zeist blijft zich ontwikkelen en daarbij stuurt de gemeente op de doelen, zoals die in het Uitvoeringsprogramma en de Eerste Zeister Omgevingsvisie zijn vastgelegd. Dit doen we met name door medewerking te verlenen aan hierbij passende ruimtelijke initiatieven.</li> </ul>

<b>Wat gaan we doen?</b>	<b>Wat merkt de samenleving daarvan?</b>
<b>Grondexploitatie (niet bedrijventerrein)</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>We hebben binnen Zeist twee grondexploitaties: oude gemeentewerf en Huis ter Heide West.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Deze zetten we in om woningen te realiseren op gemeentelijke gronden.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>Vanaf 2024 wordt het grondbeleid geactualiseerd conform de Omgevingswet.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Geactualiseerd grondbeleid dat past bij de woonbehoefte voor de (toekomstige) bewoners van de gemeente Zeist.</li> </ul>
<b>Wonen en Bouwen</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>Nieuwbouwplannen toetsen we aan de woonvisie.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>We gaan gedifferentieerd woningaanbod realiseren door te sturen op samenstelling van nieuwbouwplannen. Hierin willen we vooral de bouw van woningen in het middensegment mogelijk maken: zowel huur als koop.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>We vullen de gereedschapskist voor betaalbare woningbouw verder.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>We gaan de doelgroepenverordening toepassen bij nieuwbouw. Zo kunnen we voor de langere termijn betaalbare woningen (huur en koop) blijven aanbieden voor de lagere inkomensgroepen.</li> <li>We implementeren de nieuwe Wet Goed Verhuurderschap en onderzoeken de mogelijkheden en gevolgen ervan. We verzorgen een meldpunt waar huurders misstanden door verhuurders kunnen melden. Bijvoorbeeld rond de prijs/kwaliteitsverhouding van een huurwoning.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>We stellen een nieuwe regionale huisvestingsverordening (spoor 2) vast vanuit de verwachte nieuwe Huisvestingswet.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Spoor 1 is in 2022 vastgesteld. Met vaststelling van spoor 2 van de nieuwe regionale huisvestingsverordening streven we naar eerlijke en transparante verdeling van de schaarse woonruimte in de regio Utrecht en in Zeist. Dit is nodig i.v.m. de nog in de Eerste Kamer vast te stellen nieuwe Huisvestingswet die in 2024 van kracht moet worden. We onderzoeken de mogelijkheden en gevolgen van de wet, en bereiden ons erop voor.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>Gezamenlijke aanpak met provincie n.a.v. nationale woon- en bouwagenda.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>De Woondeal U16 is in 2022 vastgesteld. We stellen een uitvoeringsagenda op voor de Woondeal en implementeren die. De woonopgave van Zeist is in de Woondeal opgenomen.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>Samenwerken met corporaties en huurdersorganisaties om betaalbare en duurzame woningvoorraad in Zeist te realiseren.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>In 2024 stellen we prestatieafspraken vast. Daarin willen we vooruitgang boeken op de volgende woonthema's: beschikbaarheid, betaalbaarheid, bijzondere doelgroepen, duurzaamheid, leefbaarheid en wonen, zorg en welzijn.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>We zoeken naar creatieve oplossingen voor statushouders, uitstroom MO/BW</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>We gaan de taakstelling statushouders realiseren.</li> <li>Mogelijkheden voor flexwoningen voor diverse doelgroepen waaronder spoedzoekers. In ieder geval onderzoeken we de locatie Dijnseburg.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>We geven invulling aan de afspraken in de ambitieverklaring Uitstroom Maatschappelijk Opvang en Beschermd Wonen (MO/BW) regio Zuidoost Utrecht.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Meer passende woonruimte voor bijzondere doelgroepen, waarbij wonen en zorg en ondersteuning goed op elkaar zijn afgestemd.</li> </ul>

<u>Wat gaan we doen?</u>	<u>Wat merkt de samenleving daarvan?</u>
<ul style="list-style-type: none"> <li>We stellen een woonzorgvisie op</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Een vastgestelde visie en uitvoeringsagenda over wonen voor diverse aandachtsgroepen, waaronder ouderen, in relatie tot zorg en welzijn. Samenwerking met regio en provincie.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>Onderzoek ten behoeve van nieuwe Woonvisie</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>In 2025 gaan we een nieuwe Woonvisie vaststellen, ter voorbereiding doen we een woningmarktonderzoek.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>Permanent of tijdelijk voortzetten van het gericht toewijzen in Vollenhove. Na evaluatie in 2023 en in samenwerking met Utrecht en BZK de wetgeving en/of de huisvestingsverordening hierop aan te passen en mogelijk uit te breiden naar andere buurten/complexen</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Meer evenwichtige samenstelling van de bewoners in Vollenhove. Inzet van nieuwe vrijwilligers en meer maatschappelijke betrokkenheid.</li> </ul>

### Wat mag het kosten?

<b>RAAD04 WONEN OP MAAT</b>			<b>(bedragen x € 1.000)</b>				
		Realisatie 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
810 RUIMTELIJKE ORDENING	L	1.196	2.324	1.487	1.487	1.325	1.325
	B	176	180	982	982	982	982
	S	-1.020	-2.144	-505	-504	-343	-343
820 GRONDEXPLOITATIE (NIET BEDR.TERREIN)	L	564	544	558	557	557	557
	B	67	0	0	0	0	0
	S	-497	-544	-558	-557	-557	-557
830 WONEN EN BOUWEN	L	5.124	4.907	4.485	4.152	3.976	3.495
	B	7.493	4.530	3.641	3.641	3.604	3.604
	S	2.369	-377	-844	-512	-373	108
Totaal	L	6.884	7.776	6.530	6.196	5.858	5.377
	B	7.737	4.710	4.623	4.623	4.586	4.586
	S	853	-3.066	-1.907	-1.573	-1.272	-791

### Toelichting op afwijkingen

De lasten op het collegeproduct 810 Ruimtelijke ordening dalen omdat er in 2023 incidentele middelen beschikbaar zijn voor de invoering van de Omgevingswet en de uitvoering van de propositie. De baten op dit collegeproduct stijgen vanwege de baten voor de leges Omgevingswet die wettelijk onder dit product vallen. Hiertegenover staan lagere baten geraamd bij het collegeproduct 830 Wonen en bouwen. Voor het collegeproduct 830 Wonen en bouwen wisselen de lasten in verband met het ramen van ruimtelijke projecten. Per project kan het gaan om incidenteel grote bedragen zoals gebiedsvisie Meester de Klerkstraat en project Utrechtseweg noord.

## Beleidsindicatoren

<b>Demografische druk</b> %	<b>Gemiddelde WOZ waarde</b> x € 1.000	<b>Nieuw gebouwde woningen</b> Per 1.000 woningen																																																						
Het aantal personen van 0 tot 20 jaar én 65 of ouder per honderd personen van 20 tot 65 jaar.	De gemiddelde WOZ waarde van de woningen in de gemeente Zeist	Nieuw gebouwde woningen, exclusief overige toevoegingen (zoals transformaties)																																																						
<table border="1"> <caption>Demografische druk (%)</caption> <thead> <tr> <th>Jaar</th> <th>Zeist</th> <th>Nederland</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2019</td> <td>81</td> <td>70</td> </tr> <tr> <td>2020</td> <td>81</td> <td>70</td> </tr> <tr> <td>2021</td> <td>81</td> <td>70</td> </tr> <tr> <td>2022</td> <td>81</td> <td>70</td> </tr> <tr> <td>2023</td> <td>80</td> <td>70</td> </tr> </tbody> </table>	Jaar	Zeist	Nederland	2019	81	70	2020	81	70	2021	81	70	2022	81	70	2023	80	70	<table border="1"> <caption>Gemiddelde WOZ waarde (x € 1.000)</caption> <thead> <tr> <th>Jaar</th> <th>Zeist</th> <th>Nederland</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2019</td> <td>350</td> <td>250</td> </tr> <tr> <td>2020</td> <td>380</td> <td>280</td> </tr> <tr> <td>2021</td> <td>400</td> <td>300</td> </tr> <tr> <td>2022</td> <td>450</td> <td>320</td> </tr> <tr> <td>2023</td> <td>500</td> <td>380</td> </tr> </tbody> </table>	Jaar	Zeist	Nederland	2019	350	250	2020	380	280	2021	400	300	2022	450	320	2023	500	380	<table border="1"> <caption>Nieuw gebouwde woningen (Per 1.000 woningen)</caption> <thead> <tr> <th>Jaar</th> <th>Zeist</th> <th>Nederland</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2018</td> <td>5</td> <td>9</td> </tr> <tr> <td>2019</td> <td>17</td> <td>9</td> </tr> <tr> <td>2020</td> <td>10</td> <td>9</td> </tr> <tr> <td>2021</td> <td>5</td> <td>9</td> </tr> <tr> <td>2022</td> <td>7</td> <td>9</td> </tr> </tbody> </table>	Jaar	Zeist	Nederland	2018	5	9	2019	17	9	2020	10	9	2021	5	9	2022	7	9
Jaar	Zeist	Nederland																																																						
2019	81	70																																																						
2020	81	70																																																						
2021	81	70																																																						
2022	81	70																																																						
2023	80	70																																																						
Jaar	Zeist	Nederland																																																						
2019	350	250																																																						
2020	380	280																																																						
2021	400	300																																																						
2022	450	320																																																						
2023	500	380																																																						
Jaar	Zeist	Nederland																																																						
2018	5	9																																																						
2019	17	9																																																						
2020	10	9																																																						
2021	5	9																																																						
2022	7	9																																																						
<p><u>Duiding:</u> In Zeist scoren wij, als gevolg van onze bevolkingssamenstelling, structureel hoger in deze categorie t.o.v. het landelijk gemiddelde</p>	<p><u>Duiding:</u> De cijfers van 2022 &amp; 2023 zijn voorlopige cijfers. Hierin lijkt het dat deze in Zeist net wat harder stijgen dan het landelijk gemiddelde.</p>	<p><u>Duiding:</u> Door een afwisseling in het woningbouwprogramma wisselt deze indicator veel. Gemiddeld komen we ongeveer op het landelijk gemiddelde uit.</p>																																																						
<b>Gemiddelde woonlasten (eenpersoonshuishouden)</b> €	<b>Gemiddelde woonlasten (meerpersoonshuishouden)</b> €																																																							
Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.																																																							
<table border="1"> <caption>Gemiddelde woonlasten (€) - éénpersoonshuishouden</caption> <thead> <tr> <th>Jaar</th> <th>Zeist</th> <th>Nederland</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2018</td> <td>550</td> <td>650</td> </tr> <tr> <td>2019</td> <td>600</td> <td>700</td> </tr> <tr> <td>2020</td> <td>650</td> <td>750</td> </tr> <tr> <td>2021</td> <td>700</td> <td>800</td> </tr> <tr> <td>2022</td> <td>850</td> <td>850</td> </tr> </tbody> </table>	Jaar	Zeist	Nederland	2018	550	650	2019	600	700	2020	650	750	2021	700	800	2022	850	850	<table border="1"> <caption>Gemiddelde woonlasten (€) - meerpersoonshuishouden</caption> <thead> <tr> <th>Jaar</th> <th>Zeist</th> <th>Nederland</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2018</td> <td>650</td> <td>750</td> </tr> <tr> <td>2019</td> <td>700</td> <td>800</td> </tr> <tr> <td>2020</td> <td>750</td> <td>850</td> </tr> <tr> <td>2021</td> <td>850</td> <td>900</td> </tr> <tr> <td>2022</td> <td>1000</td> <td>950</td> </tr> </tbody> </table>	Jaar	Zeist	Nederland	2018	650	750	2019	700	800	2020	750	850	2021	850	900	2022	1000	950																			
Jaar	Zeist	Nederland																																																						
2018	550	650																																																						
2019	600	700																																																						
2020	650	750																																																						
2021	700	800																																																						
2022	850	850																																																						
Jaar	Zeist	Nederland																																																						
2018	650	750																																																						
2019	700	800																																																						
2020	750	850																																																						
2021	850	900																																																						
2022	1000	950																																																						
<p><u>Duiding:</u> Deze indicator ligt ongeveer gelijk aan het landelijk gemiddelde. Vanaf 2022 komen wij net boven het landelijk gemiddelde uit.</p>	<p><u>Duiding:</u> Deze indicator ligt ongeveer gelijk aan het landelijk gemiddelde. Vanaf 2022 komen wij net boven het landelijk gemiddelde uit.</p>																																																							



## Programma 5 Positieve gezondheid

*Samen werken aan een goed leven in Zeist. Als gemeente stellen wij het welbevinden van onze inwoners voorop. We willen de gezondheid en de kwaliteit van leven van de inwoners waar dat nodig is verbeteren.*

### **Positieve Gezondheid en Sterke Sociale Basis**

*Uitgangspunt is een benadering vanuit positieve gezondheid en een sterke sociale basis. De focus ligt op zo zelfstandig mogelijk functioneren, preventie en vroegsignalering. We gaan uit van wat mensen zelf of met behulp van hun netwerk kunnen, of wat ze kunnen leren met de juiste ondersteuning. We stimuleren dat inwoners hun mogelijkheden kunnen benutten en waardevolle relaties onderhouden met anderen. Inwoners met een hulpvraag die hun vraag zelf of met behulp van hun netwerk niet kunnen oplossen, kunnen terecht in het preventieve voorveld. Als preventieve hulp (alleen) onvoldoende is krijgen inwoners passend maatwerk. Ook de inzet van algemene voorzieningen is mogelijk om inwoners te ondersteunen.*

*De nadruk ligt op inwoners zélf: hun veerkracht en wat hun leven betekenisvol maakt. Een goede sociale basis met maatschappelijke organisaties en vrijwilligers(organisaties) zijn van grote waarde en onmisbaar. Zie voor nadere informatie over het inrichten van de Sociale Basis programma 2.*

### **Passend aanbod van ondersteuning, preventieve interventies en zorg**

*We streven naar goede, doelmatige zorg en ondersteuning waarin onze inwoners centraal staan. Zorg die zo dichtbij mogelijk wordt georganiseerd, zodat het weinig aanpassing vraagt aan ons dagelijks leven. Daarbij streven we naar normalisering en demedicalisering.*

- *Daar waar dat niet zonder hulp vanuit het netwerk of de sociale omgeving lukt voor jeugdigen om op te groeien tot volwaardige burgers helpen we met preventieve interventies, hulp in het onderwijs of passende jeugdhulp.*
- *We zorgen dat de juiste voorzieningen worden ingezet om mensen met een fysieke of psychische beperking zo zelfstandig mogelijk te laten wonen en mee te laten doen aan het gewone leven. Voor hen is kwalitatief goede zorg beschikbaar. Een belangrijke nieuwe taak in 2024 is het beschermd wonen, wat is door-gedecentraliseerd vanuit de centrumgemeenten.*
- *Ouderen wonen langer thuis en dat vraagt om goede voorzieningen en ondersteuning voor thuis. We werken aan een goede balans voor wonen, zorg en welzijn in de wijk. Zodat je in je eigen buurt goed oud kunt worden en de kans op eenzaamheid zo klein mogelijk is. En waarbij straten goed toegankelijk zijn, zodat iedereen zo lang mogelijk mobiel kan blijven.*

*Daarbij hebben we permanent aandacht voor innovatie en normalisering en het efficiënt inkopen van de juiste zorg. Daarnaast zetten we in 2024 extra in op bestrijding van zorgfraude.*

*Belangrijke transformatieopgaven zijn hierbij: Preventiever werken om dure zorginzet te voorkomen; Het organiseren van de juiste zorg op de juiste plek (doelmatiger en slimmer) om de inzet van onnodig zware hulptrajecten te voorkomen; Samenwerking in netwerken (gedeelde ambities) om gezamenlijk invulling te geven aan zorg en ondersteuning.*

### **Programma in het kort:**

<b>Verbonden Partijen:</b>	MeanderOmnium
<b>Totaal lasten:</b>	€ 55.228.000 (24,6 % van het totaal)
<b>Totaal baten:</b>	€ 716.000

### **Positieve Gezondheid als centraal vertrekpunt**

*We continueren onze visie op gezondheid vanuit het gedachtegoed van positieve gezondheid. We zetten in op gelijke kansen op gezondheid voor inwoners in Zeist en op de preventie van gezondheidsproblemen. We bekijken gezondheidsvraagstukken vanuit een brede blik, omdat deze vaak samenhangen met achterliggende problematiek zoals armoede. We zetten daarnaast in op een gezonde en beweegvriendelijke omgeving. Bovengenoemde zaken zijn onderdeel van het nieuwe beleidskader sport, bewegen en gezondheid.*

*We sluiten aan bij landelijke akkoorden, zoals het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en het Integraal Zorgakkoord (IZA). Hier is de Brede SPUK regeling sport, gezondheid en sociale basis aan gekoppeld. Beide akkoorden zorgen voor een beweging van cure naar care en van individuele zorg naar gezamenlijke verantwoordelijkheid voor een gezonde en vitale samenleving. We versterken wat we in Zeist al in gang hebben gezet en starten nieuwe interventies om de gezondheid van onze inwoners te bevorderen.*

### **Programma Sociaal in balans**

*In 2021 is het programma Sociaal in balans gestart om in samenhang te werken aan de doorontwikkeling in het sociaal domein. Sociaal in Balans staat voor:*

- *Balans tussen begrote inkomsten en uitgaven en de werkelijke inkomsten en uitgaven;*
- *Balans tussen wat kan een inwoner zelf doen en waar moet de gemeente bijspringen;*
- *Balans tussen wat kan niet zonder indicatie kan en wat kan het voorliggend veld of de gemeente zelf kan.*

*Dit doen we door o.a. het onderdeel datagedreven werken bij de uitvoering van de WMO en Jeugdwet steeds beter onder controle te krijgen. Daarmee kunnen we sneller en beter sturen en inspelen op de actuele ontwikkelingen rondom de regelgeving en ontwikkelingen binnen het sociaal domein. Zo hebben we het afgelopen jaar stevig ingezet op het verbeteren van de systemen waarmee ons CJG en Sociaal team werkt. Minder administratieve last en meer sturingsinformatie. Naast het verbeteren van onze systemen zijn we volop bezig met de doorontwikkeling van het CJG en ST. De vastgestelde leidende principes worden volledig ingebed in de werkwijze en processen van onze professionals. Daarnaast gaan we samen met de raads werkgroep in gesprek over de vraag welke sturingselementen nog meer aandacht moeten krijgen.*

*In 2023 stelde de raad Leidende principes bij de uitvoering van Jeugdwet en WMO en beleidskader 'De sociale basis' vast. Hiermee zetten we als gemeente belangrijke stappen richting verdere uitwerking en positionering van wat we in Zeist verstaan onder sociale basis, basiszorg en aanvullende zorg. In 2024 borduren we hier op voort. Er wordt vanuit Sociaal in balans in 2024 gewerkt aan:*

- *Normaliseren (project Doorontwikkeling CJG/ST)*
- *Voorkomen (project Sociale basis en preventie)*
- *Innoveren/samenwerken (project Datagedreven werken)*
- *Gericht kiezen (Op basis van een onderzoek naar beïnvloedbare en niet beïnvloedbare zorg binnen de Jeugdwet en WMO in 2023 werken we toe naar nadere afbakening van de WMO en Jeugdwet)*

Wat gaan we doen?	Wat merkt de samenleving daarvan?
<b>Toegang en eerstelijnsvoorzieningen</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Samen met onze maatschappelijke partners, en in overleg met bewoners(organisaties) en ondernemers, organiseren wij evenementen, bijeenkomsten, trainingen vanuit een opgavegerichte aanpak om onze gezamenlijk vastgestelde doelen te realiseren. In het kader van de nabijheid houden de wijkteams wekelijks een inloopspreekuur in de wijken. Ook de fysieke wijkvoorzieningen zijn hierin een belangrijk middel, zie voor nadere informatie hierover programma 2.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Verbeterde sociale cohesie.</li> <li>• Vergroten van onderlinge solidariteit.</li> <li>• Meer zelfredzaamheid.</li> <li>• Bewoners, ondernemers en maatschappelijk organisaties met elkaar verbinden met als doel het verbeteren van de leefbaarheid en het veiligheidsgevoel in de wijken.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• De kerncoalitie Kansrijke start, waar de gemeente deelnemer van is, werkt aan een dekkend aanbod voor alle (aanstaande) en jongste inwoners en hun ouders. Activiteiten zijn: inzet van prenatale huisbezoeken, maatjesproject voor kwetsbare zwangeren en verbetering van de samenwerking tussen de verschillende organisaties. We monitoren deze afspraken.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Aanstaande ouders die ondersteuning nodig hebben, merken dat verloskundigen, JGZ en CJG en het informele veld goed samenwerken omdat zij samenwerken in de kerncoalitie Kansrijke Start en gezamenlijk casuïstiek bespreken.</li> <li>• Aanstaande ouders in een kwetsbare situatie merken dat Zeist een uitgebreid palet aan preventieve ondersteuning aanbiedt wanneer extra hulp nodig is. Denk aan prenataal huisbezoek, Stevig Ouderschap, VoorZorg (op volgorde van lage naar hoge intensiteit). Aantallen worden gemonitord maar dit wordt ingezet wanneer nodig en is wisselend per jaar.</li> <li>• Alle zwangeren wonend in Zeist kunnen deelnemen aan Centering Pregnancy wat peer to peer support faciliteert en kennisdeling over een gezonde en veilige zwangerschap en eerste maanden.</li> <li>• Mannen en vrouwen in de vruchtbare leeftijd in een kwetsbare situatie merken dat er hulp beschikbaar is wanneer zij vragen hebben over anticonceptie en kinderwens. Het maakt niet uit waar zij aankloppen met deze vragen. (door zowel ST, verloskundige, CJG, JGZ.).</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Onder de vlag van Zorg4Zeist wordt de samenwerking tussen huisartsen, eerste lijn en sociale basis goed georganiseerd.</li> <li>• Binnen dit samenwerkingsverband worden vanuit het gedachtegoed van positieve gezondheid lokale projecten uitgevoerd op het gebied van ouderen, GGZ en Jeugd. Zoals de doorontwikkeling van de digitale sociale kaart en gebruik van de VIP app.</li> <li>• In 2024 wordt er o.a. een gezondheidscongres georganiseerd, om het gedachtegoed van positieve gezondheid verder onder de aandacht te brengen.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• We bieden digitale ondersteuning op maat; door middel van een up to date website zorg4zeist, VIP app live en digitale ondersteuning welzijn op recept.</li> <li>• Alle communicatie rondom zorg4zeist gebeurt vanuit het gedachtegoed van positieve gezondheid</li> <li>• De multidisciplinaire samenwerking is uitgebreid met de sociale basis doordat het aanbod digitaal zichtbaar is en er een vertegenwoordiger vanuit sociale basis is toegevoegd aan het kernteam.</li> <li>• Er is sterker ingezet op vroegsignalering en preventie door de nuldelijn een grotere rol te geven in de projecten zorg4ouderen, welzijn op recept, ggz4zeist en jeugd4zeist..</li> <li>• De inzet van welzijn op recept en de gecombineerde leefstijl-interventie zijn met 10% toegenomen ten opzichte van 2023.</li> </ul>

Wat gaan we doen?	Wat merkt de samenleving daarvan?
<ul style="list-style-type: none"> <li>• We versterken onze lokale teams bij het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) en in het Sociaal Team (ST)</li> <li>• We verhogen de kwaliteit van het CJG en ST en zorgen dat we een goede werkgever voor de medewerkers zijn <ul style="list-style-type: none"> <li>○ Medewerkers voelen zich gehoord en hebben de randvoorwaarden om hun werk goed te doen. Hierbij wordt het huidige werkgeversconstruct geëvalueerd en nagegaan welk construct passend is voor de inwoners en de medewerkers.</li> <li>○ (Nieuwe) medewerkers weten wat er van hen verwacht wordt en waar zij de informatie kunnen vinden die zij nodig hebben om hun werk goed te doen.</li> </ul> </li> <li>• Preventieve taken van Save gaan naar de lokale teams.</li> <li>• We halen cliëntervaringen op.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Een beperkte wachttijd tussen eerste contact en het verdiepende gesprek over de hulpvraag.</li> <li>• Er is een soepele overgang tussen Save en CJG.</li> <li>• De medewerkers zijn in staat tijdig te signaleren, daarover in gesprek te gaan en hulp te bieden of te organiseren bij zaken waar onveiligheid een onderdeel is van de problematiek en een deskundige samenwerking partner voor de professionals in het veiligheid domein.</li> <li>• In 2024 blijkt uit cliëntervaring onderzoek (CEO) dat de inwoner tevreden is over het contact met en de ondersteuning door de lokale teams. Dit wordt met minimaal een 7 beoordeeld.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Het team Voor L-kaar continueren wij. <ul style="list-style-type: none"> <li>○ Het team biedt proactief en laagdrempelig ondersteuning aan de bewoners van de L-flat.</li> <li>○ We monitoren gedurende 2 jaar het maatschappelijk effect van de verlenging van team Voor L-kaar, om zo meer te leren over de preventieve werking van dit project.</li> </ul> </li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Bewoners kunnen met hun vragen binnenlopen bij het team dat een plek heeft in de knik van de flat. Zij hebben door het team bekende contactpersonen die de weg weten in het zorglandschap, die zelf hulp kunnen bieden of ondersteuning kunnen organiseren. Het team biedt ondersteuning aan 100 huishoudens.</li> </ul>
Maatwerkvoorzieningen (WMO)	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Voor mensen met een fysieke beperking zijn hulpmiddelen beschikbaar. Bij de inzet van deze hulpmiddelen stimuleren we beweging en activiteit. Hulpmiddelen zijn van goede kwaliteit en worden zo efficiënt mogelijk ingezet.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Inwoners met een beperking kunnen zo zelfstandig mogelijk functioneren. In 2024 blijkt uit het cliëntervaringsonderzoek dat minimaal 85% van de respondenten zich door de ondersteuning beter zelf kunnen redden.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Met woningcorporaties zijn afspraken gemaakt over de uitvoering van woningaanpassingen. Deze afspraken worden jaarlijks geëvalueerd en aangepast waar nodig.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Inwoners met een beperking kunnen zo zelfstandig mogelijk wonen en functioneren.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Bij mensen met een beperking in mobiliteit zorgen wij voor vervoer dicht bij huis.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Inwoners met een mobiliteitsbeperking kunnen meedoen aan recreatieve, maatschappelijke of religieuze activiteiten, en daarmee deelnemen aan het alledaagse leven.</li> </ul>
Maatwerkdienstverlening 18+	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Met de gebiedsgerichte samenwerking GGZ in de wijk doen we het volgende: <ul style="list-style-type: none"> <li>○ We zetten met vroege signalering in op het voorkomen van problemen.</li> <li>○ We zorgen voor snelle opvolging na meldingen over knellende situaties. Het motto: los op of schaal op.</li> <li>○ We werken samen met huisartsenpraktijken; een gecombineerde inzet van 1e lijn, GGZ en sociaal domein.</li> <li>○ We zetten in op continuïteit van zorg en ondersteuning, proberen terugval en waar mogelijk stressfactoren (uithuiszetting, schulden) te voorkomen.</li> <li>○ We maken gebruik van ervaringsdeskundigheid.</li> </ul> </li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Inwoners met een mentale kwetsbaarheid maken deel uit van de samenleving en doen mee. Er zijn minder escalaties. Bij escalaties wordt er snel en gericht gehandeld. We zetten in op verschuiving naar sociale basis, met minder inzet van duurdere zorg.</li> <li>• Ervaringsdeskundigen hebben een belangrijke rol in Welzijn op recept (sociale basis) en als ondersteuning van professionals en GGZ-cliënten.</li> </ul>

<b>Wat gaan we doen?</b>	<b>Wat merkt de samenleving daarvan?</b>
<p><u>Beschermd wonen</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• We voeren de Toegang tot beschermd wonen niet meer regionaal, maar juist lokaal uit binnen de sociale teams: onderzoek, aanvragen en organiseren van de juiste ondersteuning.</li> <li>• We organiseren passende ondersteuning voor de doelgroep beschermd wonen: ambulante ondersteuning, persoonlijke ontwikkeling, wonen, inclusie, financiën, activering en werk.</li> <li>• We realiseren voldoende woonplekken voor mensen die dan (vanuit een intramurale setting) kunnen uitstromen, zo dicht mogelijk bij hun eigen netwerk. In de regio experimenteren we met alternatieve woonoplossingen: Samen een Thuis, Kamers met Kansen, Onder de Pannen, Op weg naar een Thuis.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Inwoners binnen een kwetsbare doelgroep ontvangen passende ondersteuning, zo thuis (in de wijk) als mogelijk, preventief en ook met inzet van de sociale basis.</li> <li>• Inwoners met een (mentale) kwetsbaarheid landen goed in de dorpen en wijken.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• We bieden ondersteuning aan inwoners om hun huis schoon en leefbaar te houden. Daarbij wordt een pilot gestart voor een was-en strijkservice als algemene voorziening.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• De was- en strijkservice moet bijdragen aan een efficiënte inzet van de beschikbare capaciteit.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• We ontwikkelen samen met ketenpartners initiatieven om te sturen op het gebruik van individuele begeleiding vanuit de Wmo.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Voor inwoners met een hulpvraag is passende zorg beschikbaar. In 2024 blijkt uit het cliëntervaringsonderzoek dat minimaal 85% van de respondenten vindt dat de ondersteuning die zij ontvangen goed aansluit bij wat ze nodig hebben en ze verder helpt.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• We evalueren de regionaal ingekochte Wmo-begeleiding en ambulante Jeugdhulp en gebruiken de uitkomsten voor het opstellen van een vernieuwde inkoopvisie.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Voor inwoners met een hulpvraag is passende zorg beschikbaar. In 2024 blijkt uit het cliëntervaringsonderzoek dat minimaal 85% van de respondenten vindt dat de ondersteuning die zij ontvangen goed aansluit bij wat ze nodig hebben en ze verder helpt.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• We gaan de controle op rechtmatige besteding van zorggelden verder versterken. Eind 2023 maken we een start met een beleids- en uitvoeringsplan om de controle op rechtmatig gebruik te intensiveren. Hierin willen we regionaal optrekken.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Belastinggeld wordt benut om zorgaanbod van voldoende kwaliteit te leveren.</li> <li>• Inwoners ontvangen de hulp en ondersteuning zoals in de zorgplannen is afgesproken.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Met de gebiedsgerichte samenwerking GGZ in de wijk doen we het volgende:</li> <li>• We zetten met vroege signalering in op het voorkomen van problemen.</li> <li>• We zorgen voor snelle opvolging na meldingen over knellende situaties. Het motto: los op of schaal op.</li> <li>• We werken samen met huisartsenpraktijken; een gecombineerde inzet van 1e lijn, GGZ en sociaal domein.</li> <li>• We zetten in op continuïteit van zorg en ondersteuning, proberen terugval en waar mogelijk stressfactoren (uithuiszetting, schulden) te voorkomen.</li> <li>• We maken gebruik van ervaringsdeskundigheid.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Inwoners met een mentale kwetsbaarheid kunnen deel uitmaken van de samenleving en doen mee: minder escalaties, snel en gericht handelen, cliëntgerichte aanpak, verschuiving naar sociale basis, minder inzet van duurdere zorg.</li> <li>• Ervaringsdeskundigen hebben een belangrijke rol in Welzijn op recept (sociale basis) als ondersteuning van professionals en GGZ-cliënten (pilot).</li> </ul>

Wat gaan we doen?	Wat merkt de samenleving daarvan?
<b>Maatwerkdienstverlening 18-</b>	
<u>Landelijk</u> <ul style="list-style-type: none"> <li>De Hervormingsagenda is de landelijke kapstok voor doorontwikkeling van jeugdhulp. Doelen zijn:</li> <li>Betere en tijdige zorg en ondersteuning, op de juiste plek en wanneer dit nodig is</li> <li>Een beheersbaar en daarmee duurzaam financieel houdbaar stelsel.</li> <li>Vereenvoudiging van de jeugdbeschermingsketen</li> <li>Ontwikkelingen vanuit het landelijke Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming zullen de komende jaren de aandacht van de regio ZOU vragen. Naast de groter wordende rol voor de lokale teams zullen zoals nu voorgesteld functies van de Gecertificeerde Instellingen, Veilig Thuis en de Raad voor de Kinderbescherming worden samengebracht in Regionale Veiligheidsteams.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Zowel bovenregionaal, regionaal als lokaal ontwikkelen we het jeugdbeleid door. Dit zorgt in de toekomst voor een beter en financieel duurzaam jeugdstelsel. Burgers merken dat doordat het lokale team beter kan omgaan met complexe casuïstiek waarin sprake kan zijn van veiligheidsrisico's. Er zijn daarom minder ondertoezichtstellingen nodig.</li> </ul>
<u>Bovenregionaal</u> <ul style="list-style-type: none"> <li>In bovenregionaal verband pakken we de nieuwe inkoop van gezinsbescherming, jeugdreclassering en Veilig Thuis taken op. Hierin zijn geleerde lessen uit de evaluatie meegenomen en wordt rekening gehouden met het Toekomstscenario Jeugdbescherming.</li> <li>Af –en ombouw van essentiële functies.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Kinderen die in Jeugdzorg Plus geplaatst moeten worden komen in een kleinschalige voorziening.</li> </ul>
<u>Regionaal</u> <ul style="list-style-type: none"> <li>Met een regionale jeugdagenda (Norm voor Opdrachtgeverschap) hebben we in ZOU onze ambities voor jeugdhulp vastgelegd. We werken daarin samen aan vier speerpunten die ook deels lokaal worden uitgevoerd.</li> <li>Versterking lokale teams</li> <li>Vorbereiden teams op toekomstscenario jeugdbescherming.</li> <li>Nadruk op thuis opgroeien of in een omgeving die zoveel mogelijk een huiselijke sfeer heeft.</li> <li>Verbeteren samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Inwoners die bij het CJG aankloppen met complexe echtscheidingsproblematiek kunnen door het Team worden begeleid. CJG-medewerkers voeren procesregie in zaken in vrijwillig kader met onveiligheid.</li> <li>Meer kinderen kunnen ambulantly geholpen worden in plaats van met verblijf.</li> </ul>
<u>Lokaal</u> <ul style="list-style-type: none"> <li>We maken lokaal jeugdbeleid waarbij we een verbinding maken tussen (boven)regionale agenda's en de lokale situatie bij bijvoorbeeld toegang en in het onderwijs. Focus hebben de aandachtsgebieden preventie, afbakening jeugdhulp en veiligheid.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Doel van het beleidsplan is vergroting van de ontwikkelingskansen van de jeugd. Een vastgesteld beleidsplan geeft de inwoners duidelijkheid over wat zij kunnen verwachten van de gemeente en wat ook niet.</li> </ul>
<b>Volksgesondheid</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>We continueren, samen met de partners die het akkoord ondertekend hebben, de inzet op het Sport- en preventieakkoord Zeist. Het akkoord is in 2023 herijkt.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>We werken aan een gezond en sportief Zeist, door inzet op de volgende gezondheidsthema's uit het akkoord: (1) van jongs af aan vaardiger in bewegen, (2) meer bewegen, (3) gezond gewicht, (4) verantwoord middelen gebruik (roken, alcohol en drugs), (5) mentaal welbevinden.</li> </ul>

Wat gaan we doen?	Wat merkt de samenleving daarvan?
<ul style="list-style-type: none"> <li>In 2024 is er een nieuw beleidskader sport, bewegen en gezondheid vastgesteld. Deze is geschreven vanuit de visie op positieve gezondheid en bevat de speerpunten voor de komende jaren. Daarnaast is er een duidelijke link met het nieuwe beleidskader bestaanszekerheid. In de uitvoeringsagenda die in 2024 opgesteld wordt, zijn concrete acties te vinden.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Er zijn nieuwe/herijkte speerpunten bepaald op het gebied van gezondheid. Een gezonde leefstijl van alle inwoners wordt gestimuleerd en er is aandacht voor gelijke kansen op gezondheid, ook voor inwoners met een verhoogd risico op gezondheidsproblemen.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>Samen met het nieuwe beleidskader sport, bewegen en gezondheid is een nieuw preventie- en handavingsplan alcohol opgesteld. Hierin is onder andere aandacht voor de preventie van problematisch alcoholgebruik onder jongeren en het naleven van de leeftijdsgrens van 18 jaar.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Door problematisch alcoholgebruik te voorkomen, verbetert de gezondheid van onze inwoners.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>We continueren de JOGG-aanpak, waarvoor in 2023 een plan van aanpak voor de jaren 2023-2027 is vastgesteld. Ook voor 2024 wordt hiervoor een jaarlijks uitvoeringsplan samen met de deelnemende partners opgesteld, waarin de concrete acties voor dat jaar te vinden zijn.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Door middel van de JOGG-aanpak maken we de leefomgevingen waarin kinderen en jongeren opgroeien, gezonder. Samen met onze partners zetten we in op meer water drinken, gezonde voeding (fruit en groenten), genoeg bewegen en goed slapen. Dit doen we onder andere op scholen (door de gezonde school aanpak), sportverenigingen (gezonde sportaccommodaties), en kinderopvang (gezonde kinderopvang).</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>We geven uitvoering aan de in het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA, 2022) gemaakte landelijke afspraken. De uitvoering is op regionale en lokale schaal. Het doel is een gezonde generatie in 2040. Er wordt geïnvesteerd in een gerichte lokale en regionale aanpak van preventie, gezondheid en sociale basis. Voor gezondheid gaat het om de volgende onderdelen: terugdringen gezondheidsachterstanden, kansrijke start, mentale gezondheid, aanpak overgewicht en obesitas, valpreventie, leefomgeving en opgroeien in een kansrijke omgeving en vroegsignalering alcoholproblematiek.</li> <li>We geven binnen de U22 (zorgverzekeraar, zorgpartijen en gemeenten) uitvoering aan het Regioplan Integraal Zorgakkoord (IZA) 2023-2026. Het IZA richt zich op het beter betaalbaar, werkbaar en toegankelijk houden van de zorg. De schaal is voornamelijk (boven-) regionaal.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Meer aandacht voor gezond leven. Een gezonde generatie met weerbare gezonde mensen die opgroeien, leven, werken en wonen in een gezonde leefomgeving met een sterke sociale basis.</li> <li>Extra inzet gaat uit naar buurten en mensen in een kwetsbare situatie om gezondheidsverschillen te verkleinen.</li> <li>Eerdere signalering bij (beginnende) gezondheidsproblemen en passende ondersteuning om inzet van zwaardere zorg te voorkomen.</li> <li>Met onder andere fysiotherapeuten realiseren we een aanpak op overgewicht en obesitas bij kinderen.</li> </ul>

## Wat mag het kosten?

RAAD05 POSITIEVE GEZONDHEID		(bedragen x € 1.000)						
		Realisatie 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	
620 WIJKTEAMS	L	9.145	13.429	11.455	11.325	11.153	10.959	
	B	339	311	158	122	0	0	
	S	-8.806	-13.117	-11.297	-11.203	-11.153	-10.959	
660 MAATWERKVOORZIENINGEN (WMO)	L	2.448	2.849	3.120	2.506	2.506	2.506	
	B	4	0	0	0	0	0	
	S	-2.444	-2.849	-3.120	-2.506	-2.506	-2.506	
671 MAATWERKDIENTVERLENING 18+	L	14.030	14.560	15.427	15.426	15.426	15.430	
	B	453	519	558	554	1.233	1.224	
	S	-13.578	-14.040	-14.869	-14.872	-14.193	-14.205	
672 MAATWERKDIENTVERLENING 18-	L	18.666	21.001	22.050	20.561	20.565	20.532	
	B	195	0	0	0	0	0	
	S	-18.470	-21.001	-22.050	-20.561	-20.565	-20.532	
681 GEESCALEERDE ZORG 18+	L	427	0	0	0	0	0	
	B	324	0	0	0	0	0	
	S	-102	0	0	0	0	0	
682 GEESCALEERDE ZORG 18-	L	2.051	0	0	0	0	0	
	B	0	0	0	0	0	0	
	S	-2.051	0	0	0	0	0	
710 VOLKSGEZONDHEID	L	3.044	2.796	3.176	3.177	3.177	3.177	
	B	0	0	0	0	0	0	
	S	-3.044	-2.796	-3.176	-3.177	-3.177	-3.177	
Totaal	L	49.810	54.634	55.228	52.996	52.828	52.605	
	B	1.315	831	716	676	1.233	1.224	
	S	-48.495	-53.803	-54.512	-52.320	-51.594	-51.380	

### Toelichting op afwijkingen

De lasten op collegeproduct 620 Wijkteams dalen omdat in 2023 nog incidenteel transformatiebudget is begroot. Hiernaast wisselen de lasten en baten vanwege incidenteel geraamde budgetten voor het project Vollenhove Vooruit. In 2023 is nog incidenteel budget uit de specifieke uitkering voor de toeslagenaffaire beschikbaar. Voor de collegeproducten onder de maatwerkdienstverlening stijgen de lasten met de voor dit product van toepassing zijnde indexering. Deze is lager dan de regulier berekende indexering van 7,7%. De lasten op het collegeproduct 710 Volksgezondheid stijgen flink vanwege de vastgestelde begroting van de GGD. Daartegenover is er sprake van een aantal incidenteel beschikbare budgetten in 2023 die in 2024 wegvallen uit het coalitieakkoord en het gids budget.



## Beleidsindicatoren

<b>Cliënten met een maatwerkarrangement</b> <b>Wmo Per 10.000 inwoners</b>	<b>Jongeren met jeugdhulp</b> <b>% van alle jongen tot 18 jaar</b>	<b>Jongeren met jeugdreclassering</b> <b>%</b>																																																
<p>Aantal per 10.000 inwoner in de betreffende bevolkingsgroep. Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de WMO.</p>	<p>Het percentage van het aantal jongeren die jeugdhulp krijgt van het totaal aantal jongeren</p>	<p>Het percentage jongeren die in aanraking met jeugdreclassering is gekomen</p>																																																
<table border="1"> <caption>Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo Per 10.000 inwoners</caption> <thead> <tr> <th>Jaar</th> <th>Zeist</th> <th>Nederland</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2018</td> <td>670</td> <td>640</td> </tr> <tr> <td>2019</td> <td>730</td> <td>680</td> </tr> <tr> <td>2020</td> <td>710</td> <td>700</td> </tr> <tr> <td>2021</td> <td>710</td> <td>700</td> </tr> <tr> <td>2022</td> <td>740</td> <td>700</td> </tr> </tbody> </table>	Jaar	Zeist	Nederland	2018	670	640	2019	730	680	2020	710	700	2021	710	700	2022	740	700	<table border="1"> <caption>Jongeren met jeugdhulp % van alle jongen tot 18 jaar</caption> <thead> <tr> <th>Tijdperk</th> <th>Zeist</th> <th>Nederland</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2021 (H1)</td> <td>13,5</td> <td>11,0</td> </tr> <tr> <td>2021 (H2)</td> <td>14,0</td> <td>11,5</td> </tr> <tr> <td>2022 (H1)</td> <td>13,5</td> <td>11,0</td> </tr> <tr> <td>2022 (H2)</td> <td>13,5</td> <td>11,0</td> </tr> </tbody> </table>	Tijdperk	Zeist	Nederland	2021 (H1)	13,5	11,0	2021 (H2)	14,0	11,5	2022 (H1)	13,5	11,0	2022 (H2)	13,5	11,0	<table border="1"> <caption>Jongeren met jeugdreclassering %</caption> <thead> <tr> <th>Tijdperk</th> <th>Zeist</th> <th>Nederland</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2021 (H1)</td> <td>0,2</td> <td>0,3</td> </tr> <tr> <td>2021 (H2)</td> <td>0,2</td> <td>0,3</td> </tr> <tr> <td>2022 (H1)</td> <td>0,2</td> <td>0,3</td> </tr> <tr> <td>2022 (H2)</td> <td>0,3</td> <td>0,3</td> </tr> </tbody> </table>	Tijdperk	Zeist	Nederland	2021 (H1)	0,2	0,3	2021 (H2)	0,2	0,3	2022 (H1)	0,2	0,3	2022 (H2)	0,3	0,3
Jaar	Zeist	Nederland																																																
2018	670	640																																																
2019	730	680																																																
2020	710	700																																																
2021	710	700																																																
2022	740	700																																																
Tijdperk	Zeist	Nederland																																																
2021 (H1)	13,5	11,0																																																
2021 (H2)	14,0	11,5																																																
2022 (H1)	13,5	11,0																																																
2022 (H2)	13,5	11,0																																																
Tijdperk	Zeist	Nederland																																																
2021 (H1)	0,2	0,3																																																
2021 (H2)	0,2	0,3																																																
2022 (H1)	0,2	0,3																																																
2022 (H2)	0,3	0,3																																																
<p><u>Duiding:</u> De afgelopen jaren is de vraag naar ondersteuning vanuit de Wmo gestegen. De verwachting is dat deze stijging, mede door de vergrijzing en langer zelfstandig wonen, aan blijft houden.</p>	<p><u>Duiding:</u> De definitieve cijfers over 2022 zijn nog niet beschikbaar. Het aantal unieke cliënten met een actieve beschikking is licht afgenomen in 2022.</p>	<p><u>Duiding:</u> Aantal jongeren met jeugdreclassering was 2e helft 2022 gelijk met landelijk gemiddelde.</p>																																																
<b>Jongeren met jeugdbescherming</b> <b>%</b>																																																		
<p>Het percentage jongeren die in aanraking met jeugdbescherming is gekomen</p>																																																		
<table border="1"> <caption>Jongeren met jeugdbescherming %</caption> <thead> <tr> <th>Tijdperk</th> <th>Zeist</th> <th>Nederland</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2021 (H1)</td> <td>1,1</td> <td>1,1</td> </tr> <tr> <td>2021 (H2)</td> <td>1,1</td> <td>1,1</td> </tr> <tr> <td>2022 (H1)</td> <td>1,1</td> <td>1,1</td> </tr> <tr> <td>2022 (H2)</td> <td>1,0</td> <td>1,0</td> </tr> </tbody> </table>			Tijdperk	Zeist	Nederland	2021 (H1)	1,1	1,1	2021 (H2)	1,1	1,1	2022 (H1)	1,1	1,1	2022 (H2)	1,0	1,0																																	
Tijdperk	Zeist	Nederland																																																
2021 (H1)	1,1	1,1																																																
2021 (H2)	1,1	1,1																																																
2022 (H1)	1,1	1,1																																																
2022 (H2)	1,0	1,0																																																
<p><u>Duiding:</u> Zeist volgt hierin exact de landelijke trend, de percentages komen overeen met het landelijk gemiddelde.</p>																																																		

## Programma 6 Cultureel en sportief Zeist

We staan voor een Gezond en Sportief Zeist; ambiëren een gezonde leefstijl, inclusief sport en bewegen en toekomstbestendige vitale sportaanbieders. De buurtsportcoach regeling (jaarplan Sportief Zeist), het sport- en preventieakkoord en subsidies voor sport en bewegen zorgen voor activiteiten en interventies, begeleiding en coaching, communicatie en voorlichting. Hierbij horen ook kwalitatief goede sportaccommodaties waarvoor wij mede door onder andere het Masterplan Buitensport aandacht voor hebben.

We geven uitvoering aan de nieuwe cultuurvisie. We staan voor een levendig en cultureel bruisend Zeist, waar iedereen in de gelegenheid is om actief en/of passief deel te nemen aan het culturele leven en waar de verbindende en verrijkende waarde van cultuur bijdraagt aan het welbevinden van de inwoners en de aantrekkelijkheid van de gemeente voor bedrijven en bezoekers. Zeist heeft een rijke historie en daar kunnen we als inwoners nog elke dag van genieten. De vele historische panden die Zeist rijk is vormen samen met het monumentale groen een deel van de Zeister identiteit. Hier zijn we zuinig op en we zetten ons als gemeente in om dit Erfgoed te behouden. Tevens zetten we ons als gemeente in voor het duurzame behoud van het erfgoed door onze inzet voor herbestedingen en verduurzaming van monumenten. Kortom we koesteren ons erfgoed in Zeist.

De functie van de lokale omroep betreft het versterken van de lokale democratie, lokale informatievoorziening en opiniëring, een culturele en educatieve functie, het bevorderen van brede maatschappelijke cohesie, en de ontwikkeling van nieuw lokaal mediatalent en nieuwe programma formats.

<b>Programma in het kort:</b>	
<b>Verbonden Partijen:</b>	Zwembad Dijnselburg / IDEA/Kunstenhuis
<b>Totaal lasten:</b>	€ 12.004.000 (5,3 % van het totaal)
<b>Totaal baten:</b>	€ 1.972.000

<b>Wat gaan we doen?</b>	<b>Wat merkt de samenleving daarvan?</b>
<b>Sportbeleid en activering</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>In 2024 is er een nieuw integraal beleidskader voor sport, bewegen en gezondheid vastgesteld. Deze is geschreven vanuit de visie op positieve gezondheid en bevat de speerpunten voor de komende jaren. Daarnaast is er een duidelijke link met het nieuwe beleidskader bestaanszekerheid. In de uitvoeringsagenda die in 2024 opgesteld wordt, zijn concrete acties te vinden.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Er zijn nieuwe/herijkte doelen bepaald op het gebied van sport- en bewegen. Een gezonde leefstijl van alle inwoners wordt gestimuleerd en er is aandacht voor het stimuleren van sporten en bewegen, benutten van de maatschappelijk meerwaarde van sport en vitale aanbieders sport en bewegen.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>We continueren, samen met de partners die het akkoord ondertekend hebben, de inzet op het Sport- en preventieakkoord Zeist. Het akkoord is in 2023 herijkt.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Er is passend sport- en beweegaanbod voor iedere inwoner.</li> <li>Het sport- en beweegaanbod is bekend.</li> <li>Inwoners worden gestimuleerd om van jongs af aan vaardig (-er) in bewegen te zijn, meer te bewegen, op gezond gewicht te zijn en verantwoord middelengebruik (alcohol, drugs, roken).</li> <li>Sportaanbieders kunnen gebruik maken van professionele clubondersteuning op maat of gewenst thema.</li> <li>Er wordt gewerkt aan een sociaal veilig en positief sport- en beweegklimaat.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>We beschikken subsidies om sportaanbieders te ondersteunen</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Sport- en beweegaanbieders ervaren financiële steun die bijdraagt aan meer sport en bewegen en kaderontwikkeling. Wat bij kan dragen aan bijvoorbeeld werven, behouden, ontwikkelen van leden en vrijwilligers.</li> </ul>

<b>Wat gaan we doen?</b>	<b>Wat merkt de samenleving daarvan?</b>
<b>Sportaccommodaties</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• We zorgen voor beschikbare sportlocaties en gezonde exploitatie</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• We zetten in op LED-verlichting rondom de sportvelden</li> <li>• We willen een pilot draaien met een robotmaaier op onze één van onze sportvelden</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• We realiseren de laatste fasen van het masterplan buitensport</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Accommodatie sportpark Dijnselburg</li> <li>• Ontwikkeling sportgebied en paviljoen Blikkenburg West</li> <li>• Club- en kleedaccommodatie Blikkenburg Oost</li> <li>• Ontwikkeling sportgebied Noordweg</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• We ontwikkelen een route voor onze binnensportaccommodaties</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Renoveren in aansluiting op duurzame onderhoudsplannen</li> <li>• Aansluiten bij transitie naar gasloos vastgoed</li> <li>• Faseren van nieuwbouwplannen accommodaties</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Ondersteuning en stimulering verduurzaming sportclubs</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• We faciliteren sportclubs om hun eigendommen (m.n. kantines) te kunnen verduurzamen door begeleiding, rapportages, advies over subsidies en mogelijke overige financieel garantstellingen.</li> </ul>
<b>Cultuurpresentatie, -productie &amp; -participatie</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• We betrekken inwoners, ondernemers, de culturele en maatschappelijke sectoren actief bij de uitvoering van ons beleid</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Samenwerking, afstemming en samenhang in het culturele veld. Dit doen wij onder andere door een programmeursoverleg te introduceren voor de verschillende culturele organisaties om het programma op elkaar af te stemmen.</li> <li>• We organiseren dit programmeursoverleg minimaal twee keer per jaar.</li> <li>• Daarnaast organiseren we tweemaal per jaar een cultuurcafé voor kennisuitwisseling, ontmoeting en inspiratie.</li> <li>• De rol van de cultuurmakelaar als aanjager en organisator is hierbij heel belangrijk. Er zijn op structurele basis overleggen tussen de gemeente en de verschillende partners.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• We focussen op de basis van ons culturele aanbod en versterken daarmee de posities van onder andere Kunstenhuis Idea, Slot Zeist en podia zoals het gemeentelijk (Film)theater Figi, Beauforthuis, Torenlaantheater en andere podia.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• We blijven onze culturele partners ondersteunen met (structurele en incidentele) subsidies. De cultuurmakelaar speelt een belangrijke rol in de versterking van het veld en in het bij elkaar brengen van vraag en aanbod. Door middel van het opbouwen van een stevig netwerk van onderlinge spelers wordt het culturele gewaarborgd. Een voorbeeld hiervan is de sport en cultuurmarkt in combinatie met de Walkart markt.</li> <li>• We ondersteunen ons amateurveld door middel van structurele subsidies en organiseren twee keer per jaar een bijeenkomst voor het amateurveld om van elkaars plannen te horen en elkaar te helpen.</li> <li>• We informeren de partners in het (cultuur)werkveld over de plannen voor een nieuw, multifunctioneel cultuurgebouw op het Emmaplein. Hierin voorzien we ruimte voor Kunstenhuis Idea, poppodium De Peppel, atelierruimtes en horecagelegenheid en ruimte voor andere maatschappelijke partners; we creëren een ideale huiskamer van de stad met betrokkenheid van partners en onze inwoners.</li> </ul>

<b>Wat gaan we doen?</b>	<b>Wat merkt de samenleving daarvan?</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• We brengen extra focus aan op het actief betrekken van jongeren en meer ruimte voor talentontwikkeling.</li> <li>• We blijven diversiteit in het culturele aanbod stimuleren met extra aandacht voor bijzondere disciplines (onder meer dans, theater, muziek, beeldende kunst). De stimulering van diversiteit begint bij aanvragen van subsidies, maar ook door middel van adviesgespreken en aanjagen van samenwerkingen met verschillende sectoren (zoals cultuur en economie of recreatie)</li> <li>• In samenwerking met het Kunstenhuis Idea en Kunst Centraal ondersteunen we meer aandacht voor cultuur- en jeugdeducatie in bibliotheken op school en op de naschoolse opvang in de wijken. We blijven de rol en inzet van de combinatiefuncties cultuur versterken in het Netwerk Cultuureducatie.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Kunstenhuis Idea ontwikkelt ook in 2024 een aantrekkelijk aanbod voor jongeren en zet met hun programma's in op onder andere talentontwikkeling. Hierin speelt poppodium De Peppel een belangrijke rol. Aan de hand van prestatieafspraken en (ambtelijk en waar nodig bestuurlijke) monitoring volgen we de resultaten. Zo kunnen we waar nodig bijsturen.</li> <li>• Het resultaat is een divers aanbod in cultuur (w.o. theater, dans, beeldende kunst, muziek en literair) voor een breed scala aan doelgroepen zich thuis voelt en waarin verschillende partijen samen optrekken.</li> <li>• We streven ernaar om op alle basisscholen in Zeist cultuureducatie aan te bieden. Met de ondertekening van een cultuurakkoord is deze ambitie bekrachtigd.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Met onder andere de inzet van de cultuurmakelaar en het Stadslab versterken we samenwerkingen tussen de verschillende sectoren en met onze inwoners, ondernemers en bezoekers.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Het resultaat is dat er grote en completere evenementen/activiteiten in Zeist plaatsvinden. Activiteiten die partijen los van elkaar niet georganiseerd krijgen. Goed voorbeeld hiervan is de Open Monumentendag die wordt georganiseerd door zowel het Geheugen van Zeist als CultuurZeist.</li> <li>• Het resultaat is bekendheid van alle activiteiten die georganiseerd worden in Zeist en daardoor ook meer deelnemers/een hogere opkomst, waardoor Zeist blijft bruisen.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• We promoten het culturele aanbod.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Een website en boekje 'Uit in Zeist' waar inwoners informatie kunnen vinden over het culturele programma in Zeist.</li> </ul>
<b>Cultureel erfgoed</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• We informeren inwoners van Zeist over hoe ze op een goede manier met erfgoedwaarden kunnen omgaan.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Monument eigenaren kunnen veel informatie over de vergunningsaanvraag vinden op de website van de gemeente.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• We adviseren op aanvragen om monumenten te herstellen of te wijzigen.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Vergunningsaanvragen waarbij we adviseren over de monumentale waarden van een pand om die te behouden.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• We stellen een visie voor het Religieuze erfgoed op.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• We gaan een dialoog aan met de Zeister geloofsgemeenschappen over de toekomst en de toekomstbestendigheid van het religieus erfgoed en maken hier afspraken over.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• In ruimtelijke plannen besteden we aandacht aan erfgoed zodat archeologische waarden, monumenten, structuren en beschermde dorpsgezichten op de juiste wijze beschermd zijn onder de Omgevingswet.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Bij het opstellen van het Omgevingsplan zal erfgoed een onderwerp zijn waar we rekening mee houden in de planvorming.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• We koesteren het cultureel erfgoed van de gemeente.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• We stellen een Erfgoedvisie op waarin we onze ambities met betrekking tot behoud, herbestemmen en beleefbaar maken van ons erfgoed zullen opstellen.</li> </ul>
<b>Media (Bibliotheek)</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Doelgroepsgerichte communicatie over het aanbod dat er in Zeist is. Hierbij maken we gebruik van de expertise van bijvoorbeeld RTV Slotstad en onze culturele partners.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Structurele afstemming met het culturele veld over de planning en het aanbod, begeleid door de cultuurmakelaar.</li> <li>• RTV Slotstad zet, op basis van de pilot in 2023, meer in op (nieuwe) media zoals het maken van podcasts.</li> </ul>

## Wat mag het kosten?

RAAD06 CULTUREEL EN SPORTIEF ZEIST			(bedragen x € 1.000)				
		Realisatie 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
510 SPORTBELEID EN ACTIVERING	L	968	1.036	606	605	605	605
	B	165	120	0	0	0	0
	S	-802	-915	-606	-605	-605	-605
520 SPORTACCOMMODATIES	L	4.016	4.777	4.502	4.946	5.217	4.229
	B	1.438	1.274	1.373	1.373	1.373	1.373
	S	-2.578	-3.503	-3.130	-3.574	-3.844	-2.856
530 CULTUURPRESENT. -PROD. -PARTICIPATIE	L	3.097	3.130	3.403	3.403	3.402	3.246
	B	5	1	1	1	0	0
	S	-3.091	-3.129	-3.403	-3.403	-3.402	-3.246
550 CULTUREEL ERFGOED	L	1.409	2.028	1.855	1.711	2.021	1.577
	B	362	564	599	599	599	599
	S	-1.047	-1.464	-1.257	-1.113	-1.422	-978
560 MEDIA	L	1.528	1.571	1.638	1.638	1.638	1.638
	B	0	0	0	0	0	0
	S	-1.528	-1.571	-1.638	-1.638	-1.638	-1.638
Totaal	L	11.016	12.542	12.004	12.304	12.883	11.295
	B	1.971	1.959	1.972	1.972	1.971	1.971
	S	-9.046	-10.583	-10.033	-10.332	-10.912	-9.324

### Toelichting op afwijkingen

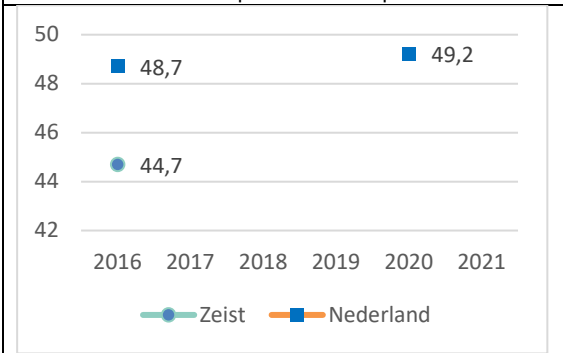
De baten en lasten voor het collegeproduct 510 Sportbeleid en activering wisselen als gevolg van incidenteel ontvangen rijksbijdragen zoals het sportakkoord. Hiernaast worden de beschikbare middelen voor de combinatiefunctionaris niet meer gedekt uit de Algemene uitkering. Voor de lasten op collegeproduct 520 Sportaccommodaties geldt, dat er in 2023 sprake is van een incidentele bijdrage aan het zwembad waardoor de lasten in 2024 lager zijn begroot. De lasten op het collegeproduct 550 Cultureel erfgoed wisselen door geplande onderhoudskosten van het Slot. Hiertegenover staat een reservemutatie op programma 10. Hiernaast wisselen de begrote lasten door een bijdrage aan de tentoonstelling op het Slot welke in 2023 incidenteel hoger zijn dan in 2024.

## Beleidsindicatoren

### Niet sporters

%

Het percentage niet-wekelijkse sporter t.o.v. de bevolking van 19 jaar en ouder. Bevolking van 19 jaar en ouders dat niet minstens één keer per week aan sport doet.



Duiding: Deze cijfers zijn al geruime tijd niet goed beschikbaar.

## Programma 7 Mobiliteit brengt ons verder

De gemeente Zeist heeft in het Mobiliteitsplan doelen opgenomen ten aanzien van het verbeteren van de verkeersveiligheid, de herkenbaarheid van de infrastructuur en het stimuleren van fietsgebruik en het verbeteren van de toegankelijkheid van de openbare ruimte voor de meer kwetsbare inwoners. De projecten dragen aan één of meerdere van deze doelen bij. Waar mogelijk wordt werk met werk gemaakt: onderhoud wordt gecombineerd met verkeersveiligheidsmaatregelen, groen en rioolwerkzaamheden.

In het centrum van Zeist en bij station Driebergen-Zeist is er sprake van betaald parkeren. Dit betekent dat automobilisten die hun auto in de openbare ruimte willen parkeren, parkeerbelasting moeten betalen. Regulering door middel van parkeerbelasting is nodig om het centrum en het stationsgebied bereikbaar te houden. Met de nieuwe Parkeerbeleidsnota zorgen we ervoor dat de beschikbare parkeerruimte beter wordt verdeeld over de verschillende gebruikers. Bewoners vinden sneller een parkeerplaats nabij hun woning en bezoekers van het centrum parkeren voornamelijk in één van de parkeergarages. Het snel vinden van een gewenste parkeerplaats leidt tot minder zoekverkeer en is daarmee ook gunstig voor het gevoel van veiligheid van alle verkeersdeelnemers.

<b>Programma in het kort:</b>	
<b>Verbonden Partijen:</b>	CPS (Coöperatie Parkeer Service)
<b>Totaal lasten:</b>	€ 12.189.000 (5,4 % van het totaal)
<b>Totaal baten:</b>	€ 4.213.000

<b>Wat gaan we doen?</b>	<b>Wat merkt de samenleving daarvan?</b>
<b>Parkeerbelastingen</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>Onder voorbehoud van vaststelling van de nieuwe parkeerbeleidsnota, gaan we differentiëren in onze parkeertarieven, voeren we een wachtlijst in voor een parkeervergunning, vergroten we de vergunninggebieden en breiden we de tijden van het betaald parkeren uit.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Minder geparkeerde auto's in de woonstraten en meer auto's in de parkeergarages, minder zoekverkeer naar een vrije parkeerplaats wat een positieve bijdrage is aan de leefbaarheid in het centrum.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>We gaan op verzoek in gesprek met 1 of 2 wijken net buiten het huidige betaald parkeren gebied, die interesse tonen in een onderzoek naar het invoeren van vergunningparkeren.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Meer ruimte in de woonwijk voor bewoners om hun auto te parkeren en minder zoekverkeer in de woonwijk.</li> </ul>
<b>Verkeer en wegen</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>Het vervangen van een deel van ca. 2000 armaturen voor LED verlichting</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Minder lichtvervuiling. Energiebesparing , en een hogere bedrijfszekerheid openbare verlichting.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>Groot onderhoud Dijnselburgerlaan, Lageweg, Laan van Beek en Royen waarin verkeerskundige wensen worden meegenomen.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Een beter functionerende en toekomstbestendige weg. Vermindert risico op schade, minder rolgeluid, betere oversteekbaarheid, door de verkeerskundige aanpassingen een lagere snelheid autoverkeer gunstig voor veiligheid van andere verkeersdeelnemers. Tijdens uitvoer (zoveel als mogelijk beperkt) overlast.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>Reconstructie van de Anna Paulownalaan, Griffensteijnselaan oost, parallelweg Laan van Beek en Royen, Kwikstaartlaan en Pater de Leeuwweg</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Een beter functionerende en toekomstbestendige weg. Toevoegen of versterken van meer groen en implementatie van klimaat adaptieve maatregelen. Tijdens uitvoer (zoveel als mogelijk beperkt) overlast.</li> </ul>

<b>Wat gaan we doen?</b>	<b>Wat merkt de samenleving daarvan?</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Doorfietsroute Utrecht – Amersfoort: reconstructie en aanleg fietsstraten op Baarnseweg (noord) en Andreas Foxlaan in Den Dolder</li> <li>• Reconstructie Oude Arnhemseweg (zuid) tot fietsstraat en aanpassen van de rotonde bij de Montaubanstraat.</li> <li>• Reconstructie Kroostweg (oostelijk deel) tot fietsstraat</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Een beter functionerende en toekomstbestendige weg. Toevoegen of versterken van meer groen en implementatie van klimaat adaptieve maatregelen. En het maken van een fietsstraat waarbij de hoofdgebruiker de fietser is en daarmee de veiligheid wordt vergroot. Tijdens uitvoer (zoveel als mogelijk beperkt) overlast.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Reconstructie bushalte Jordanlaan (noordzijde) tot vervoershub</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Meer ruimte en faciliteiten voor de openbaar vervoer reiziger en de schoolgaande jeugd.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Aanpassen van de Slotlaan, door de aanleg van een fietspad en herbestemming van de parkeervakken</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Meer veiligheid voor de fietser op de slotlaan</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Reconstructie van de kruisingen in Bosch en Duin en de Oranje Nassaulaan.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Er ontstaat een veiligere weg doordat de snelheid wordt geremd door onder andere het plaatsen van verkeersplateaus. Een beter functionerende en toekomstbestendige weg. Toevoegen of versterken van meer groen en implementatie van klimaat adaptieve maatregelen. Tijdens uitvoer (zoveel als mogelijk beperkt) overlast.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Er wordt gestart met de voorbereiding van het verbreden en onderhouden van het fietspad oude spoorbaanpad (Bosch en Duin).</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Een veiligere en beter functionerende fietsverbinding.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• We starten de uitvoering van de reconstructie van de wijk Couwenhoven en zijn bezig met de voorbereiding van de reconstructie van de buurt Valkenbosch / Dr. Jacoblaan.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Een beter functionerende en toekomstbestendige buurt en wegen. Toevoegen of versterken van meer groen en implementatie van klimaat adaptieve maatregelen. Tijdens uitvoer (zoveel als mogelijk beperkt) overlast.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• We starten met de voorbereiding van het aanleggen van een rotonde bij het kruispunt van de Woudenbergweg met de Jagerssingel.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Een veiligere en beter functionerende kruising.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• We gaan door met het aanbrengen van verbeteringen in de leefomgeving, zoals: <ul style="list-style-type: none"> <li>○ Bijplaatsen van bankjes voor ouderen in de openbare ruimte</li> <li>○ Tegengaan van parkeren in de bermen (vooral in Bosch en Duin)</li> <li>○ Fietsimpuls: verbeteren van de fietsveiligheid op 3 oversteken en bij 5 rotondes</li> <li>○ Diverse plateaus en drempels aanbrengen</li> </ul> </li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Continu brengen we diverse verbeteringen aan in de leefomgeving om de veiligheid en leefbaarheid van de openbare ruimte te vergroten. En om de beleving en groenwaarde te verhogen.</li> </ul>
<b>Parkeren</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Vervangen van de parkeerapparatuur in de parkeergarages (met slagboom). We starten met de voorbereiding op de vervanging van de parkeerautomaten op straat.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Snellere afhandeling van parkeertransacties.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Vervangen van de huidige TL-verlichting door LED verlichting in onze parkeergarages (met slagboom). We maken een begin met het schilderen van de muren en het reinigen of coaten de vloeren.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Duurzame parkeergarages met een klantvriendelijkere uitstraling.</li> </ul>



## Wat mag het kosten?

RAAD07 MOBILITEIT BRENGT ONS VERDER			(bedragen x € 1.000)				
		Realisatie 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
063 PARKEERBELASTING	L	287	247	266	266	266	266
	B	2.791	4.157	4.821	4.821	4.821	4.821
	S	2.504	3.910	4.555	4.555	4.555	4.555
210 VERKEER EN WEGEN	L	7.908	8.952	9.439	9.339	8.866	8.781
	B	1.526	449	483	483	483	483
	S	-6.381	-8.503	-8.956	-8.856	-8.383	-8.298
220 PARKEREN	L	1.740	2.388	2.484	2.636	2.929	2.387
	B	6	-1.313	-1.091	-1.091	-1.091	-1.091
	S	-1.734	-3.701	-3.575	-3.727	-4.020	-3.478
Totaal	L	9.934	11.587	12.189	12.241	12.061	11.433
	B	4.323	3.293	4.213	4.213	4.213	4.213
	S	-5.611	-8.295	-7.976	-8.028	-7.848	-7.221

## Toelichting op afwijkingen

In 2023 zijn onderdelen van de geraamde baten overgeheveld van het collegeproduct 063 Parkeerbelasting naar collegeproduct 220 Parkeren. Dit verloopt budget neutraal en heeft te maken met de wettelijke taakvelden tussen publiekrechtelijk parkeren en privaatrechtelijk parkeren. De baten en lasten voor parkeren zijn verder niet gewijzigd, deze begroting is onderdeel van het raadsvoorstel in december 2023 waar besluitvorming over dit onderdeel gaat plaatsvinden. Voor het collegeproduct 210 Verkeer en wegen stijgt de begroting voor kapitaallasten. Echter de lasten in de begroting wisselen door een afnemend incidenteel budget uit het Coalitieakkoord.

## Beleidsindicatoren

Geen

## Programma 8 Levendige economie

Zeist heeft een divers en dynamisch bedrijfsleven. Het zorgt voor levendigheid in Zeist, biedt werkgelegenheid aan de inwoners van de gemeente, de regio en daarbuiten en zorgt voor maatschappelijke impact. Hier zijn we blij mee. Dit willen we behouden en waar mogelijk stimuleren. De economie bevindt zich in een transitie; we zijn met elkaar in Nederland en in Zeist stapje voor stapje op de weg van een lineaire economie naar een circulaire en sociaal ondernemende economie. Zeist kent hiervan al vele mooie voorbeelden. Deze ontwikkeling willen we in de komende jaren, onder meer in regionale verbinding, verder versterken en uitbouwen. We houden oog voor duurzaamheid en circulariteit, impact ondernemen, lokaal produceren en consumeren, een aantrekkelijk centrum en toekomstbestendige bedrijventerreinen.

We staan in nauw contact met onze ondernemers en weten wat hen bezighoudt. Zowel reactief door vragen van ondernemers te beantwoorden, als proactief door ondernemers op te zoeken en hen verder te helpen. Op deze manier kunnen we het bedrijfsleven optimaal faciliteren, zodat het kan doen waar het goed in is: ondernemen en waarde toevoegen aan de gemeente.

We zijn trots op onze veerkrachtige en innovatieve ondernemers. Zeist maakt deel uit van de meest competitieve regio van Europa. Hier leveren we een bijdrage aan en hier profiteren we van. Daarbij heeft Zeist zijn eigen unieke (vestigingsplaats)kenmerken, zoals bedrijvigheid in een groene omgeving die goed bereikbaar is. Dit dragen we uit, ook in regionaal verband.

<u>Programma in het kort:</u>	
Verbonden Partijen:	U10
Totaal lasten:	€ 1.111.000 (0,5 % van het totaal)
Totaal baten:	€ 613.000

<u>Wat gaan we doen?</u>	<u>Wat merkt de samenleving daarvan?</u>
<p><b>Economische ontwikkeling</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>We werken vanuit een proactieve houding mee aan verzoeken van initiatiefnemers die hun vastgoed willen vernieuwen.</li> <li>We organiseren (netwerk)bijeenkomsten op werklocaties.</li> <li>We zoeken actief contact met de grotere vastgoedeigenaren om plannen en wensen op te halen.</li> <li>We leggen bedrijfsbezoeken af om plannen en wensen op te halen.</li> <li>We faciliteren de eigenaar van de voormalige 'TNO-locatie' bij de vernieuwing van de laboratoria en invulling van de locatie ten behoeve van bedrijven in Life Sciences &amp; Health (in samenwerking met USP Utrecht).</li> <li>We leveren input voor de 'werk' component bij de ontwikkeling van de omgeving van station Driebergen-Zeist.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Door nieuwe investeringen in bedrijfsvastgoed zijn onze kantoorlocaties en bedrijventerreinen toekomstbestendig en aantrekkelijk voor (potentiële) gebruikers. Hierdoor is er minder leegstand. Een voorbeeld hiervan is de ontwikkeling op de voormalige TNO-locatie, waar zich nieuwe bedrijven melden voor de laboratoriumruimtes en waar de eigenaar werkt aan een vernieuwing van de locatie tot een moderne Life Sciences &amp; Health campus.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>We stimuleren netwerkvorming op werklocaties (bedrijventerreinen, kantoorlocaties en winkelcentra) en netwerkvorming op de thema's uit ons economisch beleid (Groen, Gezond, Slim, Gastvrij).</li> <li>We faciliteren en stimuleren de bestaande KVO's (Keurmerk Veilig Ondernemen) op werklocaties.</li> <li>We faciliteren ondernemers in de transitie naar een duurzame en circulaire economie.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>'Slapende' ondernemerscollectieven zijn weer actief en nieuwe netwerken ontstaan. Bijv. op de bedrijventerreinen Fornhese en Dijnsselburg en bij de diverse wijkwinkelcentra.</li> <li>Ondernemers komen met elkaar in contact, wat leidt tot samenwerking, nieuwe bedrijfsactiviteiten en innovatie. Dit is positief voor het toekomstperspectief van de bedrijven en de werkgelegenheid.</li> <li>De transitie naar een duurzame en circulaire economie wordt ook zichtbaar in onze gemeente.</li> </ul>

<b>Wat gaan we doen?</b>	<b>Wat merkt de samenleving daarvan?</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• We werken verder aan een aantrekkelijk winkelgebied in het centrum. Dit doen we door uitvoering te geven aan (de actualisatie van) het retailperspectief.</li> <li>• We stimuleren evenementen in het centrum.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Een compacter, en daarmee aantrekkelijker, kernwinkelgebied.</li> <li>• Afname van leegstand in het kernwinkelgebied.</li> <li>• Minder commerciële ruimte in de aanloopstraten.</li> <li>• Meer bezoekers aan het centrum van Zeist en de waardering van inwoners en bezoekers over het centrum laat een stijging zien bij de volgende editie van het vijfjaarlijkse Koopstromenonderzoek van de provincie.</li> </ul>
<b>Bedrijfsloket en -regelingen (Warenmarkt)</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• We werken aan een toekomstbestendige en zoveel mogelijk kostenneutrale warenmarkt.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Een markt met een diversiteit aan branches en zonder lege plekken.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Op allerlei manieren bieden we dienstverlening aan ondernemers: telefonisch, digitaal, via bedrijfsbezoeken (ca. 125 per jaar) en netwerkevents.</li> <li>• We zijn actief en zichtbaar op social media.</li> <li>• We vragen aandacht voor lokaal inkopen binnen de gemeentelijke organisatie en door ondernemers onderling.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Ondernemers waarderen onze dienstverlening en zijn positief over het vestigingsklimaat. Tevreden ondernemers zijn meer betrokken en zijn een goede ambassadeur. Dit trekt bedrijven en werkgelegenheid aan.</li> <li>• Het percentage van opdrachten dat de gemeente verstrekt aan lokale ondernemers groeit.</li> </ul>
<b>Economische promotie</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• We werken aan een herkenbaar (extern) economisch profiel, gebaseerd op het Economisch Kompas, dus met nadruk op de sectoren Groen, Gezond, Slim en Gastvrij.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• De werklocaties in Zeist zijn ook aantrekkelijk voor bedrijven van buiten Zeist die in de regio Utrecht een (nieuwe) locatie zoeken. Gevolg is minder en korter durende leegstand op bedrijventerreinen en kantoorlocaties.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• We werken samen met partijen uit toerisme, groen, cultuur, erfgoed, horeca, centrum en sport om het toeristisch-recreatieve aanbod in Zeist beter te vermarkten.</li> <li>• We brengen partijen met elkaar in contact en zorgen dat ze elkaar informeren over hun activiteiten en evenementen.</li> <li>• We organiseren drie netwerkbijeenkomsten voor en met de sector.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• De duidelijke 'branding' van toeristisch-recreatief Zeist.</li> <li>• Door de lancering van een nieuwe website is het toeristisch-recreatieve aanbod in Zeist snel en makkelijk te vinden voor de (potentiële) bezoeker/recreant.</li> <li>• Bedrijven en organisaties die zich richten op de toeristisch-recreatieve bezoeker (zoals cultuur, erfgoed, verblijfsrecreatie, horeca, winkels en outdoor) weten elkaar goed te vinden, wat leidt tot nieuwe vormen van samenwerking en nieuw recreatief aanbod.</li> </ul>

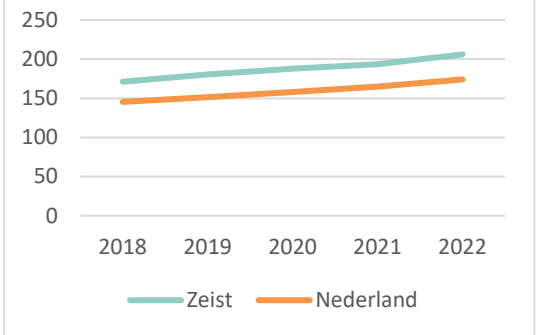
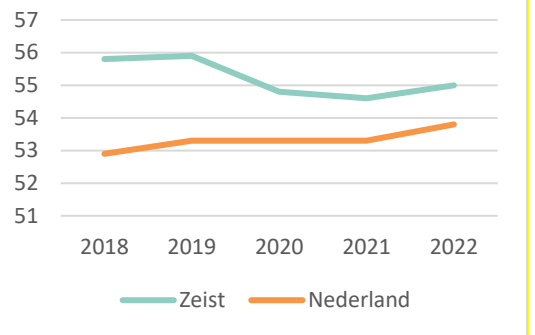
## Wat mag het kosten?

<b>RAAD08 LEVENDIGE ECONOMIE</b>		<b>(bedragen x € 1.000)</b>					
		Realisatie 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
310 ECONOMISCHE ONTWIKKELING	L	1.157	1.315	986	986	970	824
	B	140	0	0	0	0	0
	S	-1.016	-1.315	-986	-986	-970	-824
320 FYSIEKE BEDRIJFSINFRASTRUCTUUR	L	0	135	0	0	0	0
	B	0	0	0	0	0	0
	S	0	-135	0	0	0	0
330 BEDRIJFSLOKET EN -REGELINGEN	L	127	167	124	124	124	124
	B	85	114	162	162	162	162
	S	-42	-53	38	38	38	38
340 ECONOMISCHE PROMOTIE	L	0	0	0	0	0	0
	B	371	419	451	451	451	451
	S	371	419	451	451	451	451
Totaal	L	1.284	1.617	1.111	1.110	1.094	949
	B	596	533	613	613	613	613
	S	-688	-1.084	-498	-497	-481	-336

### Toelichting op afwijkingen

De lasten op het Collegeproduct 310 Economische ontwikkeling waren tot 2024 hoger begroot vanwege de stimulering van recreatie en toerisme. Hiernaast waren er in 2023 incidentele middelen beschikbaar voor citymarketing en het retailperspectief vanuit de coalitiemiddelen.

## Beleidsindicatoren

<b>Vestigingen (van bedrijven)</b> <i>Per 1.000 inw. 15 t/m 64jr</i>	<b>Funciemenging</b> %																																				
Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-65 jaar.	De funciemengingsindex (FIM) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen de 0 (alleen woningen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.																																				
 <table border="1"> <caption>Vestigingen (van bedrijven) per 1.000 inw. 15 t/m 64jr</caption> <thead> <tr> <th>Jaar</th> <th>Zeist</th> <th>Nederland</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2018</td> <td>~170</td> <td>~145</td> </tr> <tr> <td>2019</td> <td>~180</td> <td>~155</td> </tr> <tr> <td>2020</td> <td>~190</td> <td>~165</td> </tr> <tr> <td>2021</td> <td>~195</td> <td>~170</td> </tr> <tr> <td>2022</td> <td>~205</td> <td>~175</td> </tr> </tbody> </table>	Jaar	Zeist	Nederland	2018	~170	~145	2019	~180	~155	2020	~190	~165	2021	~195	~170	2022	~205	~175	 <table border="1"> <caption>Funciemenging (%)</caption> <thead> <tr> <th>Jaar</th> <th>Zeist</th> <th>Nederland</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2018</td> <td>~55.5</td> <td>~52.5</td> </tr> <tr> <td>2019</td> <td>~56</td> <td>~53.5</td> </tr> <tr> <td>2020</td> <td>~54.5</td> <td>~53.5</td> </tr> <tr> <td>2021</td> <td>~54.5</td> <td>~53.5</td> </tr> <tr> <td>2022</td> <td>~55</td> <td>~54</td> </tr> </tbody> </table>	Jaar	Zeist	Nederland	2018	~55.5	~52.5	2019	~56	~53.5	2020	~54.5	~53.5	2021	~54.5	~53.5	2022	~55	~54
Jaar	Zeist	Nederland																																			
2018	~170	~145																																			
2019	~180	~155																																			
2020	~190	~165																																			
2021	~195	~170																																			
2022	~205	~175																																			
Jaar	Zeist	Nederland																																			
2018	~55.5	~52.5																																			
2019	~56	~53.5																																			
2020	~54.5	~53.5																																			
2021	~54.5	~53.5																																			
2022	~55	~54																																			
<p><b>Duiding:</b> Als Zeist willen wij een zo aantrekkelijk mogelijk vestigingsklimaat creëren voor bedrijven. Ons doel is deze stijgende lijn de komende jaren voort te zetten</p>	<p><b>Duiding:</b> In deze indicator scoren wij steeds iets hoger dan de landelijke trend, over de jaren heen beweegt deze indicator wat als gevolg van ambities en activiteiten rondom woningbouw, in combinatie met onze ambities op het gebied van het vestigingsklimaat voor bedrijven.</p>																																				

## Programma 9 Samen zorgen voor veiligheid

Het Integraal Veiligheidsplan (IVP) 2024 – 2027 zet de koers uit voor het veiligheidsbeleid en laat zien voor welke prioriteiten, doelen en aanpak we kiezen. We werken samen met maatschappelijke partners om criminaliteit en overlast te voorkomen of tegen te gaan en de veiligheidsbeleving te verbeteren. We richten ons op vier prioriteiten: Georganiseerde ondermijnende (drugs) criminaliteit inclusief mensenhandel, Maatschappelijke onrust en maatschappelijke verbinding, Digitale veiligheid en cybercriminaliteit en de verbinding zorg en veiligheid. We zetten in op de prioriteiten, maar zijn flexibel mocht dit nodig zijn.

De Veiligheidsregio Utrecht (VRU) is een samenwerkingsverband van en voor alle 26 Utrechtse gemeenten in de provincie Utrecht. De VRU is een goed geoefende en professionele organisatie. Zij richt zich op het voorkomen (preventief), beperken (risico- en crisisbeheersing), en het bestrijden (repressief) van rampen en crises. Dat doen ze door op regionaal niveau de krachten van diverse (hulpverlenings-)organisaties te bundelen. Het regionaal risicoprofiel is het vertrekpunt om zorg te dragen voor én het bevorderen van de fysieke veiligheid. Daarnaast ook het instellen en in standhouden van de Brandweer, GHOR en de Gemeenschappelijke regionale Meldkamer Utrecht. Risico- en crisiscommunicatie behoort tevens tot de kerntaken. In VRU-verband is op 6 februari 2023 is door het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio Utrecht (VRU) het Regionaal Risicoprofiel (RRP) vastgesteld. Daar waar het Risicoprofiel zich toespitste op een regionale risico-inventarisatie en -analyse, worden in het regionale beleidsplan/bestuursagenda de strategische beleidskeuzes beschreven. In 2024 begint dus een nieuwe beleidsperiode die loopt van 2024 tot en met 2027. De VRU heeft voor deze periode een nieuw beleidsplan opgesteld, de bestuursagenda 2024-2027. Voor deze beleidsperiode 2024-2027 is er, met inachtneming van het RRP, gekozen voor de volgende vier beleidsthema's:

- Toekomstbestendige brandweezorg;
- Veilig en gezonde leefomgeving;
- Versterking crisisbeheersing;
- Great place to work.

<b>Programma in het kort:</b>	
<b>Verbonden Partijen:</b>	Veiligheidsregio Utrecht
<b>Totaal lasten:</b>	€ 8.778.000 (3,9 % van het totaal)
<b>Totaal baten:</b>	€ 244.000

<b>Wat gaan we doen?</b>	<b>Wat merkt de samenleving daarvan?</b>
<b>Crisisbeheersing en brandweer</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Binnen de Veiligheidsregio Utrecht is sprake van een fijnmazig netwerk van brandweerposten. Die kazernedichtheid koesteren we en hebben we nodig om de brandweezorg te kunnen leveren. De uitbreiding en aanpassing van brandweerpost Den Dolder zal bijdragen aan een toekomstbestendige invulling van het gewenste dekkingsplan. De planvorming om te komen tot realisatie is in gang. Realisatie is momenteel in 2024 voorzien.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• De samenleving behoudt brandweerpost Den Dolder; ook voor de langere termijn en wordt ingericht op de veranderende brandweertaken.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Door klimaatverandering krijgen we vaker te maken met omstandigheden waarin onbeheersbare natuurbranden kunnen voorkomen, zo ook op de Utrechtse Heuvelrug. Dit heeft mogelijk grote maatschappelijke ontwrichting tot gevolg. Met de negen betrokken gemeenten en de VRU overleggen we over prioritering en (her)inrichting van het gebied. Dit leidt tot een actieplan. We gaan daartoe ook in gesprek met onze inwoners. Hier zijn we in 2023 al mee begonnen.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Inwoners krijgen duidelijke handelingsperspectieven in het geval dit nodig is.</li> <li>• Inwoners worden gestimuleerd om zelf na te denken over wat ze kunnen doen om een natuurbrand te voorkomen en hoe te handelen als het wél zover komt.</li> <li>• De samenleving heeft een brandweerkorps dat zich met slimme repressie en slagkracht voorbereidt op het bestrijden van natuurbranden.</li> </ul>

<b>Wat gaan we doen?</b>	<b>Wat merkt de samenleving daarvan?</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>Een groeiende groep inwoners is kwetsbaar bij incidenten, mede veroorzaakt door vergrijzing. Daar tegenover staat dat de meeste inwoners in staat zijn snel te handelen en in bepaalde situaties juist heel zelfredzaam zijn. De komende jaren, startend in 2024, zetten we in op een veerkrachtige en redzame samenleving. Wij zullen de VRU vaker laten aansluiten bij bijeenkomsten in de wijk als kennispartner. We gaan o.a. tijdens wijkbijeenkomsten met inwoners in gesprek over het her- en erkennen van (lokale) risico's en handelingsperspectief. Hiermee werken we aan het vergroten van de zelfredzaamheid en veerkracht van ouderen en minder zelfredzamen.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Kwetsbare doelgroepen en ouderen her- en erkennen sneller potentiële risico's en krijgen een handelingsperspectief waardoor zij beter weten hoe te handelen mochten zij betrokken raken bij een incident.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>De afgelopen jaren hebben zich nieuwe typen en langdurige crises voorgedaan die ook wat vragen van de gemeentelijke organisatie. Crises zijn niet alleen verschillend van aard, maar toenemend complex, domein-overschrijdend en niet altijd plaatsgebonden. In VRU-verband investeren we in een veerkrachtige en schaalbare crisisorganisatie, die naar gelang de aard en omvang, met betrokken partijen wordt ingericht. Op dit moment zijn we bezig met een doorontwikkeling van het crisismanagement op regionaal (VRU) niveau en lokaal (gemeentelijk) niveau. Hierin zijn communicatiemanagement, informatiemanagement en netwerkmanagement belangrijke pijlers.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>De samenleving is gebaat bij een goed functionerende en toekomstbestendige crisisorganisatie. Waarbij partijen weten wat hun rol is en er duidelijk gecommuniceerd wordt richting de samenleving wat er van de inwoners verwacht wordt.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>Een belangrijke ontwikkeling is de verandering in het zorglandschap waardoor er steeds meer sprake is van een kwetsbaar proces / keten (denk aan vergrijzing, toename zorgvraag, tekorten aan personeel). De geneeskundige zorg tijdens een crisis wordt geleverd door verschillende geneeskundige (private) organisaties. De GHOR, als netwerkorganisatie, vormt de schakel tussen deze organisaties en voert regie tijdens incidenten / crises. Om de voorbereiding op crisis en rampen verder te versterken gaat de GHOR zorginstellingen adviseren over hun crisisplannen. De GHOR werkt hierin samen binnen de VRU, met gemeenten en met de GGDrU. De gemeente Zeist gaat ook in 2024 in gesprek met zorginstellingen, waaronder over het thema zorgcontinuïteit.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Het bieden van continuïteit van zorg, ook tijdens een calamiteit, is een wettelijke verantwoordelijkheid van de zorginstelling. Doordat de GHOR zich hierin duidelijk gaat positioneren komt er meer zicht op de voorbereiding van zorginstellingen op dit vlak en wordt de zorginstelling beter gefaciliteerd en geadviseerd in het op orde hebben van de noodplannen. Dit draagt ertoe bij dat zorgbehoevenden dit ook kunnen blijven verwachten wanneer zij te maken krijgen met een calamiteit.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>Cybercrime is een relatief nieuwe en toenemende (digitale) dreiging, die de bedrijfsvoering in grote mate kan verstoren. In 2024 geven we uitvoering aan de lessen en aanbevelingen die we met de crisisoefening in 2023 hebben opgedaan.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Door goed voorbereid te zijn op een cybercrisis verkleinen we de kans dat we slachtoffer worden en de impact als dit wel gebeurt. Hiermee willen we een betrouwbare overheid zijn en zorgdragen voor de continuering van de bedrijfsvoering en dienstverlening.</li> </ul>
<b>Openbare orde en Veiligheid</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>Op het gebied van ondermijning werken we samen met inwoners en ondernemers aan bewustwording, preventie en repressie. We houden campagnes om de aandacht te vestigen op Meld Misdaad Anoniem, zijn zichtbaar op scholen met lesprogramma's en houden controles.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Inwoners en ondernemers weten waar signalen van ondermijnende criminaliteit kunnen worden gemeld.</li> <li>De samenleving is op de hoogte van de uitkomsten van integrale controles.</li> <li>Inwoners en ondernemers ervaren een overheid die ondermijnende criminaliteit geen ruimte wil geven.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>In de week van de veiligheid geven we extra aandacht aan thema's rond veiligheid. Dat doen we door in de wijk aanwezig te zijn, acties te organiseren (bijv. veiligheidsmarkt) en wijkbijeenkomsten te houden over actuele veiligheidsthema's woninginbraken/babbeltrucs/cybercrime.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Inwoners voelen zich veilig.</li> <li>De samenleving weet waar vanuit de gemeente aandacht voor is.</li> </ul>

<b><u>Wat gaan we doen?</u></b>	<b><u>Wat merkt de samenleving daarvan?</u></b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>Op het gebied van drank &amp; horeca houden we een steekproef als het gaat om naleving van de alcoholwetgeving onder jongeren.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>De steekproef vormt aanleiding om al dan niet scherper in te zetten op toezicht.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>We houden controles in de horeca op plekken waar we alcoholverstrekking aan minderjarigen vermoeden.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Horeca merkt dat alcoholverstrekking wordt gecontroleerd en waar nodig wordt beboet. Jongeren merken hier de consequenties van.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>In 2023 is met de samenleving gesproken over de vraag: hoe zorgen we in de gemeente Zeist samen voor een jaarwisseling waar we ons op kunnen verheugen? Hiertoe is een burgerberaad gevormd, die hebben een advies gegeven. In 2024 gaan we met het advies uitvoering geven aan het besluit van de gemeenteraad.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>We werken toe naar een jaarwisseling waar de samenleving zich op kan verheugen en veilig bij voelt.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>We versterken samen met de partners de ketensamenwerking op het terrein van zorg &amp; veiligheid.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Inwoners kunnen rekenen op een eenduidige persoonsgerichte aanpak en groepsaanpak.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>In 2023 hebben de wijkwethouders en –managers gesproken met inwoners uit de verschillende wijken. Opgehaald is wat zij belangrijk vinden (bijvoorbeeld verkeersveiligheid). Dit wordt concreet gemaakt in het Jaarplan Veiligheid 2024.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Inwoners kunnen erop rekenen dat signalen meegenomen worden.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>Het veiligheidsoverleg Vollenhove/Zeist Noord versterkt de aanpak woonfraude in Vollenhove en breidt dit mogelijk uit naar andere wijken. Samenwerking tussen de betrokken partijen, waaronder Woongoed, wordt vastgelegd in een convenant.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>In kaart brengen van woonfraude en in een vroegtijdig stadium zichtbaar aanpakken van alle vormen van woonfraude. Hierdoor ontstaat er ook meer zicht op mogelijke ondermijning.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>In Vollenhove wordt de inzet van de (extra) buurtboa voortgezet.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Zichtbaarheid op straat, aanspreken bewoners, meer toezicht en handhaving. Werken aan het vergroten van het veiligheidsgevoel en meldingsbereidheid.</li> </ul>



## Wat mag het kosten?

RAAD09 SAMEN ZORGEN VOOR VEILIGHEID		(bedragen x € 1.000)					
		Realisatie 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
110 CRISISBEHEERSING EN BRANDWEER	L	5.184	5.873	6.069	6.069	6.069	6.068
	B	6	0	0	0	0	0
	S	-5.178	-5.873	-6.069	-6.069	-6.069	-6.068
120 OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID	L	2.160	2.912	2.709	2.680	2.677	2.526
	B	71	255	244	244	242	242
	S	-2.089	-2.658	-2.465	-2.436	-2.434	-2.284
Totaal	L	7.344	8.785	8.778	8.749	8.745	8.594
	B	77	255	244	244	242	242
	S	-7.267	-8.531	-8.534	-8.505	-8.503	-8.352

### Toelichting op afwijkingen

De lasten op het Collegeproduct 110 Crisisbeheersing en brandweer zijn afgestemd op de meerjarige begroting van de VRU (Veiligheidsregio Utrecht). Voor het collegeproduct 120 Openbare orde en veiligheid zijn er in 2023 nog extra incidentele middelen beschikbaar vanuit de reserve egalisatiesystematiek (budget uit 2022).

## Beleidsindicatoren

<b>Misdrijven - Winkeldiefstallen</b> <i>Per 1.000 inwoners</i>	<b>Misdrijven - Diefstallen uit woning</b> <i>Per 1.000 inwoners</i>	<b>Misdrijven - Geweldsmisdrijven</b> <i>Per 1.000 inwoners</i>																																																						
Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners	Het aantal diefstallen uit woningen per 1.000 inwoners	Het aantal geweldsmisdrijven. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.)																																																						
<table border="1"> <caption>Winkeldiefstallen per 1.000 inwoners</caption> <thead> <tr> <th>Jaar</th> <th>Zeist</th> <th>Nederland</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2018</td> <td>1.5</td> <td>2.2</td> </tr> <tr> <td>2019</td> <td>1.6</td> <td>2.3</td> </tr> <tr> <td>2020</td> <td>1.8</td> <td>2.0</td> </tr> <tr> <td>2021</td> <td>1.5</td> <td>1.8</td> </tr> <tr> <td>2022</td> <td>3.8</td> <td>2.3</td> </tr> </tbody> </table>	Jaar	Zeist	Nederland	2018	1.5	2.2	2019	1.6	2.3	2020	1.8	2.0	2021	1.5	1.8	2022	3.8	2.3	<table border="1"> <caption>Diefstallen uit woning per 1.000 inwoners</caption> <thead> <tr> <th>Jaar</th> <th>Zeist</th> <th>Nederland</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2018</td> <td>3.5</td> <td>2.5</td> </tr> <tr> <td>2019</td> <td>3.8</td> <td>2.3</td> </tr> <tr> <td>2020</td> <td>4.2</td> <td>1.8</td> </tr> <tr> <td>2021</td> <td>3.8</td> <td>1.4</td> </tr> <tr> <td>2022</td> <td>2.8</td> <td>1.4</td> </tr> </tbody> </table>	Jaar	Zeist	Nederland	2018	3.5	2.5	2019	3.8	2.3	2020	4.2	1.8	2021	3.8	1.4	2022	2.8	1.4	<table border="1"> <caption>Geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners</caption> <thead> <tr> <th>Jaar</th> <th>Zeist</th> <th>Nederland</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2018</td> <td>4.8</td> <td>4.8</td> </tr> <tr> <td>2019</td> <td>5.0</td> <td>4.9</td> </tr> <tr> <td>2020</td> <td>4.5</td> <td>4.7</td> </tr> <tr> <td>2021</td> <td>4.3</td> <td>4.5</td> </tr> <tr> <td>2022</td> <td>3.8</td> <td>4.6</td> </tr> </tbody> </table>	Jaar	Zeist	Nederland	2018	4.8	4.8	2019	5.0	4.9	2020	4.5	4.7	2021	4.3	4.5	2022	3.8	4.6
Jaar	Zeist	Nederland																																																						
2018	1.5	2.2																																																						
2019	1.6	2.3																																																						
2020	1.8	2.0																																																						
2021	1.5	1.8																																																						
2022	3.8	2.3																																																						
Jaar	Zeist	Nederland																																																						
2018	3.5	2.5																																																						
2019	3.8	2.3																																																						
2020	4.2	1.8																																																						
2021	3.8	1.4																																																						
2022	2.8	1.4																																																						
Jaar	Zeist	Nederland																																																						
2018	4.8	4.8																																																						
2019	5.0	4.9																																																						
2020	4.5	4.7																																																						
2021	4.3	4.5																																																						
2022	3.8	4.6																																																						
<p><u>Duiding:</u> Een toename in het aantal geregistreerde winkeldiefstallen is te verklaren doordat winkeliers is gevraagd aangifte te doen. Ook als het soms maar om kleine bedragen ging. Daardoor werd beter zichtbaar wat de omvang was.</p>	<p><u>Duiding:</u> Het aantal geregistreerde woninginbraken laat een scherpe daling zien. In 2022 is er vanuit preventie veel aandacht geweest voor woninginbraken, wat heeft bijgedragen aan die daling.</p>	<p><u>Duiding:</u> Hier is geen specifieke duiding te geven, maar er is een lichte afname te zien ten opzichte van de landelijke trend.</p>																																																						
<b>Misdrijven - Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)</b> <i>Per 1.000 inwoners</i>	<b>Misdrijven – Verwijzingen Halt</b> <i>Per 1.000 jongeren</i>																																																							
Hieronder vallen brandstichtingen, alle vormen van vernieling en misdrijven tegen de openbare orde en het openbaar gezag.	Het aantal verwijzingen per 1.000 inwoners van 12 t/m 18 jaar. Jongeren van 12 t/m 18 jaar die een licht strafbaar vergrijp plegen worden door de politie of leerplichtambtenaren naar Bureau Halt verwezen voor een passen de Halt-straft																																																							
<table border="1"> <caption>Vernielingen en beschadigingen per 1.000 inwoners</caption> <thead> <tr> <th>Jaar</th> <th>Zeist</th> <th>Nederland</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2018</td> <td>5.2</td> <td>5.5</td> </tr> <tr> <td>2019</td> <td>6.2</td> <td>6.0</td> </tr> <tr> <td>2020</td> <td>6.5</td> <td>6.2</td> </tr> <tr> <td>2021</td> <td>6.8</td> <td>6.0</td> </tr> <tr> <td>2022</td> <td>5.5</td> <td>6.0</td> </tr> </tbody> </table>	Jaar	Zeist	Nederland	2018	5.2	5.5	2019	6.2	6.0	2020	6.5	6.2	2021	6.8	6.0	2022	5.5	6.0	<table border="1"> <caption>Verwijzingen Halt per 1.000 jongeren</caption> <thead> <tr> <th>Jaar</th> <th>Zeist</th> <th>Nederland</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2018</td> <td>9.0</td> <td>12.0</td> </tr> <tr> <td>2019</td> <td>11.0</td> <td>13.0</td> </tr> <tr> <td>2020</td> <td>16.0</td> <td>11.0</td> </tr> <tr> <td>2021</td> <td>10.0</td> <td>8.0</td> </tr> <tr> <td>2022</td> <td>5.0</td> <td>8.0</td> </tr> </tbody> </table>	Jaar	Zeist	Nederland	2018	9.0	12.0	2019	11.0	13.0	2020	16.0	11.0	2021	10.0	8.0	2022	5.0	8.0																			
Jaar	Zeist	Nederland																																																						
2018	5.2	5.5																																																						
2019	6.2	6.0																																																						
2020	6.5	6.2																																																						
2021	6.8	6.0																																																						
2022	5.5	6.0																																																						
Jaar	Zeist	Nederland																																																						
2018	9.0	12.0																																																						
2019	11.0	13.0																																																						
2020	16.0	11.0																																																						
2021	10.0	8.0																																																						
2022	5.0	8.0																																																						
<p><u>Duiding:</u> hier is geen specifieke duiding te geven, maar het aantal beweegt zich volgens de landelijke trend waarbij over afgelopen jaar een daling is te zien ten opzichte van de landelijk lijn.</p>	<p><u>Duiding:</u> er zijn minder Halt verwijzingen, omdat meer tijd en aandacht in het voortraject is gestoken zodat kon worden voorkomen dat het tot een Halt verwijzing kwam.</p>																																																							

## Programma 10 Financiële stabiliteit en organisatie

Als gemeente zijn we voor een groot gedeelte afhankelijk van de gelden die wij van het Rijk ontvangen. De afgelopen jaren stonden we voor een grote uitdaging door achterblijvende inkomsten vanuit het Rijk en hebben we dit, in samenspraak met de inwoners, opgelost. Als Zeist staan wij voor een solide financieel beleid en met onze stabiliteitscriteria zorgen we voor financiële armslag voor de uitvoering van onze maatschappelijke opgave en borgen we dat de lasten voor inwoners en bedrijven laag blijven en de financiële risico's beheersbaar. In betere tijden zorgen we voor de mindere tijden om op die manier minder vatbaar te zijn van de grillen van het landelijke beleid. Onze organisatie zetten we op zo een efficiënt en toegankelijk mogelijke manier in om ten dienste te staan van onze inwoners.

### Programma in het kort:

<b>Verbonden Partijen:</b>	BghU
<b>Totaal lasten:</b>	€ 28.754.000 (12,8 % van het totaal)
<b>Totaal baten:</b>	€ 152.519.000

Wat gaan we doen?	Wat merkt de samenleving daarvan?
<b>Ondersteuning organisatie (overhead)</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>We verbeteren de planning &amp; control-cyclus stap voor stap en hebben daarbij oog voor de mogelijkheden van digitalisering. We brengen doelen, acties en middelen bij elkaar. We rapporteren op een inzichtelijke manier die de besluitvorming bevordert.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>We zijn duidelijk over welke doelen wel of (nog) niet gerealiseerd zijn en wat de reden daarvan is.</li> <li>We maken duidelijk hoe dit zichtbaar wordt in de samenleving met financiële en niet-financiële gegevens.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>We kijken zoveel mogelijk vooruit en begroten de gevolgen van ontwikkelingen die we aan zien komen. We maken op tijd hierover afwegingen.</li> <li>We zijn voorzichtig en realistisch in onze begroting en proberen, ondanks de grote afhankelijkheid van de algemene uitkering van het Rijk, de voorspelbaarheid te vergroten.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Een gedegen en voorspelbaar financieel huishoudboekje waarbij schommelingen in budgetten zoveel mogelijk worden voorkomen.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>Met onze huisvesting ondersteunen we onze organisatie</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Goede en bruikbare gemeentelijk locaties, zoals een toegankelijk gemeentehuis en de realisatie van een nieuwe duurzame gemeentewerf.</li> </ul>
<b>Beheer overige gebouwen en gronden</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>Technisch beheer en planmatig onderhoud volgens NEN 2767 methodiek.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Onze gebouwen zijn technisch in goede staat en daarmee gezond en veilig te gebruiken.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>We verzorgen assetmanagement en objectstrategie.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>We zorgen ervoor dat we de juiste gebouwen in eigendom hebben en houden, passend bij de maatschappelijke opgaven. We zorgen voor een gezonde financiële exploitatie, passende overeenkomsten en we voorkomen leegstand.</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>We hebben oog voor de maatschappelijke huisvestingswensen en ontwikkelplannen.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>We zorgen ervoor dat er verbinding is tussen gebiedsontwikkelingen of huisvestingswensen en onze huidige gebouwen. Zodoende investeren we efficiënt en realiseren we in samenhang met grotere opgaven.</li> </ul>

<b><u>Wat gaan we doen?</u></b>	<b><u>Wat merkt de samenleving daarvan?</u></b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• We vervolgen de verduurzaming van onze gebouwen.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Ons kernvastgoed heeft inmiddels een duurzame basis. We maken onze gebouwen de komende jaren zoveel mogelijk gasloos. In 2024 starten we met het (gedeeltelijk) gasloos maken van: <ul style="list-style-type: none"> <li>• Brandweerkazerne Dijnsselburgerlaan 5 (kazerne)</li> <li>• Slot Zeist</li> <li>• MFA de Koppeling</li> <li>• Dorpsstraat 13</li> <li>• Plantsoenonderkomen Walkartpark</li> </ul> </li> </ul>
<b>Belastingen</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• We beoordelen welke (leges)tarieven niet kostendekkend zijn en wat de mogelijkheden zijn voor betere tarieven.</li> <li>• We koppelen de ozb-stijging zoveel mogelijk aan de inflatie.</li> <li>• Als er geld over is, geven we dat terug aan de inwoners.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Lokale lasten (ozb) zijn niet hoger dan noodzakelijk.</li> <li>• Tarieven zijn zoveel mogelijk kostendekkend.</li> </ul>
<b>Financiën (Algemene uitkering, overige baten &amp; lasten, reserves, vennootschapsbelasting)</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• We brengen in beeld wanneer we te weinig geld van het Rijk krijgen om onze taken uit te kunnen voeren. We voeren met de U10, M50 en VNG hierover een actieve lobby. We maken keuzes in dienstverlening bespreekbaar.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Taken worden efficiënt uitgevoerd binnen het beschikbare budget</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• We implementeren een begrotingstool voor het opstellen van onze P&amp;C producten</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Kwalitatief goede en leesbare planning en control documenten (Begroting, Jaarrekening, Kadernota en Bestuursrapportages)</li> </ul>

## Wat mag het kosten?

RAAD10 FINANCIËLE STABILITEIT EN ORGANISATIE		(bedragen x € 1.000)					
		Realisatie 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
030 BEHEER OVERIGE GEBOUWEN EN GRONDEN	L	538	1.355	1.399	1.463	2.362	1.254
	B	2.212	1.247	1.325	1.325	1.325	1.325
	S	1.674	-108	-74	-139	-1.037	70
040 ONDERSTEUNING ORGANISATIE	L	19.501	22.606	22.349	22.560	22.227	21.465
	B	1.076	383	413	413	413	413
	S	-18.425	-22.222	-21.936	-22.147	-21.814	-21.053
050 TREASURY	L	207	40	11	-100	-126	-165
	B	920	318	287	284	282	281
	S	714	278	276	384	408	446
061 OZB WONINGEN	L	509	519	542	561	580	599
	B	8.088	8.536	9.459	9.459	9.459	9.459
	S	7.579	8.018	8.917	8.898	8.879	8.860
062 OZB - NIET WONINGEN	L	70	67	71	74	76	79
	B	5.185	5.414	6.011	6.011	6.011	6.011
	S	5.116	5.347	5.940	5.938	5.935	5.933
064 BELASTINGEN OVERIG	L	38	3	3	3	3	3
	B	-3	347	358	358	358	358
	S	-42	344	355	355	355	355
070 ALG. EN OVER. UITKERINGEN GEMEENTEF.	L	0	0	0	0	0	0
	B	128.085	124.366	134.664	134.688	124.508	123.653
	S	128.085	124.366	134.664	134.688	124.508	123.653
081 OVERIGE BATEN EN LASTEN	L	757	1	4.180	4.270	1.597	999
	B	2	0	0	0	-1.077	-1.077
	S	-755	-1	-4.180	-4.270	-2.674	-2.076
081 ONVOORZIEN	L	0	159	198	198	198	198
	B	0	0	0	0	0	0
	S	0	-159	-198	-198	-198	-198
090 VENNOOTSCHAPSBELASTING	L	0	0	0	0	0	0
	B	0	0	0	0	0	0
	S	0	0	0	0	0	0
Totaal	L	21.619	24.750	28.754	29.030	26.916	24.433
	B	145.566	140.611	152.519	152.539	141.280	140.425
	S	123.947	115.861	123.764	123.509	114.364	115.992

## **Toelichting op afwijkingen**

De lasten op het collegeproduct 030 Beheer overige gebouwen en gronden wisselen per jaar vanwege de geraamde onderhoudskosten. De lasten op het collegeproduct 040 Ondersteuning organisatie laten een dalende trend zien als gevolg van eerder vastgestelde maatregelen om te komen tot een sluitende begroting. Ten opzichte van 2023 is er minder budget beschikbaar vanwege incidenteel geraamde onderdelen zoals licenties en kosten bij control. Bij de collegeproducten voor OZB stijgende baten extra door de ingroei van 3%. Het collegeproduct 070 Algemene uitkering geeft een wisselend verloop op basis van de circulaire van het Rijk. Deze begroting is gerelateerd aan de rijksbegroting en in die zin niet beïnvloedbaar. Iedere circulaire wordt uitgebreid toegelicht via raadsinformatiebrieven. De lasten op het collegeproduct 081 Overige baten en lasten zijn in 2024 en 2025 incidenteel hoger door de besloten maatregelen bij het vaststellen van de begroting 2023. Het gaat hier bijvoorbeeld om de stelpost voor prijsstijgingen.

## Beleidsindicatoren

<b>Formatie</b> <i>Aantal fte per 1.000 inwoners</i>	<b>Bezetting</b> <i>Aantal fte per 1.000 inwoners</i>	<b>Apparaatskosten</b> <i>Aantal euro per inwoner</i>																																										
<p>Tot de formatie worden alle medewerkers die in dienst zijn van de gemeente met een arbeidsovereenkomst voor onbepaalde of bepaalde tijd gerekend.</p>	<p>Tot de bezetting worden alle medewerkers die in dienst zijn van de gemeente met een arbeidsovereenkomst voor onbepaalde of bepaalde tijd gerekend.</p>	<p>Het totaal van de doorbelaste overheadkosten ten opzichte van het totaal aan inwoners in de gemeente Zeist.</p>																																										
<table border="1"> <caption>Formatie (fte per 1.000 inwoners)</caption> <thead> <tr><th>Jaar</th><th>Formatie</th></tr> </thead> <tbody> <tr><td>2019</td><td>5,2</td></tr> <tr><td>2020</td><td>5,25</td></tr> <tr><td>2021</td><td>5,3</td></tr> <tr><td>2022</td><td>5,15</td></tr> <tr><td>2023</td><td>5,25</td></tr> <tr><td>2024</td><td>5,5</td></tr> </tbody> </table>	Jaar	Formatie	2019	5,2	2020	5,25	2021	5,3	2022	5,15	2023	5,25	2024	5,5	<table border="1"> <caption>Bezetting (fte per 1.000 inwoners)</caption> <thead> <tr><th>Jaar</th><th>Bezetting</th></tr> </thead> <tbody> <tr><td>2019</td><td>5,2</td></tr> <tr><td>2020</td><td>5,25</td></tr> <tr><td>2021</td><td>5,3</td></tr> <tr><td>2022</td><td>5,15</td></tr> <tr><td>2023</td><td>5,25</td></tr> <tr><td>2024</td><td>5,5</td></tr> </tbody> </table>	Jaar	Bezetting	2019	5,2	2020	5,25	2021	5,3	2022	5,15	2023	5,25	2024	5,5	<table border="1"> <caption>Apparaatskosten (euro per inwoner)</caption> <thead> <tr><th>Jaar</th><th>Apparaatskosten</th></tr> </thead> <tbody> <tr><td>2019</td><td>405</td></tr> <tr><td>2020</td><td>410</td></tr> <tr><td>2021</td><td>445</td></tr> <tr><td>2022</td><td>425</td></tr> <tr><td>2023</td><td>440</td></tr> <tr><td>2024</td><td>470</td></tr> </tbody> </table>	Jaar	Apparaatskosten	2019	405	2020	410	2021	445	2022	425	2023	440	2024	470
Jaar	Formatie																																											
2019	5,2																																											
2020	5,25																																											
2021	5,3																																											
2022	5,15																																											
2023	5,25																																											
2024	5,5																																											
Jaar	Bezetting																																											
2019	5,2																																											
2020	5,25																																											
2021	5,3																																											
2022	5,15																																											
2023	5,25																																											
2024	5,5																																											
Jaar	Apparaatskosten																																											
2019	405																																											
2020	410																																											
2021	445																																											
2022	425																																											
2023	440																																											
2024	470																																											
<p><b>Duiding:</b> Het uitgangspunt waarmee gewerkt wordt is dat de formatie gelijk is aan de bezetting</p>	<p><b>Duiding:</b> Het afgelopen jaar is de bezetting gestegen door onder andere de uitbreiding aan werkzaamheden. O.a het uitvoeringsprogramma van het coalitieakkoord draag hier ook aan bij.</p>	<p><b>Duiding:</b> Met uitzondering van 2022 is er een stijging ingezet in de afgelopen jaren,. De cijfers t/m 2022 zijn op basis van realisatie, de cijfers voor 2023 en 2024 op basis van begroting.</p>																																										
<p><b>Externe inhuur</b> %</p>	<p><b>Overhead</b> %</p>																																											
<p>Begrote kosten van inhuur als percentage van de totale loonsom + totale kosten inhuur</p>	<p>Totale omvang van het taakveld overhead (0.4) ten opzicht van het begrotingstotaal.</p>																																											
<table border="1"> <caption>Externe inhuur (%)</caption> <thead> <tr><th>Jaar</th><th>Externe inhuur (%)</th></tr> </thead> <tbody> <tr><td>2019</td><td>0</td></tr> <tr><td>2020</td><td>0</td></tr> <tr><td>2021</td><td>18</td></tr> <tr><td>2022</td><td>29</td></tr> <tr><td>2023</td><td>1</td></tr> <tr><td>2024</td><td>1</td></tr> </tbody> </table>	Jaar	Externe inhuur (%)	2019	0	2020	0	2021	18	2022	29	2023	1	2024	1	<table border="1"> <caption>Overhead (%)</caption> <thead> <tr><th>Jaar</th><th>Overhead (%)</th></tr> </thead> <tbody> <tr><td>2019</td><td>9</td></tr> <tr><td>2020</td><td>12</td></tr> <tr><td>2021</td><td>10</td></tr> <tr><td>2022</td><td>8</td></tr> <tr><td>2023</td><td>11</td></tr> <tr><td>2024</td><td>10</td></tr> </tbody> </table>	Jaar	Overhead (%)	2019	9	2020	12	2021	10	2022	8	2023	11	2024	10															
Jaar	Externe inhuur (%)																																											
2019	0																																											
2020	0																																											
2021	18																																											
2022	29																																											
2023	1																																											
2024	1																																											
Jaar	Overhead (%)																																											
2019	9																																											
2020	12																																											
2021	10																																											
2022	8																																											
2023	11																																											
2024	10																																											
<p><b>Duiding:</b> Als gevolg van onze eigen begrotingsmethodiek, een groot verschil tussen realisatie (2021 en 2022) en begroting (2023 en 2024).</p>	<p><b>Duiding:</b> De laatste jaren schommelt de overhead rond de 10%. De cijfers t/m 2022 zijn op basis van realisatie, de cijfers voor 2023 en 2024 op basis van begroting.</p>																																											

## Budgetautorisatie

In dit hoofdstuk treft u de budgetten aan, zoals de raad die kaderstellend autoriseert. In overeenstemming met het dualisme, stelt de raad de budgetten op programmaniveau vast, de lasten en de baten. Het gaat dan om de exploitatiebudgetten en de investeringsbudgetten. De raad autoriseert de budgetten voor 2024 via deze begroting. Binnen deze budgetten is het college geautoriseerd de begroting uit te voeren. Het college kan binnen het kader van de programmabudgetten zelf de onderverdeling in de budgetten per product vaststellen en indien nodig wijzigen. Wanneer de budgetten op programmaniveau wijzigen (ook als baten en lasten budgetneutraal stijgen of dalen), ligt de bevoegdheid bij de raad.

De rapportages en verantwoording kennen eenzelfde verdeling: programmaniveau voor de raad, productniveau voor het college. Dat in deze begroting en in de rapportages de informatie gebundeld (op product- en programmaniveau) is opgenomen, verandert niets aan de formele (budgettaire) bevoegdheden van raad en college.

### Autorisatie exploitatiebudgetten per programma

De lasten en baten (beide per programma) in de kolom 2024 vormen de kaderstellende budgetten voor de uitvoering van deze begroting. De lasten en baten in latere jaren zijn ter informatie opgenomen, zodat duidelijk is hoe het bestaande beleid zich financieel meerjarig vertaalt. De formele autorisatie en dus de mogelijkheid deze meerjarige budgetten te gebruiken vindt niet plaats in de begroting 2024. Die volgt bij latere begrotingen.

LASTEN PER PROGRAMMA			(bedragen x € 1.000)				
		Realisatie 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
1 GEMEENTE IN VERBINDING	L	5.447	6.246	6.287	6.027	6.132	6.131
2 VOLWAARDIG MEEDOEN AAN DE SAMENLEVING	L	56.449	56.815	57.181	57.020	56.946	56.382
3 DOORPAKKEN VOOR NATUUR EN KLIMAAT	L	22.712	25.525	24.309	24.355	24.349	24.374
4 WONEN OP MAAT	L	6.884	7.776	6.530	6.196	5.858	5.377
5 POSITIEVE GEZONDHEID	L	49.810	54.634	55.228	52.996	52.828	52.605
6 CULTUREEL EN SPORTIEF ZEIST	L	11.016	12.542	12.004	12.304	12.883	11.295
7 MOBILITEIT BRENGST ONS VERDER	L	9.934	11.587	12.189	12.241	12.061	11.433
8 LEVENDIGE ECONOMIE	L	1.284	1.617	1.111	1.110	1.094	949
9 SAMEN ZORGEN VOOR VEILIGHEID	L	7.344	8.785	8.778	8.749	8.745	8.594
10 FINANCIËLE STABILITEIT EN ORGANISATIE	L	1.294	1.357	5.579	5.733	3.958	2.253
10 OVERHEAD	L	19.501	22.606	22.349	22.560	22.227	21.465
10 ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN	L	823	628	627	538	533	516
10 ONVOORZIEN	L	0	159	198	198	198	198
Totaal		192.499	210.277	212.372	210.029	207.813	201.573



<b>BATEN PER PROGRAMMA</b>		<b>(bedragen x € 1.000)</b>					
		Realisatie 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
1 GEMEENTE IN VERBINDING	B	1.156	1.133	1.381	1.381	1.381	1.381
2 VOLWAARDIG MEEDOEN AAN DE SAMENLEVING	B	28.615	23.428	23.587	24.042	24.558	24.682
3 DOORPAKKEN VOOR NATUUR EN KLIMAAT	B	18.278	18.444	18.598	18.610	18.616	18.507
4 WONEN OP MAAT	B	7.737	4.710	4.623	4.623	4.586	4.586
5 POSITIEVE GEZONDHEID	B	1.315	831	716	676	1.233	1.224
6 CULTUREEL EN SPORTIEF ZEIST	B	1.971	1.959	1.972	1.972	1.971	1.971
7 MOBILITEIT BRENGST ONS VERDER	B	4.323	3.293	4.213	4.213	4.213	4.213
8 LEVENDIGE ECONOMIE	B	596	533	613	613	613	613
9 SAMEN ZORGEN VOOR VEILIGHEID	B	77	255	244	244	242	242
10 FINANCIËLE STABILITEIT EN ORGANISATIE	B	2.213	1.247	1.325	1.325	248	248
10 OVERHEAD	B	1.076	383	413	413	413	413
10 ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN	B	142.276	138.981	150.781	150.801	140.619	139.764
10 ONVOORZIEN	B	0	0	0	0	0	0
<b>Totaal</b>		<b>209.633</b>	<b>195.196</b>	<b>208.466</b>	<b>208.913</b>	<b>198.693</b>	<b>197.844</b>

<b>Resultaat</b>		<b>17.134</b>	<b>-15.081</b>	<b>-3.906</b>	<b>-1.116</b>	<b>-9.120</b>	<b>-3.730</b>
------------------	--	---------------	----------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Behalve de baten en lasten per programma, autoriseert de raad eveneens de in deze begroting opgenomen stortingen en onttrekkingen aan reserves. De stortingen en onttrekkingen aan de reserves vallen binnen de kaders die de raad over deze reserves heeft vastgesteld.

<b>Resultaat na mutaties reserves</b>		<b>(bedragen x € 1.000)</b>					
<b>Omschrijvingen</b>		Realisatie 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Saldo van baten en lasten		17.134	-15.081	-3.906	-1.116	-9.120	-3.730
Storting in Reserve (-)		-30.586	-26.871	-12.539	-15.492	-10.779	-10.791
Onttrekking aan Reserve (+)		27.636	36.028	8.640	9.519	13.782	8.217
<b>Resultaat na mutaties reserves</b>		<b>14.184</b>	<b>-5.923</b>	<b>-7.806</b>	<b>-7.089</b>	<b>-6.117</b>	<b>-6.303</b>

## Autorisatie investeringen

De raad autoriseert de geplande investeringen voor 204. De investeringen van de latere jaren zijn ter informatie bijgevoegd. Het grootste deel van de geplande investeringen zijn vervangingsinvesteringen. De rente- en afschrijvingslasten van deze investeringen maken deel uit van de exploitatiebudgetten en zijn daarmee van dekking voorzien. Uitgaven voor onderhoud (soms net zo omvangrijk als investeringen) mogen niet worden geactiveerd en zijn volledig opgenomen in de exploitatie.

Planning (vervangings) investeringen		(bedragen x € 1.000)			
Investeringsbedragen		Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Apparatuur 4 P garages	U	592	0	0	0
Intercom parkeren	U	27	0	0	0
Camera's parkeren	U	43	0	0	0
Volmeldinstallaties parkeren	U	0	111	0	0
29 Stelio en 15 wijk parkeren	U	0	393	0	0
Kaartlezers parkeerautomaten	U	0	0	0	0
<b>Totaal Mobiliteit brengt ons verder</b>		<b>662</b>	<b>504</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
Topkrediet vervangingsbgt auto's	U	58	0	200	192
<b>Totaal Financiële stabiliteit en organisatie</b>		<b>58</b>	<b>0</b>	<b>200</b>	<b>192</b>
<b>Totaal investeringen</b>		<b>721</b>	<b>504</b>	<b>200</b>	<b>192</b>

Naast de autorisatie van bovenstaande vervangingsinvesteringen plannen we investeringen in 2024 welke we steeds via technische begrotingswijziging aan u voorleggen. De reden hiervan is, dat de uitvoering en raming van de geplande investering nader is uitgewerkt. Het gaat hier bijvoorbeeld om investeringen in de openbare ruimte. Hiervoor is de volgende (voorlopige) planning beschikbaar.

Planning overige investeringen op basis van plan		(bedragen x € 1.000)			
Investeringsbedragen		Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Vervangen speelvoorzieningen 2024	U	350			0
<b>Totaal Doorpakken voor natuur en klimaat</b>		<b>350</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
Lageweg / Laan van Beek en Rooijen + rotonde hoofdrij	U	1.398		0	0
Anna Paulownalaan	U	578	0	0	0
Keermuur Cormeniuslaan	U	47	0	0	0
Keermuur Crossestein	U	122	0	0	0
Openbare Verlichting 2024	U	750	0	0	0
Embranchementsweg	U	300	0	0	0
11 kruisingen Bosch en Duin extra krediet	U	380	0	0	0
Oude spoorbaanpad	U	216	0	0	0
Oranje Nassaulaan	U	844	0	0	0
Dijnselburgerlaan	U	900	0	0	0
Toegankelijkheid parkeerterreinen	U	50	0	0	0
<b>Totaal Mobiliteit brengt ons verder</b>		<b>5.584</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b>Totaal investeringen</b>		<b>5.934</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

Investeringsbedragen ten behoeve van de onderwijshuisvesting worden jaarlijks separaat via het Strategisch Huisvestingsplan aan de raad voorgelegd. De dekking van deze investeringen wordt gevormd door de bestemmingsreserve Huisvestingsvoorzieningen onderwijs. De start van de investeringen is mede afhankelijk van het proces dat samen met het schoolbestuur wordt doorlopen om te komen tot de juiste investering. Om die reden wordt het krediet via een technische begrotingswijziging aangevraagd, wanneer er voldoende inhoudelijke duidelijkheid is over de investering en de geplande uitvoering. Dit kan op deze technische wijze, omdat de investering past binnen de door de raad vastgestelde systematiek, de uitvoering van het bestaande beleid rond onderwijshuisvesting en binnen de bestaande budgetten voor deze taak.

Voor het onderdeel Informatievoorziening (IV) werken we met een egalisatiesystematiek (door de raad besloten bij de Voorjaarsnota 2012). Waar vroeger zaken werden ingekocht, lopen tegenwoordig zaken via abonnementen. De technologische ontwikkelingen gaan snel en daarmee ook de ontwikkelingen qua kosten. Om die reden werken we met een vast budgetniveau waarbij de wisselende financiële consequenties van de juiste uitvoering van de IV-taken worden opgevangen via de reserve egalisatiesystematiek (reserve egalisatie ICT). Daarnaast zorgt de wet- en regelgeving van het BBV ervoor dat sommige zaken moeten worden geactiveerd en afgeschreven, en andere zaken ineens ten laste van de exploitatie worden betaald. Hierdoor werkt IV niet met geplande vervangingsinvesteringen: per vervanging wordt gekeken naar de beste technische invulling en ook naar de bijpassende financiële oplossing: aankoop (= investering = krediet) of een vorm van abonnement / jaarlijkse kosten. Wanneer de keuze voor de juiste vervanging leidt tot een materiële aankoop met een meerjarige levensduur, dan wordt conform BBV geactiveerd. In dat geval zal de raad via een technische begrotingswijziging een vervangingskrediet ter vaststelling worden voorgelegd. Dit kan op deze technische wijze, omdat de investering past binnen de door de raad vastgestelde systematiek, de uitvoering van het bestaande beleid rond IV en binnen de bestaande budgetten voor deze taak.

# Paragrafen

## Paragraaf 1 Lokale heffingen

In deze paragraaf geven wij inzicht in de gemeentelijke heffingen, de achtergronden en uitgangspunten, de tarieven en opbrengsten evenals de lokale belastingdruk. De uitvoering van de belastingverordeningen is in handen van de Belasting samenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht (BghU).

### 1.1 Achtergronden en uitgangspunten

#### OZB

De OZB is onder te verdelen in drie categorieën:

1. Belasting op het gebruik van niet-woningen
2. Belasting op het bezit van woningen
3. Belasting op het bezit van niet-woningen

De gemeente is verplicht ieder jaar de onroerende zaken te waarderen. Over deze waarde wordt een percentage berekend, het OZB-tarief. Het definitieve OZB-tarief voor 2024 wordt pas na de herwaardering van de onroerende goederen berekend. De BghU voert de herwaardering uit en geeft aan op welke momenten de WOZ-waardes voor 2024 reëel zijn in te schatten. In december 2023 komen de definitieve waardes beschikbaar, op basis waarvan de definitieve tarieven in december door de Raad kunnen worden vastgesteld voor oplegging van de aanslagen in 2024. Dit proces is gelijk aan het proces dat in 2022 is gevolgd voor de berekening en vaststelling van de OZB-tarieven voor 2023. Aangezien de OZB valt onder de algemene dekkingsmiddelen is ook deze opbrengst in 2024 aangepast aan het prijsindexcijfer van 7,7%, volgens afspraken in de Kadernota 2024. Bij de besluitvorming van de begroting 2022 is extra verhoging van 3% gedurende 3 jaar vastgesteld. In de begroting 2024 is rekening gehouden met de extra 3% verhoging.

	(Bedragen x € 1.000)	
	Begroting 2023	Begroting 2024
Opbrengst OZB gebruikers / OZB Niet Woningen	2.169	<b>2.408</b>
Opbrengst OZB eigenaren / OZB woningen	8.536	<b>9.460</b>
Opbrengst OZB eigenaren / niet woningen	3.244	<b>3.604</b>
<b>Totaaltelling</b>	13.949	<b>15.472</b>

#### Afvalstoffenheffing

De kosten van inzameling en verwerking van huishoudelijk afval worden in Zeist in rekening gebracht via een afvalstoffenheffing, waarbij het tarief afhangt van de omvang van het huishouden. De opbrengst van de afvalstoffenheffing behoort niet tot de algemene middelen, maar moet worden gebruikt om de kosten te dekken van de afvalinzameling en -verwerking. Het uitgangspunt hierbij is dat de tarieven voor 100% kostendekkend zijn. De tarieven voor de afvalstoffenheffing stijgen in 2024 met gemiddeld 9%. Dat is hoger dan de gemiddelde prijsstijging ten opzichte van 2023. De kosten van afvalinzameling zijn gemiddeld gestegen conform de prijsindexatie uit de kadernota, te weten 7,7%. In 2023 is er een eenmalige bijdrage gegeven uit eigen middelen voor lastenverlichting op de afvalstoffenheffing. Dat zorgt nu voor de relatief hogere stijging van het tarief.

	(Bedragen x € 1.000)	
	Begroting 2023	Begroting 2024
Opbrengst afvalstoffenheffing	10.005	<b>10.332</b>

### **Rioolheffing**

Rioolheffing wordt in Zeist, voor wat betreft woningen, geheven als vastrecht van de eigenaar. Bij bedrijven wordt de belasting geheven van de gebruiker. De gebruiker van een bedrijf betaalt tot 250 m3 waterverbruik het vaste tarief, daarboven een tarief dat afhankelijk is van het waterverbruik. De opbrengst van de rioolheffing is net als die van de afvalstoffenheffing geormerkt, en mag alleen worden benut voor het beheren en in stand houden van het rioolstelsel. Vanaf 2022 is een nieuw verbijzonderd Gemeentelijk Riool Plan (vGRP) vastgesteld. Uit het vGRP blijken de uitgangspunten voor de tariefberekening. Het tarief stijgt met de indexering zoals is berekend in de kadernota te weten 7,7%. Het uitgangspunt van het vGRP in Zeist blijft 100% kostendekkendheid. Dit wordt bereikt door middel van verrekening met de egalisatievoorziening riolering en de spaarvoorziening riolering. Onderstaande opbrengsten betreffen woningen en niet-woningen.

(Bedragen x € 1.000)		
	Begroting 2023	<b>Begroting 2024</b>
Opbrengst rioolheffing	5.559	<b>6.027</b>

### **Precariobelasting**

Precariobelasting wordt geheven ter zake van het hebben van voorwerpen onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond. Denk bijvoorbeeld aan een terras, een luifel, uitstallingen of een bouwsteiger. De belasting wordt geheven van degene die het voorwerp heeft, dan wel van degene ten behoeve van wie dat voorwerp aanwezig is. De belastbare feiten worden ontleend aan vergunningaanvragen, controles en andere waarnemingen in de openbare ruimte. De tarieven en de opbrengst zijn geïndexeerd met 7,7%, volgens de afspraken in de Kadernota 2024.

(Bedragen x € 1.000)		
	Begroting 2023	<b>Begroting 2024</b>
Opbrengst precariobelasting	147	<b>158</b>

### **Parkeerbelasting**

Uit oogpunt van parkeerregulering wordt parkeerbelasting geheven. De parkeerbelasting is een belasting voor het parkeren van een voertuig op straat. De belasting wordt geheven door middel van aangifte, dit is de betaling middels een parkeerautomaat of via de telefoon ("mobiel parkeren"). Wanneer er niet of niet in voldoende mate is voldaan aan de aangifteplicht wordt door de parkeercontroleur een naheffingsaanslag uitgeschreven. De naheffingsaanslag bestaat uit de kosten, waarvan de hoogte jaarlijks door de gemeenteraad bij het vaststellen van de belastingtarieven wordt vastgesteld, vermeerderd met het tarief voor minimaal een uur parkeertijd (gebaseerd op het laagst mogelijke tarief voor een uur parkeren). Daarnaast wordt parkeerbelasting geheven in de vorm van parkeervergunningen. Voor 2024 zijn de parkeertarieven voorlopig geïndexeerd met 7,7%. Een uitzondering is het tarief voor dagkaarten. Dit tarief is vastgezet op € 15,00 omdat het gepast en met muntgeld afgerekend dient te worden. Het tarief voor de naheffingsaanslag wordt jaarlijks berekend op basis van een door het rijk voorgeschreven methode. Het tarief voor 2024 komt uit op € 58,30. Dit tarief daalt op basis van genoemde methode vanwege het feit dat het aantal opgelegde naheffingen stijgt. De tarieven zullen naar verwachting worden aangepast na vaststelling van nieuw parkeerbeleid in december 2023. Deze aanpassing is naar verwachting van toe te passen vanaf 1-4-2024.

(Bedragen x € 1.000)		
	Begroting 2023	<b>Begroting 2024</b>
Opbrengst parkeerbelasting straat (betaald parkeren op straat, vergunningen, naheffingen)	2.399	<b>2.575</b>
Opbrengst parkeren garages (geen parkeerbelasting)	845	<b>941</b>

### **Toeristenbelasting**

Voor het houden van verblijf met overnachten binnen de gemeente in o.a. hotels, pensions en andere vakantieonderkomens, door personen die niet als ingezetene in het bevolkingsregister zijn opgenomen, wordt de toeristenbelasting geheven. De belasting wordt betaald door degene die verblijf houdt aan degene die de mogelijkheid tot verblijf biedt. Het jaarlijks aantal overnachtingen wordt door degene die de mogelijkheid tot verblijf biedt bij de BghU aangegeven. De aangever wordt vervolgens voor het totaal aantal overnachtingen in dat jaar aangeslagen. Periodiek vindt controle van deze aangiften plaats. De tarieven, en daarmee de opbrengst, zijn geïndexeerd met 7,7%, volgens de afspraken in de Kadernota 2024.

	(bedragen x € 1.000)	
	Begroting 2023	<b>Begroting 2024</b>
Opbrengst toeristenbelasting	419	<b>451</b>

### **Marktgelden**

Marktgeld wordt geheven voor het gebruik of genot van een standplaats op de daarvoor aangewezen marktterreinen. Belast wordt degene, die gebruik maakt van de standplaats. Uitgangspunt voor marktgelden is, dat het tarief voor 100% kostendekkend is. De kosten voor elektriciteit en promotiekosten worden afzonderlijk in rekening gebracht. Ten tijde van het opstellen van de programmabegroting 2020 is er een onderzoek gestart naar een eventuele verzelfstandiging van de markt in 2021. Door Covid-19 is een vertraging ontstaan in de afstemming met de marktondernemers wat betreft deze eventuele verzelfstandiging van de markt. Na overeenstemming met deze ondernemers loopt een bestuurlijk traject in 2023. In de huidige begroting is hier nog geen rekening mee gehouden. De marktgelden worden verhoogd met een prijsindex van 7,7%, volgens de afspraken in de Kadernota 2024.

	(Bedragen x € 1.000)	
	Begroting 2023	<b>Begroting 2024</b>
Opbrengst marktgelden	95	<b>103</b>

## Leges

De gemeente heft leges ter zake van het genot van door of vanwege het gemeentebestuur verstrekte diensten. Het gaat om verhaal van de kosten die de gemeente maakt voor de dienstverlening aan individuele burgers en bedrijven. Voorbeelden daarvan zijn o.a. leges voor de aanvraag van vergunningen, voor aanvraag van paspoorten en rijbewijzen e.d.

	(bedragen x € 1.000)	
Leges groter dan € 10.000	Begroting 2023	Begroting 2024
Bevolkingsadm/ Reisdocumenten	186	201
Bevolkingsadm/ Inburgering	52	56
Bevolkingsadm/ Verkl. Omtr. gedrag	48	52
Bevolkingsadm/ RDW	80	86
Burgerlijke stand	141	147
Secretarieleges	129	139
Burgerpr/ Gehandicaptenpark.krt	22	24
Huisvestingsvergunning	12	13
Leges Omgevingsvergunningen / bestemmingsplanwijzigingen Benaming vanaf 2024 omgevingsplannen volgens de omgevingswet	179	982
Leges Omgevingsvergunningen / overig	3.845	2.944
<b>Totaaltelling</b>	<b>4.694</b>	<b>4.505</b>

De tarieven, en daarmee de legesopbrengsten, zijn geïndexeerd met 7,7% volgens de afspraken in de Kadernota 2024 of er geldt het wettelijk (maximum)tarief.

Uitzondering hierop vormen de leges omgevingsvergunningen. Wijzigingen in de tarieven van externe partijen, zoals bv. ODRU en VRU, worden meegenomen in de berekening van het tarief. De berekening van het tarief voor de bouwleges binnen de omgevingsvergunningen is sterk afhankelijk van het aantal aanvragen en de gemiddelde bouwsom, de heffingsgrondslag voor de leges. De overheadtoerekening volgens het BBV toegepast, zoals vastgesteld bij de kaderbrief. Uitgangspunt voor het tarief is 100% kostendekkendheid. Bij de 1e bestuursrapportage 2022 is de begroting vanaf 2023 bijgesteld met € 1.000.000, als gevolg van de invoering Nieuwe Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging met ingangsdatum 1-1-2023. Voor het meerjarig perspectief in de begroting gingen we uit van de invoering van de wetgeving per 2023. Bij de 2e bestuursrapportage 2022 is een doorrekening en de gevolgen vanaf 01-01-2023 gemaakt welke een positiever beeld liet zien dan verwacht. Hierdoor ontstond een structureel positief effect op het begrotingsaldo van € 412.765. Het Rijk heeft definitief bepaald dat de nieuwe omgevings- en kwaliteitsborging wetten daadwerkelijk worden ingevoerd per 01 januari 2024. De begroting 2024 en het meerjarig perspectief houden rekening met het financiële effect van de invoering omgevings- en kwaliteitsborging wetten per 01-01-2024. De begroting 2024 en het meerjarig perspectief zijn aangepast volgens de richtlijnen van de BBV. De benaming van de begroting bestemmingsplannen gaat gewijzigd worden in omgevingsplannen, inclusief de Buitenplanse omgevingsplanactiviteit. Vanaf de begroting 2024 worden de leges Buitenplanse omgevingsplanactiviteit begroot onder Omgevingsplannen. Dit verklaart het verschil tussen de begroting 2023 en 2024 in de leges omgevingsvergunningen.

Voor leges titel 1 en 3 volgt in de raad van december een raadsvoorstel waarin aandacht wordt besteed aan de kostendekkendheid. Voor nu is alleen uitgegaan van een indexatie van de in de Kadernota 2024 vastgestelde indexatie van 7,7%



### **Reclamebelasting**

Reclamebelasting wordt opgelegd aan degene die openbare aankondigingen zichtbaar heeft vanaf de openbare weg. Voorbeelden van dergelijke openbare aankondigingen zijn: reclameborden, naamborden, zonneschermen, lichtreclames, vlaggen, vitrines. De opbrengsten worden, na aftrek van administratieve lasten, beschikbaar gesteld aan Stichting Centrummanagement. Het tarief 2024 is in samenspraak met Stichting Centrummanagement gelijk gebleven aan het tarief 2023. De begroting 2024 is gesteld op € 200.000 aan inkomsten.

	(bedragen x € 1.000)	
	Begroting 2023	<b>Begroting 2024</b>
Opbrengst reclamebelasting	200	<b>200</b>

### **Tarieven begraafplaats**

In de primitieve begroting zijn de legesopbrengsten geïndexeerd met 7,7% conform de afspraken in de Kadernota 2024. Daarnaast is op diverse onderdelen rekening gehouden met extra inkomsten als gevolg van o.a. hogere aantallen. Uitgangspunt is om 100% kostendekkend te zijn. Echter bestaat de wens van de raad om begraven en cremieren voor iedereen toegankelijk en betaalbaar te houden en we moeten rekening houden met de marktconforme tarieven welke de gemeentes rondom Zeist hanteren. Hierdoor zal de begraafplaats voor 2024, op basis van de primitieve begroting, 73,01% kostendekkend zijn. In de 'Verordening op de heffing en de invordering van Begraaf- en Crematierechten 2024' wordt als onderdeel van de besluitvorming op diverse onderdelen een marktconforme bijstelling gedaan voor 2024 welke nog niet in de primitieve begroting is verwerkt. Dit draagt bij aan de kostendekkendheid. Bij de jaarrekening 2024 zal dit naar voren komen. De raad heeft tevens besloten om de toegerekende overheadkosten te reduceren tot 40%.

	(Bedragen x € 1.000)	
	Begroting 2023	<b>Begroting 2024</b>
Opbrengst begraafplaats	1.530	<b>1.804</b>

## 1.2 Kostendekkendheid leges

In onderstaande tabel is per heffing de kostendekkendheid aangegeven. Uitgangspunt daarbij zijn de totale (gemiddelde) kosten van het taakveld aangevuld met de toegerekende overheadkosten en de in de heffing mee te nemen compensabele btw. Eventuele inkomsten op het taakveld, naast de betreffende heffing, zijn hierop in mindering gebracht. Bij de leges is de kostendekkendheid per titel van de legesverordening aangegeven, omdat per titel sprake is van duidelijk verschillende soorten producten.

<b>Bedragen x € 1.000</b>	Avvalstoffenheffing	Rioolheffing	Marktgelden	Begraafplaats	Leges Titel 1 Algemene dienstverlening	Leges Titel 2 Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving / omgevingsvergunning	Leges Titel 3 Dienstverlening vallend onder Europese dienstverrichtlijn en niet vallend onder titel 2
Kosten taakveld(en) <b>(A)</b>	8.743	5.021	90	1.623	557	1.777	236
Inkomsten taakveld(en) exclusief heffingen <b>(B)</b>	60	28	0	0	0	0	0
Netto kosten taakveld <b>(C=A-B)</b>	8.683	4.993	90	1.623	557	1.777	236
<b>Toe te rekenen kosten:</b>							
Overhead <b>(D)</b>	399	333	65	847	672	2.149	301
Compensabele BTW <b>(E)</b>	1.252	701	0	0	0	0	0
Totale kosten (100 %) <b>(F=C+D+E)</b>	10.334	6.027	155	2.471	1.229	3.926	537
Opbrengst heffing <b>(G)</b>	10.334	6.027	114	1.804	654	3.926	58
% Dekking <b>(G/F)</b>	<b>100,00%</b>	<b>100,00%</b>	<b>73,55%</b>	<b>73,01%</b>	<b>53,21%</b>	<b>100,00%</b>	<b>10,80%</b>

## **Toelichting kostendekkendheid:**

### *Markt*

De markt is niet 100% kostendekkend. Men heeft bewust het tarief laag gehouden vanwege de tarieven in de regio gemeenten. Ter voorkoming dat er geen marktlieden naar de gemeente Zeist komen. In de berekening is rekening gehouden met het behalen van de taakstelling Privatisering van de markt. Voordeel € 34.000 structureel vanaf 2024.

### *Leges Titel 1*

De leges 1 zijn niet 100% kostendekkend. De oorzaak zit in de rijkstarieven voor Reisdocumenten, Rijbewijzen en Naturalisatie. Doordat het Rijk een vast tarief berekent per paspoort, kan de gemeente niet de gemaakte kosten doorbelasten. In de december Raad zullen de leges geagendeerd worden en daarin zal een voorstel komen voor de nu lage kostendekkend.

### *Leges Titel 2*

De leges Titel 2 lopen en apart bestuurlijk traject door de nieuwe Omgevingswet en de Wet kwaliteits borging. De nieuwe Omgevingswet gaat in op 1-1-2024. In de berekening is rekening gehouden met 100% kostendekkendheid volgens de nieuwe voorwaarden.

### *Leges Titel 3*

De leges titel 3 zijn niet 100% kostendekkend. De oorzaak zit in de kosten voor het verstrekken van vergunningen voor Evenementen en Markten. In de december Raad zullen de leges geagendeerd worden en daarin zal een voorstel komen voor de nu lage kostendekkendheid.

### *Begraafplaats*

De leges voor de begraafplaats zijn niet 100% kostendekkend. De oorzaak is dat de hoogte van de tarieven mede worden bepaald door de tarieven welke de omliggende begraafplaatsen en crematoria hanteren. De nieuwe tarieven zijn dus marktconform. Ook is de wens van de raad om begraven en cremieren in Zeist voor iedereen toegankelijk te houden. In de nieuwe leges verordening heeft een bijstelling op de tarieven plaatsgevonden welke zal leiden tot een hogere kostendekkendheid.

## **1.3 Kwijtscheldingsmogelijkheden**

Per 2015 zijn we toegetreden tot de Belastingssamenwerking gemeenten en Hoogheemraadschap Utrecht (BghU). Een belangrijke motivatie om tot samenwerking op het gebied van belastingen over te gaan is het behalen van efficiencyvoordeel geweest. Dit efficiencyvoordeel is o.a. behaald door het uitvoeringsbeleid van de deelnemers zoveel mogelijk te harmoniseren. Deze harmonisatie heeft er toe geleid dat er in Zeist is besloten, naast kwijtschelding voor afvalstoffenheffing, ook kwijtschelding voor OZB en rioolheffing mogelijk te maken.

## 1.4 Ontwikkeling belastingdruk

Hierna volgen in drietal tabellen overzichten van de ontwikkeling van de opbrengsten en de tarieven over de afgelopen jaren.

Ontwikkeling van de opbrengsten (bedragen x € 1.000)					
Belastingen / heffingen	2020 realisatie	2021 realisatie	2022 realisatie	2023 begroting	2024 begroting
OZB	12.427	12.635	12.988	13.949	15.472
Afvalstoffenheffing	7.995	8.949	9.451	10.005	10.332
Rioolheffingen	5.288	5.645	5.925	5.559	6.027
<b>Totale opbrengsten</b>	<b>25.710</b>	<b>27.229</b>	<b>28.354</b>	<b>29.513</b>	<b>31.831</b>

Ontwikkeling van de Tarieven (bedragen x € 1.000)				
Belastingen / heffingen	2022	2023	2024	Stijging 2023-2024
Rioolheffing	188,40	176,40	189,60	7,48%
Afvalstoffenheffing (2 pers. huish.)	324,60	324,00	353,40	9,07%
Afvalstoffenheffing (4 pers. huish.)	410,40	409,80	446,40	8,93%

De OZB komt tot uitdrukking in een belastingpercentage. De nieuwe belastingpercentages voor 2024 worden pas definitief eind 2023 vastgesteld als de jaarlijkse hertaxatie is afgerond. Wanneer de WOZ-waarde stijgt, zal het belastingpercentage evenredig dalen. Hierdoor blijft de belastingdruk in principe gelijk, los van aanvullende tariefmaatregelen. De stijging van de belastingdruk komt niet tot uitdrukking in de mutatie van het tarief, maar in de mutatie van de opbrengst. Omdat in de Kadernota 2024 is besloten tot een indexering aan de baten kant van 7,7%, is in de hierna volgende tabel uitgegaan van dit scenario voor wat betreft de lasten van de OZB. Daarnaast is rekening gehouden met de bij de Begroting 2022 vastgestelde extra OZB verhoging van 3,09% voor het jaar 2024. Onderstaande tabel geeft een overzicht van de totale gemeentelijke lasten waarbij huurders in de Gemeente Zeist alleen afvalstoffenheffing betalen.

Voorbeeld	WOZ waarde per 1/1/2021	2022 begroting	2023 begroting	2024 begroting	Stijging 2023-2024
gezin,	200.000	324,60	324,00	353,40	9,07%
2 personen,	400.000	324,60	324,00	353,40	9,07%
huurwoning	600.000	324,60	324,00	353,40	9,07%
	800.000	324,60	324,00	353,40	9,07%
gezin,	200.000	410,40	409,80	446,40	8,93%
4 personen,	400.000	410,40	409,80	446,40	8,93%
huurwoning	600.000	410,40	409,80	446,40	8,93%
	800.000	410,40	409,80	446,40	8,93%
gezin,	200.000	622,19	615,80	670,85	8,94%
2 personen,	400.000	731,37	731,20	798,70	9,23%
eigen	600.000	840,56	846,60	926,55	9,44%
woning	800.000	949,75	962,00	1.054,41	9,61%
gezin,	200.000	707,99	701,60	763,85	8,87%
4 personen,	400.000	817,17	817,00	891,70	9,14%
eigen	600.000	926,36	932,40	1.019,55	9,35%
woning	800.000	1.035,55	1.047,80	1.147,41	9,51%

## Paragraaf 2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Ons risicomangement is gericht op een pro-actieve risicosturing, waarbij voortdurend de relatie met de beschikbare weerstandscapaciteit in ogenschouw wordt gehouden. Het doel van actief risicomangement is om niet iedere tegenvaller direct van invloed te laten zijn op het lopende beleid en op de exploitatie. Hierdoor kunnen de reguliere dienstverlening en ambities doorgang blijven vinden. De gemeente Zeist heeft in de afgelopen jaren veel geïnvesteerd in risicomangement met aandacht voor de geïdentificeerde risico's, de vertaling van de bruto naar netto risico's en de geïnitieerde acties om de risico's (verder) te kunnen beheersen en de mogelijke (financiële) consequenties te verminderen. Risicomangement is een vast onderdeel bij het managen van de bedrijfsvoering. De uitkomsten worden zowel in de begroting als de jaarrekening opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing.

In deze paragraaf geven wij eerst inzicht in de onderwerpen die van invloed zijn op het algemene risicoprofiel van de gemeente Zeist. Verder komen de actuele ontwikkelingen aan de orde en hoe we willen omgaan met de specifieke aandachtspunten voor 2024. Het tweede deel van de paragraaf geeft inzicht in hoe de gemeente er qua risicoprofiel voor staat: wat zijn momenteel de top 10 risico's? Wat is de stand van de weerstandsratio? En hoe scoren de kengetallen ten opzichte van de afgesproken normen?

### 2.1 Algemeen risicoprofiel

Het meerjarenperspectief dat in de Kadernota 2024 is gepresenteerd geeft voor ieder jaar een negatief saldo. Saldi die zijn ontstaan uit tegenvallende inkomsten uit het gemeentefonds en tegelijkertijd stijgende kosten bij o.a. het sociaal domein, tegenvallende parkeerinkomsten en de cao-effecten voor de personeelslasten. De uitkomst van de meicirculaire gemeentefonds 2023 is weliswaar positief, maar is niet toereikend om de tekorten op jaarschijven op te kunnen lossen. Daarom zullen (financiële) maatregelen nodig zijn. Daarnaast is het de vraag of en zo ja op welke fronten de val van het kabinet voor onverwachte risico's zal zorgen, bijvoorbeeld omdat besluiten 'on hold' staan omdat ze controversieel zijn verklaard.

#### Taakstellingen in de begroting

Taakstelling meerjarenbegroting 2024	2024	2025	2026	2027
Organisatie (fase 1, begroting 2021 en IAC voorstellen kadernota 2022)	€ -22.009	€ 312.991	€ 212.991	€ 212.991
<b>Totaal</b>	€ -22.009	€ 312.991	€ 212.991	€ 212.991

De taakstelling voor Jeugd (voorheen € 450.000 structureel, gericht op de ambulante hulp) is bij de eerste bestuursrapportage 2023 geschrapt. Voor de taakstellingen op de organisatie zijn bij de tweede bestuursrapportage van 2022 diverse voorstellen aan uw raad ter goedkeuring aangeboden, het restant van het saldo is zichtbaar in de tabel. Voor 2024 is nog steeds de verwachting dat de taakstelling meer oplevert dan het benodigde bedrag, vandaar dat deze in bovenstaande tabel als negatief bedrag opgenomen staat. Bij de eerste bestuursrapportage 2023 zijn nog geen nieuwe voorstellen aan uw raad voorgelegd. Vandaar dat de cijfers gelijk zijn aan de cijfers opgenomen in de jaarrekening 2022. De financiële uitwerking van deze voorstellen is ten tijde van deze rapportage nog onderhanden werk. Bij de tweede bestuursrapportage 2023 wordt een actueel inzicht in de financiële stand van zaken rondom de taakstellingen gegeven. Vanaf 2025 bestaat er een kans dat we de taakstellingen niet (geheel) of niet in het benodigde tempo kunnen realiseren.

### Onzekere wereld

De gemeente opereert nog steeds in een zeer onzekere wereld. De inflatiecijfers bevinden zich momenteel nog steeds op een veel hoger niveau dan we jaren gewend waren in Nederland. Wel zien we inmiddels een dalende trend ten opzichte van 2022, maar onzeker is het wat de voortdurende oorlog in Oekraïne gaat doen met bijvoorbeeld de energieprijzen komende winter. De gestegen kosten van levensonderhoud en energie en dergelijke hebben nog steeds grote impact op onze inwoners, ondernemers, sportclubs en maatschappelijke organisaties. Er zijn naar verwachting voldoende financiële maatregelen genomen om het risico dat de gemeente zelf loopt ten aanzien van de gestegen prijzen te kunnen mitigeren. Daardoor is dit risico uit onze top 10 verdwenen.

De arbeidsmarkt blijft onverminderd krap en daar hebben we ook als gemeente mee te maken. Hierover wordt verderop in de paragraaf meer gezegd.

Ook in Zeist zien we de ontwikkeling dat projectontwikkelaars en bouwers hun orderportefeuille temporiseren, omdat de bouwkosten nog steeds stijgen en potentiële kopers afwachtender zijn gezien de onzekere economie en de gestegen rente. Het lijkt erop dat het consumentenvertrouwen wel wat aan het toenemen is en het Rijk roept op om vooral door te blijven bouwen gezien de behoefte aan (betaalbare) woningen. Het financiële risicoprofiel van de gemeente Zeist, met slechts één risicodragende grondexploitatie, is beperkt. Wel zouden de marktontwikkelingen de woningbouwproductie beleidsdoelstellingen kunnen vertragen, doordat marktinitiatieven de productie temporiseren.

De oorlog in de Oekraïne duurt voort waardoor de opvang van vluchtelingen nog steeds nodig is. Dit blijft voorlopig een financieel risico voor gemeenten omdat het Rijk nog geen zekerheid heeft gegeven of hiervoor na het eerste kwartaal van 2024 nog middelen beschikbaar worden gesteld.

### Sociaal Domein

Sinds 2015 zijn gemeenten verantwoordelijk voor het Sociaal Domein, Jeugdzorg en Wmo. Het risicoprofiel van het Sociaal Domein is hoog. Niet alleen gaat het om een groot deel van de gemeentelijke begroting, ook gaat het om openeinderegelingen waarbij zorg geleverd wordt als dat nodig is. Veel risico's zijn in beeld, maar dit vraagt om continue aandacht en beheersing waar dat kan.

De belangrijke ontwikkelingen die gevolgen hebben voor het risicoprofiel:

- Er is de laatste jaren sprake van een toenemende vraag naar Jeugdhulp. Zeist is daarbij helaas geen uitzondering op het landelijke patroon. Het gaat hier om een structureel risico. Door de hulp dichter en laagdrempeliger bij gezinnen te organiseren worden meer gezinnen bereikt. Ook zien we dat als gezinnen onder druk staan door bijvoorbeeld echtscheidingsproblematiek, financiële problemen en psychische problemen dit een negatieve weerslag kan hebben op de opvoedsituatie en daarmee de ontwikkeling van kinderen;
- Het aantal Wmo-cliënten groeit ook de laatste jaren. Deze toename heeft meerdere oorzaken waaronder de vergrijzing van inwoners van de gemeente. Daarbij wordt gestreefd naar zo lang mogelijk thuis wonen om inwoners zoveel mogelijk in de vertrouwde omgeving te laten. Daarnaast heeft het abonnementstarief een aanzuigende werking omdat de eigen bijdrage niet meer inkomensafhankelijk is;
- Onlangs is het besluit genomen om de consultants van het CJG en ST, die voor drie verschillende werkgevers werken, te laten overgaan naar een dienstverband bij de gemeente Zeist. Dit is nodig voor de doorontwikkeling van het CJG/ST, maar omdat het om een grote groep medewerkers gaat met specifieke expertise heeft dit construct ook als risico dat we de continuïteit van dienstverlening onvoldoende kunnen borgen. Om dit te voorkomen gaan we proactief werven.
- Daarnaast is er het risico op verdere inflatie waardoor kosten verder stijgen dan we hadden voorzien en waar we niet voldoende voor worden gecompenseerd in het gemeentefonds.

### Omgevingswet en onvoorspelbaarheid leges

De invoeringsdatum van de Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) is vastgesteld op 1 januari 2024. In het project Basis op orde bereiden we de organisatie voor op deze inwerkingtreding. We werken aan optimalisatie van de processen en samenwerking in het ruimtelijk domein. Daarnaast worden de medewerkers opgeleid, systemen aangepast en waar nodig wordt vigerend beleid technisch omgezet naar de grondslagen van de Omgevingswet.

De legestabel 2024 wordt op basis van de ervaringen met de nieuwe tabel van 2023 geactualiseerd en opnieuw onderbouwd. Hierbij wordt de vertaling gemaakt naar de Omgevingswet en Wkb. De basis hiervoor is de legesverordening Omgevingswet die in 2023 opgesteld is in samenspraak met een externe expert.

### Arbeidsmarkt

In heel Nederland en de gehele gemeentelijke sector is er in 2022 opnieuw sprake geweest van grote spanning op de arbeidsmarkt. De vergrijzing en het verhoogde aantal banen zijn hier onder andere oorzaken van. Het aantal vacatures was hoger dan het aantal werkzoekenden. Daarbij is het aantal flexwerkers onverminderd hoog gebleven; zij zijn dus niet beschikbaar voor een baan in vaste dienst. Tevens is de mobiliteit hoog sinds de coronacrisis. Dit hebben wij in de gemeente Zeist ook ervaren. Waren het voorheen nog enkele specifieke functies waar vacatures lastig in te vullen waren, nu geldt dit over alle linies. De genoemde ontwikkelingen zorgden ervoor dat de dienstverlening en het realiseren van ambities en doelen onder druk kwamen te staan omdat het problematisch werd om al het werk weg te zetten in de organisatie. We hebben dit opgevangen door tijdelijke inhuur. Enkele keren was externe hulp bij werving nodig, maar zelfs zij kunnen niet altijd de gewenste hulp bieden.

Vanaf medio 2023 hebben we een strategisch recruiter aangetrokken om zowel ons werkgeversmerk te versterken, als ook een arbeidsmarkt- en wervingsstrategie neer te zetten. Hiermee willen we onze zichtbaarheid en voorkeurspositie in de arbeidsmarkt gaan verbeteren, zodat we op termijn minder tijd, geld en energie hoeven te steken in het invullen van vacatures. Dit traject zal naar verwachting gestart worden eind 2023, maar een dergelijk traject kost tijd. De effecten hiervan worden naar verwachting pas vanaf medio 2024 zichtbaar.

### Gemeentefonds

Het kabinet heeft in 2022 besloten af te stappen van de normeringssystematiek (samen de trap op en samen de trap af) en heeft de accessen vanaf 2026 vastgezet, met een kleine toevoeging, op het niveau van de septembercirculaire 2021. Vooruitlopend op een nieuwe financieringssysteem heeft het kabinet in de septembercirculaire 2022 voor het jaar 2026 eenmalig € 1 miljard beschikbaar gesteld. Dit bedrag is in de meicirculaire 2023 vanaf 2027 structureel opgenomen. Het is echter niet genoeg om het tekort dat landelijk is ontstaan, na het loslaten van de normeringssystematiek en het in stand houden van de opschalingskorting, op te lossen. Ook de voorgestelde nieuwe systematiek gaat de tekorten bij de gemeenten niet oplossen. Daarom wordt er nog steeds onderhandeld tussen de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) en het Rijk om tot een oplossing van de financiële tekorten te komen. Om het standpunt van de gemeenten te benadrukken heeft de VNG een oproep gedaan aan de gemeenten om niet met "kunst en vliegwerk" een sluitende begroting op te stellen, maar juist het tekort in de jaren 2026 en 2027 zichtbaar te maken. De gemeente Zeist heeft hieraan ook gehoor gegeven.

Al geruime tijd loopt het proces om te komen tot een nieuwe verdeling (herijking) van de middelen van het gemeentefonds. In de meest recente cijfers (meicirculaire 2022) is het nadelige herverdelingseffect voor Zeist € 122,40 per inwoner. Met het Rijk is een ingroeipad overeengekomen tot en met het jaar 2025 van maximaal € 37,50 per inwoner aan herverdeeffect. Tot en met 2025 is deze korting in de meerjarenbegroting 2023 verwerkt. In het jaar 2025 wordt de herijking van het gemeentefonds geanalyseerd. Daarbij worden ook de aanbevelingen van de Raad van Openbaar Bestuur (ROB) en VNG betrokken. Deze aanbevelingen hebben wellicht een positief effect voor Zeist.

Vanaf het begrotingsjaar 2026 moeten we vooralsnog maximaal rekening houden met de herverdeling uit de meicirculaire ad € 122,40 versus het begrote bedrag van € 37,50 per inwoner. Daarbij kunnen we ervan uitgaan dat er ook dan weer sprake zal zijn van een ingroeipad. In de jaarschijf 2026 van de lopende begroting is daarom een stelpost opgenomen ad € 1 mln. om een eventuele toegenomen korting in dat jaar op te kunnen vangen. De ontwikkelingen na 2026 zijn onzeker.

## 2.2 Specifieke aandacht bij risicobeheersing in 2024

Naast de reguliere werkzaamheden binnen het risicomanagement willen wij in 2024 onze speciale aandacht richten op:

### Sociaal Domein

Hoewel de begroting van zowel de Wmo als de Jeugdzorg de laatste jaren is aangepast naar aanleiding van de grotere vraag, blijft het risicoprofiel van het Sociaal Domein hoog. We staan voor de uitdaging om als gemeente goed grip te krijgen op de zorg zelf. Wij gaan ons in 2024 richten op de volgende onderwerpen:

- In het kader van het programma Sociaal in Balans gaan we verder met de volgende projecten:
  1. Normaliseren (project doorontwikkeling CJG/ST)  
Wij willen mensen helpen bij het bevorderen van hun vermogen om goed om te kunnen gaan met de sociale, fysieke en emotionele uitdagingen van het leven. En om daar zelf ook regie op te kunnen voeren.
  2. Voorkomen (project sociale basis en preventie)  
Wij willen de sociale basis van de Zeister samenleving versterken. De sociale omgeving van onze inwoners heeft daarin een belangrijke rol. Wij willen dat deze optimaal kan helpen om zwaardere hulp en zorg te voorkomen.
  3. Innoveren/Samenwerken (project data gedreven werken)  
Wij richten onze organisatie zo in dat wij in staat zijn goed en nauwkeurig sturing te geven zonder dat we daarmee de administratieve last verhogen.
  4. Gericht kiezen
    - We starten een onderzoek naar beïnvloedbare en niet beïnvloedbare zorg binnen de Jeugdwet en Wmo;
    - We intensiveren de groepsgerichte aanpak;
    - We doen onderzoek naar het gebruik van vervoersvoorzieningen;
    - We operationaliseren de vastgestelde leidende principes binnen het CJG en ST en maken hiermee (nog) concreter wat de precieze taakopvatting dient te zijn van de consultants van het CJG en ST.
- Binnen het Sociaal Domein is in 2022 een kwaliteitsteam gestart dat, aan de hand van een ontwikkelagenda, werkt aan kwaliteitsverbetering teneinde beter in control te komen. Ze zetten zich onder andere in voor de aanscherping van processen, het sturen op de kwaliteit van dienstverlening en het verbeteren van de rechtmatigheid. We zien hier al de eerste resultaten van en gaan hier in 2024 mee verder.
- Binnen het Sociaal Domein kennen we vanuit de landelijke wetgeving een Toezichthouder rechtmatigheid Wmo/Jeugdwet. Mede naar aanleiding van de geconstateerde zorgfraude in 2022 is in 2023 opdracht gegeven tot het opstellen van een Beleids- en actieplan fraude en toezicht in het Sociale Domein. Hier zullen we in 2024 verder invulling aan geven.

### Actualisatie risicomanagement

De geactualiseerde nota Risicomanagementbeleid heeft vertraging opgelopen door verschuivingen in de prioritering die we genoodzaakt waren te maken. Naar verwachting zal deze eind 2023 aan uw raad aangeboden worden waarmee de start van de aangepaste uitvoering in 2024 zou kunnen starten.



## 2.3 Top 10 risico's

De tien belangrijkste risico's zijn weergegeven in tabel 1.

Tabel 1: Top 10 risico's

Risico-nummer	Risico	Maatregelen	Kans	Financieel gevolg
R725	Als gevolg van een toegenomen <u>Wmo-vraag</u> bestaat de kans dat budgetten worden overschreden, waardoor er een tekort ontstaat.	Vanuit het programma Sociaal in Balans wordt ingezet op normaliseren en het verstevigen van het Sociaal Team. Hiermee wordt bedoeld dat we vanuit het Sociaal Team mensen helpen bij het bevorderen van hun vermogen om goed om te kunnen gaan met de sociale, fysieke en emotionele uitdagingen van het leven. En om daar zelf ook regie op te kunnen voeren. Als er toch zorg of ondersteuning nodig is, moet deze zo licht en dichtbij als mogelijk zijn en zoveel mogelijk aansluiten bij het normale leven. Daarnaast zetten we in op het verstevigen van de sociale basis en preventie en op het gebruik van data om te innoveren of bij te sturen waar dat kan. Daarnaast onderzoeken we welke zorg beïnvloedbaar is en welke niet, zodat we gericht kunnen kiezen waarop zorg wordt ingezet. Ondanks deze maatregelen blijft de doelgroep van de Wmo groeien, waardoor het risico op overschrijding van de budgetten gelijk blijft.	70%	max.€ 1.575.000
R1287	Als gevolg van de huidige ontwikkelingen in de markt, loopt de gemeente op verschillende onderdelen in de begroting kans op het risico van <u>prijsstijgingen</u> .	Sinds het afgelopen jaar worden ook wij als gemeente geconfronteerd met de hoge inflatie. Voor 2023 is hier een incidentele oplossing beschikbaar voor gesteld en vanaf 2024 wordt doormiddel van het 'dakpannensysteem' een groot deel rechtgezet. Het is echter denkbaar dat richting de toekomst dit niet afdoende zal zijn. Het risico wordt geschat op ongeveer 1% van de gehele begroting en komt daarom uit op €2.000.000	50%	max.€ 2.000.000
R1183	Als gevolg van toenemende vraag naar <u>jeugdzorg en de taakstelling</u> op het budget bestaat de kans dat budgetten worden overschreden, waardoor er een tekort ontstaat.	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Sturen vanuit de regionale hervormingsagenda en het programma Sociaal in Balans. Er wordt ingezet op normaliseren en het verstevigen van het CJG. Verder op het versterken van samenwerking met en inzetten van voorliggende voorzieningen.</li> <li>• Maatregelen op beperken van instroom en snellere uitstroom door onder meer verstevigen regionaal contractmanagement.</li> <li>• Jeugdhulp met verblijf: afspraken over coördinatie van zorg en sturing.</li> <li>• Essentiële functies: er wordt met succes gestuurd op het beperken van de instroom en verkorten van de trajecten. We zien zowel in aantallen als getallen een dalende trend voor Zeist.</li> <li>• Daarnaast onderzoeken we welke zorg beïnvloedbaar is en welke niet, zodat we gericht kunnen kiezen waarop zorg wordt ingezet. Ondanks deze maatregelen blijft het risico op overschrijding van de budgetten.</li> </ul>	30%	max.€ 2.000.000

R1152	Als gevolg van de invoering van de <u>Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging bouw (Wkb)</u> loopt de gemeente een financieel risico doordat de financiële gevolgen nog onduidelijk zijn.	<ul style="list-style-type: none"> <li>• We krijgen naarmate de invoerdatum van de omgevingswet nadert steeds beter inzicht in potentiële kostenverhoging en inkomstendaling.</li> <li>• Er moeten extra middelen komen in de algemene uitkering. Hierover het gesprek voeren met andere gemeenten, de VNG, het ministerie en de ODRU. In 2022 is er een incidenteel bedrag van € 150M beschikbaar gesteld door de minister voor de frictiekosten a.g.v. uitstel (meicirculaire). Voor Zeist ging het om ca. € 40K.</li> <li>• Voor de Legesverordening 2024 wordt een nieuwe legesberekening gemaakt. Daaruit zal blijken wat de impact van de Omgevingswet en Wkb op de leges is. Uit het vergelijk dat tussen de Wabo- en Omgevingswetleges gemaakt is in 2023 komt een verschil van -€ 150K.</li> </ul>	70%	max.€ 500.000
R994	Als gevolg van het jarenlang minimaliseren van onderhoud bij de 7 (open) <u>parkeergarages</u> (Voorheuvel, Promenade, Slotlaan 1 t/m 3, Perron en de Luifel) is er een inhaalslag nodig in onderhoud waarvoor onvoldoende budgetten voor handen zijn.	Er zijn onderzoeken gedaan naar de parkeerdekken en er is in beeld gebracht waar de grootste probleemgebieden zich bevinden. Er is met name lekkageproblematiek geconstateerd, met mogelijk kans op (toekomstig) constructieve problemen als betonrot. Traject is gestart om beeld te krijgen bij het projectmatig herstellen van de problemen waarbij ook gesprekken worden gevoerd over (gedeelde) verantwoordelijkheden. Hierbij worden de benodigde herstelkosten in beeld gebracht. Het kan voorkomen dat de problematiek dusdanig onderliggend is dat grotere renovaties nodig blijken. Hiervoor is mogelijk een afhankelijkheid van partners in het gebied zoals VvE's en de betreffende wooncorporatie(s).	70%	max.€ 500.000
R1252	Als gevolg van lastig te voorspellen <u>omgevingslegesinkomsten</u> , loopt de gemeente het risico dat deze achter blijven bij begroting.	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Bij een verwachte afwijking opname van een bedrag (of PM post) in de eerste of tweede Berap.</li> <li>• Goed monitoren van de pijplijn: wat zit er momenteel aan grotere bedragen in en wanneer komen ze naar verwachting tot afronding</li> </ul>	70%	max.€ 500.000
R1117	Als gevolg van de mogelijkheid dat het nog te nemen verkeersbesluit om de <u>spoorwegovergang in Den Dolder</u> af te sluiten door de rechter of de Raad van State wordt teruggedraaid, bestaat de kans dat de gemeente conform afspraak met ProRail € 6.500.000 moet terugbetalen.	Vóóraf: De onderbouwing van het verkeersbesluit moet aan hoge eisen voldoen. Achteraf: Als het Drieluik niet door gaat ondanks een besluit van de gemeente om af te sluiten, zal de gemeente richting ProRail de terugbetaling betwisten, omdat de gemeente geen blaam treft. Mocht de gemeente toch moeten betalen, zal in eerste instantie de € 3.550.000 mln. (€ 4.000.000 minus € 450.000 voorbereidingskrediet) die in de gevormde reserve zit, worden aangewend.	10%	max.€ 2.950.000
R966	Als gevolg van het steeds meer moeten uitvoeren van bepaalde werkzaamheden waarvoor specialistische kennis vereist is (wetgeving, procedures en termijnen) ontstaat een <u>kwetsbaarheid in de bedrijfsvoering</u> vooral op de werkvelden waar "eenpitters" zitten.	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Door te doen aan kennis delen via het zaakstelsel kunnen collega's elkaar makkelijker vervangen.</li> <li>• We brengen processen scherper in kaart.</li> <li>• Door strategische personeelsplanning krijgen we kwetsbare functies in beeld en kunnen we hier vroegtijdig op acteren.</li> <li>• Ook zoeken we samenwerking met andere gemeenten.</li> <li>• De financiële impact is echter aanwezig en we zoeken naar ruimte in de begroting hiervoor.</li> </ul>	90%	max.€ 300.000

R194	Als er een <i>onjuiste grondslag</i> voor de bepaling van de hoogte van de <i>OZB-aanslag(en)</i> wordt gehanteerd, loopt Zeist mogelijk inkomsten mis.	Door de trends in de voortgangsrapportages te volgen, is Zeist in staat de trends te volgen en tijdig te zien of het goed gaat met de realisatie, maar er blijft nog steeds een risico.	50%	max.€ 500.000
R1198	Grondexploitatie (grex) <i>huidige gemeentewerf/nieuwe werf</i> . Als gevolg van de afhankelijkheid van het project om de grond van de huidige werf te ontwikkelen voor woningbouw met de verplaatsing van de werf, is er een risico dat de voortgang onder druk komt te staan en de gemeente geconfronteerd wordt met additionele kosten (namelijk claim als gevolg van clausule in contract met Surplus en afboeken gemaakte plankosten).	Inmiddels ligt er een voorlopig ontwerp en is het definitief ontwerp in de maak. Indien alles volgens de huidige planning verloopt, zal de nieuwe werf begin 2025 opgeleverd worden. Daardoor achten we de kans dat de deadline niet gehaald wordt op slechts 10%. Een voorbehoud moet worden gemaakt voor een succesvolle aanbesteding van het gebouw, terrein en de installaties. Maar, zelfs als de aanbesteding mislukt is er nog drie jaar tijd om het eventueel anders te regelen.	10%	max.€ 2.510.000
<b>Totaal maximaal netto financieel gevolg top-10 risico's</b>				<b>max.€13.335.000</b>

#### Toelichting op tabel 1.

De kans en het genoemde bedrag zijn dat wat netto over blijft, rekening houdend met de genoemde maatregelen.

Het totale (netto) risicobedrag is licht afgenomen ten opzichte van de vorige inventarisatie bij de jaarrekening 2022. De omvang van alle risico's bedroeg destijds € 34,8 mln., terwijl deze nu € 34,3 mln. bedraagt.

De top 10 is qua omvang bedrag en percentage dat het uit maakt van het totale bedrag aan risico's ongeveer gelijk gebleven ten opzichte van de vorige risicoronde: € 13,3 mln. (was € 13,5 mln.) ten opzichte van € 34,3 mln. (was € 34,8 mln.), dus 39% van het totale bedrag aan risico's.

In de top-10 zijn een aantal wijzigingen. Zo is de Wmo (R725) weer het hoogste risico omdat de netto kans op het risico van prijsstijgingen als gevolg van de huidige ontwikkelingen in de markt (R1287) naar beneden is gegaan gelet op de genomen beheersmaatregelen. Het risico op het betalen van vennootschapsbelasting bij het afsluiten van grondexploitaties met een tekort (R1123) is uit de top-10 en volledig uit de risico-inventarisatie verdwenen. Dit komt omdat er op dit moment nog maar één positieve grondexploitatie is waar we reeds vennootschapsbelasting over betalen. Dit is daarom geen risico meer. Door het komen te vervallen van dit risico is het risico van het missen van inkomsten vanwege een onjuiste grondslag voor de bepaling van de hoogte van de OZB-aanslag (R194) weer in de top-10 gekomen. Dit risico was bij de jaarrekening 2022 uit de top-10 verdwenen vanwege het nieuwe risico in de top-10 op prijsstijgingen (R1287). Voor de rest is de top-10 gelijk gebleven.

### **2.4 Verdeling risico's per kansencategorie en financieel gevolg**

Risico's waarvan de oorzaken en gevolgen in klassen ingedeeld zijn, kunnen geplaatst worden in een risicokaart. De risicokaart geeft inzicht in de spreiding van de risico's naar kans en gevolg. De nummers in de risicokaart corresponderen met de aantallen risico's die zich in het desbetreffende vak van de risicokaart bevinden. Een risico dat in het groene gebied zit, vormt geen direct gevaar voor de continuïteit van de organisatie. Een risico dat een score heeft die in het oranje gebied zit, vraagt om aandacht. Een risico dat een risicoscore heeft die in het rode gebied zit vereist directe aandacht om te voorkomen dat de continuïteit van de organisatie wordt bedreigd.

Er wordt een onderscheid gemaakt in het bruto en netto risico. Het bruto risico geeft de situatie weer voordat er maatregelen zijn getroffen. Het netto risico geeft het resultaat na het nemen van maatregelen.

Voor gemeente Zeist zijn in totaal 262 risico's geïnventariseerd. De verdeling van deze risico's naar kans van optreden en financiële impact is weergegeven in tabel 2. Het betreft de netto risico's.

Tabel 2. Verdeling netto risico's per kanscategorie en financieel gevolg						
Financieel	Aantal/Kans	10%	30%	50%	70%	90%
x > € 1.500.000	5	2	1	1	1	1
€ 750.000 < x < € 1.500.000	3	3				
€ 300.000 < x < € 750.000	10	4	2	1	3	
€ 75.000 < x < € 300.000	75	24	26	14	5	6
x < € 75.000	89	43	29	13	3	1
Geen financiële gevolgen	80	40	12	26	1	1
Totaal	262	116	70	55	13	8

Dit betekent dat er 18 risico's zijn die extra aandacht vragen, omdat ze zich in het (donker)oranje gebied bevinden. Dit zijn er twee meer als bij de vorige risico-inventarisatie. Dezelfde twee risico's zitten in het donkeroranje gebied, namelijk het risico van de Wmo en het risico op prijsstijgingen. Dit zijn op dit moment de twee grootste risico's die de gemeente Zeist kent. Voor beide risico's is een aantal beheersmaatregelen gedefinieerd, zie hiervoor in § 1.3 Top 10 risico's. Er zijn geen risico's die in het rode gebied zitten en dus direct aandacht nodig hebben.

## 2.5 Benodigde weerstandscapaciteit

Voor het bepalen van de benodigde weerstandscapaciteit is inzicht nodig in de omvang en de achtergronden van de actuele risico's. Deze risico's zijn zo breed mogelijk geïnclassificeerd. Bij de kansberekeningen wordt dan ook een groot aantal schattingen van het totale financiële gevolg van het gehele risicoprofiel gemaakt waarbij rekening wordt gehouden met de kans op het optreden van een risico en met het feit dat het financiële gevolg per risico kan variëren. Doordat risico's niet allemaal gelijktijdig en in hun maximale omvang zullen optreden is het bedrag dat we aanhouden als weerstandsvermogen vele keren lager dan de totale waarde van de geïnclassificeerde risico's.

### Benodigde weerstandscapaciteit

Het totale bedrag van alle geïnclassificeerde risico's bedraagt € 34,3 miljoen. Ons risicomanagement-systeem Naris berekent welk weerstandsvermogen nodig is gezien de opgevoerde risico's. Dit gebeurt volgens de Monte-Carlo methode. Daarbij is het uitgangspunt dat niet alle risico's zich op het zelfde moment en in dezelfde mate zullen voordoen. Er worden 100.000 verschillende scenario's doorgerekend, waarbij een risico zich de ene keer wel voordoet en de andere keer niet. Tevens kan de omvang van het risico verschillen per scenario. Uit de uitgevoerde simulatie blijkt, dat met een waarschijnlijkheid van 90% gesteld kan worden dat het weerstandsvermogen € 7.014.467 moet bedragen (bij een minimale ratio van 1,0).

## 2.6 Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit wordt bepaald door de post onvoorzien uit de exploitatie en de reserve weerstandsvermogen. Deze middelen kunnen vrij worden ingezet om risico's in financiële zin af te dekken, waarbij de middelen uit de exploitatie conform bestaand beleid met factor 2,5 worden vermenigvuldigd.

Op dit moment heeft de gemeente Zeist een weerstandscapaciteit voor de reguliere risico's van € 11.107.862. In tabel 3 is dit nader gespecificeerd.

<b>Tabel 3: Beschikbare weerstandscapaciteit</b>		
Omschrijving	Structureel	Incidenteel
Post Onvoorzien in exploitatie	<b>€ 198.000</b>	
Structureel (198.000 x factor 2,5)		€ 495.000
Reserve weerstandsvermogen		€ 10.612.862
<b>Totaal</b>	<b>€ 198.000</b>	<b>€ 11.107.862</b>

Het weerstandsvermogen bij de vorige risico-actualisatie (de jaarrekening 2022) was € 6.160.046. Als gevolg van diverse onttrekkingen in 2022 kwam de weerstandsratio voor 2023 uit op 0,81. Bij de jaarrekening 2022 is een amendement aangenomen om de reserve weerstandsvermogen aan te vullen tot een ratio van 1,5. Hiertoe is € 5.243.163 gedoteerd aan de reserve. Ook komt er nog een extra storting vanwege eerdere besluitvorming in de jaren 2024 en 2025. De ratio zou hiermee op peil moeten blijven. Dit op basis van gelijkblijvende risico's en geen onttrekkingen. Nu is € 10.612.862 beschikbaar voor het afdekken van risico's. Inclusief de post onvoorzien wordt de totale weerstandscapaciteit € 11.107.862. Dit betekent dat het weerstandsvermogen met € 4,9 mln. is toegenomen.

## 2.7 Beoordeling van het weerstandsvermogen

Om te bepalen of het huidige weerstandsvermogen toereikend is, dient de relatie te worden gelegd tussen de benodigde weerstandscapaciteit (die uit de risicosimulatie voortvloeit, zie § 1.5) en de beschikbare weerstandscapaciteit (zie § 1.6). De uitkomst van deze berekening vormt het weerstandsvermogen en wordt uitgedrukt in een ratio. Daarbij geldt: hoe hoger de ratio, hoe groter het vermogen om weerstand te bieden aan de financiële gevolgen van optredende risico's.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit} \quad \text{€ } 11.107.862}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit} \quad \text{€ } 7.014.467} = 1,58$$

Voor de beoordeling van de ratio wordt een norm gehanteerd (zie tabel 4) die is ontwikkeld door het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement (NAR) in samenwerking met de Universiteit Twente. Deze norm wordt landelijk veelal toegepast en is door de raad ook als norm vastgesteld in de nota stabiliteitscriteria.

<b>Tabel 4: Waardering ratio</b>		
<b>Waarderingscijfer</b>	<b>Ratio</b>	<b>Betekenis</b>
A	>2.0	Uitstekend
B	1.4-2.0	Ruim voldoende
C	1.0-1.4	Voldoende
D	0.8-1.0	Matig
E	0.6-0.8	Onvoldoende
F	<0.6	Ruim onvoldoende

Op basis van de landelijk gangbare normering krijgt de ratio de kwalificatie van “Ruim voldoende”. Dit is een grote vooruitgang ten opzichte van de vorige paragraaf waarbij de ratio 0,81 was. Concreet betekent dit dat de reserve weerstandsvermogen op dit moment ruim voldoende is qua omvang gezien ons risicoprofiel.

Zoals in § 1.6 benoemd is bij de jaarrekening 2022 besloten een bedrag van € 5.243.163 aan de reserve toe te voegen om op een ratio van 1,5 uit te komen. Met de toekomstige dotatie in 2025 op basis van de besluitvorming van de begroting 2023 is de verwachting dat de ratio in 2025 gelijk blijft mits er geen grote veranderingen optreden in de risico-inschatting en omvang van de risico's.

## **2.8 Kengetallen**

In juli 2021 heeft de raad de nota financiële stabiliteitscriteria 2021- 2024 vastgesteld. De nota bevat een aantal stabiliteitscriteria dat een samenhangend inzicht geeft in de financiële robuustheid van de gemeente. Naast andere maken de volgens het BBV verplichte kengetallen voor deze paragraaf onderdeel uit van deze nota. Elk stabiliteitscriterium is hierbij voorzien van een signaalwaarde die bij een verwachte of werkelijke overschrijding moet aanzetten tot een gesprek tussen gemeenteraad en college en vervolgens tot actie. Daarom vergelijken we de kengetallen in deze paragraaf met de signaalwaardes zoals vastgesteld in de nota stabiliteitscriteria. Eventuele benodigde bijsturingen zijn hieronder benoemd.

### Analyse kengetallen en financiële positie

Bij de begroting jaarrekening 2022 zijn de kengetallen voor het laatst bepaald en berekend op basis van de (verwachte) meerjarige balans. De ‘hardheid’ van de getallen neemt in de planperiode af, doordat nu al inschattingen gemaakt moeten worden over bijvoorbeeld de saldi liquide middelen in bijvoorbeeld 2026.

<b>Tabel 5 Overzicht van en verloop in kengetallen</b>						
<b>Kengetallen:</b>	Jaarrekening 2022	Begroting 2023 (geactualiseerd)	<b>Begroting 2024</b>	MJR 2025	MJR 2026	MJR 2027
Netto schuldquote	3%	3%	<b>3%</b>	-6%	-11%	-16%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	1%	3%	<b>0%</b>	-8%	-13%	-18%
Solvabiliteitsratio	66%	63%	<b>67%</b>	68%	69%	70%
Structurele exploitatieruimte	3%	-7%	<b>1%</b>	2%	-3%	-1%
Grondexploitatie	1%	1%	<b>2%</b>	0%	-2%	-1%
Belastingcapaciteit	120%	104%	<b>114%</b>	114%	114%	114%

### ***De netto schuldquote***

*De netto schuldquote geeft inzicht in de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft een indicatie van de mate waarin de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken.*

Bij de (geactualiseerde) begroting van 2023 en 2024 ligt de netto schuldquote rond de 3%, in de jaren daarna wordt deze quote zelfs negatief omdat er geen sprake meer is van een netto schuldpositie. We spreken van een zeer goede netto schuldquote als deze onder de 20% ligt. Tussen de 20% en de 40% dreigt de schuldomvang te hoog te worden. Boven de 40% vinden we dat alle bezittingen te zwaar belast zijn met schulden.

### ***De netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen***

*Omdat bij verstrekte leningen onzekerheid bestaat of ze allemaal terug worden betaald, wordt bij de berekening van de netto schuldquote onderscheid gemaakt door het kengetal zowel inclusief als exclusief de verstrekte leningen te berekenen. Op die manier wordt duidelijk wat het aandeel van de verstrekte leningen in de exploitatie is en ook wat dat betekent voor de schuldenlast.*

Bij deze netto (gecorrigeerde) schuldquote gelden dezelfde normen als voor de netto schuldquote, maar bij deze quote wordt rekening gehouden met het door de gemeente zelf verstrekken van leningen. Het betreft hier vooral eerder verstrekte hypotheekleningen aan medewerkers. In het kader van de wet FIDO is het verstrekken van leningen sterk ingeperkt, zo is het niet meer toegestaan om nog hypotheekleningen te verstrekken waardoor het saldo verstrekte geldleningen jaarlijks afneemt. Omdat de quote vanaf de begroting van 2023 onder de 3% ligt en in de latere jaren zelfs negatief uitkomt, spreken we van een zeer goede quote.

### ***Solvabiliteitsratio***

*Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen doordat zij voldoende eigen vermogen heeft. Onder de ratio wordt verstaan: het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal.*

Hoe hoger de solvabiliteitsratio is hoe beter. Volgens de signaalwaarden in de nota stabiliteitscriteria spreken we van een goede ratio indien deze 60% of hoger is. De schuld van de gemeente dreigt te hoog te worden als deze onder de 60% uit gaat komen. Onder de 50% zijn de bezittingen te zwaar belast met schulden. De solvabiliteitsratio van onze gemeente komt naar verwachting voor het begrotingsjaar 2024 uit op 67%. De latere jaren neemt hij verder toe naar rond de 70% in 2027. Dat ligt dus ruim boven de signaalwaarde van 60%. Dit betekent dat we een goede ratio hebben.

### **Structurele exploitatieruimte**

*Dit cijfer helpt mee om te beoordelen welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Wanneer dit cijfer negatief is, betekent het dat het structurele deel van de begroting onvoldoende ruimte biedt om de lasten te blijven dragen. Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting is het belangrijk om onderscheid te maken tussen de structurele en incidentele lasten. Als dit kengetal positief is, is er ruimte om structurele tegenvallers op te vangen.*

De structurele exploitatieruimte is in 2024 en 2025 heel beperkt en wordt daarna zelf negatief, wat betekent dat de structurele lasten boven de structurele baten uit komen en er dus niet of nauwelijks ruimte is om structurele tegenvallers op te vangen. Dat komt omdat deze cijfers zijn gebaseerd op de primitieve begroting (het boekwerk). In het raadsvoorstel behorende bij deze begroting 2024 worden voorstellen gedaan om de structurele begrotingsruimte weer op een afdoende niveau te brengen.

### **Kengetal grondexploitatie**

*De boekwaarde van de voorraden grond moet worden terugverdiend bij de verkoop. Kenmerkend voor grondexploitaties is dat de looptijd meerdere jaren is. Naarmate de inkomsten verder in de toekomst liggen, brengt dit meer rentekosten en risico's met zich mee.*

Als signaalwaarde hanteren we voor dit kengetal 4%. Dit percentage geeft ruimte voor meer grondpositie en grondexploitaties maar geeft tevens een signaal ter waarschuwing voor het toenemende risicoprofiel. Het kengetal grondexploitatie blijft net als in voorgaande jaren de komende jaren rond de 0% schommelen. Dit betekent dat hij ver onder de 4% blijft waaruit blijkt dat het risicoprofiel ten aanzien van onze grondexploitaties beperkt is.

### **De belastingcapaciteit**

*De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt ten opzichte van het landelijke gemiddelde. Als dit percentage laag ligt, betekent het dat de gemeente meer inkomsten uit belastingen zou kunnen verwerven. Of dit wel of niet gebeurt, is een beleidskeuze. De definitie van het kengetal belastingcapaciteit is: woonlasten van een meerpersoonshuishouden in het begrotingsjaar ten opzichte van het landelijk gemiddelde in het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar, uitgedrukt in een percentage. Onder de woonlasten worden verstaan de OZB, de rioolheffing en afvalstoffenheffing voor een woning met gemiddelde waarde in die gemeente.*

In de begroting voor 2024 is er rekening gehouden met een stijging van de OZB opbrengst van 10,7%. De overige woonlasten zijn bepaald op 100% kostendekkendheid. Volgens de verwachting zullen daarmee de Zeister woonlasten gemiddeld 14,1% boven het landelijke gemiddelde uitkomen. Of dat daadwerkelijk zo uitkomt, kunnen we de komende jaren volgen op [Waarstaatjegemeente.nl](http://Waarstaatjegemeente.nl). De provincie hanteert een waarde van meer dan 105% als het meest risicovol. In de nota stabiliteitscriteria is opgenomen dat bij overschrijding van de signaalwaarde we in gesprek gaan met de raad. Wij agenderen dit onderwerp voor de auditcommissie van 14 september 2023. De kanttekening hierbij is dat onze woonlasten 2024 afgezet worden tegen het landelijk gemiddelde van 2023. Pas bij de jaarrekening 2024 worden onze cijfers van 2024 afgezet tegen het landelijk gemiddelde 2024 en kan een realistisch beeld geschetst worden.



### Duiding tabel

Vrijwel alle kengetallen van de gemeente Zeist zijn voor 2024 goed te noemen, omdat ze zich binnen de afgesproken bandbreedtes begeven.

De belastingcapaciteit verdient extra aandacht. Omdat deze 114,1% is, betekent dat dat de gemiddelde woonlasten in Zeist voor een meerpersoonshuishouden fors hoger zijn dan het landelijke gemiddelde en dat hierover een gesprek met de raad zal worden gevoerd op grond van de genoemde bandbreedtes in de nota stabiliteitscriteria.

De netto schuldquote is goed te noemen. De solvabiliteitsratio blijft hoog. Dit betekent dat we als gemeente dus meer dan voldoende in staat zijn om aan onze financiële verplichtingen te voldoen.

Het aandeel van de boekwaarde van grondexploitaties in verhouding tot de baten van de grondexploitaties blijft ook de komende jaren laag. Het risicoprofiel is dus relatief laag.

De primitieve begroting is in het begrotingsjaar 2024 en in 2025 structureel sluitend, maar in 2026 en 2027 niet meer. In het raadsvoorstel bij de begroting 2024 zullen voorstellen worden gedaan om te komen tot een meerjarig afdoende structurele exploitatieruimte. De oproep van de VNG om tekorten in 2026 en 2027 zichtbaar te maken in de begroting wordt hierin meegenomen als afweging.

### Paragraaf 3 Onderhoud kapitaalgoederen

Gemeente Zeist staat voor een structureel goed, veilig en efficiënt leef-, werk- en woonmilieu voor de burger en is voor de uitvoering daarvan verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud van verschillende in bezit zijnde kapitaalgoederen. Kapitaalgoederen zijn goederen waarvoor een langdurige investering nodig is, bijvoorbeeld gebouwen en wegen. In deze paragraaf beschrijven we het beleid over het onderhoud van kapitaalgoederen. Daarnaast geven we informatie voor dit onderhoud. De kapitaalgoederen zijn verdeeld in 4 categorieën: Wegen, Riolering en water, Groen en Gebouwen.

Met een effectieve en efficiënte sturing op de kapitaalgoederen wordt de balans gevonden tussen kwaliteit en kosten en worden achterstanden en potentieel onveilige situaties voorkomen. Dit vraagt een duurzame blik op de kapitaalgoederen en doorlopende budgettaire middelen.

#### 3.1 Belang voor de Raad

De totale omvang van de aanschafwaarde per 1-1-2023 van de in bedrijf zijnde geactiveerde materiële activa (exclusief gronden en terreinen binnen grondexploitaties) bedraagt circa € 135 mln. De onderverdeling daarvan is als volgt:

<b>Materiële vaste activa per 1-1-2023</b>	<b>bedragen (x € mln.)</b>	
<b>Boekwaarde</b>	<b>Economisch nut</b>	<b>Maatschappelijk nut</b>
Bedrijfsgebouwen, woonruimten en terreinen	76,7	
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	6,3	35,6
Vervoermiddelen, machines, installaties e.d.	4,9	0,9
Overige materiële activa	10,0	0,3
<b>Totaal aanschafwaarde materiële activa</b>	<b>97,9</b>	<b>36,8</b>

Gezien de omvang van de waarde van deze activa, gevoegd bij de activa die ten laste van exploitaties of bijdragen van derden zijn aangeschaft en daardoor niet in bovengenoemde cijfers zijn opgenomen, is duidelijk dat de budgettaire consequenties van het onderhoud aanzienlijk zijn.

#### 3.2 Beheervisies en -plannen

Het beheer van kapitaalgoederen is gebaseerd op een beleidskader of beheervisie. Hierin zijn, afhankelijk van het type kapitaalgoed, afspraken gemaakt over de gewenste effecten van het beheer, de beoogde gebruikskwaliteit van de kapitaalgoederen, de werkwijze van de beheerorganisatie, (de omvang van) het budget en de manier van verantwoording. In een beleidskader of beheervisie wordt dit in hoofdlijnen, strategisch, beschreven. In de beheer- of onderhoudsplannen wordt de vertaling gemaakt naar de maatregelen die nodig zijn om de kwaliteit structureel te borgen en doorlopend de toets aan de begroting te kunnen maken.

Het beleidskader voor het beheer en onderhoud van de kapitaalgoederen is in het jaar 2001 vastgelegd in de IBOR rapportage (Integraal Beheer Openbare Ruimte). Anno 2024 is dit beleidskader nog steeds geldend, de kwaliteitskeuzes die destijds zijn gemaakt, worden nog steeds nagestreefd. Bij het uitvoeren van het groot onderhoud wordt de kwaliteitsambitie gewogen basis nagestreefd.

Het beheer omvat de hele levenscyclus van een kapitaalgoed. Die levenscyclus bestaat uit het continue (dagelijkse) proces van in stand houden, namelijk het gebruik afgewisseld door onderhoud en daarnaast het periodieke proces van inrichting, herinrichting, renovatie of vervanging. Tot herinrichting kan worden overgegaan als uit de evaluatie van het instandhoudingsproces blijkt dat normaal onderhoud niet volstaat, bijvoorbeeld op het moment dat er geen restlevensduur meer is of als gevolg van gewijzigde gebruikseisen. De beheer- of onderhoudsplannen beperken zich tot het proces van in stand houden.

Soort kapitaalgoed	Beleids- of beheerplan	Opgesteld	Kwaliteitsniveau
Wegen	IBOR Beheerplan wegen Weginspectie en uitvoeringsplanning	2001 Q2 2024 Tweejaarlijks	Niveau gewogen basis  CROW minimaal verantwoord wegbeheer
	Beleidsplan openbare verlichting	2003	Basisniveau Praktijkrichtlijnen Nederlandse
	Beheerplan verkeersregeling- installaties	2015	Optimaal functioneren
	IBOR Beleidsplan straatmeubilair(rv 2003074)	2001 2003	Niveau gewogen basis Ambitieniveau: passief vervangen
Riolering	Verbreed Gemeentelijk rioleringsplan Basis rioleringsplan.	2021 5 jaarlijks	Wettelijke- Hoogheemraadschapseisen en
Groen	IBOR Groenstructuurplan  Groenbeheerplan	2001 2011  Q2 2024	Niveau gewogen basis (grootste deel) Niveau excellent (deel centrum gebied) Niveau sober (buitengebied)
	Langetermijnvisie Waterplan (07RAAD0108)	2007	Basis zorgplicht gemeentelijke watertaken
	Boombeheervisie Lange Termijn Boombeheerplan	2013 2016	Niveau gewogen basis (grootste deel)
Gebouwen	Meerjaren onderhoudsplannen	4-jaarlijks 2021	NEN 2767 niveau 2,3 of 4

### 3.3 Wegen

#### Beleidskader

Het beleid over mobiliteit geeft de wensen weer met betrekking tot de verhardingen in de gemeente; het waar en in welke vorm. Eind 2022 is het Mobiliteitsplan vastgesteld, de financiële consequenties hiervan zijn in de begroting verwerkt. Hoe het onderhoud van de wegen aansluit op het beleid wordt beschreven in het 'onderhoudsplan wegen'. Deze wordt op dit moment gemaakt en naar verwachting in Q2 van 2024 afgerond. Het onderhoud is erop gericht om de verhardingen in Zeist op de meest economische manier in stand te houden, met als uitgangspunt veiligheid, bereikbaarheid, berijdbaarheid en duurzaamheid. Waar geen integrale aanpak mogelijk is wordt het wegenonderhoud op zich zelf staand uitgevoerd.

#### - Wegen

Het wegenstelsel omvat circa 245 km weg en is, inclusief fiets- en voetpaden opgebouwd uit de volgende hoeveelheden: 1,25mln m2 asfaltverharding, 1,5mln m2 elementenverharding en 100.000 m2 halverharding; Tweejaarlijks worden alle verhardingen in Zeist geïnspecteerd en op basis van de combinatie van schade classificaties een "groot" onderhoudsprogramma vastgesteld. Er wordt op basis van de inspectie een beheerplan opgesteld waarin de gemiddelde jaarlijkse budgetten voor klein en groot onderhoud maar ook een meerjaarlijkse vervangingslijst van wegen inzichtelijk worden gemaakt. We verwachten dit plan in 2024 aan te bieden.

- Civiele kunstwerken

De civiele kunstwerken in Zeist bestaan uit duikers (3 stuks), houten- en betonnen bruggen (24 stuks), waarvan de meeste zich bevinden in Zeist West en tunnels (griftlaan en Weteringlaan). Deze kunstwerken voor 1 x 4 jaar door een gespecialiseerd bedrijf geïnspecteerd en hiervoor wordt een 4 jaarlijks onderhoudsplan opgesteld. In 2020 heeft er een inspectie plaatsgevonden en in 2021 is gestart met de daaruit voortvloeiende onderhoudswerkzaamheden. De planning van onderhoudswerkzaamheden vanuit deze inspectie heeft een looptijd van 4 jaar. Het belangrijkste deel van het areaal is hiermee bekend. Er is een deel van het areaal van beheerobjecten die we in 2024 willen inventariseren en inspecteren. Eveneens willen we alle opgenomen informatie laten samenkomen in een digitaal beheersysteem en de informatie daarbinnen de komende tijd verder verrijken. Op basis van die gegevens kan vervolgens een beheerplan worden opgesteld.

- Openbare verlichting

De gemeente bezit ruim 10.000 lichtpunten. Daar waar de verlichting aan vervanging toe is, waarbij voor masten en armaturen afschrijvingstermijnen van resp. 40 en 20 jaar wordt aangehouden, deze vervangen voor duurzame LED-verlichting welke gedimd kan worden. Inmiddels is ca. 55 % van de OV-installatie voorzien van LED. In 2023 is de laatste fase gestart (ca. 4500 lichtpunten) van de verledning van het gehele areaal. Dit traject wordt in 2024-2025 naar verwachting afgerond. De beheergegevens van de openbare verlichting wordt dit jaar in een nieuw beheersysteem opgenomen.

- Straatmeubilair

Onder het straatmeubilair vallen onze bebording (Rvv-borden, straatnaamborden, ANWB-borden, (toeristische) verwijsborden en daarnaast ca. 10.000 elementen, zitbanken, afvalbakken, afzetpalen e.d. Het onderhoud aan het straatmeubilair bestaat in hoofdzaak uit werkzaamheden n.a.v. meldingen en het schoon en veilig houden van het areaal. De bebording is dit jaar nog beter inzichtelijk gemaakt en is opgenomen in een digitaal beheersysteem. Een deel van areaal is echter daarin nog niet opgenomen. In 2025 willen we dit deel van het areaal inventariseren en inspecteren. Met meer inzicht is het daarna mogelijk om een meer planmatig onderhoud te gaan uitvoeren.

- Camera's

Voor de handhaving in het gebied op de Voorheuvel en Emmaplein zijn 5 camera's in beheer.

- Verkeersregelininstallaties

In 2015 heeft er een actualisatie van het beheerplan voor Verkeersregelininstallaties plaatsgevonden. Hiermee is een meerjarenperspectief gecreëerd waarbij inzichtelijk is gemaakt welke VRI's gehandhaafd moeten worden of dat er ook andere oplossingen denkbaar zijn. Vervangingstermijnen en onderhoudskosten zijn geactualiseerd. Tevens zijn verwachte kosten voor onderhoud, storingsdiensten en aanvullen onderzoek klein/ groot onderhoud opgenomen. Het beheerplan geeft inzicht in benodigd klein onderhoud (na 15jaar uitvoeren) en groot onderhoud (uitvoering na 30jaar). Een nieuw VRI-beheerplan zal in 2025 worden vastgesteld.

- Parkeerapparatuur

In Zeist staan 9 volmeld-installaties die verwijzen naar 4 parkeergarages en 7 parkeerterreinen. Onze 4 parkeergarages zijn voorzien van parkeerapparatuur, zoals camera's (voor kentekenherkenning), intercoms, betaalautomaten, servers en slagbomen. Op straat staan 44 parkeerautomaten waarmee parkeerbelasting betaald kan worden. Voor de hierboven genoemde apparatuur zijn onderhoudscontracten afgesloten. In deze begroting hebben we de vervanging van de apparatuur gepland in 2024 (garages) en 2025 (straat). Hiervoor zijn vervangingskredieten geraamd.

## Financiële consequenties

### Onderhoud

Programma en taakveld (bedragen x € 1.000)				
	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2024	2025	2026	2027
Verkeer en wegen	1.998	1.998	1.998	1.998
Parkeren	73	73	73	73
<b>Totaal Mobiliteit brengt ons verder</b>	<b>2.071</b>	<b>2.071</b>	<b>2.071</b>	<b>2.071</b>

### Investerings

Programma en taakveld (bedragen x € 1.000)				
	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2024	2025	2026	2027
Verkeer en wegen	2.376	2.073	2.041	2.064
Parkeren	729	744	793	770
<b>Totaal Mobiliteit brengt ons verder</b>	<b>3.105</b>	<b>2.817</b>	<b>2.834</b>	<b>2.834</b>

## 3.4 Riolering en water

### Beleidskader

Voor rioleringsbeheer volgen we het vastgestelde verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan 2022 – 2026 (vGRP). We zetten in op riolering zo lang mogelijk in stand houden. Dat kan, omdat de grondslag in Zeist, overwegend stabiel zand, gunstig is. Riolering gaat lang mee en we vervangen daarom pas als de riolering ook technisch op is. Dat betekent dat we riolering projectmatig vervangen en wanneer calamiteiten zich voordoen. Bij overige wegconstructies wordt de afwatering beoordeeld en klimaatrobuust aangepast.

Naar aanleiding van inspecties van het vrij verval stelsel gaan we riolering renoveren in onder andere Brugakker, Kerckebosch en Austerlitz. Naar aanleiding van gemaalinspecties gaan we rioolgemaal renoveren.

De afgelopen jaren zijn er in de openbare ruimte verschillende regenwater infiltratievoorzieningen toegepast om Zeist klimaatrobuust te maken. Deze voorzieningen vragen om een andere beheermethode. Zoals ook beschreven in het vGRP gaan we een beheerplan voor de infiltratievoorzieningen schrijven.

## Financiële consequenties

### Onderhoud

Programma en taakveld (bedragen x € 1.000)				
	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Riolering	705	705	705	705

### Investerings

Programma en taakveld (bedragen x € 1.000)				
	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Riolering	515	491	481	472

## 3.5 Groen

### Beleidskader

In het groenstructuurplan uit 2011 staat verwoord hoe de gemeente omgaat met het openbaar groen. De openbare ruimte in Zeist wordt grotendeels op onderhoudsniveau B, onderhouden, met uitzondering van een klein gebied in het centrum (op niveau A) en bedrijventerreinen en het buitengebied (op niveau C).

In het Lange Termijn Bomen Beheerplan uit 2016 wordt er aangegeven hoe we het bomenbestand op orde houden, hierin staat beschreven hoe we onze lanen en bomen vervangen. Dit plan is geëvalueerd (23RV013/141443) en de conclusies worden geïmplementeerd. Het verhogen van de biodiversiteit, zoals het vergroenen van de wijken door middel van het verwijderen van 'zinloze verharding' staat beschreven in de visie 'Samen voor meer biodiversiteit' uit 2021. Een uitwerking van te nemen maatregelen vindt plaats in de uitvoeringsstrategie biodiversiteit welke momenteel wordt opgesteld. Er is gestart met het maken van beheerplannen voor onder andere Landschappelijke beplanting, groen en speelplaatsen. Hierin wordt een visie opgenomen en beschreven hoe we deze kapitaalgoederen gaan beheren. Ook worden hierin de gemiddelde jaarlijkse budgetten voor verzorgend onderhoud en inboet maar ook een meerjaarlijkse vervangingslijst van het groen inzichtelijk gemaakt. We verwachten dit plan in 2024 aan te bieden.

Voor een aantal parken binnen de gemeente hebben we 'losse' beheerplannen; Park Nijenheim, Dieptetuin, Park De Brink en Walkartpark. Voor de beide begraafplaatsen in Zeist worden dit jaar ook beheerplannen geschreven.

In deze paragraaf wordt onder openbaar groen begrepen het beheer en onderhoud van:

- Bomen
- Groen (bermen en beplanting)
- Speelvoorzieningen

## Financiële consequenties

### Onderhoud

Programma en taakveld (bedragen x € 1.000)				
	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2024	2025	2026	2027
Openbaar groen en recreatie	2.825	2.825	2.825	2.825

### Investeringen

Programma en taakveld (bedragen x € 1.000)				
	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2024	2025	2026	2027
Openbaar groen en recreatie	154	165	185	659

## 3.6 Gebouwen

### Beleidskader

De gemeente Zeist heeft vastgoed in bezit om invulling te geven aan maatschappelijke doelen. Het uitgangspunt voor het hebben en behouden van vastgoed is dat we dit alleen doen als het bijdraagt aan de kerntaken van de gemeente, toekomstige ontwikkelingen of opgaven. We spreken in dat geval van kernvastgoed. De gemeente Zeist draagt zorg voor ca. 92 gebouwen. Hiervan zijn nog 23 woningen in bezit van de gemeente en in beheer bij de wooncorporatie. Deze woningen worden na vrijkomen afgestoten via de vrije markt. De gemeente heeft qua m2 BVO aan eigendom een percentage van 95% maatschappelijk kernvastgoed. Om deze eigendommen in goede staat te houden wordt gewerkt met duurzame meerjarige onderhoudsplannen. De gemeente voorziet daarmee in goede, veilige en bruikbare accommodaties. Met de actualisatie van de onderhoudsplannen geven we ook een impuls aan het verder verbeteren van de toegankelijkheid en de verduurzaming van ons eigen vastgoed. Hiermee willen wij ook als gemeente het goede voorbeeld blijven geven. Door op langere termijn te kijken naar de onderhoudskosten zorgen we voor inzicht en financiële stabiliteit.

De verschillende gebouwen in eigendom van de gemeente Zeist zijn in onderstaande tabel weergegeven:

**Vastgoed eigendom - gemeente Zeist**

peildatum aug 2023

Type vastgoed (conform RVO)	aantal objecten	aantal m2 BVO (afgerond)
-----------------------------	-----------------	-----------------------------

**KERNVASTGOED**

<b>Maatschappelijk vastgoed</b>		
Sport & Recreatie	18	21.000
Welzijn & Cultuur	12	12.000
<b>Overig vastgoed</b>		
Parkeergarages	4	27.600
Eigen huisvesting	4	9.700
Gemeentewerf	5	5.300
Gemalen	5	200
Begraafplaats	8	1.200
Plantsoenonderkomens	5	1.400
brandweerposten	2	4.400
	<b>63</b>	<b>82.800</b>

**STRATEGISCH en/of AF TE STOTEN**

woningen	23	2.500
strategisch	4	700
(semi) commercieel	2	700
	<b>29</b>	<b>3.900</b>

**Financiële consequenties**

Onderhoudsplannen worden minimaal 1 x per 5 jaar geactualiseerd. 2022 is het startjaar van onze nieuwe onderhoudsplannen, waarbij tevens verdere verduurzaming en toegankelijkheid zijn geïntegreerd. Onderhoudsplannen worden opgesteld volgens de NEN2767 methodiek en brengen het onderhoud voor de gehele levensduur van het gebouw in beeld. De onderhoudsbudgetten worden over de periode van 10 jaar getoetst aan de reserve onderhoud kapitaalgoederen. De stand van de reserve zal daarbij altijd boven nul moeten uitkomen in de prognose.



Programma en taakveld		(bedragen x € 1.000)			
	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	
Onderwijshuisvesting	444	637	260	334	
<b>Volwaardig meedoen aan de samenleving</b>	<b>444</b>	<b>637</b>	<b>260</b>	<b>334</b>	
Openbaar groen en recreatie	28	38	72	22	
Riolering	7	2	3	2	
Begraven	52	55	176	56	
<b>Doorpakken voor natuur en klimaat</b>	<b>87</b>	<b>95</b>	<b>250</b>	<b>80</b>	
Wonen en bouwen	20	19	11	21	
<b>Wonen op maat</b>	<b>20</b>	<b>19</b>	<b>11</b>	<b>21</b>	
Sportaccomodaties	697	1.183	1.455	535	
Cultureel erfgoed	346	344	653	210	
<b>Cultureel en sportief Zeist</b>	<b>1.043</b>	<b>1.527</b>	<b>2.108</b>	<b>745</b>	
Parkeren	388	526	770	251	
<b>Mobiliteit brengt ons verder</b>	<b>388</b>	<b>526</b>	<b>770</b>	<b>251</b>	
Beheer overige gebouwen en gronden	386	359	1.187	288	
Ondersteuning organisatie	289	572	420	297	
<b>Financiële stabiliteit en organisatie</b>	<b>676</b>	<b>931</b>	<b>1.607</b>	<b>584</b>	
<b>Totaal</b>	<b>2.752</b>	<b>3.827</b>	<b>5.100</b>	<b>2.110</b>	

## Paragraaf 4 Financiering

### 4.1 Inleiding

Deze paragraaf is een instrument voor het inzichtelijk maken van de financieringsfunctie. De uitvoering van de financieringsfunctie is gebonden aan wettelijke regels, zoals met name opgenomen in de Wet Financiering Decentrale Overheden (Wet Fido) en verder vastgelegd in de door de Raad vastgestelde Financiële verordening gemeente Zeist. De wet fido regelt dat de uitvoering van de treasuryfunctie binnen de gemeente uitsluitend de publieke taak dient en geschiedt binnen de financiële kaders van de kasgeldlimiet en de renterisiconorm.

### 4.2 Uitvoering treasurybeleid

De gemeente heeft voor haar betalingsverkeer diverse bankrekeningen. De hoofdrekening wordt aangehouden bij de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG Bank). Via deze bankrekening loopt het overgrote deel van het gemeentelijke betalingsverkeer. Daarnaast worden nog enkele bankrekeningen aangehouden bij de Rabobank Rijn en Heuvelrug.

In het geval dat bij een gemeente sprake is van tijdelijk overtollige gelden moet de gemeente verplicht deelnemen aan het systeem van schatkistbankieren. De positieve saldi op de gemeentelijke bankrekeningen worden daarbij tijdelijk gestald bij het Rijk, met uitzondering van een vastgestelde marge voor het reguliere betalingsverkeer. De omvang van deze marge bedraagt 2% van het begrotingstotaal, voor Zeist is dat in 2024 een bedrag van ca. € 4,2 mln.

In de praktijk heeft Zeist een afspraak met de BNG Bank dat overtollige middelen boven de € 0,5 mln automatisch worden afgeroomd naar "de schatkist".

Voor de beleidsmatige aspecten van het treasurybeleid is een Rentecomité ingesteld, dat bestaat uit de wethouder Financiën, de concerncontroller, het afdelingshoofd Financiën, het DT-lid met de portefeuille financiën en de treasurer. Viermaal per jaar wordt in het rentecomité gesproken over de ontwikkelingen op treasurygebied. Onder meer komen daar aan de orde: liquiditeitsprognose, financieringsbehoefte, rentevisie en ontwikkeling op de geld- en kapitaalmarkt.

### 4.3 Financieringsbehoefte

Op basis van de geschatte investeringen en cashflowstromen ziet de verwachte financieringsstructuur per einde 2024 er als volgt uit:

<b>Financieringsstructuur 2024</b>	<b>Bedragen x € 1.000</b>
<b>Investerings</b>	
Boekwaarde investeringen	172.606
Boekwaarde verstrekte leningen	5.386
Boekwaarde grondexploitatie	4.094
<b>Totaal investeringen</b>	<b>182.086</b>
<b>Financieringsmiddelen</b>	
Reserves	154.854
Voorzieningen	21.009
Langlopende leningen	27.775
<b>Totaal financiering</b>	<b>203.638</b>
<b>Financieringssaldo</b>	<b>21.552</b>

Uit deze tabel blijkt dat eind 2024 sprake is van een positief financieringssaldo. Daarbij is uitgegaan van de nu geraamde investeringen voor 2024. In combinatie met nog te ramen investeringen is het, in combinatie met (tijdelijke) verschillen in de inkomsten- en uitgavenstroom van de exploitatie, mogelijk dat in 2024 toch gebruik moet worden gemaakt van kortlopende kasgeldleningen. Een vertraging in de uitvoering kan er toe leiden dat geen kasgeld nodig is. De gemeente mag het financieringssaldo tot een bedrag van € 18,1 mln (de zgn. kasgeldlimiet) financieren met kort geld (zie ook onderdeel 4.5).

#### 4.4 Rentelasten en rentetoerekening

In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is bepaald dat de omslagrente wordt berekend door de werkelijk betaalde (minus ontvangen) rente op onze leningen toe te rekenen aan de taakvelden. Dit vindt plaats door het rentebedrag te delen door de boekwaarde van de vaste activa. Alleen als voor investeringen specifieke leningen zijn aangetrokken (partiële financiering), mag de rente van deze financiering ook worden gebruikt voor de berekening van de rentelasten van deze investering. De gemeente Zeist kent geen partiële financiering.

De omslagrente is voor de opstelling van de begroting 2024 opnieuw berekend. De omslagrente voor 2024 is uitgekomen op 0,5% (2023: 0,5%). Zowel de rente-inkomsten als de rente-uitgaven dalen in de begroting 2024 ten opzichte van 2023, de rente-inkomsten door de aflossing op de uitstaande leningen en de rente-uitgaven door de reguliere aflossing.

In de begroting 2024 is het saldo van de betaalde en ontvangen rente aldus verdeeld over alle taakvelden met behulp van een omslagrente van 0,5% over de boekwaarde van de investeringen van het betreffende taakveld.

In onderstaand rekenmodel zijn de rentelasten en rentebaten opgenomen waarop de berekening van de diverse rentepercentages is gebaseerd. Daarna volgt een overzicht met toelichting op de voor de begroting 2024 berekende percentages.

Rente toerekening		Raming 2024 in € 1.000	
1	Externe rentelasten van korte en lange financiering	704	
2	Externe rentebaten (hypotheekportefeuille)	-87	
	<b>Totaal door te rekenen externe rente</b>		617
3	Rente toe te rekenen aan grondexploitaties	-21	
	<b>Direct toegerekende rente</b>		-21
	<b>Saldo door te rekenen externe rente</b>		<b>596</b>
5	Rente eigen vermogen	0	
6	Rente Voorzieningen	262	
	<b>Saldo door te rekenen interne rente</b>		<b>262</b>
	<b>Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente</b>		<b>858</b>
7	Werkelijk aan taakvelden toegerekende rente		809
	<b>Negatief resultaat op taakveld Treasury</b>		<b>49</b>

Dit BBV-rekenmodel levert een aantal waardes op, te weten:

a) Het gewogen externe rentepercentage: 2,49% (2023: 2,52%)

Dit percentage wordt nergens direct toegepast, maar vormt de basis voor de berekening van de rente grondexploitaties (b) en de omslagrente (c). De daling is veroorzaakt doordat in maart 2023 een nieuwe langlopende lening van € 10 mln is opgenomen met een rente van 1,02%. Daardoor daalt vanaf 2023 de gemiddelde rente op de langlopende leningen. De gemeente Zeist heeft nog altijd relatief weinig leningen opgenomen (verwachte stand van de restantleningen eind 2024 bedraagt € 27,8 mln.). Dit komt doordat de gemeente een behoorlijke reservepositie heeft en er momenteel weinig grote projecten hoeven te worden gefinancierd. Daarom is ook sprake van een relatief laag bedrag aan te betalen rente op de leningen (€ 704.000 in 2024). Zie verder bovenstaande tabel, regel 1. Bovendien is nog altijd sprake van een fors bedrag aan uitgezette gelden in de vorm van hypothecaire leningen aan ambtenaren. Hoewel dit een aflopende constructie is en er in de afgelopen jaren fors is afgelost op de hypotheek, is de omvang nog redelijk (gemiddeld € 3,6 mln. aan uitgezet geld in 2024). Door de aflossing daalt de te ontvangen rente tot € 87.000 in 2024. Zie bovenstaande tabel, regel 2. De totale door te belasten externe rentelast blijft aldus beperkt tot € 617.000.

b) Rente grondexploitaties: 0,85% (2023: 0,87%)

Ook de berekening van de rente grondexploitaties is voorgeschreven. Omdat de rente voor de grondexploitaties gebaseerd is op het gewogen externe rentepercentage (a) is ook deze rente verhoudingsgewijs fors gedaald. Het gewogen externe rentepercentage (a) moet in dit geval vermenigvuldigd worden met het geschatte percentage vreemd vermogen van de gemeente (=34,1% voor 2023). Ook hier wordt het relatief lage percentage verklaard door de gezonde financiële structuur van Zeist met weinig vreemd vermogen. Omdat bij de grondexploitaties ook sprake is van een beperkte boekwaarde is de toegerekende rente beperkt. Zie bovenstaande tabel, regel 3.

c) Het percentage voor de renteomslag: 0,5% (2023: 0,5%).

Naast de externe rentekosten moet rekening worden gehouden met de interne rente die wij moeten toevoegen aan enkele voorzieningen. In dit geval vloeit dat voort uit de aard van die voorzieningen, dat wil zeggen dat deze op contante waarde zijn gewaardeerd. Evenals in 2023 betreft dit een tweetal voorzieningen. Zie bovenstaande tabel, regel 6. Zoals gebruikelijk wordt voor het eigen vermogen (de reserves) geen rente berekend. Zie tabel, regel 5. De mogelijkheid bestaat om de gecalculeerde omslagrente af te ronden met maximaal 0,5% (naar boven of naar beneden), mits het resultaat op het taakveld Treasury niet meer dan 25% van de werkelijke rente bedraagt. De afronding is bedoeld om een bepaalde continuïteit in de omslagrente te bereiken en te voorkomen dat ieder jaar de rente in alle systemen en berekeningen moet worden aangepast. Van deze mogelijkheid is geen gebruik gemaakt. Deze omslagrente is bij de begroting 2024 toegepast op alle gemeentelijke activa, uitgezonderd de grondexploitaties en de uitgezette leningen. Zie tabel, regel 7. Door de afronding van het percentage ontstaat op het taakveld Treasury op begrotingsbasis een klein negatief saldo van € 49.000.

## 4.5 Renterisicobeheer

In de financieringssfeer worden twee renterisico's onderscheiden: op vlottende en op vaste schuld. In de Wet Fido zijn voor deze risico's normen vastgesteld. Voor de vlottende schuld is dit de kasgeldlimiet en voor de vaste schuld de renterisiconorm.

Beide normen zijn ingesteld om de financieringsverhoudingen van een gemeente in een duurzaam evenwicht te houden. Het strak sturen op de cashflow (de in- en uitgaande geldstromen) blijft daarvoor belangrijk. Het tijdig betalen van geleverde producten en diensten blijft vanuit maatschappelijk belang eveneens de noodzakelijke nadruk krijgen.

Bovendien richt de organisatie zich op een goed inzicht in de timing van grote inkomsten en uitgaven. Uit onderstaande berekeningen blijkt dat voor 2024 het cashflowritme binnen de normen kan worden afgehandeld.

Renterisico vlottende schuld: de kasgeldlimiet

Dit is het maximale bedrag dat de gemeente met kortlopende leningen (looptijd maximaal 1 jaar) mag financieren. De kasgeldlimiet wordt berekend als een percentage (8,5%) van het begrotingstotaal. Voor Zeist komt de berekening voor 2024 uit op een kasgeldlimiet van € 18,1 mln. Zoals aangegeven onder 3.3.3 bestaat de mogelijkheid dat in 2024 gebruik moet worden gemaakt van kortlopende leningen.

Renterisico vaste schuld: de renterisiconorm

Dit betekent dat dat het risico van een hogere rentelast in een jaar niet meer mag bedragen dan 20% van het begrotingstotaal. De renterisiconorm is opgesteld met als doel de rentegevoeligheid van de portefeuille van langlopende leningen (looptijd langer dan 1 jaar) te beperken. In de tabel hieronder is de berekening en de ruimte onder de norm weergegeven. Daaruit blijkt dat sprake is van een ruime marge onder de norm.

Renterisiconorm		(bedragen x € 1.000)			
Omschrijving		2024	2025	2026	2027
1a/b	Renteherziening op vaste schuld o/g en u/g		0	0	0
2	Aflossingen	3.275	3.275	2.875	2.475
3	Renterisico (1 + 2)	3.275	3.275	2.875	2.475
4a	Begrotingstotaal *)	212.372	210.029	207.813	201.573
4b	Percentage regeling	20%	20%	20%	20%
4	Renterisiconorm (4b x 4a)	42.474	42.006	41.563	40.315
5a	<b>Ruimte onder renterisiconorm (4 -/- 3)</b>	39.199	38.731	38.688	37.840

\*) Berekend op basis van alle lasten in de begroting, exclusief de (relatief beperkte) lasten voor de grondexploitatie.

## Paragraaf 5 Bedrijfsvoering

Deze paragraaf gaat over de bedrijfsvoering van de gemeente Zeist. Dat wil zeggen de manier waarop de processen zijn georganiseerd en worden aangestuurd, hoe de bedrijfsmiddelen worden ingezet en de wijze waarop de organisatie bijdraagt aan het realiseren van de doelen, projecten en prestaties van de gemeente. We beschrijven in deze paragraaf de ontwikkeling van een aantal bedrijfsvoering disciplines: Planning en Control en financiën, Rechtmatigheid, Informatievoorziening, Huisvesting, P&O en Communicatie.

### Planning & Control / Financiën

Ook in 2024 wordt ingezet op het verder doorontwikkelen van de Planning & Control cyclus waarmee we de (financiële) producten steeds beter en toegankelijker willen maken. Het uiteindelijke doel is om deze producten vooral als beleidsdocumenten neer te zetten, waarbij de raad in gelegenheid kan worden gesteld het juiste gesprek met elkaar te voeren. Vooral het steeds beter inzetten van de beleidsindicatoren zullen hier een bijdrage aan kunnen leveren. Aan de achterkant worden ook de voorbereidingen getroffen voor het implementeren van een begrotingstool om het proces van de totstandkoming van de documenten voor de organisatie te verbeteren.

Vanuit Financieel beheer zullen diverse projecten worden opgepakt, waaronder het door ontwikkelen van onze financiële systemen. Op deze wijze kunnen wij ook in de toekomst onze (financiële) processen goed laten verlopen binnen de geldende wet- en regelgeving.

### Rechtmatigheid

In 2023 zal het college voor het eerste jaar een Rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening opnemen. In de jaarrekening 2022 hebben we al een beknopte Rechtmatigheidsverantwoording opgenomen. Naar aanleiding van de ervaringen in 2023 zullen we in 2024 eventuele aanscherpingen doorvoeren.

Naar aanleiding van de wetswijziging ten behoeve van de invoering van de Rechtmatigheidsverantwoording dienen het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO) en het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) gewijzigd te worden. Het ministerie heeft de wijziging hiervan ter consultatie medio 2023 aangeboden. Voorgesteld wordt de methodiek van een goedkeurende verklaring door de accountant gelijk te trekken ten opzichte van andere publieke organisaties, het Rijk en internationale standaarden. Dit zou betekenen dat er geen afzonderlijke percentages meer gehanteerd worden als goedkeuringstolerantie voor fouten en onzekerheden (nu respectievelijk 1% en 3%), maar een samengevoegd percentage van 2%. Ook worden de dotaties aan de reserve niet meer meegenomen als omvangsbasis, de materialiteit wordt hierdoor ook gewijzigd. Dit tezamen zou bij inwerkingtreding gevolgen kunnen hebben voor het oordeel dat de accountant tot op heden heeft afgegeven. De onzekerheden ten aanzien van de prestatielevering in de zorg van het sociaal domein zouden hierdoor tot een verklaring met beperking kunnen leiden. Ervan uitgaande dat deze wijzigingen per boekjaar 2024 van kracht worden zijn al stappen gezet tot het zelf gaan controleren van de prestatielevering om niet afhankelijk te zijn van de productieverantwoordingen met controleverklaringen van zorgleveranciers.

## Informatievoorziening

We leven in een Informatie en netwerksamenleving die inmiddels door technologische ontwikkelingen ingrijpend is veranderd en steeds complexer wordt. En waarbij digitale kwetsbaarheden en dreigingen ten aanzien van de betrouwbaarheid / integriteit van de gegevens, de vertrouwelijkheid van de gegevensverwerking en continuïteit van de bedrijfsvoering, met mogelijke ontwrichtende consequenties voor de samenleving toenemen. Het beschermen van publieke waarden en de persoonlijke levenssfeer worden van steeds groter belang en stelt hoge eisen aan de manier hoe we onze digitale transformatie vorm geven, waarbij we ons niet alleen richten op wat we doen, maar vooral richten op hoe we het (gedigitaliseerd) doen. Informatieverwerking en gegevensbescherming speelt hierin een grote rol. Informatie moet ondersteunend zijn aan de uitvoering van onze taken en geen belemmering en deze uitvoering dient zorgvuldig te verlopen zodat inwoners geen onnodige risico's lopen.

De beveiliging van de (eigen) informatiehuishouding, het verhogen van de (digitale) weerbaarheid en verdere bescherming van publieke waarden staan in 2024 centraal evenals het beschikbaar maken van data op plekken waar het ondersteunend is aan werkprocessen en continuering van de dienstverlening. Dit vereist ook dat onderliggende techniek op orde is en blijft om zo de bedrijfsvoering en dienstverlening optimaal te kunnen (blijven) faciliteren. In 2024 starten we daarom met de aanbesteding van een nieuw datacenter, nodig om (technisch) klaar te zijn voor toekomstige ontwikkelingen. De hogere eisen die gesteld worden aan een goede informatieverwerking brengt ook een toename mee van diverse audits, meer focus op uitleggen en verantwoorden, Niet alleen intern maar ook vanuit ministeries en onafhankelijke toezichthouders zoals Autoriteit Persoonsgegevens.

## Huisvesting

In 2024 blijven we de werkplekken en werkruimtes van de organisatie van de gemeente verder optimaliseren naargelang de behoeften van onze medewerkers. Er wordt hergebruikt waar het kan en geïnvesteerd waar het moet. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het opnieuw of anders inzetten van meubilair en andere inzet van de beschikbare ruimtes. Dit gaat uiteraard in samenwerking met andere interne afdelingen zoals Vastgoed, IV en P&O. Verder zullen processen continue worden verbeterd en aangescherpt zodat er veilig en efficiënt wordt gewerkt.

Vanuit het vastgoed eigendom van het gemeentehuis verzorgen we de technische instandhouding volgens duurzame meerjaren onderhoudsplannen (DMJOP), zodat het gebouw veilig, gezond en bruikbaar is voor de bedrijfsvoering. Ook zijn we als eigenaar in staat om zelf mee te denken in geval van gewenste veranderingen aan de inrichting of voor het gebruik.

## P&O

De focus vanuit P&O op het bevorderen van de leercultuur, op de bevoegenheid van onze mensen en het versterken van 'merk' Zeist blijven we vasthouden. De lijn die we dit jaar zijn ingezet met een strategische aanpak van onze werving en arbeidsmarktcommunicatie zetten we door, om zo gemeente Zeist een voorkeurspositie te geven in de nog altijd uitdagende arbeidsmarkt. Het aantal vacatures stijgt door, mede door nieuwe opgaven die extra capaciteit vragen. Dat vraagt om een innovatieve en proactieve blik om de best passende mensen aan te trekken, alsmede om het bouwen aan een sterk werkgeversmerk. Het vermarkten van deze onderscheidende, houdbare, geloofwaardige en aantrekkelijke werkgeversbelofte hoort daar ook bij. De trots op onze organisatie willen we niet alleen naar buiten uitdragen, maar ook binnen willen we de verbinding versterken. Het inzetten op gezond en bevoegen werken, vraagt onze aandacht en die gaan we komend jaar ook echt geven. Onze ambitieuze en betrokken medewerkers zijn ons kapitaal en hen helpen bij het leren en ontwikkelen, is een belangrijk speerpunt. We blijven tot slot stappen zetten in digitaal en datagedreven HR, omdat we zien dat het ons helpt bij het behalen van onze doelen en we graag voorop willen blijven lopen. Zo kunnen wij de beste bijdrage leveren.

Iedere dag spannen we ons als gemeente Zeist in om de allerbeste bijdrage te leveren aan een goed leven voor inwoners, ondernemers, bezoekers en anderen die met Zeist verbonden zijn. Voor een goed leven in Zeist is een goed **communicerende** gemeente nodig. Die rust op twee pijlers, namelijk excellente dienstverlening en het goede samenspel tussen samenleving, democratie en organisatie.

Onze kernwaarden **kracht, nabijheid en vertrouwen** geven ons verbinding en de juiste houding om die allerbeste bijdrage te leveren. Van daaruit pakken we maatschappelijke vraagstukken en opgaven op. Onze communicatievisie is: De samenleving ervaart de gemeente als dichtbij. Dat is het maatschappelijk effect van communicatie. Onze communicatie heeft maatschappelijke betekenis. We slaan die brug door gebruik van juiste beeld, taal, toon en opstelling.

Om te zorgen dat we met onze communicatie middelen blijven aansluiten op de samenleving bepalen we in 2024 de vervolgstappen uit het onderzoek naar onze communicatie. Centraal in het onderzoek staat de vraag of we met onze communicatie het juiste bereik hebben. En als we de inwoners bereiken of we daarin de juiste taal, toon en beeld gebruiken.

Verder ondersteunen en adviseren we de organisatie en halen bij onze inwoners en ondernemers op wat de communicatie- en informatiebehoefte is. Ook zorgen we voor doorontwikkeling van de social mediastrategie, persbeleid en het participatieplatform en zetten we in op de juiste middelen zoals website, nieuwsbrief, social media, lokale media. Ook gaan we aan de slag met het plan van aanpak voor digitale toegankelijkheid.



## Paragraaf 6 Verbonden Partijen

Verbonden partijen is een breed begrip in Zeist. Het staat voor samenwerken, het nemen van besluiten en de uitvoering van taken, vanuit een bepaalde gemeenschappelijkheid. De gemeente kan hierbij steeds de afweging maken of zij deze taak zelf uitvoert, in samenwerking met andere gemeenten een uitvoeringsorgaan opzet (gemeenschappelijke regeling), belegt bij een andere (centrum)gemeente, inkoop bij een marktpartij of regelt via een subsidierelatie.

### Samenwerking

In Zeist hanteren we het credo dat we bewust en vanuit kracht samenwerken. We onderzoeken welke taken we samen met welke partners willen uitvoeren. Samenwerking is hierbij geen doel op zich. Afwegingen zijn: verbetert het onze kwaliteit, worden we er minder kwetsbaar door, vermindert het risico's en kunnen we door efficiencyvoordeel lagere tarieven hanteren aan onze gebruikers? Zo zijn er verschillende samenwerkingsvormen ontstaan. De U10 heeft bijvoorbeeld als netwerk vrijblijvende governance, waarbij per onderwerp wordt bepaald hoe er wordt samengewerkt, terwijl een wettelijk verplichte regeling als de VRU met 26 gemeenten werkt, die als bestuur gezamenlijk moeten komen tot passend beleid.

### Verantwoordelijkheid en risico's

De gemeente blijft verantwoordelijk voor de doelen die ten grondslag liggen aan deze taken. Vanzelfsprekend geldt daarbij dat naarmate de verwevenheid met de verbonden partij groter wordt de risico's voor de gemeente ook groter worden en het toezicht op / het contact met de verbonden partij sterker moet zijn. Zo is het risico dat een gemeente loopt als een leverancier failliet gaat meestal relatief beperkt. Het werk kan over het algemeen door een andere marktpartij overgenomen worden. Het financiële risico beperkt zich tot (een deel van) de contractwaarde.

In het geval van een gemeenschappelijke regeling echter zijn de deelnemende gemeenten ook samen verantwoordelijk voor die organisatie. Bij faillissement staan de deelnemers garant voor de verplichtingen en het personeel.

## 6.1 Grip op verbonden partijen

Grip op verbonden partijen is zowel voor de individuele bestuurders als de colleges en de gemeenteraden een steeds terugkerend issue. We hebben te maken met het spanningsveld tussen enerzijds de taken op afstand zetten en anderzijds de behoefte aan sturing op de realisatie van de eigen doelen.

### Raadsrapporteurs

In het voorjaar van 2016 heeft de raad besloten tot het instellen van raadsrapporteurs op de vier grootste verbonden partijen. De raadsrapporteurs doen dit in hun rol als vertegenwoordiger van de gemeenteraad, zonder politieke kleuring. De focus van de rapporteurs ligt op de volgende taken:

- Input op de vergaderstukken voor de AB vergaderingen;
- Reactie als deelnemer/eigenaar op de P&C stukken via zienswijzen.

Er zijn tandems van twee rapporteurs per regeling gevormd. De volgende rapporteurs zijn sinds april 2022 actief binnen de volgende regelingen:

Gemeenschappelijke regelingen	Raadsrapporteurs
RDWI	Silke Zwart, Jeroen van den Heuvel, Tjarda Struik
VRU	Martine Folkersma, Jarno Goosmann
ODRU	Gerard van Vliet, Alexander Pieters
GGD	Bas van der Schild, Bar Ganzevles
RMN	Falco van 't Riet, Aat Grinwis
Parkeerservice	Frits Koster, Timo Bakrin
U10	Dick van Ginkel, Gert van Ewijk, Jan Bredius, Gerard van Vliet, Carlo Fiscalini

### Pilot risicoprofiel verbonden partijen

Door meer inzicht en een betere sturing kan de kans op incidenten bij verbonden partijen worden verkleind. Omdat de ene verbonden partij meer risico's kent dan andere, kan per verbonden partij onderscheid worden gemaakt in de manier waarop we monitoren en sturen (maatwerk). Het instellen van raadsrapporteurs is hier een voorbeeld van. In de regio lopen initiatieven om de sturing en grip op verbonden partijen gezamenlijk op te pakken en te verbeteren. Zeist neemt actief deel in dit proces.

### Informatie in deze paragraaf

In deze paragraaf wordt een overzicht gegeven van alle relevante verbonden partijen, gesorteerd op de aard van de relatie die de gemeente met ze heeft. Wij kiezen ervoor om alle, vanuit het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) verplichte informatie hier in de begroting te presenteren, en niet in de jaarrekening. Op dat moment is namelijk nog niet alle informatie bij onze verbonden partijen beschikbaar. De gemeenteraad ontvangt per regeling de informatie in het voorjaar, via de jaarstukken van de verschillende gemeenschappelijke regelingen.

## 6.2 Gemeenschappelijke regelingen

Gemeenschappelijke regelingen (GR) zijn een vorm van verlengd bestuur, waarbij de gemeente zowel bestuurlijk als financieel een direct belang heeft. Niet alleen is de gemeente klant van de GR, omdat de GR een deel van haar taken uitvoert, de gemeente is ook mede-eigenaar van de GR. De gemeente is dan ook vertegenwoordigd in het bestuur. Dit is de meest nauw verbonden vorm van samenwerking.

Naam	Afalverwijdering Utrecht (AVU)	
Vestiging	Soest	
Doel	De AVU sluit contracten af met verwerkers voor het transport en de verwerking van diverse afval- en grondstoffenstromen van de deelnemers.	
Deelnemende partijen	De gemeenten Amersfoort, Baarn, Bunnik, Bunschoten, De Bilt, De Ronde Venen, Eemnes, Houten, Leusden, Lopik, Montfoort, Nieuwegein, Oudewater, Renswoude, Rhenen, Soest, Stichtse Vecht, Utrecht, Utrechtse Heuvelrug, Veenendaal, Wijk bij Duurstede, Woerden, Woudenberg, IJsselstein en Zeist. De deelnemers zijn onderverdeeld in 3 regio's. Zeist is ingedeeld in regio Amersfoort, regio 2.	
Bestuurder(s)	Algemeen bestuur: W.D. Catsburg, plv. W. van Dijk (25 leden) Dagelijks Bestuur: W.D. Catsburg (7 leden)	
Financieel belang	Zeist betaalt geen directe bijdrage aan de AVU. De kosten voor transport, op- en overslag en verwerking van de afvalstromen worden via de bijdrage aan onze afvalinzamelaar RMN (eveneens een gemeenschappelijke regeling) verwerkt. Ons aandeel in de begroting 2024 van AVU (saldo kosten en opbrengsten) bedraagt €2.443.059 op een totaal van €51.691.122 Het aandeel van Zeist in de exploitatie AVU 2024 bedraagt circa 4,7%.	
Financiële ontwikkeling	De energieprijzen en inflatie zijn hoog. De opbrengst voor oud papier staat al weer enige tijd onderdruk. De opbrengst is voorzichtigshalve in de begroting 2024 neerwaarts bijgesteld. De geopolitieke ontwikkelingen, die mede van invloed zijn op de wereldhandel in grondstoffen en afval, hebben nadelig invloed. De stijging van de brandstofprijzen en de krapte in de arbeidsmarkt zorgen daarnaast voor stijging en schommeling van de transport- en verwerkingskosten. Hierop is in de begroting 2024 op basis van inschatting voorgesorteerd. De meeste verwerkingscontracten liggen voor de komende jaren vast. Er zijn geen grote(re) contractuele ontwikkelingen in de komende jaren. De door AVU niet te beïnvloeden volume ontwikkelingen op lokaal niveau hebben de meeste invloed op de hoogte van kosten en opbrengsten.	
Vermogen	Eigen vermogen 31/12/2022: € 300.607 31/12/2021: € 820.092	Vreemd vermogen 31/12/2022: € 27.652.538 31/12/2021: € 21.640.292
Inhoudelijke ontwikkeling	AVU ontwikkelt zich ten behoeve van haar deelnemers meer en meer tot een vraagbaak en contractorganisatie voor duurzame en circulaire verwerking van het afval en de grondstoffen van de deelnemers. Hiervoor is AVU een project gestart voor het bevorderen van circulariteit en heeft daarvoor een projectleider aangesteld. Daarnaast neemt AVU deel in circulaire luier- en textielprojecten en participeert in kennisnetwerken en in Cirkelwaarde (een grondstoffen alliantie van afvalinzamelaars AVU, ROVA en Circulus-Berkel, waarin samengewerkt wordt aan de circulaire economie.) Daarnaast behartigt AVU de belangen van de deelnemers richting het Rijk, VNG en het (verpakkend) bedrijfsleven, waarbij producentenverantwoordelijkheid en circulariteit voor AVU inzet voor de beïnvloeding is. Ook kijkt AVU voor haar gemeenten tegenwoordig kritisch over de schouder mee bij de partijkeuringen van PMD voor het Afvalfonds en RKN/Midwaste (Regie Kunststoffen Nederland).	

<b>Naam</b>	<b>Afvalverwijdering Utrecht (AVU)</b>
<b>Vestiging</b>	<b>Soest</b>
Risico's	<p>Gezien aard, doel, taken en de organisatie omvang van de regeling is de afspraak tussen de regeling en de deelnemers dat er geen reserves en voorzieningen bij de regeling worden aangehouden en dat eventuele tegenvallers direct worden verrekend met de deelnemende gemeenten. Er hebben zich in de voorgaande jaren overigens geen tegenvallers of risico's voorgedaan die zouden moeten worden gedekt uit een eigen weerstandsvermogen van AVU.</p> <p>De nota Weerstandsvermogen en Risicobeheersing wordt éénmaal per 5 jaar geactualiseerd. De geactualiseerde versie 2022 is door het algemeen bestuur in zijn vergadering van 7 juli 2022 vastgesteld.</p>

<b>Naam</b>	<b>Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht (BghU)</b>													
<b>Vestiging</b>	<b>Utrecht</b>													
Doel	De BghU voert namens haar deelnemers de heffing en invordering van lokale heffingen uit. Daarnaast ligt ook de uitvoering van de wet WOZ bij de BghU. BghU is een publieke, uitvoerende en dienstverlenende organisatie die op basis van maatschappelijk algemeen aanvaarde bedrijfseconomische principes wordt geleid.													
Deelnemende partijen	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Gemeenten Bunnik, De Bilt, Houten, Lopik, Nieuwegein, Stichtse Vecht, Utrecht, Utrechtse Heuvelrug en Zeist.</li> <li>- Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden</li> </ul>													
Bestuurder(s)	Wethouder Walter van Dijk maakt deel uit van het bestuur van BghU. BghU kent geen DB/AB-constructie.													
Financieel belang	Bijdrage Zeist 2024: € 1.372.000,- Bijdrage Zeist 2023: € 1.401.000,-													
Financiële ontwikkeling	De deelnemersbijdragen moeten in beginsel bij gelijkblijvende taken een constante of dalende lijn laten zien. Uitzondering hierop vormt de doorbelasting van loon- en prijsontwikkelingen. Er is sprake een heldere indexatie (4% op personeelslasten en materiele lasten).													
Vermogen	<table border="1"> <tr> <th colspan="2">Eigen vermogen</th> <th colspan="2">Vreemd vermogen</th> </tr> <tr> <td>31/12/2022</td> <td>€ 2.782.220</td> <td>31/12/2022</td> <td>€ 3.102.507</td> </tr> <tr> <td>31/12/2021</td> <td>€ 1.539.406</td> <td>31/12/2021</td> <td>€ 5.297.270</td> </tr> </table>	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		31/12/2022	€ 2.782.220	31/12/2022	€ 3.102.507	31/12/2021	€ 1.539.406	31/12/2021	€ 5.297.270	
Eigen vermogen		Vreemd vermogen												
31/12/2022	€ 2.782.220	31/12/2022	€ 3.102.507											
31/12/2021	€ 1.539.406	31/12/2021	€ 5.297.270											
Inhoudelijke ontwikkeling	BghU heeft door de ICT-transitie en de enorme toename aan bezwaren (+300% mede door NoCureNoPay-bureaus) een uitdaging in de dienstverlening. Door deze uitdagingen is de waardering van de Waarderingskamer bijgesteld van 3-sterren 'Voldoende' naar 2-sterren 'moet op onderdelen verbeterd worden'. Er is een stuurgroep opgericht om de BghU hierin te ondersteunen om de dienstverlening weer op peil te krijgen.													
Risico's	<p>Het beleid met betrekking tot het risicobeheer is vastgelegd in de nota "Risicomanagement en weerstandsvermogen BghU". De risico's en beheersmaatregelen zijn opgesplitst in twee categorieën:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>a. bedrijfsvoering risico's en</li> <li>b. risico's m.b.t. de belastingopbrengsten.</li> </ul> <p>De BghU is verantwoordelijk voor het uitvoeren van de risicoanalyses m.b.t. de bedrijfsvoering risico's en de risico's m.b.t. de belastingopbrengsten (voor zover afhankelijk van de bedrijfsvoering), én het nemen van de benodigde beheersmaatregelen in dit verband.</p> <p>De begroting 2024 van de BghU bevat een uitgebreide paragraaf risicobeheer en een risico analyse.</p>													

<b>Naam</b>	<b>Gasdistributie Zeist en Omstreken (GZO)</b>	
<b>Vestiging</b>	<b>Zeist</b>	
Doel	Dit openbaar lichaam had als belang het verzorgen van de gasdistributie, tegen gelijke prijzen, in de deelnemende gemeenten op een veilige en efficiënte wijze, alsmede het verhuren van warmwaterapparatuur en het bevorderen van een doelmatig energiebeheer.	
Deelnemende partijen	De gemeenten Zeist, De Bilt, Bunnik en Utrechtse Heuvelrug.	
Bestuurder(s)	Voorzitter Algemeen en Dagelijks bestuur: Burgemeester Janssen. Zeister leden Algemeen bestuur: Burgemeester Janssen, dhr. Grinwis, dhr. André de la Porte, dhr. Van Voorden, mevr. Breddels, dhr. Wassink	
Financieel belang	GZO ontvangt geen gemeentelijke bijdrage. Er bestond nog een kleine kans op een slotuitkering voor de deelnemende partijen. Dit financiële belang voor de deelnemers was de reden dat de regeling nog formeel in stand werd gehouden. In 2022 heeft de Hoge Raad in hoogste instantie uitspraak gedaan, waardoor er geen zicht meer is op die slotuitkering,	
Financiële ontwikkeling	Geen	
Vermogen	Eigen vermogen 31/12/2022: € n.v.t. 31/12/2021: € n.v.t.	Vreemd vermogen 31/12/2022: € n.v.t. 31/12/2021: € n.v.t.
Inhoudelijke ontwikkeling	In 2022 heeft de Hoge Raad in hoogste instantie uitspraak gedaan, waardoor er geen zicht meer is op die slotuitkering. De regeling zal in de loop van 2023 worden opgeheven.	
Risico's	Geen	

<b>Naam</b>	<b>Gemeentelijke Gezondheidsdienst Regio Utrecht (GGDrU)</b>	
<b>Vestiging</b>	<b>Zeist</b>	
Doel	De uitvoering van (wettelijke) taken op het gebied van de openbare gezondheidszorg voor 26 deelnemende gemeenten.	
Deelnemende partijen	Alle gemeenten uit de provincie Utrecht	
Bestuurder(s)	Algemeen Bestuur: A. Welting	
Financieel belang	Bijdrage Zeist 2023 (na wijziging): € 2.669.301 Bijdrage Zeist 2024: € 3.103.805	
Financiële ontwikkeling	<p>Op 2 november 2022 heeft het Algemeen Bestuur besloten te stoppen met de ontwikkeling van het digitaal dossier voor de jeugdgezondheidszorg (GGiD). Dit heeft in 2022 geleid tot een extra incidentele bijdrage vanwege het afschrijven van het project. Er wordt een aanbesteding voor een nieuw (al bestaand) dossiersysteem gestart.</p> <p>Door diverse ontwikkelingen, landelijk en regionaal, staat de inzet van de GGDrU onder druk. Als het gaat om het weerstandsvermogen en de algemene reserve heeft de GGDrU jarenlang scherp aan de wind gezeild. Die rek is er nu uit en een aantal noodzakelijke investeringen is echt benodigd om de organisatie toekomstbestendig te houden.</p> <p>De druk is met name ontstaan op de onderstaande drie thema's:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Arbeidsvoorwaarden – GGDrU als werkgever met voldoende aantrekkingskracht</li> <li>2. Informatievoorziening / informatietechnologie (IV/IT) - conform wettelijk eisen en ontwikkelingen</li> <li>3. Jeugdgezondheidszorg (JGZ) - borging wettelijke taak signalering en screening</li> </ol> <p>Vanuit haar verantwoordelijkheid voor de continuïteit en kwaliteit van de bestaande wettelijk verplichte inzet van GGDrU ziet het bestuur van GGDrU zich echter genoodzaakt structureel extra middelen te begroten. Alleen zo kunnen GGDrU en de gemeenten van de regio Utrecht blijven voldoen aan de wettelijke taken en verantwoordelijkheden waarvoor GGDrU en in het verlengde daarvan gemeenten aan de lat staan. Voor alle deelnemende gemeenten betekent dit een forse verhoging van de bijdrage.</p>	
Vermogen	Eigen vermogen 31/12/2022: € 4.408.365 31/12/2021: € 4.112.693	Vreemd vermogen 31/12/2022: € 8.704.321 31/12/2021: € 9.107.722
Inhoudelijke ontwikkeling	<p>In 2023 is een nieuwe bestuursagenda 2023-2027 vastgesteld. De inhoudelijke lijn van de afgelopen jaren is daarmee verder aangescherpt en versterkt. Thema's die daarin voorkomen zijn onder andere kansrijk opgroeien, langer gezond zelfstandig en gezonde en veilige leefomgeving. Gezondheid en preventie zijn voor de GGDrU sleutelwoorden in alles wat zij doen, en ook kansengelijkheid en veerkracht bevorderen staat op de agenda.</p> <p>In 2022 en 2023 zijn door het Ministerie van VWS het Integraal Zorgakkoord (IZA) en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) gepresenteerd. Partijen, waaronder de zorgverzekeraar en gemeenten, werken daarmee verder aan een gezond en actief leven en de preventie van gezondheidsproblemen. Ook de GGD'en hebben hier een rol in. Om de plannen uit het IZA en GALA uit te kunnen voeren, is het belangrijk dat de kennis- en adviesfunctie van GGD'en versterkt wordt. Voor 2024 betekent dit dat hier middelen voor beschikbaar zijn vanuit de landelijke financiële regeling die hoort bij het GALA (brede SPUK sport, gezondheid en sociale basis). Samen met de GGDrU en andere partijen kijken we hoe we preventief op de onderdelen uit het GALA in kunnen zetten, zoals valpreventie en gezonde leefomgeving.</p>	
Risico's	De P&C documenten van de GGDrU hebben een eigen paragraaf "Weerstandsvermogen en risicobeheersing" waarin de risico's zijn opgenomen. De uitgangspunten voor het uitvoeren van een risico-inventarisatie staan in de bestuurlijk vastgestelde notitie 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing' (vastgesteld in de vergadering van het algemeen bestuur op 26 maart 2015). De actualisatie van de risico-inventarisatie vindt twee maal per jaar (januari/februari en augustus/september) plaats. Aan de geactualiseerde risico's zijn actiepunten gekoppeld waarover gerapporteerd wordt.	

<b>Naam</b>	<b>Omgevingsdienst Regio Utrecht (Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht)</b>	
<b>Vestiging</b>	<b>Utrecht</b>	
Doel	De Omgevingsdienst behartigt de belangen van de gemeenten tezamen en van elke deelnemende gemeente afzonderlijk op het gebied van omgeving in de ruimste zin, voor zover de bevoegdheid daartoe de gemeente toekomt en aan de Omgevingsdienst gemandateerd is.	
Deelnemende partijen	De gemeenten: Bunnik, De Bilt, Montfoort, Oudewater, Renswoude, Rhenen, De Ronde Venen, Stichtse Vecht, Utrechtse Heuvelrug, IJsselstein, Veenendaal, Vijfheerenlanden, Woerden, Wijk bij Duurstede en Zeist.	
Bestuurder(s)	Dagelijks bestuur: W.D. Catsburg (5 leden) Algemeen bestuur: W.D. Catsburg, plv. W. van Dijk (16 leden)	
Financieel belang	Bijdrage Zeist begroting 2024: €1.885.100* Bijdrage Zeist begroting 2023: €1.680.410* * (op basis van gegarandeerde uren DVO; voor 2024 geldt dat nog niet het volledige effect van de CAO 2023 in het uurtarief en daarmee in de begroting is verwerkt betreft circa 1,8%. Wordt meegenomen in de 1 <sup>e</sup> begrotingswijziging 2024 ODRU. Daarnaast is er nog geen rekening gehouden met de taakuitoefening a.g.v. de Omgevingswet en de Wet Kwaliteitsborging bouwen. De effecten zijn nog steeds zeer onzeker. Is een landelijk aspect waarover VNG en het Rijk nog steeds discussie voeren.) Via het jaarlijkse uitvoeringsprogramma komt daar nog circa €400K aan wisselende aanvullende uren voor duurzaamheids- en leefomgevingswerkzaamheden (geluid, bodem, lucht e.d) bij. Enerzijds i.v.m. nieuwe initiatieven, anderzijds als gevolg van ons beleid Brede Milieuvisie (klimaat, energie, duurzaamheid). We zien ook een toename van de aan de gemeenten gedecentraliseerde Rijks en Provinciale taken op het vlak van milieu- en duurzaamheid. Beide ontwikkelingen verklaren de stijging van de kosten in de achterliggende jaren en het verschil in primaire begroting en jaarrekening. Overigens geldt dat we voor de gedecentraliseerde taken, maar ook voor energie en klimaat, via het gemeentefonds en of specifieke uitkeringen (SPUK) extra middelen van het Rijk ontvangen die we hiervoor inzetten. Aanvullende kosten voor het UVP over 2022 €371.230 en voor 2021 €413.820.	
Financiële ontwikkeling	<p>Door inzet op meer uniformiteit en standaardisatie van de dienstverlening wordt ingezet op het behalen van extra efficiencyvoordeel voor de deelnemers. Het uurtarief stijgt in 2024 naar €110,50. Ontwikkeling van het tarief: 2023: €98,50 2022: €97,25 2021: €95 en 2020: €92,50. Een stijging met 19% in 5 jaar tijd. De totale omzet bedraagt €17.251.100,-. De veranderingen in wetgeving zorgen ervoor dat taken in omvang en complexiteit toenemen. Dit vraagt om een flexibele, weerbare en veerkrachtige organisatie. Medewerkers dienen de kennis en competenties te hebben om een goede invulling te geven aan al deze veranderingen. ODRU zet hier op in, maar de krapte op de arbeidsmarkt en de kansen die dit ook de medewerkers van ODRU biedt voor functies elders, vereenvoudigd dit niet.</p> <p>Voor de Omgevingsdienst is het van belang om een goede ICT infrastructuur te hebben en dat data op orde zijn. Het wordt steeds belangrijker om informatie te hebben, deze informatie op orde te hebben en goed te kunnen ontsluiten. Zo is het verplicht om bepaalde data aan het DSO aan te leveren en is goede data van belang voor het risico gestuurd werken. De ODRU heeft zijn bedrijfsvoering en verantwoordelijkheid hier op aangepast en verbeteringen voor de informatie- en verantwoordingsbehoeften worden met de gemeenten afgestemd. De ICT kosten zijn met deze (meerjaren)begroting 2024 inmiddels structureel in het uurtarief verwerkt. Nog steeds geldt dat er grote financiële onzekerheid is over de omvang van de compensatie door het Rijk van de gevolgen en effecten van de genoemde wetswijzigingen voor de gemeenten. Met de nieuwe taken onder de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging bouwen is gezien de onduidelijkheid over de compensatie nog geen rekening gehouden in de ODRU begroting 2024. Met de deelnemers is afgesproken dat verwerking plaatsvindt door middel van begrotingswijziging en op basis van de compensatie door het Rijk. Inzet is dat de invoering van de Omgevingswet voor de deelnemers budgettair neutraal verloopt (d.w.z. binnen de beschikbare middelen gemeente inclusief toevoeging gemeentefonds Omgevingswet per gemeente).</p> <p>In de context van de wetswijzigingen per 1-1-2024 (Omgevingswet / Wet kwaliteitsborging bouwen), het complexer worden van het werk en de samenleving, de krapte op de arbeidsmarkt, de beoogde versterking van het VTH stelsel (vergunningverlening, toezicht en handhaving) en daarvoor feitelijk benodigde fusie om de RUD-U (Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht), constateren wij dat ODRU een vrij kwetsbare financiële basis c.q. positie heeft. Voor meer informatie zie: <a href="https://zeist.raadsinformatie.nl/document/12665899/1#search=%22begroting%20ODRU%202024%22">https://zeist.raadsinformatie.nl/document/12665899/1#search=%22begroting%20ODRU%202024%22</a></p>	
Vermogen	Eigen vermogen 31-12-2022 € 1.151.762 31-12-2021 € 1.707.560	Vreemd vermogen 31-12-2022 € 4.314.284 31-12-2021 € 3.334.329

Naam	Omgevingsdienst Regio Utrecht (Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht)
Vestiging	Utrecht
Inhoudelijke ontwikkeling	<p>De Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging bouwen treden per 1 januari 2024 in werking. Vanaf 1 januari 2024 moeten alle processen via het DSO (Digitaal Stelsel Omgevingswet) worden uitgevoerd. De vraag is hoe dat DSO zich bij de taakuitvoering houdt.</p> <p>De Omgevingswet betekent ook een taakverzwaring van de ODRU, vooral op het gebied van bodemtaken. Vanaf 2024 heeft dit een impact van circa 500 extra uren voor vergunningverlening en toezicht bodemtaken ( impact financieel circa €55.000 structureel). We worden hier gedeeltelijk voor gecompenseerd door het Rijk.</p> <p>Interbestuurlijk programma versterking VTH-stelsel (vergunningverlening, toezicht en handhaving) / robuuste omgevingsdiensten (VNG ledenbrief 23/021). Het complexer worden van het werk vergt robuuste met kwaliteit ingerichte omgevingsdiensten. ODRU voldoet niet aan de criteria om zelfstandig verder te kunnen gaan. Om die reden wordt een fusie met de RUD-U verkend. Ook hier geldt echter dat de gemeenten alleen dit financieel niet kunnen trekken. Mede financiering van de omgevingsdiensten door het Rijk is een randvoorwaarde voor het creëren van robuuste omgevingsdiensten in Nederland. In gesprek met ODRU en de VNG wordt hierop ingezet. Zie ook de link hiervoor.</p> <p>ODRU heeft De Koers 2023-2027 vastgesteld. De koers van de ODRU geeft de identiteit en de ontwikkelingsrichting en -opgave voor de organisatie. Wij zijn in de gelegenheid gesteld onze mening over De Koers te geven. Hiervan hebben wij gebruik gemaakt.</p> <p>Zie ook: <a href="https://zeist.raadsinformatie.nl/document/12835567/1#search=%22Koers%20ODRU%202023%22">https://zeist.raadsinformatie.nl/document/12835567/1#search=%22Koers%20ODRU%202023%22</a></p>
Risico's	<p>De krapte in de arbeidsmarkt zorgt voor een groot risico op het vlak van onderbezetting met verhoging van de inhuur als direct gevolg om het werk voor de deelnemers gedaan te kunnen krijgen. Met het oog hierop en op de uitstroom van personeel dat de pensioen gerechtigde leeftijd bereikt, zet ODRU daarom extra in op het investeren in zijn personeel alsook op de werving en selectie van nieuwe medewerkers (project Vinden, Boeien, Binden).</p> <p>De risico's op het gebied van Financiën en Bedrijfsvoering zijn substantieel. Voor een groot deel is dit terug te voeren op het Rijk (taken zonder knaken) en het beperkte eigen vermogen, waardoor solvabiliteit en exploitatieruimte beperkt zijn.</p>

<b>Naam</b>	<b>Regionale Dienst voor Werk en Inkomen (RDWI)</b>	
<b>Vestiging</b>	<b>Zeist</b>	
Doel	De RDWI heeft als doel het zo bedrijfsmatig mogelijk (doen) uitvoeren van de taken van de deelnemende gemeentebesturen in het kader van de Participatiewet, als het gaat om van werk en bijstand (incidenteel en periodiek) en aanvullende regelingen, zoals onderdelen van het bestaanszekerheidsbeleid en schulddienstverlening. De RDWI richt zich daarbij op een klantgerichte en effectieve dienstverlening en efficiënte bedrijfsvoering, in samenhang met de andere partners in het sociaal domein om mensen optimaal te laten participeren met als hoogste doel betaald werk en activering waar betaald werk niet mogelijk is. Daarnaast is de GR verantwoordelijk voor de uitvoering en afbouw van de oude Wet Sociale Werkvoorziening en de daarmee verband houdende voorschriften en regelingen.	
Deelnemende partijen	De gemeenten: De Bilt, Bunnik, Utrechtse Heuvelrug, Wijk bij Duurstede en Zeist.	
Bestuurder(s)	Dagelijks bestuur: W. van Dijk (3 leden) Algemeen bestuur: W. van Dijk en L. Hoogstraten (10 leden)	
Financieel belang	Het totaal van baten en lasten van de RDWI begroting in 2024 bedraagt (RDWI-breed) € 86.209.640. Dit is bijna € 4,6 miljoen hoger dan verwacht werd in de Begroting 2023. De stijging hangt vooral samen met de inflatie in 2022 en 2023, de stijging van het wettelijk minimumloon, de CAO SGO 2023 en de verwachte toename van het aantal inburgeraars. Ons aandeel hierin bedraagt bijna €40 mln. Een aandeel van circa 46,3%.	
Financiële ontwikkeling	<p>Conform de kadernota 2024 stijgt het uitkeringsbestand in 2024 op basis van de CBS prognoses. De eerste going on rapportage over januari tot en met april 2023 laat in de praktijk een lichte stijging van het bestand zien van 2.699 naar 2.736 huishoudens (stijging van 1,4%).</p> <p>Voor 2024 wordt een stijging voorzien naar 2850 huishoudens. T.o.v. de stand per 31 december 2022 (2.699 huishoudens) een voorziene stijging met 151 huishoudens, een percentage van 5,6% (in 2 jaar tijd).</p> <p>In onze zienswijze op de kadernota 2024 hebben wij de RDWI gevraagd om het definitieve onderhandelingsresultaat over de Cao 2023 structureel in de begroting 2024 te verwerken; <a href="https://zeist.raadsinformatie.nl/document/12463546/1/RIB23_024+Kadernota+2024+RDWI">https://zeist.raadsinformatie.nl/document/12463546/1/RIB23_024+Kadernota+2024+RDWI</a> . Dat is in de begroting 2024 gehonoreerd. Op dit punt wijkt de begroting af van de kadernota 2024. Dit geldt ook voor de verwerking van de verhoging van het wettelijke minimumloon in 2023 en voor de verhoogde taakstelling asielstatushouders. Tenslotte is het budget kinderopvang aangepast op basis van de ontwikkeling in 2022. Daarmee is een zo realistisch mogelijke begroting tot stand gekomen.</p> <p>Voor de schulddienstverlening verwacht de RDWI in 2024 een toename aan klanten. Dit laatste mede veroorzaakt door het feit dat de termijn voor de wettelijke schuldregeling verkort wordt/is van 36 maanden naar 18 maanden. Dit gegeven heeft er vermoedelijk toe geleid dat, ondanks corona, hoge energieprijzen en hoge inflatie, de instroom in de schulddienstverlening is gedaald van gemiddeld 52 aanmeldingen per maand in 2022 naar 48 aanmelding per maand tot en met april 2023. Het totale bestand is gedaald van 578 trajecten eind 2022 naar 556 trajecten eind april 2023. Nu de termijn sinds 1 juli jl. is verkort <a href="https://www.rsdkrh.nl/aflostermijn-bij-schuldentraject-naar-18-maanden">https://www.rsdkrh.nl/aflostermijn-bij-schuldentraject-naar-18-maanden</a> wordt rekening gehouden met herstel van de instroom in 2023 en met een stijging van instroom en van het totaal aantal trajecten in 2024.</p>	
Vermogen	Eigen vermogen 31/12/2022: €2.987.392 31/12/2021: €2.669.177	Vreemd vermogen 31/12/2022: €1.421.948 31/12/2021: €1.492.817
Inhoudelijke ontwikkeling	<p>De voor 2024 geformuleerde ambities zijn o.a.:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• effectieve inzet op re-integratie, participatie en dienstverlening aan werkgevers (sluit aan op de Zeister motie “Balans op de arbeidsmarkt van 22 september 2022);</li> <li>• vergroten van het bereik en de bekendheid van alle inkomensvoorzieningen (is regelmatig een onderwerp van gesprek in en met onze gemeenteraad);</li> <li>• anticiperen op wetgeving in het belang van de klanten “Participatiewet in balans” (zoals de uitvoering van de Zeister motie “Verlieft in de bijstand”);</li> <li>• duurzame inburgering en participatie, inclusief werk voor inburgeraars;</li> <li>• schuldpreventie en nazorg (ter uitwerking van het regionale rapport van de gezamenlijke rekenkamers, zoals recent tijdens een gezamenlijke radenbijeenkomst besproken).</li> </ul> <p>Door de raden van de deelnemende gemeenten in de RDWI zijn nieuwe strategische kaders Werk &amp; Inkomen vastgesteld. Deze leiden tot een evenwichtiger verdeling van financiële lasten, met een meerjarig positief perspectief voor de gemeente Zeist. Inhoudelijk worden vanuit de strategische kaders geen grote koerswijzigingen ingezet. De strategische kaders zijn geformuleerd in de geest van de verwachte herziening van de Participatiewet; Participatiewet in balans.</p>	



<b>Naam</b>	<b>Regionale Dienst voor Werk en Inkomen (RDWI)</b>
<b>Vestiging</b>	<b>Zeist</b>
Risico's	<p>Het is een turbulente, onzekere tijd na de coronacrisis én de oorlog in Oekraïne met fors stijgende energie-, brandstof- en voedselprijzen. Dit uit zich voor de RDWI in toenemend werk met enerzijds toenemende apparaatskosten en anderzijds toenemende inkomensondersteuningsuitgaven. Ook de Participatiewet in balans gaat impact hebben op het werk van de RDWI. Het is nog ongewis of de deelnemers en de RDWI hiervoor -voldoende- gecompenseerd zullen worden door het rijk. Via de VNG inzet is hier aandacht voor, zie: <a href="https://vng.nl/nieuws/wijziging-participatiewet-reactie-vng-en-divosa">https://vng.nl/nieuws/wijziging-participatiewet-reactie-vng-en-divosa</a></p> <p>RDWI ziet als grootste risico's de kredietverlening BBZ (moeilijkheden terugbetaling verleende kredieten), de terugvordering Tozo-regelingen, de onzekere omvang toename inwoners met schulden en de onzekere omvang inburgeraars.</p>

<b>Naam</b>	<b>Reinigingsbedrijf Midden Nederland (RMN)</b>	
<b>Vestiging</b>	<b>Soest</b>	
Doel	De RMN heeft tot doel het realiseren van een effectieve, efficiënte en kwalitatief hoogwaardig en klantvriendelijke uitvoering van afvalbeheer en beheer van de openbare ruimte, waaronder reinigingstaken voor haar deelnemers.	
Deelnemende partijen	De gemeenten Baarn, Bunnik, Nieuwegein, Soest, IJsselstein en Zeist.	
Bestuurder(s)	Algemeen bestuur: W.D. Catsburg (totaal 6 AB leden)	
Financieel belang	De totale omzet van de deelnemende gemeenten in RMN was in de gewijzigde begroting 2022.02 begroot op €34.639.000,-. Aandeel Zeist €8.562.000,- is 24,7%.	
Financiële ontwikkeling	<p>De schommelende prijs voor oud papier die vanuit de gemeenschappelijk regeling Afvalverwijdering Utrecht (AVU) rechtstreeks doorwerkt in de P&amp;C stukken en exploitatie van RMN, bemoeilijkt het realistisch begroten. Een tijdelijke opleving c.q. herstel van de prijs heeft aan de opbrengst kant voor het oud papier in 2022 voor dat exploitatiejaar bij AVU en RMN een positief effect gehad op de exploitatie. Het herstel is in het laatste kwartaal van 2022 echter volledig teniet gedaan, hetgeen voor 2023 en 2024 tot grote onzekerheden over de oud papier opbrengst leidt. AVU heeft voor 2023 hierover een winstwaarschuwing afgegeven en met het oog op de dalende opbrengst voor 2024 heel conservatief begroot. Er wordt met een lage opbrengst rekening gehouden. Zie: <a href="https://zeist.raadsinformatie.nl/document/12639849/2#search=%22begroting%202024%20AVU%22">https://zeist.raadsinformatie.nl/document/12639849/2#search=%22begroting%202024%20AVU%22</a>.</p> <p>Daarnaast dragen de hoge energieprijzen, de hoge inflatie en stijging van materiaalprijzen en inhuurprijzen, samen met de krapte op de arbeidsmarkt, bij aan stijging van de kosten. Voor 2023 is daarnaast een nieuwe Cao afgesloten waarvan de hoogte en impact gezien het lage lonen personeelsbestand van RMN fors doorwerkt op de exploitatie. RMN heeft berekend dat de Cao vanaf 2023 een structureel effect heeft van €397K bovenop de loonstijging van 8,3% waarmee in de begrotingswijziging 2023.02 is gerekend. Zie stuk op de postlijst raad van 18 april 2023 PR23.029 <a href="https://zeist.raadsinformatie.nl/document/12534847/1/PR23_029+Ontwerp+Begroting+2024+RMN">https://zeist.raadsinformatie.nl/document/12534847/1/PR23_029+Ontwerp+Begroting+2024+RMN</a>.</p>	
Vermogen	Eigen vermogen 01/01/2024 € 417.000 31/12/2022 € 288.000	Vreemd vermogen 01/01/2024 € 29.124.000 31/12/2022 € 13.001.000
Inhoudelijke ontwikkeling	<p>2022 stond in het teken van de uitvoering van het verbeterplan RMN basis op orde. Ook voor de exploitatiejaren 2023 en 2024 geldt dat deze vooral nog in het teken staan van het op orde brengen van de RMN administratie en organisatie. Het bestuur van RMN heeft met het oog hierop besloten geen nieuwe ambities in deze jaren op te pakken en heeft ook geen acquisitie doel aan de directie meegegeven. In deze jaren moet vooral de focus gericht blijven op de verbetering van de informatiehuishouding, op de organisatie en op het financieel stabiel maken van de organisatie. De RMN directie verwacht dat daarna het “inverdien” effect van de investeringen in de verbeteringen zichtbaar kan worden, mits autonome prijsontwikkelingen dat effect niet teniet doen. Inflatie-, CAO ontwikkelingen, maar ook de ontwikkeling van de verwerkingskosten, zijn autonome gegevens die niet beïnvloedbaar zijn door RMN maar wel landen in de kostprijs van RMN. In de nieuwe begrotingen wordt aandeel verwerkingskosten inmiddels apart transparant in beeld gebracht.</p> <p>Inmiddels heeft in 2023 de directeur ad interim afscheid genomen en is een nieuwe directeur benoemd. Ook wordt gewerkt aan de invulling van een aantal managementfuncties, van financieel specialisten en vacatures in de buitendienst. Het ziekteverzuim is in 2023 onder de Verbaannorm van (gemiddeld) 8% voor de afvalbranche gekomen. Met de 4 dashboards voor sturingsinformatie en inhoudelijke informatie waar aan wordt gewerkt is RMN de goede weg ingeslagen voor het creëren van zicht en (tijdige) sturingsmogelijkheden. De dashboards zijn nog wel volop in ontwikkeling. Ze worden in 2023 en 2024 verder verfijnd en verbeterd. O.a. de vergelijkbaarheid met vorige jaren krijgt aandacht. RMN is een forse stap verder dan vorig jaar om deze tijd. De raad is tijdens een presentatie over de voortgang van de ontwikkelingen door de directie van RMN bijgepraat; zie <a href="https://zeist.raadsinformatie.nl/document/12636839/1#search=%22presentatie%20RMN%22">https://zeist.raadsinformatie.nl/document/12636839/1#search=%22presentatie%20RMN%22</a> en <a href="https://zeist.raadsinformatie.nl/document/12636840/1#search=%22Gemeente%20Zeist%20Begroting%202023%202024%22">https://zeist.raadsinformatie.nl/document/12636840/1#search=%22Gemeente%20Zeist%20Begroting%202023%202024%22</a></p>	
Risico's	<p>Risico's zijn afgedekt door het onderbrengen bij verzekeraars en beleid om risico's zoveel mogelijk te beperken.</p> <p>De krapte op de arbeidsmarkt voor financieel personeel, I&amp;A personeel en chauffeurs en beladers zet de reguliere exploitatie en de uitrol van het verbeteren van RMN (de basis op orde) onder druk. Mede ook om die reden is het dus verstandig dat de besturen van RMN voor 2023 en 2024 de focus hebben om RMN op orde te krijgen en op orde te houden.</p>	

<b>Naam</b>	<b>Veiligheidsregio Utrecht</b>	
<b>Vestiging</b>	<b>Utrecht</b>	
Doel	De VRU is een goed geëfende, professionele organisatie. Zij richt zich op het voorkomen (preventief), beperken (risico- en crisisbeheersing), en het bestrijden (repressief) van rampen en crisis. Dat doen ze door op regionaal niveau de krachten van diverse (hulpverlenings-)organisaties te bundelen. Het regionaal risicoprofiel is het vertrekpunt om zorg te dragen voor én het bevorderen van de fysieke veiligheid. Daarnaast ook het instellen en in standhouden van de Brandweer, GHOR en de Gemeenschappelijke regionale Meldkamer Utrecht. Risico- en crisiscommunicatie behoren tevens tot een van de kerntaken.	
Deelnemende partijen	Alle gemeenten in de provincie Utrecht.	
Bestuurder(s)	Algemeen bestuur: Burgemeester J.J.L.M.Janssen	
Financieel belang	De bijdrage 2023 bestaat uit basisbijdrage (GBTP) € 4.443.000 en Techn. Uitv. Overeenkomst (IGPP) € 1.052.000 De bijdrage 2024 bestaat uit basisbijdrage (GBTP) € 4.624.000 en Techn. Uitv. Overeenkomst (IGPP) € 1.078.000.	
Financiële ontwikkeling	De begroting 2024 geeft een verhoging basis taken (GBTP) van € 181.000 en een verhoging van het individueel gemeentelijk pluspakket (IGPP) van € 26.000. De oorzaak van de verhoging begroting basis taken (GBTP) 2024 ten opzichte van de kadernota 2024 wordt veroorzaakt door het structureel wegvallen van de concessie vergoeding OMS vanaf 2024 en de het effect van de cao ontwikkelingen principe akkoord 2023. Het meerjarig effect 2025 tot 2028 is gelijk aan de bijdrage 2024. De verhoging van de plustaken (IGPP) worden verhoogd door de stijging van de prijsindex erfpacht kazerne Zeist. De contractuele gehanteerde prijsindex wijkt af van de prijsindex vastgelegd in de kadernota 2024. De begroting 2024-2028 basistaken (GBTP) en het pluspakket (IGPP) van de gemeente Zeist sluiten aan op de begroting 2024-2028 van de VRU.	
Vermogen	Eigen vermogen 31/12/2022: € 23.252.000 31/12/2021: € 23.237.000	Vreemd vermogen 31/12/2022: € 62.533.000 31/12/2021: € 62.708.000
Inhoudelijke ontwikkeling	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Voor de jaren 2023 en 2024 is in de vastgestelde begroting VRU 2023 en de kadernota VRU 2024 een stelpost voor loonontwikkeling opgenomen, omdat de cao 2023-2024 op dat moment nog niet bekend was. De stelpost voor de loonontwikkeling in 2023 bleek ontoereikend. Om te voorkomen dat de begroting voor 2023 nogmaals moest worden bijgesteld, is de stelpost voor de loonontwikkeling 2023 in de ontwerpbegroting verhoogd naar het niveau van het (principe)akkoord voor de cao2023. Dit heeft tot gevolg dat de gemeentelijke bijdrage voor het gezamenlijk basistakenpakket (GBTP) aanvullend met € 2 miljoen is verhoogd ter dekking van de loonontwikkeling. Dit is verwerkt in de ontwerpbegroting die op 27 maart 2023 door het algemeen bestuur is vastgesteld.</li> <li>- Verschillende gebouwen hebben een directe doormelding van hun brandmeldinstallatie naar de regionale meldkamer van de brandweer via het openbaar meldsysteem (OMS). Tot 2022 ontving de veiligheidsregio een (concessie)vergoeding per OMS-aansluiting. Vanaf 2022 zijn de opbrengsten komen te vervallen vanwege het ontbreken van een juridische grondslag. In 2022 is het OMS-fonds ingesteld om een stijging van de gemeentelijke bijdrage in 2022 en 2023 te voorkomen. Vanaf 2024 was de gemeentelijke bijdrage verhoogd met ruim € 1 miljoen om de weggevallen opbrengsten op te vangen. Een stijging van de gemeentelijke bijdrage kan voorkomen worden door een bezuiniging door te voeren op de overhead (€ 0,35 miljoen) en twee bijstellingen in het financiële kader (€ 0,65 miljoen).</li> <li>- De komende beleidsperiode 2024-2027 gaat de VRU uit van een ontwikkelkoers. Hiermee kan flexibeler worden ingespeeld op actuele ontwikkelingen. De thema's die hierin zijn opgenomen vormen de bestuursagenda voor de beleidsperiode 2024-2027. Uit de thema's van de ontwikkelkoers volgen bestuurlijke mijlpalen en keuzemomenten. De insteek is om de stijging van de gemeentelijke bijdrage zoveel mogelijk te voorkomen.</li> </ul>	

Naam	Veiligheidsregio Utrecht
Vestiging	Utrecht
Risico's	<p data-bbox="318 138 584 165"><u>Invoering omgevingswet</u></p> <p data-bbox="318 165 2123 304">Naar aanleiding van onderzoek dat de VRU heeft laten uitvoeren is de conclusie dat de VRU voor de invoering van de omgevingswet nog te maken krijgt met incidentele kosten en structurele kosten. De inzet is dat de wet budgetneutraal kan worden ingevoerd. De minister heeft afgesproken op zoek te gaan naar oplossingen als uit de financiële evaluatie blijkt dat de invoeringskosten substantieel hoger zijn dan voorzien. De voorziene structurele kosten hebben vooral te maken met personeelskosten. Enerzijds door nieuwe type advies, anderzijds zullen de kosten per advies stijgen door toename van tijdsbesteding aan meer complexe aanvragen en processen. De voorziene incidentele kosten worden opgevangen vanuit de egalisatiereserve en maken geen onderdeel uit van de risicoparagraaf.</p> <p data-bbox="318 331 629 359"><u>Taakdifferentiatie brandweer</u></p> <p data-bbox="318 359 2123 497">Er bestaat een reëel risico dat de kosten voor brandweezorg als gevolg van de taakdifferentiatie op basis van de genoemde uitwerkingen van de stuurgroep 'toekomstbestendig brandweerstelsel' significant stijgen. De eventuele verschuiving van taken van vrijwilligers naar beroepskrachten kan leiden tot meer beroepsaanstellingen en daarmee tot extra loonkosten voor de werkgever. Ook de kosten voor vakbekwaamheid kunnen toenemen als gevolg van een verschuiving van specialistische taken. Er is nog veel onduidelijkheid op dit thema. Besluitvorming die kan leiden tot kostenverhoging moet nog plaatsvinden. Uitgangspunt is dat eventuele financiële consequenties als gevolg van wijzigingen in het stelsel door het Rijk worden gecompenseerd.</p> <p data-bbox="318 525 647 552"><u>Onvoorziene exploitatierisico's</u></p> <p data-bbox="318 552 2123 627">De VRU kan worden geconfronteerd met onvoorziene kosten binnen het begrotingsjaar als gevolg van exogene ontwikkelingen (zoals premiestijgingen, claims, kostenfluctuaties die samenhangen met incidenten en crises. In de begroting van de VRU zijn geen posten voor onvoorziene uitgaven opgenomen. Het geraamde risico wordt ingeschat op 0.5% van de totale kosten.</p>

### 6.3 Privaatrechtelijke regelingen

Net als een GR zijn de onderstaande privaatrechtelijke regelingen nauw verweven met de gemeente. Ook hier is de gemeente zowel klant als mede-eigenaar. Er is een bestuurlijk en financieel belang.

<b>Naam</b>	<b>Biga Groep B.V.</b>	
<b>Vestiging</b>	<b>Zeist</b>	
Doel	De arbeidsparticipatie van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt bevorderen, waaronder in het bijzonder mensen met een SW indicatie.	
Deelnemende partijen	De gemeenten Bunnik (3,99%), De Bilt (13,20%), Wijk bij Duurstede (14,88%), Utrechtse Heuvelrug (22,10%) en Zeist (45,83%)	
Bestuurder(s)	L. Hoogstraten (lid AVA) E. Westerhof (lid RvC)	
Financieel belang	De 5 regiogemeenten hebben per 1 januari 2016 de aandelen voor € 600.000 overgenomen van de voorgaande aandeelhouders.	
Financiële ontwikkeling	De financiële toekomst van de Biga ziet er nog positief uit. De kosten zijn laag (met name de indirecte) en de omzet is stabiel. De coronacrisis heeft ook voor Biga gevolgen. Biga is binnen de SW-sector één van de uitzonderingen als het gaat om positieve financiële resultaten, veel SW-bedrijven zijn verlieslatend. Wel ontstaat er in de (nabije) toekomst een flinke uitdaging. Doordat het aantal sw-ers jaarlijks afneemt, neemt de begeleidingsvergoeding ook gestaag af. De vergoeding die voor nieuwe instroom ontvangen wordt is flink lager waardoor het businessmodel onder druk komt te staan. Dankzij de ondernemerszin en de toekomstgerichte strategie staat Biga goed voorgesorteerd.	
Vermogen	Eigen vermogen 31/12/2022: € 12.581.033 31/12/2021: € 12.212.710	Vreemd vermogen 31/12/2022: € 3.266.942 31/12/2021: € 3.485.046
Inhoudelijke ontwikkeling	Biga wil van toegevoegde waarde zijn in het realiseren van de gemeentelijke doelstellingen en ambities rondom de Participatiewet. Biga heeft zich ontwikkeld tot een social enterprise, waarin met een brede focus gewerkt wordt om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt te ondersteunen richting participatie op de arbeidsmarkt. De Biga wendt tot op heden het (groeïende) eigen vermogen aan om deze extra inspanningen te financieren. Richting de aandeelhouders heeft Biga aangegeven graag nog meer te betekenen in de dienstverlening richting werkzoekenden die op dit moment voornamelijk door de RDWI wordt uitgevoerd. RDWI en Biga zijn hierover in gesprek. Naast deze ontwikkeling zal Biga zich blijven richten op de sw-ers waarvoor de gemeente haar verantwoordelijkheid draagt.	
Risico's	<ul style="list-style-type: none"> <li>• De coronacrisis en de oorlog in Oekraïne hebben een moeilijk voorspelbare impact op de economie. Wegvallen van opdrachten voor Biga is niet ondenkbaar; anderzijds kunnen er ook kans ontstaan door bijvoorbeeld grotere aanwas van potentiële nieuwe medewerkers of opdrachten op ander vlak.</li> <li>• Het al dan niet vinden van nieuwe samenwerkingen/klanten en het wel/niet binnenhalen van aanbestedingen kan een grote invloed hebben op de omzet. Op dit moment werkt het Extern Bedrijf van Biga Groep op basis van enkele grote aanbestedingstrajecten. Het kwijtraken van een grote opdracht heeft direct grote financiële consequenties als dat niet met ander werk kan worden opgevangen. Het Intern Bedrijf en Biga Banen zijn daarnaast sterk afhankelijk van de conjuncturele ontwikkelingen in de markt.</li> <li>• Afname aantal sw-medewerkers. Als gevolg van de gewijzigde wet vindt geen instroom meer plaats in de Sociale Werkvoorziening. De SW-doelgroep verouderd daardoor en er vindt uitstroom plaats als gevolg van pensionering. Dit kan gevolgen hebben voor de exploitatie van Biga op de lange(re) termijn.</li> <li>• Biga heeft zoveel vacatures dat de kans reëel is dat (nieuw) werk niet door Biga kan worden uitgevoerd. Bijkomend risico is dat door het niet kunnen inschrijven op aanbestedingen opdrachten voor meerdere jaren voor Biga verdwijnen.</li> </ul>	

<b>Naam</b>	<b>Wijkontwikkelingsmaatschappij Kerckebosch BV (WOM)</b>	
<b>Vestiging</b>	<b>Zeist</b>	
Doel	Herontwikkeling van de wijk Kerckebosch. In een omgeving van heide en bos worden sociale huurwoningen, koopwoningen in diverse prijsklassen, alsmede vrije kavels gerealiseerd. Hiertoe worden versleten sociale huurflats afgebroken. Tevens zijn bijbehorende voorzieningen, een MFA en een Brede school gerealiseerd. De gemeente Zeist en de woningbouwvereniging Woongoed Zeist hebben voor de uitvoering een vennootschap opgericht: de Wijkontwikkelingsmaatschappij Kerckebosch BV (WOM).	
Deelnemende partijen	Gemeente Zeist en woningbouwvereniging Woongoed Zeist zijn elk voor 50% aandeelhouder van de WOM en als zodanig vertegenwoordigd in een AVA. De WOM-directeur is verantwoordelijk voor het uitvoeren van de realisatieovereenkomst. In het directieoverleg wordt de onderlinge afstemming tussen de partijen gecoördineerd.	
Bestuurder(s)	Projectwethouder A. Welting (lid Stuurgroep) Financieel wethouder W.J. van Dijk (stemgerechtigd lid AVA)	
Financieel belang	Voor het project Kerckebosch is een grondexploitatie opgesteld. De gemeente Zeist en Woongoed Zeist hebben gronden en opstallen ingebracht. Om de gemeente en Woongoed Zeist in staat te stellen hun verantwoordelijkheden uit te kunnen voeren zal de grondexploitatie een positief resultaat moeten halen. De WOM is in deze een organisatie die stuurt op financieel resultaat en cash flow om zo beide aandeelhouders in staat te stellen hun taken en verantwoordelijkheden te kunnen uitvoeren. De WOM is verantwoordelijk voor de grondexploitatie (verwerving, sloop, bouw/woonrijp maken en uitgifte gronden), de gemeente is verantwoordelijk voor de uitvoering van haar publiekrechtelijke taken, uitvoering van haar woningbouwprogramma en het beheer en onderhoud van de wijk en Woongoed Zeist is verantwoordelijk voor de realisatie van minimaal 400 woningen in de sociale sector en uitvoering en bekostiging van het sociaal statuut.	
Financiële ontwikkeling	Eind 2022 is de stand van zaken dat er 928 woningen zijn opgeleverd waarvan 430 sociaal, 388 vrije sector en 110 zorgwoningen. In aanbouw zijn nog 27 sociaal en 40 vrije sector woningen. In totaal komen er 995 woningen in Kerckebosch (46% sociaal, 43% vrije sector en 11% zorg). Dankzij de vergoeding die in de overeenkomsten met marktpartijen is opgenomen voor onder meer communicatie, PR en planologische wijzigingen, zijn de plankosten binnen de marges van begroting gebleven. De WOM heeft 2022 afgesloten met een positieve balans. De grondexploitatie heeft een reikwijdte tot en met 2024.	
Vermogen	Eigen vermogen 31/12/2022: € 127.662 31/12/2021: € 124.564	Vreemd vermogen 31/12/2022: € 33.152.391 31/12/2021: € 31.536.340
Inhoudelijke ontwikkeling	De ontwikkelingen in Kerckebosch zijn nagenoeg gereed. De laatste ontwikkellocaties in scheg 5 en 6 zijn in aanbouw en worden naar verwachting opgeleverd in 2024.	
Risico's	De vastgoed ontwikkelingsrisico's van de sociale woningbouw liggen bij Woongoed Zeist en bij projectontwikkelaars voor de koopwoningen. De publiekrechtelijke en politieke risico's liggen bij de gemeente Zeist. De grondkosten/opbrengstenrisico's liggen bij de WOM. Tekorten en/of overschotten op de grondexploitatie komen 50% voor rekening van de gemeente en 50% voor rekening van Woongoed Zeist.	

<b>Naam</b>	<b>Coöperatie ParkeerService u.a. (CPS)</b>	
<b>Vestiging</b>	<b>Amersfoort</b>	
Doel	Het adviseren over en leveren van diensten voor garagebeheer, straat parkeer beheer en straat parkeer handhaving binnen het geografisch werkgebied van de leden. Tevens kan zij andere belangen op het gebied van parkeren van haar leden behartigen.	
Deelnemende partijen	Gemeenten Alphen aan den Rijn, Amersfoort, Barneveld, Bergen, Gouda, Hilversum, Hoogeveen, Lelystad, Nieuwegein, Nijkerk, Woerden, Zandvoort en Zeist (13 gemeenten).	
Bestuurder(s)	Wethouder Parkeren W.D. Catsburg is stemgerechtigd lid in de Algemene Ledenvergadering.	
Financieel belang	Verwachte bijdrage Zeist 2024: € 589.421 (Begroting 2024 CPS) op een totaal van €11.521.514. Deze bijdrage kan nog iets wijzigen op basis van de jaarlijks vast te stellen Uitvoeringsovereenkomst. Aandeel Zeist in omzet CPS is 5,1%. Werkelijke bijdrage Zeist 2022 voor afgenomen producten/diensten 2022: € 525.000. Aandeel van Zeist in 2022 t.o.v. de totale geraamde omzet van € 10.208.000 is circa 5,1%. Op basis van een Uitvoeringsovereenkomst en af te nemen parkeerproducten vindt betaling plaats. De Coöperatie heeft geen winstoogmerk en de leden zijn niet aansprakelijk voor de financiële resultaten van de Coöperatie.	
Financiële ontwikkeling	In de algemene ledenvergadering van 22 juni 2023 is de begroting 2024 vastgesteld. Daarin is voor 2024 rekening gehouden met een loonontwikkeling van 5,1% en stijging van de kosten van 6,1% en is de cao-gemeentepersoneel over 2023 geheel verwerkt. Ook is uitgegaan van het aantal huidige leden, waarbij in afwijking op voorgaande jaren niet geanticipeerd is op een nieuw lid. Het streven blijft om te groeien, maar financieel wordt daar geen voorschot op genomen. Er wordt behoedzaam begroot. Dat kan ook omdat op basis van de afgesloten uitvoeringsovereenkomsten 2023 er een toename is van diensten die de huidige leden afnemen. CPS verwacht dat deze lijn structureel is en zal doorzetten naar volgende jaren. Deze groei compenseert financieel volledig het gemis aan een nieuw lid.	
Vermogen	Eigen vermogen 31/12/2022: € 2.025.000 31/12/2021: € 2.216.000	Vreemd vermogen 31/12/2022: € 5.505.000 31/12/2021: € 3.637.000
Inhoudelijke ontwikkeling	In de ALV van januari/februari 2022 is de Visie 2025 en uitwerking in strategische thema's vastgesteld. Ook is het document Ondernemingskansen voor CPS vastgesteld met daarin opgenomen de mogelijkheid om werkzaamheden te verrichten voor niet leden wanneer dit gunstig is voor de structurele exploitatie van CPS. In een ledendialoog zijn afspraken gemaakt onder welke voorwaarden werkzaamheden voor Niet leden kunnen worden verricht.  Besloten is om het invorderen van naheffingsaanslagen niet meer uit te besteden aan een derde partij maar dit zelf te doen. Dit is efficiënter en goedkoper en qua dienstverlening vanuit het oogmerk menselijke maat vriendelijker. Tevens is in de productencatalogus het scanvoertuig opgenomen voor deelnemers die hier gebruik van willen maken. Wel is op basis van ervaringen met de vorige dienstverlener van de scanauto overgestapt op een andere leverancier waar betere dienstverlening en resultaten voor de afnemers, Gouda en Alphen aan den Rijn, worden behaald.	
Risico's	Bij de jaarrekening 2022 zijn de risico's geactualiseerd. CPS heeft een beschikbaar weerstandsvermogen van € 2.025.000 met een ratio van 1.6. Dit valt binnen de vastgestelde norm van tussen de 1.4 en 1.9 van ruim voldoende weerstandsvermogen. CPS in de indirecte ondersteuning veel eenmansposities. Dit maakt de organisatie kwetsbaar. Door medewerkers breder in te zetten en met de tijdelijke inzet van externe organisaties wordt continuïteit geborgd. Daarnaast heeft CPS last van de krapte op de arbeidsmarkt waarbij met name gekwalificeerd ICT, technisch en financieel personeel lastig te vinden en te binden is. Het ziekteverzuim was in de achterliggende jaren opgelopen tot +10%. Medio 2023 bedraagt dit 6%. CPS houdt vinger aan de pols o.a. via ziekte-verzuimpreventie en door te werken aan cultuuraspecten binnen de organisatie.	

<b>Naam</b>	<b>Zwembad Dijnselburg (SRO Zeist BV)</b>	
<b>Vestiging</b>	<b>Zeist</b>	
Doel	Beheer en exploitatie van zwembad Dijnselburg en klimbos Dijnselburg.	
Deelnemende partijen	Gemeente Zeist en NV SRO	
Bestuurder(s)	Projectwethouder zwembad: A. Welting Financieel wethouder: W.J. van Dijk (stemgerechtigd lid AVA)	
Financieel belang	De verdeling van de aandelen is 50-50 met een meerderheidsaandeel voor de gemeente Zeist. De exploitatiebijdrage die de gemeente Zeist betaalt aan SRO Zeist BV is een vergoeding voor laagdrempelige toegang zwembad (maatschappelijke tarieven) en bijbehorende brede openstelling van het bad en het klimbos. Met inbegrip van een exploitatiebijdrage voert SRO Zeist BV een risicodragende exploitatie. Beide partijen hebben in gelijke mate weerstandvermogen ingebracht in de BV.	
Financiële ontwikkeling	Het jaarplan van SRO Zeist BV voor 2024 is op moment van schrijven nog niet bekend. Gemeente Zeist doet een exploitatiebijdrage van € 1.671.100,- voor uitvoeren van het jaarplan 2023. We blijven hiermee dus formeel niet binnen de financiële kaders van uw raad (maximaal € 1.500.000,-). Naast de exploitatiebijdrage zijn er ook personele kosten Zwembad van € 30.000,-, aan ons doorberekend. In totaal bedraagt onze bijdrage aan SRO Zeist BV hierdoor € 1.701.000,- in 2023. Het verschil tussen de financiële kaders van de raad en de beschikte bijdrage in 2023 is extra onttrokken uit de reserve Maatschappelijke Rendement. De (resterende) omvang van de reserve Maatschappelijk rendement zwembad is op 31-12-2023 totaal € 684.778. Jaarlijks vindt er een dotatie van € 489.965 plaats aan de reserve. De stand per 01-01-2024 is € 1.174.743.	
Vermogen	Eigen vermogen Per 31/12/2022 € 140.000,-- Per 31/12/2021 € 178.000,-- *** toelichting verschil eigen vermogen 2021 t.o.v. 2022: het negatieve resultaat (-€ 34.000,-) is ten nadelen van het vermogen in 2022 gebracht.	Vreemd vermogen per 31/12/2022 € 608.000,-- per 31/12/2021 € 1.848.000,-- ***Toelichting verschil Vreemd vermogen 2021 t.o.v. 2022: In 2021 had SRO Zeist BV een schuld aan de groepsmaatschappij van € 1.270.000,-. Het betrof hier een rekening courant verhouding veroorzaakt door kortlopen schulden (afwikkeling overgang personeel en SPUK IJZ aanvraag)
Inhoudelijke ontwikkeling	Het contract tussen NV SRO en gemeente Zeist is verlengd in 2022. De insteek van beide partijen is om in 2023 de samenwerking verder te evalueren en te verbeteren. Zo zullen de gemeente Zeist en NV SRO nauwer samenwerken bij het opstellen van het jaarplan 2024, om vanuit een gezamenlijke sportvisie samen te werken met aandacht voor het maatschappelijk rendement.	
Risico's	Door verzelfstandiging van SRO ontstaat de noodzakelijk geachte ruimte voor ondernemerschap. Tegelijkertijd vraagt dit goed opdrachtgeverschap en duidelijke sturing vanuit de gemeente via goed contractmanagement. Belangrijk is om daarbij goed te kijken naar zowel de maatschappelijke doelstellingen als de financiële gezondheid van SRO. Daarin hebben de twee Corona jaren wel (negatief) invloed gehad op onder meer bezoekersaantallen en de beweging naar een afbouw van de exploitatiebijdrage.  Bij het jaarplan 2023 was een meerjarenraming tot 2026 meegeleverd. Het jaarplan is vastgesteld maar de meerjarenraming nog niet. Bij het gezamenlijk opstellen van het jaarplan 2024 wordt bekeken of hiermee ook een meerjarenraming tot 2027 kan worden vastgesteld. De risicoparagraaf van het jaarplan 2023 vermeldt dat de risicobeheersing via het systeem NARIS beheerst wordt en binnen de risicotolerantie valt. De risico's en beheersmaatregelen zijn nog niet cijfermatig inzichtelijk in het jaarplan. Bij het jaarplan 2024 zal verzocht worden of de risico's cijfermatig inzichtelijk gemaakt kunnen worden.	



## 6.4 Stichtingen

Hieronder staan de (onderwijs)stichtingen genoemd waar nog een bestuurlijke relatie mee bestaat. Daarnaast de stichtingen met de grootste subsidierelaties (vanaf €0,75 mln.). Alhoewel we als gemeente geen verantwoordelijkheid dragen voor deze laatste stichtingen (de subsidierelaties), worden ze genoemd vanwege het maatschappelijke belang dat deze stichtingen behartigen.

<b>Naam</b>	<b>MeanderOmnium</b>	
<b>Vestiging</b>	<b>Zeist</b>	
Doel	Welzijn inwoners	
Deelnemende partijen	Gemeente Zeist (subsidiegever)	
Bestuurder(s)	Directeur/bestuurder is Jan Willem Voogd. Het toezicht op het bestuur van MeanderOmnium wordt uitgeoefend door de raad van toezicht.	
Financieel belang	Jaarlijks verstrekt de gemeente subsidie aan MeanderOmnium. Voor 2023 betreft dit € 3,9 miljoen.	
Financiële ontwikkeling	De laatste jaren heeft MeanderOmnium een aantal keer een beroep op de gemeente Zeist gedaan voor een additionele bijdrage om de exploitatie sluitend te houden. Ook voor 2023 was dit het geval. Richting de subsidiebeschikking van 2024 wordt samen met MeanderOmnium naar een structurele oplossing gekeken. Als onderdeel van het raadsvoorstel behorende bij de begroting 2024 is hier, als gevolg van het samen opgelopen traject, een voorstel voor.	
Vermogen	Eigen vermogen 31/12/2022: € 846.523 31/12/2021: € 873.430	Vreemd vermogen 31/12/2022: € 1.336.197 31/12/2021: € 1.025.379
Inhoudelijke ontwikkeling	-	
Risico's	Per kwartaal wordt door het MT van MeanderOmnium een Risicomonitor opgesteld met bijbehorende beheersmaatregelen. Deze wordt binnen de raad van toezicht besproken. Het belangrijkste actuele risico is het benodigde subsidiebedrag, in relatie tot de sterke indexatie van loon- en andere kosten van de organisatie. De gemeente en MeanderOmnium onderzoeken samen wat een realistische indexatie is in 2023. In 2022 is sprake geweest van een aanzienlijk verloop op sleutelposities in de organisatie. Ook zijn functies in het management van de organisatie vervallen. In 2023 is gestart met een aantal nieuwe medewerkers op deze posities en een kleiner managementteam. Dit resulteert in lagere overhead, maar dit zal zich operationeel nog moeten bewijzen.	

<b>Naam</b>	<b>Stichting KunstenHuis Idea</b>	
<b>Vestiging</b>	<b>Zeist</b>	
Doel	<p>KunstenHuis Idea wil cultuurparticipatie, cultuureducatie en kennisontwikkeling voor iedereen mogelijk maken. Ze geloven dat samen kunst maken en cultuur beleven van wezenlijk belang is voor ieder mens. Daarom biedt KunstenHuis Idea een rijk, gevarieerd cultureel aanbod en dragen ze bij aan persoonlijke groei, sociale samenhang, culturele activering, 21ste-eeuwse vaardigheden en cultureel burgerschap in onze regio. Ze werken intensief samen met de gemeenten, het culturele veld, het onderwijs en sociaalmaatschappelijke organisaties.</p> <p>De bibliotheekfunctie van Kunstenhuis Idea is gebaseerd op de Cultuurvisie 2017-2020 en omvat de volgende elementen:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>ter beschikking stellen van kennis en informatie;</li> <li>bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie;</li> <li>bevorderen van lezen en het laten kennismaken met literatuur;</li> <li>organiseren van ontmoeting en debat; en</li> <li>laten kennis maken met kunst en cultuur.</li> </ol>	
Deelnemende Partijen	o.a. Gemeente Zeist (subsidiegever)	
Bestuurder(s)	Rob Schouw	
Financieel belang	<p><u>Cultuurcentrum IDEA</u> Bijdrage Zeist 2022: € 1.514.116,00 (exclusief WOP gelden Taalhuis)</p> <p><u>Kunstenhuis</u> Bijdrage 2022: € 1.142.410,00 (inclusief alle extra subsidies)</p> <p><u>Kunstenhuis Idea</u> Bijdrage 2023: € 2.594.480,00</p> <p><i>Let op: i.v.m. de fusie tussen Kunstenhuis en Idea per 2023 een gecombineerde bijdrage</i></p>	
Financiële ontwikkeling	De bijdragen voor de inzet van het Taalhuis zijn overgeheveld naar de portefeuille Inclusieve samenleving. In 2024 willen we naar 1 budgetsubsidie waarin alle extra subsidies ook invallen.	
Vermogen	<p>Eigen vermogen</p> <p>31/12/2022: € 1.357.567</p> <p>31/12/2021: € 1.207.173</p>	<p>Vreemd vermogen</p> <p>31/12/2022: € 3.199.217</p> <p>31/12/2021: € 2.808.700</p>
Inhoudelijke ontwikkeling	Scenario's voor de huisvesting voor de langere termijn, mogelijk samen met andere (culturele en maatschappelijke) voorzieningen zijn intensief onderwerp van verkenningen.(gebiedsvisie Emmaplein). Projectleider gemeente = Henri v.d. Brug.	
Risico's	Het risico bestaat dat de gemeente, als grootste financier van de stichting, uit maatschappelijk oogpunt, het meeste zal moeten bijspringen in het geval de stichting in financiële problemen zou komen. De financiële positie wordt nadrukkelijk gemonitord.	

<b>Naam</b>	<b>Stichting openbaar onderwijs Rijn- en Heuvelland (WereldKidz)</b>	
<b>Vestiging</b>	<b>Zeist</b>	
Doel	WereldKidz is per 1 januari 2005 opgericht en heeft als doel het geven van openbaar onderwijs. WereldKidz is een stichting met 31 basisscholen en 2 scholen voor speciaal onderwijs (SO en VSO) met in totaal 5.200 leerlingen en ruim 730 medewerkers.	
Deelnemende Partijen	WereldKidz is gevestigd in Zeist, maar bestuurt scholen in de gemeenten Bunnik, De Bilt, Utrechtse Heuvelrug, Veenendaal, Stichtse Vecht en Zeist.	
Bestuurder(s)	WereldKidz heeft een college van bestuur en een raad van toezicht. De raad van toezicht telt 4 tot 6 leden. De leden van de raad van toezicht worden op bindende voordracht van de raad van bestuur door de gemeenteraden benoemd.	
Financieel belang	De gemeente heeft geen direct financieel belang in WereldKidz. De rijksvergoedingen worden door WereldKidz ontvangen en zij doet ook haar eigen uitgaven. Jaarlijks stuurt het college van bestuur de jaarrekening en het bestuursverslag ter informatie naar de gemeenteraden van de betrokken gemeenten.	
Financiële ontwikkeling	Er is sprake is van een goede financiële positie en liquiditeit. De meerjarenbegroting is sluitend en de liquiditeit ontwikkelt zich conform doelstelling.	
Vermogen	Eigen vermogen 31/12/2022: € 9.839.687 31/12/2021: € 6.746.856	Vreemd vermogen 31/12/2022: € 7.122.710 31/12/2021: € 6.357.483
Inhoudelijke ontwikkeling	In 2021 is met de zes gemeenten waar WereldKidz-scholen zijn gevestigd een set van afspraken rondom WereldKidz opgesteld. Deze afspraken vormen een nadere uitwerking van de statuten. Het doel van de afspraken is een goede relatie en samenwerking tussen WereldKidz en de zes betrokken gemeenten. Eén van de gemaakte afspraken is dat de gemeente Zeist jaarlijks een bestuurlijk overleg organiseert met de wethouders van de deelnemende gemeenten en het college van bestuur van WereldKidz. Naar verwachting wordt het lerarentekort niet opgelost. WereldKidz onderzoekt daarom of het onderwijs anders kan worden georganiseerd, terwijl wel goed onderwijs gegeven blijft worden.	
Risico's	De gemeente heeft een verplichting tot het aanbieden van voldoende, kwalitatief goed openbaar onderwijs. Grote financiële tegenvallers kunnen leiden tot een beroep op de gemeente(n) voor steun. De financiële positie van WereldKidz is de laatste drie jaar goed.	

<b>Naam</b>	<b>Stichting openbare scholengemeenschap Schoonoord (NUOVO)</b>	
<b>Vestiging</b>	<b>Zeist</b>	
Doel	NUOVO Scholen verzorgt in de gemeenten Utrecht, Utrechtse Heuvelrug en Zeist het openbaar voortgezet onderwijs. In Zeist bestuurt NUOVO het Openbaar Lyceum Zeist en VMBO MAVO Zeist. NUOVO heeft 14 scholen met in totaal bijna 12.000 leerlingen en ruim 1.300 medewerkers.	
Deelnemende Partijen	NUOVO heeft vestigingen in de gemeenten Utrecht, Utrechtse Heuvelrug en Zeist maar is gevestigd in de gemeente Utrecht. De gemeente Utrecht is daarmee het eerste aanspreekpunt voor NUOVO.	
Bestuurder(s)	NUOVO heeft een college van bestuur en een raad van toezicht. De leden van de raad van toezicht van NUOVO worden op bindende voordracht van de raad van toezicht door de gemeenteraden van de drie gemeenten benoemd.	
Financieel belang	De gemeente heeft geen direct financieel belang in NUOVO. De rijksvergoedingen worden door NUOVO ontvangen en zij doet ook haar eigen uitgaven. Jaarlijks stuurt het college van bestuur de jaarrekening en het bestuursverslag ter informatie naar de gemeenteraden van de betrokken gemeenten.	
Financiële ontwikkeling	Er is sprake is van een goede financiële positie en liquiditeit De meerjarenbegroting laat een goed en gezond financieel perspectief zien.	
Vermogen	Eigen vermogen 31/12/2022: € 45.964.000 31/12/2021: € 29.103.000	Vreemd vermogen 31/12/2022: € 43.512.000 31/12/2021: € 39.566.000
Inhoudelijke ontwikkeling	NUOVO stelt in haar 'Strategisch Beleidskader 2020 – 2024' dat zij iedere leerling zo goed mogelijk wil voorbereiden op actieve deelname aan een duurzame, inclusieve en steeds veranderende samenleving. In schooljaar 2023-2024 wordt in het bijzondere aandacht besteed aan mentale gezondheid, verhogen van het niveau van basisvaardigheden en het versterken van de havo.	
Risico's	In het geval NUOVO af zou steunen op een faillissement, is de gemeente waar de hoofdvestiging zich bevindt (gemeente Utrecht) primair verantwoordelijk voor het afwenden van een faillissement, vanwege de zorgplicht voor het openbaar onderwijs. Gelet op de financiële positie van NUOVO is het financieel risico gering.	

## 6.5 Overige samenwerkingsvormen

In dit deel een overzicht van de belangrijkste samenwerkingsverbanden, die niet onder de bovenstaande categorieën vallen. Het gaat hier vooral om bestuurlijke samenwerkingsvormen.

Naam	Fonds Hart van de Heuvelrug (Provinciale Bestuurscommissie)
Vestiging	Utrecht
Doel	Het programma Hart van de Heuvelrug is een samenwerking op programmabasis tussen verschillende partijen. Doel is het versterken van de landschappelijke en ecologische waarden in het centrum van de Heuvelrug, het tegelijkertijd bereiken van een vernieuwing van een aantal instellingsterreinen en een bijdrage leveren aan de woningbouw. Dit wordt bereikt door een uitruil van "rood" en "groen". In het kader van het programma Hart van de Heuvelrug is door de provincie een beheerfonds ingesteld. Het specifieke doel van het fonds is om financiële verevening van rode en groene projecten mogelijk te maken. Financiële overschotten vanuit een cluster kunnen worden aangewend voor groene projecten uit andere clusters. Het resultaat van verevening kan ook negatief zijn. Gebaseerd op de vastgestelde afsprakenkaders (eind 2013) is in juni 2015 een Samenwerkingsovereenkomst (SOK) ondertekend door de 3 partijen. In deze SOK staan de rode en groene projecten en de financieringsafspraken voor de komende 10 jaar.
Deelnemende partijen	Gemeenten Soest en Zeist en de provincie Utrecht
Bestuurder(s)	Portefeuillehouder Hart van de Heuvelrug A. Welting
Financieel belang	Alle kosten en opbrengsten voor het programma Hart van de Heuvelrug zijn opgenomen in de mastergrondexploitatie Hart van de Heuvelrug. Over de onderscheiden individuele projecten binnen het programma zijn in de SOK financiële afspraken opgenomen.
Financiële ontwikkeling	De financiële bijdrage van de gemeente Zeist aan het programma wordt gerealiseerd via het project Huis ter Heide West. Zolang Zeist zich houdt aan de projectopdracht (bijlage bij de SOK 2015) loop zij hiervoor echter geen financieel risico. Dat ligt bij de provincie.
Vermogen	n.v.t.
Inhoudelijke ontwikkeling	Binnen het programma Hart van de Heuvelrug voert Zeist zelf de grondexploitatie van Huis ter Heide West. De planvorming hiervoor is in 2020 opnieuw opgestart. Momenteel wordt een bestemmingsplanprocedure doorlopen en een verkoopprocedure voorbereid. Daarnaast was Zeist procestrekker voor de Gebiedsvisie Den Dolder Noordoost. In een interactief proces is samen met Altrecht een nieuw toekomstbeeld opgesteld voor de Willem Arntzhoeve. De gebiedsvisie is januari 2017 door de raad vastgesteld. Inmiddels heeft Altrecht een deel van het terrein verkocht aan de ontwikkelaar BPD. BPD en de gemeente hebben een anterieure overeenkomst ondertekend en hebben bestemmingsplannen voor de eerste fase van de gebiedsontwikkeling in procedure gebracht. Vermeldenswaard is verder het project herinrichting vliegbasis Soesterberg. Ook hiervoor is in juni 2015 een nieuwe samenwerkingsovereenkomst ondertekend. Hierin zijn ook de afspraken vastgelegd voor de ontwikkeling van de woningbouwlocatie. Deze opbrengsten zijn nodig om de kosten van opening en inrichting van het park terug te verdienen en de verdere opbrengsten zijn tot maximaal 10 miljoen voor het project Hart van de Heuvelrug bestemd.
Risico's	-

<b>Naam</b>	<b>U10</b>
<b>Vestiging</b>	<b>Utrecht</b>
Doel	Het leggen van een fundament onder de samenwerking tussen de deelnemende gemeenten. De focus ligt daarbij op visievorming, strategievorming en het realiseren van gemeenschappelijke opgaven en belangen die bovenregionale aspecten hebben.
Deelnemende partijen	De gemeenten Bunnik, De Bilt, De Ronde Venen, Houten, IJsselstein, Lopik, Montfoort, Nieuwegein, Oudewater, Stichtse Vecht, Utrecht, Utrechtse Heuvelrug, Vijfheerenlanden, Wijk bij Duurstede, Woerden en Zeist.
Bestuurder(s)	De U10 is geen bestuursorgaan. B&W-leden zijn actief aan de verschillende (inhoudelijke) bestuurstafels. Formele besluiten worden er niet genomen. Dit is aan de verschillende colleges en gemeenteraden.
Financieel belang	Voor de uitvoering van het samenwerkingsconvenant betaalt iedere gemeente sinds 2018 per inwoner een bijdrage van € 1,10 per jaar. Dit bedrag wordt jaarlijks geïndexeerd. Daarnaast wordt voor het mobiliteitsconvenant (financiering van de procesmanager, beleidsadviseur regionale mobiliteit en onderzoekskosten voor de bestuurstafel Duurzame bereikbaarheid) een bijdrage betaald van 0,30 per inwoner. Ook hiervoor geldt de jaarlijkse indexering. De colleges kunnen unaniem besluiten bovenstaand bedrag jaarlijks te indexeren of dit bedrag anderszins te verminderen of te vermeerderen.
Financiële ontwikkeling	Voor de ontwikkeling van het integraal ruimtelijk perspectief (IRP) is op verschillende momenten een extra financiële bijdrage gevraagd. Om deze financiële verplichting meer voorspelbaar te maken is voor de realisatie IRP een meerjarig voorstel gedaan (periode 2024 t/m 2028). De kosten (rondom de ontwikkeling) van het IRP waren binnen Zeist al structureel ondergebracht.
Vermogen	n.v.t.
Inhoudelijke ontwikkeling	Eind 2021 is ingestemd met het IRP. Hiervoor is inmiddels een uitvoeringsprogramma opgesteld. Ook naar aanleiding van de regionale energie strategie (RES) is een regionaal uitvoeringsprogramma (RUP) RES U16 opgesteld.
Risico's	Risico's zijn beperkt. U10 is geen uitvoeringsorgaan met (grote) budgetten of uitgebreid ambtelijk apparaat.

## 6.6 Deelnemingen

Vanuit het oogpunt van het behartigen van het publieke belang, is de Gemeente Zeist ook in het bezit van de aandelen in enkele vennootschappen (deelnemingen).

Naam	Aandelenbezit BNG Bank N.V.	
Vestiging	Den Haag	
Doel	Het aanbieden van financiële diensten op maat, zoals kredietverlening, betalingsverkeer, advisering en elektronisch bankieren voor overheden en instellingen met een maatschappelijk belang, tegen zo laag mogelijke kosten. De bank draagt op die manier bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.	
Deelnemende partijen	De bank is een structuurvennootschap. De Staat is houder van de helft van de aandelen, de andere helft is in handen van gemeenten, provincies en een hoogheemraadschap. De aandeelhouders hebben zeggenschap in BNG Bank via het stemrecht op de aandelen (een stem per aandeel van € 2,50). De gemeente Zeist heeft 192.075 aandelen (0,345% van het totaal).	
Bestuurder(s)	De bank kent een structuur met een Executive Committee van vijf leden, zij vormen het uitvoerend leidinggevend orgaan. De toezichhoudende rol ligt bij de Raad van Commissarissen, waarvan de leden worden benoemd door de Algemene vergadering van Aandeelhouders (AvA).	
Financieel belang	Over 2022 realiseerde BNG Bank een nettowinst na belastingen van € 300 miljoen (2021: € 236 miljoen). Op basis van de nettowinst ontvangt de gemeente in 2023 een dividenduitkering, dit dividend voor Zeist over 2022 bedraagt € 480.187 (€ 2,50 per aandeel)	
Financiële ontwikkeling	De hoogte van de nettowinst is met onzekerheden omgeven, omdat de bank geen voorspelling kan doen over de ontwikkeling van de ongerealiseerde marktwaardeveranderingen. Een betrouwbare schatting van de nettowinst in de komende jaren kan de bank daarom niet maken.	
Vermogen	Eigen vermogen 31/12/2022: € 4.615.000 31/12/2021: € 5.062.000	Vreemd vermogen 31/12/2022: € 107.459.000 31/12/2021: € 143.995.000
Inhoudelijke ontwikkeling	Voor de klanten worden blijvend nieuwe producten ontwikkeld, onder andere op het gebied van duurzaamheid.	
Risico's	BNG Bank is aangemerkt als nationaal systeemrelevante bank. Om haar activiteiten uit te voeren moet een bank een zekere mate van kredietrisico, marktrisico, liquiditeitsrisico, operationeel risico, compliance risico, security risico en strategisch risico accepteren. De risicobereidheid van de bank wordt ingekaderd in haar risicobeleid, een strikt kapitaalbeleid en in de beperking van diensten en tegenpartijen in haar statuten. Verder heeft de bank geen handelsportefeuille.	

<b>Naam</b>	<b>Vitens N.V.</b>	
<b>Vestiging</b>	<b>Zwolle</b>	
Doel	Exploitatie van het grootste drinkwaterbedrijf in Nederland. De belangrijkste activiteiten van Vitens N.V. zijn het oppompen van grondwater, het zuiveringsproces hiervan en de distributie van schoon water.	
Deelnemende partijen	De aandelen van de N.V. worden voor 100% gehouden door gemeenten en provincies in het verzorgingsgebied van Vitens N.V	
Bestuurder(s)	Het bestuur wordt gevormd door een tweehoofdige directie. Het toezicht op de directie ligt bij de Raad van Commissarissen, waarvan de leden worden benoemd door de Algemene vergadering van Aandeelhouders (AVA).	
Financieel belang	Aandelenbezit Zeist per 31-12-2022: 60.035 aandelen (1,04% van het totaal) met een nominale waarde van € 1 per aandeel. Dividend Zeist over 2022: € 0 (€ 0,00 per aandeel)	
Financiële ontwikkeling	Vitens is gehouden tot een versterking van de solvabiliteit tot 35%. Over 2022 ligt deze norm op 31,0%. Door de wettelijke beperking van het netto-resultaat, kan verbetering van deze norm alleen bereikt worden door reservering van de winst. Over 2022 daalde het nettoresultaat van € 19,4 miljoen naar € 8,24 miljoen. Dit had vooral te maken de stijging van de kosten voor inhuur van personeel en uitbesteed werk.	
Vermogen	Eigen vermogen 31/12/2022: € 649.500.000 31/12/2021: € 600.300.000	Vreemd vermogen 31/12/2022: € 1.446.600.000 31/12/2021: € 1.387.800.000
Inhoudelijke ontwikkeling	Vitens is samen met haar partners op weg naar een toekomstbestendige drinkwatervoorziening, maar het tempo moet omhoog gezien de vertraagde voortgang in de duurzaamheidsdossiers.	
Risico's	Op korte termijn kunnen de strategische doelen "waterbesparing" en "financiële gezondheid" elkaar in de wielen rijden. De omzet loopt terug of wordt in ieder geval volatieler; enerzijds moet er extra geïnvesteerd worden in het klimaat en toekomstbestendig maken van het watersysteem en anderzijds moeten de uitgangspunten van het financieel beleid robuuster gemaakt worden.	

## Paragraaf 7 Grondbeleid

Deze paragraaf bevat een doorkijk in de achtergronden en ontwikkelingen op het gebied van het Zeister grondbeleid en grondexploitaties. Een actueel overzicht van de stand van zaken op dit moment van projecten/exploitaties waarbij de gemeente betrokken is, wordt jaarlijks bij de jaarrekening in het Meerjaren Perspectief Stedelijke Ontwikkeling (verder: MPSO) voorgelegd. Ten opzichte van het MPSO 2023 hebben er geen wijzigingen plaatsgevonden in de projecten. De getallen zoals opgenomen in het MPSO 2023 zijn daarmee, met een bijstelling in de rente, overgenomen in de begroting 2024. In de begroting is, conform de BBV-voorschriften, gerekend met het toen bekende rentepercentage voor 2024, zijnde 0,75%. Inmiddels is deze renteberekening bijgesteld (zie paragraaf 4 financiering) naar 0,85%. In de eerste bestuursrapportage zullen de, beperkte, financiële effecten hiervan worden verwerkt.

### Ruimtelijke Ontwikkeling Zeist

Op 25 mei 2023 is de “Eerste Zeister Omgevingsvisie” vastgesteld en dient dit als basis voor toekomstige initiatieven. Het voeren grondbeleid is vastgelegd in de in 2008 vastgestelde nota Grondbeleid en in het in 2018 vastgestelde raadsbesluit Financiën Grondbeleid 18RV068.

### Omgevingswet

We bereiden ons als gemeente voor op de invoering van de Omgevingswet. De nieuwe omgevingswet verplicht gemeenten een omgevingsvisie voor de fysieke leefomgeving op te stellen. Het rijk heeft een aantal verbeterdoelen opgesteld: verhogen gebruiksgemak, een integrale benadering, actieve processen en versnellen en verbeteren van processen. De uitdaging is om een zodanige omgevingsvisie op te stellen die de kwalitatieve kaders geeft voor toekomstige ontwikkelingen. Het is een strategische visie die houvast geeft aan hoe we met de fysieke leefomgeving om willen gaan. De omgevingsvisie moet recht doen aan de reeds gevoerde interactieve processen met bewoners en omwonenden, makkelijk en toegankelijk zijn, fris en vernieuwend ogen en in lijn zijn met andere beleidsstukken. Sinds 2019 is de Eerste Zeister Omgevingsvisie in de maak welke op 25 mei 2023 in de gemeenteraad is vastgesteld.

### Grondbeleid

Ons grondbeleid heeft als doel om de gemeentelijke ambities te verwezenlijken. De omgevingsvisie en de wensen die daar uit voort komen zijn dus de basis voor het voeren van ons grondbeleid.

De gemeente Zeist voert situationeel grondbeleid. De keuze van onze rol is afhankelijk op welke manier een project invulling geeft aan onze beleidsdoelen, de ruimtelijke aspecten en de projectfase. Per project maken we de afweging wat de meest passende ontwikkelstrategie is om te komen tot het gewenste resultaat. De mate van regie van de gemeente verandert met de komst van de omgevingswet. Het belang als gemeente om grond in bezit te hebben om regie te hebben over de fysieke leefomgeving neemt af. Deze werkwijze geeft ons een uitstekende basis om ervoor te zorgen dat we bij ruimtelijke ontwikkelingen nog meer kunnen aansluiten bij de kracht en energie die in de samenleving en onze partners schuilt.

De gemeente Zeist is terughoudend als het gaat om het innemen van (strategische) grondposities. De gemeente verwerft uitsluitend grondposities indien dit resulteert in maatschappelijke meerwaarde die niet op een andere wijze bereikt kan worden.



### Algemeen

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) omschrijft een grondexploitatie als een geheel van activiteiten dat een gemeente onderneemt met betrekking tot de aan- en verkoop van gronden. Dit proces omvat verschillende stappen zoals grondaankopen, bouwrijp maken van grond, infrastructuur ontwikkelen, eventuele bouwactiviteiten, en uiteindelijk het verkopen van de gerealiseerde kavels of objecten.

Grondexploitaties zijn een belangrijk onderdeel van de financiële planning van een gemeente, omdat het vaak substantiële investeringen vereist en de gemeente hiermee inkomsten kan genereren. Het BBV stelt regels vast voor hoe gemeenten de grondexploitatie moeten begroten en verantwoorden in hun financiële jaarstukken. Met betrekking tot de aankoop van gronden/panden wordt een onderscheid gemaakt tussen “strategische aankopen” en aankopen die onder de categorie van een reguliere grondexploitatie zijn te rangschikken. In de richtlijnen van het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) is opgenomen hoe om te gaan met (strategische) bezittingen en het starten van een grondexploitatie:

- Het openen van een grondexploitatie vraagt altijd om een raadsbesluit. Een grondexploitatie leidt tot het realiseren van uit te geven bouwgrond. Welke kosten en baten aan een grondexploitatie mogen worden toegerekend zijn (limitatief) beschreven in het besluit Ruimtelijke Ordening. De berekening van de toe te rekenen rente is eveneens bindend door het BBV voorgeschreven.
- (Strategisch) aangekochte gronden, waarvoor (nog) geen grondexploitatie geldt, moeten verplicht worden opgenomen als materieel vast actief op de balans. Het BBV schrijft voor hoe moet worden omgegaan met de waarde van dit actief en hoe de raad betrokken moet zijn bij het ontwikkelperspectief van deze gronden. Voorbereidingskosten mogen maximaal 5 jaar worden geactiveerd onder de immateriële vaste activa. Daarna moeten ze zijn opgenomen in een goedgekeurde grondexploitatie. Wanneer er geen grondexploitatie komt, moeten de kosten worden afgerekend. In Zeist is hiervoor de reserve Zelfregulerende Projecten gevormd.
- Het uiterste moment om een grondexploitatie vast te stellen is bij vaststelling van het bestemmingsplan.
- Bij een grondexploitatie met een verwacht tekort dient een voorziening gevormd te worden.

Bij particuliere initiatieven doen initiatiefnemers een exploitatiebijdrage aan de gemeente voor onder andere het opstellen van plannen, het aanleggen van openbare voorzieningen en de inrichting van openbare ruimte (kostenverhaal). De bijdrage wordt opgenomen in de anterieure overeenkomst die tussen initiatiefnemer en gemeente wordt opgesteld.

### Bouwgrondexploitaties

De Raad stelt zijn inhoudelijke en financiële kaders vast bij het vaststellen van de grondexploitatie. Bij de jaarrekening en in het MPSO wordt gerapporteerd over de voortgang binnen de gestelde kaders. Mochten er specifieke ontwikkelingen of verwachtingen zijn, dan kunnen deze via een specifiek raadsvoorstel en / of via een integrale afweging bij een van de P&C-documenten worden opgenomen en geplaatst in een algemeen maatschappelijk en financieel perspectief. Op basis hiervan kan de Raad zijn kaderstellende taak uitvoeren en richting geven aan de exploitaties, zowel inhoudelijk als qua financiële uitkomst.

### Actuele prognose van de te verwachten resultaten van de exploitaties in uitvoering

Bij de jaarrekening 2022 zijn alle grondexploitaties geactualiseerd en opgenomen in het MPSO (Meerjaren Perspectief Stedelijk Ontwikkeling) 2023. De jaarrekening is vastgesteld op 29 juni 2023. De financiële toelichting in deze paragraaf sluit aan bij de stand van de jaarrekening en het MPSO. Het MPSO 2023 (bijlage bij de jaarrekening 2022) bevat meer gedetailleerde toelichting op de projecten.

De lopende projecten kennen de onderstaande boekwaarde per primo 2023. Een positieve boekwaarde betekent dat er tot nu toe meer kosten zijn gemaakt dan opbrengsten. Een boekwaarde is een momentopname en heeft geen directe relatie met de verwachte eindwaarde van het project. De boekwaarden van de projecten staan op de balans van de gemeente als “voorraad”, het is de investering die de gemeente heeft gedaan in haar voorraad te verkopen bouwgrond.

Tabel 7.1 aansluiting met de balans: boekwaarde van de exploitaties in uitvoering (bedragen in €)

Omschrijving	Boekwaarde 1/1/2023
Gemeentewerf	-/- 1.307.827
Huis ter Heide West	2.296.629
<b>Totaal boekwaarde</b>	<b>988.803</b>

Een positieve boekwaarde betekent dat er per 1/1/2023 meer kosten dan opbrengsten zijn gerealiseerd.

Een negatieve boekwaarde betekent dat er per 1/1/2023 meer opbrengsten dan kosten zijn gerealiseerd.

Alle projecten met een verwacht voordelig resultaat moeten conform het BBV jaarlijks tussentijdse afdracht doen van gerealiseerde winst conform de zogenoemde POC methode (percentage of completion). In het financieel grondbeleid (raadsbesluit 18RV068) heeft de raad bepaald dat de tussentijdse winstneming wordt gestort in een afgezonderd deel van het weerstandsvermogen. Pas wanneer een project volledig is afgerond en de winst werkelijk gerealiseerd is, wordt de winst gestort in de reserve Grondbedrijf. Ook dit is vastgelegd in het financieel grondbeleid.

Bij de grondexploitatie Gemeentewerf sprake van een tussentijdse winstneming, deze winstneming maakt onderdeel uit van de boekwaarde van de grondexploitatie. De winstneming per 1/1/2023 op de grondexploitatie Gemeentewerf bedraagt € 243.429. De verwachte winst op de grondexploitatie gemeentewerf is benodigd om de bijdrage van € 2,5 mln. aan de nieuwe gemeentewerf te kunnen leveren.

Voor alle projecten met een verwacht negatief resultaat moet een verliesvoorziening worden gevormd. Volgens het huidige financieel grondbeleid gebeurt dit op basis van de zogenoemde nette contante waarde (NCW) van de grondexploitatie. Op dit moment is dit niet aan de orde.

Tabel 7.2 gecalculeerd resultaat van de exploitaties in uitvoering (bedragen in €)

Omschrijving	Resultaat MPSO 2022 (NCW)	Resultaat MPSO 2023 (NCW)	Resultaat MPSO 2023 (EW)	V/N	Voorziening	Winst cfm POC (t/m 2022)
Gemeentewerf	2.337.874	2.115.576	2.289.967	V	n.v.t.	€ 243.429
Huis ter Heide West	0	0	0	0	n.v.t.	n.v.t.

Het resultaat van de grondexploitatie Huis ter Heide West wordt afgerekend met het project Hart van de Heuvelrug, daarmee is het resultaat voor de gemeente € 0.

### Financiële ontwikkelingen rond grondexploitatie en ruimtelijke projecten

Ruimtelijke projecten, waaronder grondexploitatie, kennen een meerjarige doorlooptijd. Dit betekent dat gedurende de looptijd macro economische ontwikkelingen een effect hebben op deze projecten. Een solide actuele doorrekening vormt de basis van een goede financiële sturing op deze projecten. We hebben hier de afgelopen jaren stappen in gezet en dit blijft aandacht vragen.

De afgelopen jaren zijn de verkoopprijzen van woningen flink gestegen als gevolg van een grotere vraag dan aanbod. De stijging van de bouwkosten heeft zich, na een korte stagnatie in 2020, ook doorgezet. Doordat de woningprijzen sterker stijgen dan de bouwkosten ontstaat ruimte op de grondwaarde. Ook de kosten voor het aanleggen van het openbaar gebied zitten in een stijgende lijn. Onderaan de streep hebben deze ontwikkelingen een positief effect op het resultaat van de grondexploitatie.

Daarnaast zien we recentelijk een verhoging van de beleidsrente van de ECB, om de inflatie tegen te gaan, en ook de markttrentes laten een stijgende trend zien. Voor de gemeentelijke (omslag)rente voor de projecten hoeft dit niet onmiddellijk iets te betekenen, omdat de gemeente nog overliquide is en geen leningen hoeft aan te trekken.

Indirect kan de rentestijging wel iets betekenen voor de bouwkosten en voor de verkoopprijs van de gronden. De stijging van de hypotheekrente kan de verkoopprijzen onder druk zetten. In Zeist is dit risico echter minimaal, omdat hier soms al contracten over zijn en er over de beperkte grondpositie behoudend wordt gerekend wanneer het gaat om toekomstige opbrengsten.

Het risicoprofiel van de gemeente Zeist, met relatief beperkte en kleinschalige ruimtelijke ontwikkelingen en beperkte grondexploitaties met enkel woningbouw biedt mogelijkheden tot flexibiliteit. In hun aard zijn ruimtelijke ontwikkelingen meerjarig en hebben daardoor mogelijkheden tot temporisering.

### **Reserve grondbedrijf**

Door het instellen van een aparte reserve voor het grondbedrijf worden de financiële resultaten en risico's van het grondbedrijf gescheiden van de financiële huishouding voor de overige gemeentelijke taken. De reserve vormt zo een buffer voor de financiële risico's die samenhangen met de grondexploitaties.

De vrije ruimte op de reserve grondbedrijf bedraagt per 1/1/2023 € 906.154. Als onderdeel van het risicomanagement wordt jaarlijks de gewenste hoogte voor de reserve grondexploitatie bepaald. Dit gebeurt jaarlijks bij de jaarrekening en de actualisatie van het MPSO. De reserve biedt vooralsnog voldoende ruimte voor een primaire egalisatie tussen winstgevende en verlieslatende grondexploitaties en kan beperkt financiële tegenvallers op projecten opvangen.

## Paragraaf 8 Open overheid

Per 1 mei 2022 is de Wet Open Overheid officieel ingegaan. In een tijdsbestek van vijf jaar beoogt de Wet Open Overheid een beweging te maken naar een meer pro-actieven en open overheid. De wet kent drie pijlers.

- Het aanstellen van een WOO coördinator en het inrichten van het WOO proces waarbij inwoners informatie kunnen opvragen bij de gemeente. Dit is inmiddels gebeurd.
- Het op orde brengen van de informatiehuishouding. Begin 2022 is daarvoor een archiefvisie en uitvoeringsplan opgesteld om in de komende jaren hier naar toe te werken. Omdat nog onduidelijk is wat de Wet Open Overheid precies gaan verlangen, zal dit de komende jaren daar waar nodig worden bijgesteld. In 2024 zal in ieder geval focus liggen om diverse archieven op orde te brengen.
- Het actief ontsluiten van 17 specifieke typen overheidsinformatie. Hierin volgen wij als gemeente de landelijke planning op dit gebied. Voor 2024 is de verwachting dat de eerste paar processen op deze manier kunnen worden ontsloten.

### Infrastructuur

In een transparante, controleerbare en democratische gemeente zijn er verschillende mogelijkheden voor de inwoners om verhaal te halen.

- Bij ontevredenheid over ons werk, of dat van een bestuurder of medewerker van de gemeente, is het indienen van een klacht mogelijk.
- De Wet open overheid (Woo) vergroot de toegang tot overheidsinformatie, bevordert de actieve openbaarmaking en actualiseert de regels voor openheid en openbaarheid.
- De Wet elektronische publicaties (Wep) introduceert via MijnOverheid digitale attendering van burgers op publicaties die betrekking hebben op hun leefomgeving. Alle wettelijk voorgeschreven bekendmakingen, mededelingen en kennisgevingen van (voorgenomen) besluiten die tot een of meer specifieke belanghebbenden zijn gericht, worden in het officiële elektronische publicatieblad gedaan.
- Juridische zaken behandelt bezwaarschriften gericht tegen allerlei besluiten die door of namens de burgemeester, het college en soms de raad worden genomen. Standaard wordt de mogelijkheid onderzocht om tot oplossingen te komen zonder de juridische bezwaarprocedure voort te hoeven zetten.

Voor de medewerkers van gemeente Zeist zijn er twee vertrouwenspersonen, een meldpunt Klokkenluider en zijn wij aangesloten bij de Landelijke Klachtencommissie van de VNG. De vertrouwenspersonen zijn aangesteld voor de eerste opvang en ondersteuning van medewerkers die te maken hebben gehad met ongewenst gedrag, en bieden melders een plek waar ze in alle veiligheid en vertrouwen hun verhaal kunnen doen, om vanuit eigen inzicht en vertrouwen, te zoeken naar oplossingen voor de ontstane situatie.

### Leer- en aandachtspunten voor komende jaar

De focus voor de komende jaren ligt, naast het verder op orde brengen van het Informatiebeheer, in de doorontwikkeling van de organisatie op dit punt. Dit vergt een omslag in denken en vraagt de komende jaren de aandacht. Op de servicenormen wordt meer en meer gestuurd.

Premediation is en blijft een prachtig middel, het zorgt voor oplossingen en draagt bij aan het contact met inwoners. We willen dit het komend jaar nog meer inzetten. We sturen meer op termijnbewaking omdat we zien dat in de hele keten van bezwaarafhandeling soms tijd verloren wordt. Komend jaar gaan we verder met het leren van bezwaarschriften en het verhogen van de (juridische) kwaliteitszorg. Dit doen we door de klantreis verder uit te werken. Doel is om te komen tot verdere verbetering van het proces, met goede werkafspraken met alle betrokkenen waardoor bezwaarschriften tijdig worden afgehandeld.

We vragen regelmatig aandacht voor grensoverschrijdend (ongewenst en niet integer) gedrag (vanuit hoogste gelederen); dit staat zowel op de managementagenda, op de teamagenda's en heeft een belangrijke plek in het onboardingsprogramma. We vergroten de bekendheid van de (nieuwe) vertrouwenspersonen bij wie melders terecht kunnen. Door MTO's en het voeren van exit gesprekken willen we beter beeld en inzicht krijgen of medewerkers de sociale veiligheid zoals beoogd ook ervaren.

## Paragraaf 9 Duurzaamheid

De opgaven rondom energie en duurzaamheid zijn enorm. Gemeente Zeist prijst zich gelukkig met actieve stichtingen en betrokken inwoners en timmert gezamenlijk met hen flink aan de weg. In 2024 zal de gemeentelijke organisatie robuuster worden om nog efficiënter en sneller aan de energietransitie te werken en duurzaamheid in de volle breedte de gepaste aandacht te geven.

Een toekomstgerichte organisatie ontstaat door de vorming van het nieuw team, Energie en Duurzaamheid, met vaste formatie. Dit team houdt zich bezig met de actielijnen uit de Routekaart Nieuwe Energie en de duurzaamheidsopgaven die landelijk, regionaal en lokaal in beleid zijn vastgesteld.

Met deze vaste formatie starten we onder andere met het opstellen van een aantal buurtuitvoeringsplannen (BUP's). Daarmee werken we er per buurt naar toe om van het aardgas af te gaan. Hierbij sluiten we aan op reeds bestaande initiatieven. De Rijksoverheid en Provincie Utrecht stellen middelen beschikbaar om woningeigenaren te ondersteunen bij het verduurzamen van hun woning. Gemeente Zeist zorgt er samen met verschillende stichtingen in onze gemeente voor dat deze middelen op een efficiënte manier worden ingezet. Het loket van Mijn Groene huis is er voor vragen over (diervriendelijke) isolatie, subsidie, monumenten en vergunningen en Mijn Groene Bedrijf werkt aan de verduurzaming van bedrijventerreinen. We zorgen voor gerichte communicatie voor specifieke doelgroepen om de middelen op de juiste plek te krijgen. Het gaat hier bijvoorbeeld om mensen die te maken hebben met energiearmoede, VVE's, doe-het-zelvers, monumenten en de woningen met de laagste energie labels.

De samenwerking met Stichting Energie Zeist continueren we, waarbij meer aandacht is voor goede afstemming van de acties en projecten en het efficiënter monitoren. We continueren ook de samenwerking met Stichting Duurzaam Zeist en de Duurzame Energie Corporatie Zeist en professionaliseren de samenwerking zonder de kracht van de stichtingen en vrijwilligers die daarbij betrokken zijn te verliezen.

Een andere belangrijke ontwikkeling is de ondersteuning van lokale initiatieven met betrekking tot verduurzaming. Het ondersteunen van inwoners via een Energie Diensten Organisatie wordt onderzocht in regionaal verband en Zeist participeert daarin. Hierbij heeft de gemeente aandacht voor collectieve inkoop, (kleine) warmtenetten en andere innovaties om de energietransitie te helpen.

Duurzame energiebronnen zijn nodig om in Zeist energieneutraal te worden. Dat is een uitdaging want het aantal zoeklocaties en de ruimte op die locaties is beperkt. Er ligt voor Zeist een enorme opgave om als het gaat om duurzame opwek en opslag in samenhang met de Regionale Energie Strategie (RES) en daarom blijven we (regionaal) samenwerken en zoeken naar kansen, locaties, innovaties en initiatieven.

Naast woningen ligt de aandacht op bedrijventerreinen, sportverenigingen, culturele instellingen en onderwijsinstellingen. Bedrijventerreinen kunnen een belangrijke rol spelen bij de opwek van duurzame energie. Daarom werken via een collectieve aanpak bedrijventerreinen aan verduurzaming van de panden en wordt bekeken hoe de ruimte benut kan worden voor het opwekken van duurzame energie.

Onze eigen organisatie verduurzaamt ook verder door via energiemanagement het energieverbruik te reduceren. De CO2-presatieladder creëert bewustwording en geeft concrete handvaten om duurzame bedrijfsvoering verder door te voeren. Duurzaam inkopen is daar ook onderdeel van. Zo draagt ook gemeente Zeist bij aan een duurzame wereld en geven we bovendien het goede voorbeeld.

Tot slot is bewustwording en de juiste informatievoorziening rondom energie en duurzaamheid cruciaal. Daarom wordt er continue en gericht over deze onderwerpen gecommuniceerd, werken we samen met Stichting Energie Zeist aan een nog betere loketfunctie en bekijken we naast de jaarlijkse duurzaamheidsmonitor ook hoe we data slimmer kunnen inzetten. Een combinatie van verschillende data geeft richting aan een aanpak en het resultaat daarvan.

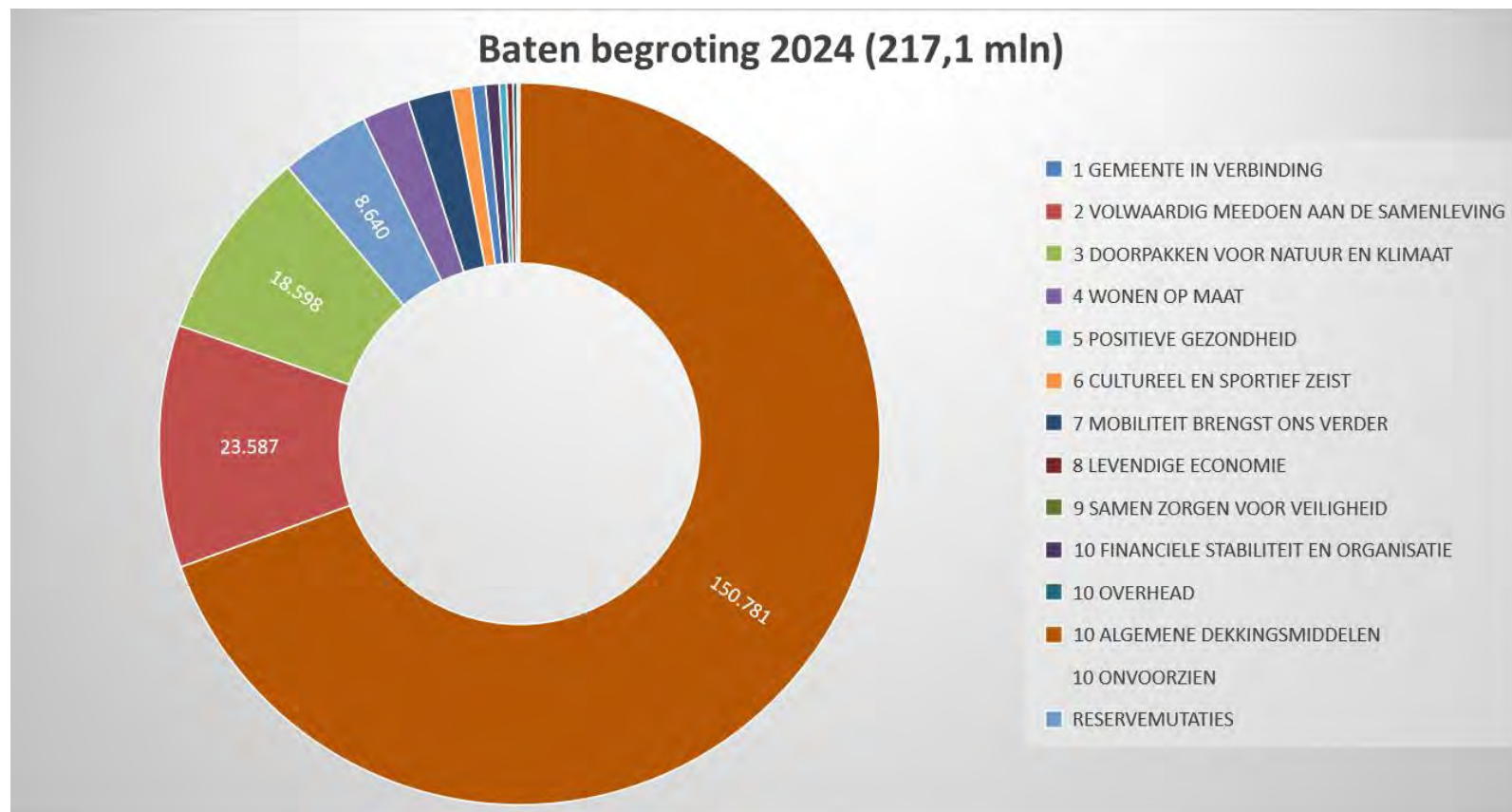
# Financiële begroting

## Totale Begroting

De verdeling van de totale lasten in 2024 over de programma's is opgenomen in onderstaande grafiek.



In onderstaande grafiek is te zien hoe de totale lasten voor 2024 worden gedekt.



De baten van de gemeente zijn opgebouwd uit een viertal pijlers:

- Algemene lokale heffingen  
Onder de algemene lokale heffingen vallen de onroerendzaakbelasting, toeristenbelasting en precario. Deze worden verder toegelicht in de Paragraaf Lokale heffingen van deze begroting.
- Exploitatie (programma's 1 t/m 10)  
Uit de exploitatie volgen ook baten. Zie hiervoor de programma's 1 t/m 10.
- Gemeentefonds:  
De meerjarenbegroting 2024 is, net als voorgaande jaren en conform de richtlijn van onze toezichthouder, gebaseerd op de uitkomst van de meicirculaire 2023 van het gemeentefonds. Over de uitkomst van de meicirculaire is de gemeenteraad van Zeist juni 2023 geïnformeerd met raadsinformatiebrief nummer 23.067.
- Onttrekkingen uit de reserves  
Uit diverse reserves worden, conform het bestaande beleid, onttrekkingen gedaan ter dekking van te maken kosten. In de financiële begroting worden deze mutaties weergegeven.



## Exploitatie- en financieel resultaat

De ramingen van de per saldo benodigde budgetten voor uitvoering van de programma's 1 t/m 10 zijn weergegeven in onderstaande tabel. Dit saldo wordt het exploitatiesaldo genoemd. Voor inzicht in de ontwikkeling van het saldo zijn ook de saldi van de jaarrekening 2022 en de lopende begroting 2023 (peildatum 1 juli 2023) weergegeven.

<b>SALDI PER PROGRAMMA</b>		<b>(bedragen x € 1.000)</b>					
		Realisatie 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
1 GEMEENTE IN VERBINDING	S	-4.291	-5.113	-4.907	-4.647	-4.751	-4.751
2 VOLWAARDIG MEEDOEN AAN DE SAMENLEVING	S	-27.834	-33.387	-33.594	-32.978	-32.389	-31.700
3 DOORPAKKEN VOOR NATUUR EN KLIMAAT	S	-4.435	-7.081	-5.711	-5.745	-5.733	-5.866
4 WONEN OP MAAT	S	853	-3.066	-1.907	-1.573	-1.272	-791
5 POSITIEVE GEZONDHEID	S	-48.495	-53.803	-54.512	-52.320	-51.594	-51.380
6 CULTUREEL EN SPORTIEF ZEIST	S	-9.046	-10.583	-10.033	-10.332	-10.912	-9.324
7 MOBILITEIT BRENGT ONS VERDER	S	-5.611	-8.295	-7.976	-8.028	-7.848	-7.221
8 LEVENDIGE ECONOMIE	S	-688	-1.084	-498	-497	-481	-336
9 SAMEN ZORGEN VOOR VEILIGHEID	S	-7.267	-8.531	-8.534	-8.505	-8.503	-8.352
10 FINANCIËLE STABILITEIT EN ORGANISATIE	S	919	-109	-4.255	-4.409	-3.710	-2.005
10 OVERHEAD	S	-18.425	-22.222	-21.936	-22.147	-21.814	-21.053
10 ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN	S	141.453	138.352	150.154	150.263	140.086	139.248
10 ONVOORZIEN	S	0	-159	-198	-198	-198	-198
Totaal		17.134	-15.081	-3.906	-1.116	-9.120	-3.730

Na het verwerken van de begrote stortingen in en onttrekkingen aan reserves wordt vanuit het exploitatieresultaat het financieel resultaat berekend. Dit financieel resultaat vormt het begrotingssaldo van de begroting 2024.

<b>Resultaat na mutaties reserves</b>		<b>(bedragen x € 1.000)</b>					
<b>Omschrijvingen</b>		Realisatie 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Saldo van baten en lasten		17.134	-15.081	-3.906	-1.116	-9.120	-3.730
Storting in Reserve (-)		-30.586	-26.871	-12.539	-15.492	-10.779	-10.791
Onttrekking aan Reserve (+)		27.636	36.028	8.640	9.519	13.782	8.217
<b>Resultaat na mutaties reserves</b>		<b>14.184</b>	<b>-5.923</b>	<b>-7.806</b>	<b>-7.089</b>	<b>-6.117</b>	<b>-6.303</b>

## Geprognosticeerde balans

Het verwachte verloop van de diverse delen van het vermogen van de gemeente blijkt uit onderstaande geprognosticeerde eindbalans over de jaren 2024 t/m 2027. De eindbalans van de jaarrekening 2022 is daarbij als uitgangspunt genomen. De geprognosticeerde balans per 31-12-2023 is nu geactualiseerd ten opzichte van deze balans bij de (primitieve) begroting 2023.

	Jaarrekening 2021	Jaarrekening 2022	Prognose Begroting 2023	Prognose Begroting 2024	Prognose Begroting 2025	Prognose Begroting 2026	Prognose Begroting 2027
Activa							
(im)Materiele vaste activa	174.548	177.058	177.671	171.691	165.470	156.210	146.394
Financiële vaste activa: kapitaalverstrekkingen	918	915	918	915	915	915	915
Financiële vaste activa: leningen	7.124	5.537	5.619	5.386	5.253	5.195	5.137
Financiële vaste activa: uitzettingen > 1 jaar							
<b>Totaal vaste activa</b>	<b>182.590</b>	<b>183.510</b>	<b>184.208</b>	<b>177.993</b>	<b>171.639</b>	<b>162.320</b>	<b>152.446</b>
Voorraden: onderhanden werk en overige grond- & hulpstoffen							
Voorraden: gereed product en handelsgoederen	942	989	1.651	4.094	-716	-3.607	-1.976
Uitzettingen < 1 jaar	23.828	35.200	30.000	25.000	30.000	35.000	37.000
Liquide middelen	395	564	575	500	500	500	500
Overlopende activa	10.733	21.162	22.249	24.051	34.004	35.710	41.378
<b>Totaal vlottende activa</b>	<b>35.898</b>	<b>57.915</b>	<b>54.475</b>	<b>53.645</b>	<b>63.788</b>	<b>67.603</b>	<b>76.902</b>
<b>TOTAAL ACTIVA</b>	<b>218.488</b>	<b>241.425</b>	<b>238.683</b>	<b>231.638</b>	<b>235.426</b>	<b>229.923</b>	<b>229.348</b>
Passiva							
Eigen vermogen	142.819	159.953	150.955	154.854	160.827	157.824	160.397
Voorzieningen	19.940	18.690	18.485	21.009	22.100	22.475	23.450
Vaste schuld	27.130	34.356	31.100	27.775	24.500	21.625	19.500
<b>Totaal vaste passiva</b>	<b>189.889</b>	<b>212.999</b>	<b>200.539</b>	<b>203.638</b>	<b>207.427</b>	<b>201.923</b>	<b>203.348</b>
Vlottende schuld	10.034	6.207	13.144	10.000	10.000	10.000	10.000
Overlopende passiva	18.564	22.220	25.000	18.000	18.000	18.000	16.000
<b>Totaal vlottende passiva</b>	<b>28.598</b>	<b>28.427</b>	<b>38.144</b>	<b>28.000</b>	<b>28.000</b>	<b>28.000</b>	<b>26.000</b>
<b>TOTAAL PASSIVA</b>	<b>218.487</b>	<b>241.426</b>	<b>238.683</b>	<b>231.638</b>	<b>235.427</b>	<b>229.923</b>	<b>229.348</b>

De geprognosticeerde balansen zijn opgesteld met inachtneming van de meerjarenramingen van de reserves en voorzieningen en van de portefeuille van opgenomen en uitgezette leningen. Bovendien is rekening gehouden met de geraamde vervangingsinvesteringen en de nog uit te voeren lopende investeringen, alsmede met de actuele grondexploitaties. Het verloop van de vlottende activa en passiva is op basis van historische gegevens geschat.

Voor een verdere toelichting op de geplande vervangingsinvesteringen binnen de materiële vaste activa verwijzen wij hier naar het onderdeel "Autorisatie investeringen" eerder in het boek van deze begroting. Voor een verdere toelichting op het verloop van de financiële activa, de vaste schuld en de financieringsbehoefte verwijzen wij naar de paragraaf Financiering. Van het verloop van het Eigen vermogen (de reserves) en de voorzieningen is hieronder een overzicht opgenomen.

## Reserves & Voorzieningen

In deze overzicht worden de mutaties reserves en voorzieningen nader toegelicht per programma. Voor meer informatie verwijzen we naar de vastgestelde nota Reserves en voorzieningen.

<b>STAAT VAN RESERVES EN VOORZIENINGEN BEGROTING 2024</b>				
<b>Naam Reserve</b>	<b>saldo 1-1</b>	<b>Vermeerderingen</b>	<b>Verminderingen</b>	<b>saldo 31-12</b>
	<b>2024</b>	<b>Totaal</b>	<b>Totaal</b>	<b>2024</b>
<b>RESERVES</b>				
<b>A1 Algemene reserves</b>				
Vrije reserve	0	0	0	0
Algemene reserve Inkomensfunctie	37.751.292	1.166.892	0	38.918.184
Algemene reserve Weerstandsvermogen	10.612.862	900.000	0	11.512.862
Res.w eerstandsverm.w instn.grondexpl.	243.429	0	0	243.429
Res. Weerstandsverm. Debiteuren soza	1.240.062	0	0	1.240.062
<b>Subtotaal Algemene Reserves A1</b>	<b>49.847.645</b>	<b>2.066.892</b>	<b>0</b>	<b>51.914.537</b>
<b>A5 Bestemmingsreserves aangehouden ter dekking van kapitaallasten activa economisch nut</b>				
Reserve dekking investeringen	21.220.706	125.104	1.200.457	20.145.353
<b>Subtotaal bestemmingsreserves A5</b>	<b>21.220.706</b>	<b>125.104</b>	<b>1.200.457</b>	<b>20.145.353</b>

(tabel gaat verder op volgende pagina)

<b>A6 Bestemmingsreserves aangehouden ter dekking van specifieke lasten</b>				
Egalisatiereserve FLO (oud) brandweer	0	0	0	0
Reserve zelfregulerende projecten	656.187	0	0	656.187
Reserve meerjarig onderhoudsplan kapitaalgoederen	9.810.280	2.296.905	2.230.750	9.876.435
Reserve centrale huisvesting	303.420	0	0	303.420
Reserve voormalige ISV-projecten	8.990	0	6.273	2.717
Reserve egalisatiesystematiek	0	0	0	0
Reserve integrale ontwikkeling Zeist (RIOZ)	11.417.506	879.148	0	12.296.654
Reserve decentralisaties / sociaal domein	0	0	0	0
Reserve bomenfonds	3.922.004	400.000	0	4.322.004
Reserve fietstunnel Den Dolder	3.958.040	0	0	3.958.040
Reserve Vervangingsinvesteringen Openbare Ruimte SFIVIS	12.013.886	60.069	0	12.073.955
Reserve Onderhoud Openbare Ruimte SFIVIS	1.177.985	0	0	1.177.985
Bestemmingsreserve leges	1.032.982	0	0	1.032.982
Reserve Vervangingsinvesteringen Sport (SFIVIS)	1.892.748	9.464	0	1.902.212
Reserve Vervangingsinv.Sport Incidenteel (SFIVIS)	2.662.022	259.476	0	2.921.498
Reserve Onderhoud Sport (SFIVIS)	506.072	0	0	506.072
Reserve Maatschappelijk rendement zw embad	684.778	489.965	0	1.174.743
Reserve RIOZ gelabeld deel Kerckebosch	3.431.334	0	0	3.431.334
Reserve RIOZ gelabeld deel Austerlitz	0	0	0	0
Reserve RIOZ gelabeld deel Vollenhove Vooruit	1.212.417	101.578	351.375	962.620
Reserve huisvestingsvoorzieningen onderw ijs	6.413.933	5.455.112	4.850.806	7.018.239
Reserve Zorgeloos Wonen	26.876	0	0	26.876
Reserve Revolving fund sociale woningbouw	2.753.210	35.577	0	2.788.787
Reserve Vastgoedfonds	4.761.248	10.000	0	4.771.248
Reserve Grondbedrijf	906.154	0	0	906.154
Reserve Buig	2.800.000	350.000	0	3.150.000
Reserve Corona	567.108	0	0	567.108
Reserve Begraafplaats	1.142.864	0	0	1.142.864
Reserve Duurzaamheid	456.743	0	0	456.743
Reserve ICT	2.300.078	0	0	2.300.078
Reserve Retail Perspectief	360.500	0	0	360.500
Reserve Vluchtelingenopvang	2.706.809	0	0	2.706.809
<b>Subtotaal bestemmingsreserves A6</b>	<b>79.886.173</b>	<b>10.347.294</b>	<b>7.439.204</b>	<b>82.794.263</b>

(tabel gaat verder op volgende pagina)

Naam Voorziening	saldo 1-1	Vermeerderingen	Verminderingen	saldo 31-12
	2024	Totaal	Totaal	2024
<b>Voorzieningen</b>				
<b>1a Voorzieningen; verplichting en verliezen onzeker, doch omvang op balansdatum redelijkerwijs in te schatten</b>				
Voorziening pensioenen vm. w ethouders	6.669.002	304.724	401.517	6.572.209
Voorziening w achtgeldverplichtingen personeel	777.024	403.168	0	1.180.192
Voorziening w achtgeldverplichtingen bestuurders	396.118	0	0	396.118
Voorziening WGA	511.592	32.882	0	544.474
Voorziening verlofsparen	49.664	0	0	49.664
<b>Totaal voorzieningen art.44 lid 1a</b>	<b>8.403.401</b>	<b>740.774</b>	<b>401.517</b>	<b>8.742.657</b>
<b>1b Voorzieningen; risico's t.a.v. verplichting en verliezen onzeker, doch omvang op balansdatum redelijkerwijs in te</b>				
Voorziening risico's	724.995	0	0	724.995
<b>Totaal voorzieningen art.44 lid 1b</b>	<b>724.995</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>724.995</b>
<b>1d Voorzieningen; toekomstige vervangingsinvesteringen waarvoor een heffing wordt geheven</b>				
Voorziening vervanging riolering	6.436.395	1.359.883	1.226.074	6.570.204
<b>Totaal voorzieningen art.44 lid 1d</b>	<b>6.436.395</b>	<b>1.359.883</b>	<b>1.226.074</b>	<b>6.570.204</b>
<b>2 Middelen van derden verkregen van derden die voor een specifiek doel moeten worden besteed</b>				
Voorziening spaarpremies (hypotheke)	47.573	3.060	0	50.633
Voorziening egalisatie rioolrecht	43.555	313.941	0	357.496
Voorziening egalisatie afvalstoffenheffing	393.157	0	157.263	235.894
Voorziening onderhoud graven/afkoop onderhoud	2.435.474	239.656	191.828	2.483.302
<b>Totaal voorzieningen art.44 lid 2</b>	<b>2.919.758</b>	<b>556.657</b>	<b>349.091</b>	<b>3.127.325</b>
<b>Subtotaal voorzieningen</b>	<b>18.484.549</b>	<b>2.657.314</b>	<b>1.976.682</b>	<b>19.165.181</b>
<b>Voorzieningen grondexploitaties</b>				
<b>Subtotaal grondexploitaties</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b>Generaal totaal reserves en voorzieningen</b>	<b>169.439.073</b>	<b>15.196.603</b>	<b>10.616.342</b>	<b>174.019.334</b>
<b>Waardecorrecties</b>				
Voorziening Dubieuze debiteuren	44.668	35.000	35.000	44.668
Voorziening dubieuze debiteuren Soc. Zaken	1.798.930	0	0	1.798.930
<b>Subtotaal waardecorrecties</b>	<b>1.843.598</b>	<b>35.000</b>	<b>35.000</b>	<b>1.843.598</b>
<b>Subtotaal Voorzieningen</b>	<b>20.328.147</b>	<b>2.692.314</b>	<b>2.011.682</b>	<b>21.008.779</b>
<b>Totaal Generaal</b>	<b>171.282.671</b>	<b>15.231.603</b>	<b>10.651.342</b>	<b>175.862.932</b>

## Toelichting per programma:

### **Programma 1 Gemeente in verbinding**

#### *Voorziening wachtgelden bestuurders*

De voorziening dient ter dekking van de gevolgen van wachtgeldvergoedingen van bestuurders.

#### *Voorziening pensioenen voormalig wethouders*

Deze voorziening dient ter dekking van de pensioenuitkeringen van (voormalige) wethouders die recht hebben op een pensioenuitkering. Op dit moment vallen (ex-)wethouders onder de regeling. Jaarlijks wordt door een gespecialiseerd bureau een actuariële berekening van het benodigde bedrag gemaakt per 1 januari van het lopende jaar, gebaseerd op de door dat bureau geadviseerde rekenrente.

#### *Voorziening wachtgelden personeel*

De voorziening dient ter dekking van de gevolgen van wachtgeldvergoedingen van personeel.

### **Programma 2 Volwaardig meedoen aan de samenleving**

#### *Reserve huisvesting onderwijs*

Het bekostigen van de nieuwbouw, levensduur verlengend onderhoud, aanschaf 1e inrichting van schoolgebouwen en van de exploitatie van gymnastiekgebouwen.

#### *Reserve Buig*

Met ingang van 2021 is afgesproken om deze reserve in stellen voor het opvangen van tekorten op de Buig (bijstandslasten). Conform de methodiek van het Rijk dient onze gemeente jaarlijks 7,5% eigen risico te dragen bij tekorten op deze lasten. Op dit moment is er geen sprake van tekorten.

#### *Voorziening dubieuze debiteuren*

Afdekken van verliezen doordat debiteuren hun schulden aan de gemeente niet betalen.

#### *Voorziening dubieuze debiteuren sociale zaken*

Dekking van bij de RSD (nog) niet gerealiseerde terugbetalingen op vorderingen op cliënten van voor 1-1-2006.

#### *Reserve dubieuze debiteuren sociale Zaken*

Risico reserve voor het afdekken van verliezen doordat debiteuren bij de RSD vorderingen niet terugbetalen aan deze gemeente. Het gaat om vorderingen op cliënten van na 1-1-2006.

### **Programma 3 Doorpakken voor natuur en klimaat**

#### *Reserve bomenfonds*

Deze reserve is ingesteld voor de uitvoering van het lange termijn bomenbeheerplan. Bij raadsvoorstel 13RV0054 Kaders gemeentelijk bomenbeheer, is voor de uitwerking een scenario vastgesteld. Gezien de verwachte piek in uitgaven van vervanging van bomen wordt gespaard via deze reserve. De onttrekkingen worden aangevraagd via technische begrotingswijziging zodra projecten worden gestart.

#### *Voorziening afkoop grafonderhoud*

Deze balanspost bevat de door particulieren betaalde afkoopsommen voor onderhoud van graven. Uit de voorziening wordt het jaarlijks onderhoud van de betrokken graven bekostigd.

#### *Reserve Begraafplaats*

Op basis van het besluit in 2021 is deze reserve ingesteld en kan worden ingezet voor het opvangen van tekorten bij de Begraafplaats.

#### *Voorziening vervanging riolering*

Via de rioolheffing wordt vooraf gepland gespaard voor toekomstige vervangingsinvesteringen. Met het vaststellen van het GRP in 2021 wordt tevens besloten wat voor de looptijd de benodigde spaarbedragen worden. Vervangingsinvesteringen worden opgenomen in het Meerjarenplan van de afdeling Beheer Openbare Ruimte. Deze investeringen worden rechtstreeks gedekt uit deze voorziening en begroot als onttrekking. Deze werkwijze is verplicht conform het BBV.

#### *Voorziening egalisatie rioolheffing*

Rioolheffing wordt door middel van tarieven aan derden in rekening gebracht. Deze voorziening heeft tot doel om het tarief rioolheffing zodanig te egaliseren dat over de jaren heen steeds 100% kostendekking wordt verkregen. Een eventueel ontstane overdekking wordt via de tarieven teruggegeven aan de burger. In 2024 is een storting geraamd omdat er een tekort was ontstaan vanwege hogere onderhoudslasten over de afgelopen jaren.

#### *Voorziening egalisatie afvalstoffenheffing*

De afvalstoffenheffing wordt door middel van tarieven aan derden in rekening gebracht. Deze voorziening heeft tot doel om het tarief voor afvalstoffenheffing zodanig te egaliseren dat over de jaren heen steeds 100% kostendekking wordt verkregen. Een eventueel ontstane overdekking wordt via de tarieven teruggegeven aan de burger. Voor 2024 wordt er een onttrekking begroot omdat er in 2022 een voordeel is ontstaan na de afrekening van RMN. Dit wordt “teruggegeven” in het tarief 2024 tot en met 2027.

### **Programma 4 Wonen op maat**

#### *Reserve zelfregulerende projecten*

Het doel van de reserve zelfregulerende projecten is het afdekken van het risico dat projecten na de onderzoeksfase niet tot uitvoering komen of niet tot een kostendekkende exploitatie (kunnen) leiden. Hierbij wordt rekening gehouden met alle dekkingsmogelijkheden zoals bijdragen van derden.

#### *Reserve voormalige ISV projecten*

De kosten van voormalige ISV-projecten. Betreft zowel het regulier als het bodemdeel uit ISV 1 en 2 –gelden. De geraamde onttrekking betreft dekking voor huurgarantie.

#### *Reserve fietstunnel Den Dolder*

De raad heeft bij de actualisatie van het uitvoeringsprogramma RIOZ bij de begroting 2016 voorgesteld om een bestemmingsreserve “fietstunnel Den Dolder” in te stellen. De middelen zijn in het uitvoeringsprogramma RIOZ bij de begroting 2015 gereserveerd voor het Drieluik Den Dolder (inmiddels: Nieuwe Verbindingen).

Nu de raad heeft besloten de overgang te sluiten, komt de nadruk minder te liggen op de puur verkeerstechnische aspecten en wordt breder gekeken wat er in het kader van het project Nieuwe Verbindingen nodig is.

#### *Bestemmingsreserve leges*

Het doel van deze reserve is het jaarlijks opvangen van de verschillen tussen de begrote en de werkelijke opbrengst van de leges Omgevingsvergunningen. Daardoor worden grote verschillen in de exploitatie van verschillende jaren voorkomen.

#### *Reserve integrale ontwikkeling Zeist (RIOZ)*

Deze reserve is bedoeld als een spaarpot voor toekomstige voorzieningen en ambities. Het gaat om investeringen die aansluiten op de vastgestelde visies (plannen). De storting bedraagt het % indexering wat jaarlijks wordt toegevoegd.

#### *Gelabeld deel RIOZ Kerckebosch*

#### *Gelabeld deel RIOZ Austerlitz*

#### *Gelabeld deel RIOZ Vollenhove Vooruit*

Vanuit de reserve RIOZ (zie programma 10) zijn middelen beschikbaar gesteld / gelabeld voor diverse gewenste ruimtelijk ontwikkelingen. Voor het gelabeld deel Vollenhove Vooruit is de begrote onttrekking conform de jaarlijkse projectbudgetten onder aftrek van de ontvangen subsidiebijdragen van rijk en provincie.

#### *Reserve zorgeloos wonen*

Dekking gemeentelijk aandeel in de kosten van de projecten binnen Zorgeloos Wonen.

#### *Reserve revolving fund sociale woningbouw*

De reserve is bedoeld om de bouw van goedkope woningen te bevorderen en om investeringen in duurzaamheid (energiebesparing) van betaalbare huurwoningen mogelijk te maken.

#### *Reserve vastgoedfonds*

Het doel van het vastgoedfonds is om hieruit de aanloopkosten en aankoopkosten van onroerende goederen te dekken met betrekking tot het voeren van (actief) grondbeleid. De geraamde dotaties zijn vanuit de bijdragen project Tiny houses geraamd.

#### *Reserve grondbedrijf*

Met deze reserve voor de grondbedrijf activiteiten worden de financiële resultaten en risico's gescheiden van de financiële huishouding voor de overige gemeentelijke taken. De reserve vormt een buffer voor de financiële risico's die samenhangen met de grondexploitaties.

### **Programma 5 Positieve gezondheid**

Geen

### **Programma 6 Cultureel en sportief Zeist**

#### *Reserve onderhoud sport (SFI/VIS)*

Het doel van deze reserve is het jaarlijks opvangen van de verschillen tussen de werkelijke onderhoudslasten van de buitensportaccommodaties en de begrote onderhoudslasten. Zie bijlage 4 bij de begroting 2018 (17RV060) waarin de systematiek nader toegelicht is.

#### *Reserve vervangingsinvesteringen sport (SFI/VIS)*

Het doel van deze reserve is het jaarlijks opvangen van de verschillen tussen de begrote en de werkelijke kapitaallasten van de buitensportaccommodaties. Zie bijlage 4 bij de begroting 2018 (17RV060) waarin de systematiek nader toegelicht is.



#### *Reserve vervangingsinvesteringen sport incidenteel (SFI/VIS)*

Het doel van deze reserve is het jaarlijks opvangen van de incidentele kosten die moeten worden gemaakt rond de investeringen in het kader van het masterplan Buitensport. Deze kosten mogen volgens BBV niet worden geactiveerd. Bij het masterplan Buitensport zijn deze kosten berekend en meegenomen in de systematiek.

#### *Reserve maatschappelijk rendement zwembad*

Het doel van deze reserve is het mogelijk maken investeringen te doen die het maatschappelijk rendement van het zwembad vergroten. Vanaf 2022 blijft de dotatie jaarlijks gelijk.

### **Programma 7 Mobiliteit brengt ons verder**

#### *Reserve onderhoud openbare ruimte SFI/VIS*

Het doel van deze reserve is het jaarlijks opvangen van de verschillen tussen de werkelijke onderhoudslasten in de openbare ruimte (investeringen met een maatschappelijk nut) en de begrote onderhoudslasten. Zie raadsvoorstel 16RV040 en de raadsbrief RIB 16.109 waarin de systematiek nader toegelicht is.

#### *Reserve vervangingsinvesteringen openbare ruimte SFI/VIS*

Het doel van deze reserve is het jaarlijks opvangen van de verschillen tussen de begrote en de werkelijke kapitaallasten in de openbare ruimte (investeringen met een maatschappelijk nut). Zie raadsvoorstel 16RV040 en de raadsbrief RIB 16.109 waarin de systematiek nader toegelicht is. Tot op heden dient de reserve als ingroei voor het opvangen van toekomstige (stijgende) kapitaallasten

### **Programma 8 Levendige economie**

*Geen*

### **Programma 9 Samen zorgen voor veiligheid**

#### *Egalisatiereserve FLO (oud) brandweer*

Per 1 januari 2006 is het Functioneel Leeftijds Ontslag (FLO) brandweer afgeschaft. Vanaf die datum is een overgangsrecht van kracht voor beroepsmedewerkers en vrijwilligers die op 31 december 2005 een aanstelling hadden. De overgangsregeling is vormgegeven conform de regels die ook golden voor het voormalige FLO. De reserve wordt ingezet voor een deel van de basistaken van de VRU omdat daar de FLO taken inmiddels zijn opgenomen.

### **Programma 10 Financiële stabiliteit en organisatie**

#### *Reserve centrale huisvesting*

Dekkingsmiddel voor de investering in de inrichting(skosten) van de centrale huisvesting. Daarbij is uitgegaan van een afschrijvingsduur van 10 jaar.

#### *Voorziening spaarpremies (hypotheek)*

De voorziening spaarpremies is in 1999 ingesteld om te zijner tijd de door de gemeente aan gemeenteambtenaren verstrekte geldleningen (zgn. spaarhypotheek) mee te kunnen aflossen. Leningen in deze vorm worden door de gemeente nu niet meer verstrekt.

#### *Vrije reserve*

Deze reserve heeft alleen als functie om het saldo van de jaarrekening tijdelijk te stallen totdat een besluit over de bestemming is genomen.

#### *Algemene reserve met inkomensfunctie*

De inkomensfunctie van deze reserve houdt in dat de gemeente rentekosten bespaart, omdat zij een deel van haar investeringen kan dekken vanuit haar Eigen Vermogen en minder snel Vreemd Vermogen (leningen) nodig heeft. Dit bespaart de gemeente rentekosten.

#### *Reserve meerjarig onderhoud kapitaalgoederen*

Voor de meeste gemeentelijke eigendommen zijn beheerplannen opgesteld. Periodiek worden deze beheerplannen geactualiseerd. De omvang van de onderhoudsbudgetten varieert van jaar tot jaar afhankelijk van de hoeveelheid onderhoudswerk per jaar. De verschillen in de benodigde budgetten per jaar worden geëgaliseerd via deze reserve.

#### *Reserve dekking investeringen*

Dekkingsmiddel voor concrete met name genoemde investeringen met economisch nut. De lijst van investeringen is limitatief en kan alleen worden uitgebreid na een daartoe genomen raadsbesluit.

#### *Reserve egalisatiesystematiek*

De reserve wordt gebruikt om beschikbaar gestelde bedragen die in een boekjaar niet zijn uitgegeven, over te hevelen naar het volgende (boek)jaar. Het gaat hier niet om structurele budgetten. De reserve wordt zo gebruikt om gelijkmatig structureel beschikbaar gestelde middelen (constant berekend gemiddeld niveau) voor fluctuerende uitgaven te kunnen inzetten, zonder administratieve problemen. Door ieder jaar het verschil tussen de begrote en de werkelijke uitgaven naar een daarop volgend jaar mee te nemen, kan in een piekjaar de gewenste uitgaaf gedaan worden. Een hoge uitgaaf (meer dan beschikbaar) in enig jaar heeft tot gevolg dat in het jaar daarop dat bedrag in mindering gebracht wordt. De uitgaven waarvoor deze systematiek wordt toegepast, worden expliciet door de Raad aangewezen.

#### *Reserve weerstandsvermogen*

Financiële buffer voor het opvangen van risico's waarvoor geen of geen afdoende beheersmaatregelen te treffen zijn.

#### *Reserve weerstandsvermogen winstneming grondexploitaties*

Financiële buffer voor het opvangen van risico's waarvoor geen of geen afdoende beheersmaatregelen te treffen zijn. De conform het BBV verplichte tussentijdse winstneming op de grondexploitaties wordt aan deze reserve toegevoegd, tot de betreffende grondexploitatie is afgesloten, de risico's zijn vervallen en de winst kan vrijvallen.

#### *Voorziening onderhoud woningen*

Gelijkmatige verdeling van de kosten voor (buitengewoon) onderhoud conform het meerjarig onderhoudsplan voor de woningen die in beheer zijn bij de woningstichting Woongoed Zeist.

#### *Voorziening risico's*

Afdekken van concrete risico's uit individuele en onderbouwde claims waarvoor de gemeente kan worden aangesproken.

#### *Voorziening dubieuze debiteuren*

Afdekken van verliezen doordat debiteuren hun schulden aan de gemeente niet betalen.

#### *Reserve Corona*

Op basis van het besluit bij de jaarrekening 2020 is deze reserve ingesteld en kan worden ingezet voor het opvangen van tekorten in verband met coronalasten.

## EMU-saldo

Het EMU-saldo is ingevoerd om vergelijkingen van het financieringssaldo tussen de verschillende EU-lidstaten te kunnen maken. Volgens de regels van de EMU zoals vastgelegd in het Verdrag van Maastricht, mag het vorderingstekort van een EU-land (totaal van Rijk, lokale overheden en sociale fondsen) niet hoger zijn dan 3% van het Bruto Binnenlands Product. Het Rijk heeft een model ontworpen op basis waarvan het aandeel van de gemeente in het EMU-saldo kan worden berekend. Op die manier wordt een begrenzing gesteld aan het bedrag waarmee de totale schuld van alle gemeenten in een jaar mag groeien.

Voor de periode 2019 tot en met 2022 is het jaarlijkse aandeel in het EMU-saldo van de decentrale overheden vastgesteld op -0,4% van het bbp. Deze ruimte is nodig voor vervangings- en uitbreidingsinvesteringen. Er zijn voor deze jaren geen individuele referentiewaarden per gemeente van het EMU-tekort vastgesteld. Het belang van een individuele referentiewaarde is ook beperkt, omdat het EMU-saldo jaarlijks sterk kan variëren vooral door de schommelingen in de hoogte van de investeringen en van de aan- en verkopen van bouwgronden.

Op basis van de bovenstaande geprognosticeerde balans zijn de verwachte EMU-saldi van de gemeente Zeist in de komende jaren berekend. Dit saldo is berekend op transactiebasis, deze berekeningswijze is in grote mate vergelijkbaar met het kasstelsel zoals dat voor het Rijk van toepassing is. De gemeente voert echter op basis van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) een administratie op basis van het baten/lastenstelsel. Het EMU-saldo kan daarbij worden afgeleid uit de (mutaties op de) geprognosticeerde balansen van de opeenvolgende jaren. Deze berekening van het EMU-saldo voor Zeist is in onderstaande tabel opgenomen.

EMU-saldo vanuit exploitatiesaldo		2022	2023	2024	2025	2026	2027
A	Exploitatiesaldo voor mutaties reserves (BBV art 17c)	17.134	9.381	-3.906	-1.116	-9.120	-3.730
B	Mutaties (im)materiele vaste activa	2.510	613	-5.979	-6.221	-9.261	-9.816
C	Mutaties voorzieningen	-1.250	-205	2.524	1.091	375	976
D	Mutaties voorraden (incl. grex)	47	662	2.443	-4.811	-2.890	1.631
E	Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verkoop (im)materiele activa						
<b>Berekend EMU saldo (A+C-D-B-E)</b>		<b>13.327</b>	<b>7.901</b>	<b>2.154</b>	<b>11.007</b>	<b>3.406</b>	<b>5.431</b>

## Meerjarenbegroting per taakveld

Conform het BBV (besluit begroting en verantwoording) dient de gemeentelijke begroting een overzicht te geven van de lasten en baten per taakveld. In Zeist lopen de taakvelden één op één gelijk met de collegeproducten. Voor toelichting op de bedragen per taakveld wordt dan ook verwezen naar de toelichtingen op de baten en lasten per collegeproduct / raadsprogramma in de diverse programma's.

Programma overzicht op taakveld		(bedragen x € 1.000 )											
		Lasten				Baten				Saldo	Saldo	Saldo	Saldo
TV	Omschrijving	2024	2025	2026	2027	2024	2025	2026	2027	2024	2025	2026	2027
		begroting	begroting	begroting	begroting	begroting	begroting	begroting	begroting	begroting	begroting	begroting	begroting
	<b>Bestuur en ondersteuning</b>												
0.1	Bestuur	3.398	3.307	3.307	3.307	0	0	0	0	-3.398	-3.307	-3.307	-3.307
0.2	Burgerzaken	2.889	2.721	2.825	2.825	1.381	1.381	1.381	1.381	-1.508	-1.340	-1.445	-1.444
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	1.399	1.463	2.362	1.254	1.325	1.325	1.325	1.325	-74	-139	-1.037	70
0.4	Ondersteuning organisatie (Overhead)	22.349	22.560	22.227	21.465	413	413	413	413	-21.936	-22.147	-21.814	-21.053
0.5	Treasury	11	-100	-126	-165	287	284	282	281	276	384	408	446
0.61	OZB woningen	542	561	580	599	9.459	9.459	9.459	9.459	8.917	8.898	8.879	8.860
0.62	OZB niet woningen	71	74	76	79	6.011	6.011	6.011	6.011	5.940	5.938	5.935	5.933
0.63	Parkeerbelasting	266	266	266	266	4.821	4.821	4.821	4.821	4.555	4.555	4.555	4.555
0.64	Belastingen overig	3	3	3	3	358	358	358	358	355	355	355	355
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds	0	0	0	0	134.664	134.688	124.508	123.653	134.664	134.688	124.508	123.653
0.8	Overige baten en lasten (exclusief onvoorzien)	4.180	4.270	1.597	999	0	0	-1.077	-1.077	-4.180	-4.270	-2.674	-2.076
0.8	Onvoorzien	198	198	198	198	0	0	0	0	-198	-198	-198	-198
0.9	Vennootschapsbelasting ( VPB )	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0.10	Mutaties Reserves	12.539	15.492	10.779	10.791	8.640	9.519	13.782	8.217	-3.900	-5.973	3.003	-2.574
	<b>Totaal Bestuur en ondersteuning</b>	<b>47.847</b>	<b>50.814</b>	<b>44.092</b>	<b>41.621</b>	<b>167.360</b>	<b>168.259</b>	<b>161.263</b>	<b>154.844</b>	<b>119.513</b>	<b>117.445</b>	<b>117.171</b>	<b>113.223</b>
	<b>Veiligheid</b>												
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	6.069	6.069	6.069	6.068	0	0	0	0	-6.069	-6.069	-6.069	-6.068
1.2	Openbare orde en veiligheid	2.709	2.680	2.677	2.526	244	244	242	242	-2.465	-2.436	-2.434	-2.284
	<b>Totaal Veiligheid</b>	<b>8.778</b>	<b>8.749</b>	<b>8.745</b>	<b>8.594</b>	<b>244</b>	<b>244</b>	<b>242</b>	<b>242</b>	<b>-8.534</b>	<b>-8.505</b>	<b>-8.503</b>	<b>-8.352</b>
	<b>Verkeer, vervoer en waterstaat</b>												
2.1	Verkeer en wegen	9.439	9.339	8.866	8.781	483	483	483	483	-8.956	-8.856	-8.383	-8.298
2.2	Parkeren	2.484	2.636	2.929	2.387	-1.091	-1.091	-1.091	-1.091	-3.575	-3.727	-4.020	-3.478
2.3	Recreatieve havens	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.4	Economische havens en waterwegen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.5	Openbaar vervoer	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	<b>Totaal Verkeer, vervoer en waterstaat</b>	<b>11.923</b>	<b>11.976</b>	<b>11.795</b>	<b>11.168</b>	<b>-608</b>	<b>-608</b>	<b>-608</b>	<b>-608</b>	<b>-12.531</b>	<b>-12.583</b>	<b>-12.403</b>	<b>-11.776</b>
	<b>Economische zaken</b>												
3.1	Economische ontwikkeling	986	986	970	824	0	0	0	0	-986	-986	-970	-824
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.3	Bedrijfsloket en -regelingen	124	124	124	124	162	162	162	162	38	38	38	38
3.4	Economische promotie	0	0	0	0	451	451	451	451	451	451	451	451
	<b>Totaal Economische zaken</b>	<b>1.111</b>	<b>1.110</b>	<b>1.094</b>	<b>949</b>	<b>613</b>	<b>613</b>	<b>613</b>	<b>613</b>	<b>-498</b>	<b>-497</b>	<b>-481</b>	<b>-336</b>
	<b>Onderwijs</b>												
4.1	Openbaar basisonderwijs	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.2	Onderwijshuisvesting	5.490	5.738	5.303	5.345	178	178	178	178	-5.312	-5.560	-5.124	-5.167
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	2.464	2.114	2.114	1.952	414	414	414	414	-2.050	-1.700	-1.700	-1.538
	<b>Totaal Onderwijs</b>	<b>7.955</b>	<b>7.852</b>	<b>7.416</b>	<b>7.297</b>	<b>592</b>	<b>592</b>	<b>592</b>	<b>592</b>	<b>-7.363</b>	<b>-7.260</b>	<b>-6.824</b>	<b>-6.705</b>
	<b>Sport, cultuur en recreatie</b>												
5.1	Sportbeleid en activering	606	605	605	605	0	0	0	0	-606	-605	-605	-605
5.2	Sportaccommodaties	4.502	4.946	5.217	4.229	1.373	1.373	1.373	1.373	-3.130	-3.574	-3.844	-2.856
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	3.403	3.403	3.402	3.246	1	1	0	0	-3.403	-3.403	-3.402	-3.246
5.4	Musea	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.5	Cultureel erfgoed	1.855	1.711	2.021	1.577	599	599	599	599	-1.257	-1.113	-1.422	-978
5.6	Media	1.638	1.638	1.638	1.638	0	0	0	0	-1.638	-1.638	-1.638	-1.638
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	5.422	5.442	5.346	5.770	166	166	60	60	-5.256	-5.276	-5.286	-5.710
	<b>Totaal Sport, cultuur en recreatie</b>	<b>17.426</b>	<b>17.746</b>	<b>18.229</b>	<b>17.065</b>	<b>2.137</b>	<b>2.137</b>	<b>2.031</b>	<b>2.031</b>	<b>-15.289</b>	<b>-15.609</b>	<b>-16.198</b>	<b>-15.034</b>

Programma overzicht op taakveld		(bedragen x € 1.000 )											
		Lasten				Baten				Saldo	Saldo	Saldo	Saldo
TV	Omschrijving	2024 begroting	2025 begroting	2026 begroting	2027 begroting	2024 begroting	2025 begroting	2026 begroting	2027 begroting	2024 begroting	2025 begroting	2026 begroting	2027 begroting
	<b>Sociaal Domein</b>												
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	7.704	7.530	7.530	7.137	949	949	949	949	-6.755	-6.581	-6.581	-6.188
6.2	Wijkteams	11.455	11.325	11.153	10.959	158	122	0	0	-11.297	-11.203	-11.153	-10.959
6.3	Inkomensregelingen	32.517	32.888	33.417	33.475	22.037	22.492	23.007	23.131	-10.480	-10.396	-10.410	-10.344
6.4	Begeleide participatie	5.854	5.546	5.328	5.218	0	0	0	0	-5.854	-5.546	-5.328	-5.218
6.5	Arbeidsparticipatie	3.152	3.204	3.255	3.255	10	10	10	10	-3.142	-3.194	-3.245	-3.245
6.6	Maatwerkvoorziening (WMO)	3.120	2.506	2.506	2.506	0	0	0	0	-3.120	-2.506	-2.506	-2.506
6.71	Maatschappelijkdienstverlening 18+	15.427	15.426	15.426	15.430	558	554	1.233	1.224	-14.869	-14.872	-14.193	-14.205
6.72	Maatschappelijkdienstverlening 18-	22.050	20.561	20.565	20.532	0	0	0	0	-22.050	-20.561	-20.565	-20.532
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	<b>Totaal Sociaal Domein</b>	<b>101.279</b>	<b>98.987</b>	<b>99.181</b>	<b>98.512</b>	<b>23.712</b>	<b>24.126</b>	<b>25.199</b>	<b>25.314</b>	<b>-77.567</b>	<b>-74.861</b>	<b>-73.981</b>	<b>-73.198</b>
	<b>Volksgesondheid en milieu</b>												
7.1	Volksgesondheid	3.176	3.177	3.177	3.177	0	0	0	0	-3.176	-3.177	-3.177	-3.177
7.2	Riolering	4.198	4.211	4.208	4.176	6.055	6.055	6.055	6.055	1.857	1.844	1.847	1.879
7.3	Afval	8.431	8.442	8.453	8.465	10.550	10.562	10.573	10.585	2.120	2.120	2.120	2.120
7.4	Milieubeheer	4.356	4.356	4.317	4.058	23	23	3	3	-4.333	-4.333	-4.314	-4.055
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	1.903	1.904	2.025	1.904	1.804	1.804	1.924	1.804	-99	-100	-100	-100
	<b>Totaal Volksgesondheid en milieu</b>	<b>22.064</b>	<b>22.090</b>	<b>22.180</b>	<b>21.781</b>	<b>18.433</b>	<b>18.445</b>	<b>18.556</b>	<b>18.447</b>	<b>-3.631</b>	<b>-3.646</b>	<b>-3.624</b>	<b>-3.334</b>
	<b>Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing</b>												
8.1	Ruimtelijke ordening	1.487	1.487	1.325	1.325	982	982	982	982	-505	-504	-343	-343
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	558	557	557	557	0	0	0	0	-558	-557	-557	-557
8.3	Wonen en bouwen	4.485	4.152	3.976	3.495	3.641	3.641	3.604	3.604	-844	-512	-373	108
	<b>Totaal Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing</b>	<b>6.530</b>	<b>6.196</b>	<b>5.858</b>	<b>5.377</b>	<b>4.623</b>	<b>4.623</b>	<b>4.586</b>	<b>4.586</b>	<b>-1.907</b>	<b>-1.573</b>	<b>-1.272</b>	<b>-791</b>
	<b>Totaal Programma's indeling BBV</b>	<b>224.911</b>	<b>225.521</b>	<b>218.591</b>	<b>212.364</b>	<b>217.105</b>	<b>218.431</b>	<b>212.475</b>	<b>206.061</b>	<b>-7.806</b>	<b>-7.089</b>	<b>-6.117</b>	<b>-6.303</b>

## Incidentele baten en lasten

In deze begroting is sprake van incidentele lasten of baten. Hierna wordt, conform de richtlijnen van BBV, inzicht verstrekt in de incidentele budgetten die beschikbaar zijn gesteld binnen onderstaande programma's.

Incidentele lasten en baten	2024	2025	2026	2027
Lasten	5.254	5.112	1.315	89
Baten	-169	-142	0	0
Totaal	5.085	4.970	1.315	89
Stortingen reserves	12.414	15.391	10.683	10.702
Onttrekkingen reserves	-7.433	-8.331	-12.486	-6.994
Totaal	4.981	7.060	-1.802	3.707
Saldo	10.066	12.030	-487	3.796
Resultaat voor bestemming	-3.906	-1.116	-9.120	-3.730
Incidentele baten/lasten	5.085	4.970	1.315	89
Resultaat voor bestemming structureel	1.179	3.854	-7.805	-3.641
Incidentele reserve mutaties	4.981	7.060	-1.802	3.707
Structureel begrotingssaldo	6.160	10.913	-9.607	67

Het structurele saldo geeft een beeld van de financiële gezondheid van de gemeente. Het structurele saldo wordt berekend door de incidentele baten, incidentele lasten en incidentele mutaties in reserves uit het eindsaldo van de begroting te verwijderen. Uit bovenstaande samenvatting van alle incidentele posten blijkt dat de incidentele lasten (de eenmalige lasten / stortingen in de reserves zijn hoger dan de incidentele baten / onttrekkingen aan de reserves). Voor (per saldo) incidentele lasten geldt dat ze het begrotingssaldo negatief beïnvloeden. Door de incidentele posten buiten beschouwing te laten ontstaat een positief beeld van het structurele saldo.

De hierboven vermelde baten en lasten zijn alle beoordeeld als naar hun aard "incidenteel". De belangrijkste incidentele posten zijn:

- Lasten uitvoeringsprogramma van het Coalitieakkoord "Samen bouwen aan een mooi en duurzaam Zeist"
- Het inzetten van de Algemene Reserve voor het uitvoeringsprogramma ter egalisatie
- De inzet van de stelpost "Prijsstijgingen"
- De inzet van de stelpost "Actualisatie SFI/VIS"
- De dotatie aan de reserve Weerstandsvermogen
- Baten en lasten voor het project "Vollenhove Vooruit"
- Nagenoeg alle reservemutaties zijn naar aard incidenteel

## Vaststellingsbesluit

De Raad van de gemeente Zeist,  
gezien vorenstaande begroting over het jaar 2024 van haar gemeente;

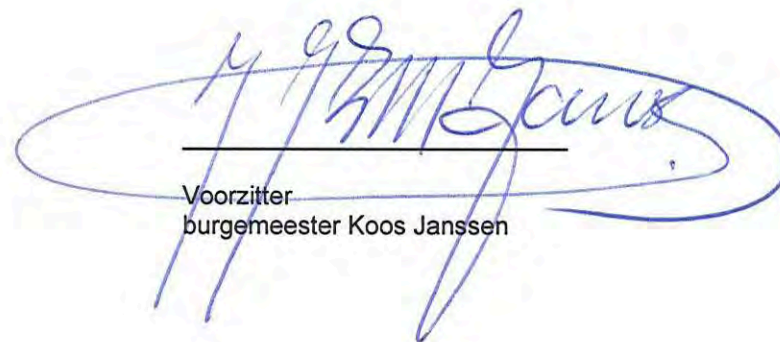
gelet op artikel 191 van de Gemeentewet,

besluit

deze Programmabegroting vast te stellen.



Griffier  
Johan Janssen



Voorzitter  
burgemeester Koos Janssen

Datum:  
7 november 2023

# Bijlages



## Bijlage 1 Kerngegevens

In onderstaande tabel wordt een aantal kerngegevens benoemd. Een aantal van deze gegevens wisselt regelmatig (bijvoorbeeld inwoneraantal). Deze bijlage is bedoeld achtergrondinformatie en als orde grootte, voor exacte statistische gegevens is deze bijlage niet bedoeld.

Sociale structuur	
<b>Aantal inwoners</b>	
Jonger dan 18 jaar	13.819
Van 18 tot en met 74 jaar	45.414
75 jaar en ouder	6.754
Totaal aantal inwoners	<b>65.987</b>
<b>Overig</b>	
Bijstandsonvangers	1.239
Eenpersoons huishoudens	12.217
Personen zorginstellingen	1.144
Fysieke structuur	
Oppervlakte gemeente Zeist in hectare	4.851
<i>waarvan bebouwing</i>	<i>311</i>
<i>waarvan binnenwater</i>	<i>14</i>
Bedrijfsvestigingen	9.630
Logiesfunctie	56
Uitwonende studenten	413
Woonfunctie	30.111

Bron:

Specificatie overzicht Algemene uitkering Ministerie van Binnenlandse Zaken d.d. 28-02-2023. Op basis van deze gegevens wordt met behulp van de meicirculaire 2023 de omvang van het Gemeentefonds voor 2024 berekend.

NB:

Als gevolg de herijking van het gemeentefonds zijn diverse verdeelmaatstaven veranderd. Hierdoor zijn in deze tabel enkele gegevens ten opzichte van vorige keren niet meer opgenomen

## Bijlage 2: Uitgangspunten financieel beleid

De jaarlijkse begroting is gepresenteerd in het perspectief van structureel sluitende meerjarenramingen (begrotingsjaar en 3 daarop volgende jaren):

- De begroting is opgezet naar constante prijzen op het prijsniveau van 2024. Dit betekent dat voor de jaren 2025 tot en met 2027 gerekend wordt met hetzelfde prijspeil als in 2022.
- Ter vergelijking zijn in veel tabellen realisatiebedragen over 2022 en begrote bedragen over 2023 opgenomen. De gerealiseerde bedragen 2022 stemmen overeen met de cijfers gebruikt voor de jaarrekening 2022. De begrote bedragen 2023 zijn de actuele budgetten op basis van raadsbesluiten per 1 juli 2023.
- De prijsindex, zoals in de Kadernota 2024 vastgesteld, bedraagt voor 2024 7,7% aan de opbrengstenkant en eveneens 7,7%, aan de kostenkant. Bij de berekening van de prijsindex wordt ook gekeken naar de toegepaste prijsindex in voorgaande jaren (het zogenoemde dakpannensysteem). De prijsindex 2024 is als volgt berekend:

Ontwikkeling prijsindex	2020	2021	2022	2023	2024
CPB / septembercirculaire 2021: deze prijsindex zit nu in de begroting	2,30%	2,30%	1,80%	1,90%	
CPB / septembercirculaire 2022: deze prijsindex zou het moeten zijn volgens recente cijfers CPB	1,90%	2,50%	4,20%	4,90%	2,50%
Correctie bij begroting 2024	-0,40%	0,20%	2,40%	3,00%	
<b>Voorstel index begroting 2024</b>					<b>7,70%</b>

- De loonkostenindex wordt gebaseerd op de index “prijs overheidsconsumpties / beloning werknemers” van het Centraal Planbureau. Dit is dezelfde index die vroeger door het Rijk werd gehanteerd in de circulaire. Het rijk is gestopt dit in de circulaire te doen en verwijst de gemeenten naar deze index. Bij de berekening van de loonkostenindex wordt ook gekeken naar de toegepaste loonkostenindex in voorgaande jaren (het zogenoemde dakpannensysteem), dat we ook voor de prijsindex hanteren. De loonkostenindex 2024 komt uit op 4,29 en is als volgt berekend:

Ontwikkeling loonindex	2021	2022	2023	2024
1 <sup>e</sup> Berap melding 2022 aangepast		0,60%		
Prijs overheidsconsumptie/ beloning werknemers maart 2022	0,90%	4,80%	3,30%	
Correctie bij begroting 2023	-1,10%	3,00%		
Index begroting 2023			3,30%	
1 <sup>e</sup> Berap melding 2023 aangepast			3,49%	
Prijs overheidsconsumptie/ beloning werknemers maart 2023	1,80%	7,40%	3,50%	4,70%
Correctie bij begroting 2024 voorgaande jaren	0,90%	2,00%	-3,31%	-,041%
<b>Voorstel loonindex begroting 2024</b>				<b>4,29%</b>

Overige (financiële uitgangspunten):

- Op de te verstrekken subsidies is de prijsindex van 7,7% toegepast.
- In de begroting 2024 zijn de gevolgen van de meicirculaire 2023 verwerkt.
- Het percentage voor de renteomslag is 0,5%. Dit percentage wordt toegepast op alle activa in de gemeentelijke begroting, met uitzondering van de grondexploitatie (0,85%). Meer informatie hierover is te vinden in de "*Paragraaf 4: Financiering*" van deze begroting.
- In de meerjarenbegroting is jaarlijks € 198.000 gereserveerd voor onvoorziene ontwikkelingen en manifest wordende risico's.
- Een aantal tarieven c.q. gemeentelijke belastingen is aangepast met de door de raad vastgestelde prijsindex van 7,7%. Voor een aantal tarieven geldt 100% kostendekkendheid, en voor weer andere tarieven gelden bijzondere afspraken. Per tarief wordt de ontwikkeling weergegeven in de "*Paragraaf 1: Lokale heffingen*" van deze begroting.
- De overheadkosten van de gemeente zijn zichtbaar in een specifiek collegeproduct: ondersteuning organisatie (Programma 10: Financiële Stabiliteit en Organisatie). Dit betekent dat bij de overige programma's de lasten exclusief deze overheadkosten zijn opgenomen.
- Bij de berekening van 100% kostendekkende tarieven wordt de overhead toegerekend conform de definitie die het BBV (besluit begroting en verantwoording) geeft voor de berekening van de overhead. In 2024 komt de overhead uit op 120,69% van de directe loonkosten.
- Het financiële startperspectief van de Begroting 2024 wordt gevormd door de besluitvorming bij de Kadernota 2024. Hierin zijn de beschikbare middelen per primo 2023 opgenomen en zijn de (structurele / meerjarige) bijstellingen van de 1<sup>e</sup> Bestuursrapportage 2023 verwerkt.